

การศึกษาดนตรีประกอบพิธีสรรเสริญองค์พระเยซูคริสต์ในชีวิตประจำวัน
ของสมาคมนานาชาติเพื่อคริสตจักรในประเทศไทย

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยดุริยางควิทยา
พฤษภาคม 2556

การศึกษาดนตรีประกอบพิธีสรรเสริญองค์พระเยซูคริสต์ในชีวิตประจำวัน
ของสมาคมนานาชาติเพื่อคริสตจักรในประเทศไทย

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยดุริยางควิทยา

พฤษภาคม 2556

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาดนตรีประกอบพิธีสรรเสริญองค์พระเยซูคริสต์ในชีวิตประจำวัน
ของสมาคมนานาชาติเพื่อคริสตจักรสำคัญ กรุงเทพมหานคร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยดุริยางควิทยา
พฤษภาคม 2556

ยวดี เสือใหญ่. (2556). การศึกษาดนตรีประกอบพิธีสรรเสริญองค์คริษณะในชีวิตประจำวันของ
สมาคมนานาชาติเพื่อคริษณะจิตสำนึก กรุงเทพมหานคร. ปริญญาโท ศิลป.ม.
(มานุษยวิทยา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
คณะกรรมการควบคุม: ดร.วีระ พันธุ์เสือ, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุจี ศรีสมบัติ.

งานวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาดนตรีประกอบพิธีสรรเสริญองค์คริษณะในชีวิตประจำวัน
ของสมาคมนานาชาติเพื่อคริษณะจิตสำนึก กรุงเทพมหานครมุ่งเน้นการศึกษาความเป็นมา ความเชื่อ
พิธีกรรม บทเพลงและดนตรีที่ใช้ประกอบพิธีกรรม โดยใช้วิธีการศึกษาทางมานุษยวิทยา
เป็นแนวทางในการศึกษา ข้อมูลทั้งหมดได้จากการสำรวจ สัมภาษณ์และวิเคราะห์ข้อมูลจาก
การศึกษภาคสนาม ผลการวิจัยพบว่า

1. สมาคมนานาชาติเพื่อคริษณะจิตสำนึก สถาปนาขึ้นในปี ค.ศ. 1966 ณ ประเทศ
สหรัฐอเมริกา โดยพระกรรณาคูณเจ้า เอ.ซี. บัณฑิตนระ สวามิ พระบัพพาตะ จากนั้นได้เข้ามายัง
ประเทศไทยโดย นายราม ลักขมัน ดาส สาวกชาวไทย และได้ก่อตั้งเป็นสมาคมนานาชาติเพื่อค
ริษณะจิตสำนึก กรุงเทพมหานครขึ้น มีแนวคิดและแนวปฏิบัติแบบ “ภักติโยคะ” (Bhakti-Yoga)
ซึ่งภักติโยคะ หมายถึง การมีความตั้งใจรับใช้ด้วยความจงรักภักดีต่อหน้าที่ที่รับผิดชอบโดยถือว่า
สิ่งมีชีวิตทั้งหลายล้วนถือกำเนิดมาจากพระผู้เป็นเจ้า มีวิญญาณของพระผู้เป็นเจ้าสถิตอยู่ ผู้ใดให้
ความคิดเห็น แนะนำ ช่วยเหลือสิ่งมีชีวิตทั้งปวง ผู้นั้นได้แสดงออกถึงความจงรักภักดีต่อพระผู้เป็น
เจ้าสูงสุด ย่อมได้พบกับพระผู้เป็นเจ้าสมดังปรารถนา และยึดเอาหลักคำสอนจากคัมภีร์พระเวทและ
คัมภีร์ภควัทคีตา มาใช้เป็นหลักในการดำเนินชีวิต โดยมีวิธีการถ่ายทอดจากอาจารย์สู่ศิษย์แบบปาก
ต่อปาก เรียกว่า “กูรูพรัมปรา” (Guru Parampara)

พิธีกรรมที่สำคัญ คือการสวดมนต์เพื่อฝึกสมาธิ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 วิธีคือ การ
ทำสมาธิคนเดียว และการทำสมาธิแบบกลุ่ม โดยการเล่นดนตรี และร้องเพลงบทสวดมนต์
เรียกว่า “การทำสังคีตทาน” (Kirtan) นอกจากนี้ยังพบว่ามีพิธีกรรมต่างๆ ตามความเชื่อของศาสนา
ฮินดู ได้แก่ พิธีบูชาประจำวัน พิธีอุปสมบท พิธีอภิเษก การถือศีลเอกาตาดมิ พิธีเจิมทิลัค และพิธีแห่
จะกันนาค

2. การศึกษาดนตรีประกอบ พบว่า นักดนตรีส่วนใหญ่ไม่ใช่ นักดนตรีอาชีพ เป็นสาวกที่มี
ความศรัทธาและเรียนรู้การเล่นดนตรีด้วยตนเองจากช่องทางต่างๆ เครื่องดนตรีที่ใช้ในการประกอบ
พิธีกรรม เป็นเครื่องดนตรีพื้นบ้านของอินเดียซึ่งเชื่อกันว่าเป็นเครื่องดนตรีศักดิ์สิทธิ์ ประกอบด้วย
ฉิ่ง, กลองมริดังกะและ ฮาร์โมนีเยม ส่วนบทเพลงสำคัญที่ใช้ในการประกอบพิธีกรรมได้แก่

1. มนต์สรรเสริญพระอาจารย์ (Sri Sri Gurvastakam) เป็นเพลงที่ใช้สำหรับประกอบ
พิธีกรรมบูชาในช่วงเช้า หรือการอารตีเช้า

2. ฮะเรคริษณะมหามนต์ (Hare Krishna Maha-Mantra) เป็นเพลงที่ใช้สำหรับการ
สวดมนต์ทำสมาธิแบบกลุ่ม หรือการทำสังคีตทาน

3. มนต์ปกป้องคุ้มครอง (Nrsimha dev) เป็นเพลงที่ใช้ร้องเพื่อความเป็นสิริมงคล

4. โกระ-อาระที (Gaura-Arati) เป็นเพลงที่ใช้สำหรับประกอบพิธีกรรมบูชาในช่วงเย็น หรือการอารตีเย็น

5. พระสาตะ-เสวายะ (Prasadum Sevaya) เป็นเพลงที่ใช้ร้องก่อนเริ่มรับประทานอาหาร อธิธิพลของดนตรีที่มีต่อความเชื่อและพิธีกรรมในแนวทางของสมาคมนานาชาติเพื่อ คริชนะจิตสำนึก เป็นการใช้เสียงสวดมนต์เพื่อการบำบัดจิต การเปล่งเสียงสวดมนต์เป็นการส่ง กระจ่างจิตเพื่อเข้าถึงพระเจ้าตามศาสตร์ภักติโยคะ องค์ประกอบที่สำคัญของพิธีกรรม ดนตรีจะช่วย สร้างบรรยากาศศักดิ์สิทธิ์ในพิธีกรรมให้เป็นรูปธรรมชัดเจน เพื่อสร้างความศรัทธาและความเชื่อมั่น ต่อพิธีกรรม ศาสนา จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ เกี่ยวข้องส่งผลต่อสภาวะจิตใจของบุคคลให้เกิดความสุขสงบ

THE STUDY OF RITUAL MUSIC FOR KRISHNA OF THE INTERNATIONAL SOCIETY
FOR KRISHNA CONSCIOUSNESS FOUNDATION BANGKOK

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Fine Art degree in Ethnomusicology
at Srinakharinwirot University

May 2013

Yuwadee Sueayai. (2013). *The study of ritual music for Krishna of the International society for Krishna consciousness foundation Bangkok*. Master thesis, M.F.A. (Ethnomusicology).

Bangkok: Graduate School Academy Srinakharin Wirot University.

Advisor Committee: Dr. Veera Phansue Asst.Prof. Dr. Rujee Srisombut.

The purpose of the study of ritual music for Krishna of the International society for Krishna consciousness foundation Bangkok is to study the former, believes, rituals, songs, and music which use for the rituals. The Ethnomusicology method have designed for surveyed, interviewed and analyzed the data from the fieldwork area. The study found that

1. The the International society for Krishna consciousness foundation was established in 1966 at United states of Americas by Abhay Charanaravinda Bhaktivedanta Swami Prabhupada and situated in Bangkok, Thailand by Ram Laxman Das the Thai devotee. Using the concept and the Bhakti-Yoga ways of the Indian ancient Vedas. Their lifestyles inspire by the Vedas and the Bhagavad Gita and their teaching called the Guru Parampara. The important ritual is Maha-Mantra Prayer for meditation which divided in two ways. There are one by one and group meditations by play music and sing the Maha-Mantra called the Kritan. Moreover there are many other Hindu rituals such as Arati, Diksha, Abhishake, Ekadashi Dates, Tilaka and Jagannath Ratha Yatra

2. The study of the original score found that most of the musicians is not the professional musicians but devotes with faith. They learned their music styles by themselves from many ways. The instruments is the Indian folk which believe they are sacred instruments. There are Kartalas, Mridanga and Harmonium. The songs for the important ritual are Sri Sri Gurvastakam, Hare Krishna Maha-Mantra, Nrsimha dev, Gaura-Arati and Prasadam Sevaya

The influence of music on the beliefs and ritual practices of the International Society for Krishna Consciousness, Erich. It is used for healing, spiritual chanting. Voiced a telepathic prayers to reach God by science Bhakti-yoga. Important components of the ritual. Music will help create an atmosphere in the sacred rituals as concrete object. To strengthen the faith and confidence to participate, religious ceremonies, it is important that. Affect the state of mind of the person involved. Achieve peace.

ปริญญาบัตร

เรื่อง

การศึกษาดนตรีประกอบพิธีกรรมเสริญองค์พระรัตนไตรในชีวิตประจำวัน
ของสมาคมนานาชาติเพื่อคริสตจักรในประเทศไทย
ของ

ยุวดี เสือใหญ่

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยดุริยางควิทยา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์สมชาย สันติวัฒนกุล)

วันที่ เดือน พ.ศ. 2556

อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาบัตร

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ที่ปรึกษาหลัก

.....ประธาน

(ดร.วีระ พันธุ์เสือ)

(รองศาสตราจารย์ ดร.มานพ วิสุทธิแพทย์)

.....ที่ปรึกษาร่วม

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุจี ศรีสมบัติ)

(ดร.วีระ พันธุ์เสือ)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุจี ศรีสมบัติ)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมพล งามสุทธิ)

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ เพราะได้รับความร่วมมือและความช่วยเหลือจากบุคคลหลายฝ่าย ทำให้ผู้วิจัยมีความมานะและเพียรพยายามในการทำปริญญาโทฉบับนี้

ขอกราบขอบพระคุณดร.วีระ พันธุ์เสือ ประธานที่ปรึกษาปริญญาโทผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุจี ศรีสมบัติ กรรมการที่ปรึกษาปริญญาโท รองศาสตราจารย์ ดร.มานพ วิสุทธิแพทย์ ดร.เฉลิมพล งามสุทธิ และคณาจารย์ทุกท่านในภาควิชามานุษยวิทยา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ให้ความช่วยเหลือและให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษาแก่ผู้วิจัยจนปริญญาโทฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณ คุณราม ลักขมัน ดาส, คุณปัทมาวดี เตวี ดาลี, คุณนพรุจ สัจจวรรณ, คุณมาตาฮวะปรียา เตวี ดาลี และสาวกสมาคมนานาชาติเพื่อคริสตชนะจิตสำนัก กรุงเทพมหานคร ทุกท่านที่ให้การต้อนรับด้วยไมตรีจิต พร้อมทั้งให้คำแนะนำ ให้ความรู้ ให้ข้อมูล และให้ความร่วมมือแก่ผู้วิจัยในกาหลงพื้นที่ภาคสนามเป็นอย่างดีมาโดยตลอดจนทำให้ปริญญาโทฉบับนี้มีความสมบูรณ์และสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และขอขอบคุณ คุณชญาธิษฐ์ เหล่ามณีธำ ที่แนะนำให้ผู้วิจัยรู้จักกับสมาคมนานาชาติเพื่อคริสตชนะจิตสำนัก และให้ความช่วยเหลือด้านข้อมูล

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ธีรเดช แพ้คุณธรรม ที่ให้ความกรุณาช่วยเหลือในรายละเอียดของการทำวิจัย รายละเอียดเรื่องโน้ตเพลง การวิเคราะห์เพลง และอื่นๆ จนทำให้วิจัยเล่มนี้เสร็จสมบูรณ์

ขอขอบคุณพี่น้องครูโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 75 เฉลิมพระเกียรติ และพี่น้องครูโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ รัชดา ที่ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจผู้วิจัยมาโดยตลอด

ขอขอบพระคุณ คุณอาอำนาจ สุขอารมณ์ และ อาจารย์ประนอม กลัปศรี ผู้สนับสนุนทุนการศึกษา

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อทองเปลว เสือใหญ่ คุณแม่พินิจ เสือใหญ่ ผู้เลี้ยงดูอบรมสั่งสอน ให้การศึกษา และคอยช่วยเหลือให้กำลังใจกับผู้วิจัยในทุก ๆ เรื่อง จนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในครั้งนี้

ยุวดี เสือใหญ่

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง.....	1
จุดมุ่งหมายของการวิจัย.....	6
ความสำคัญของการวิจัย.....	6
ขอบเขตการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
เอกสารตำราวิชาการ.....	10
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	19
3 วิธีดำเนินการวิจัย	25
ขั้นรวบรวมข้อมูล.....	25
ขั้นศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล.....	26
ขั้นตรวจสอบข้อมูล.....	27
ขั้นสรุป.....	27
4 การนำเสนอข้อมูล	28
ประวัติความเป็นมาของสมาคมนานาชาติเพื่อคริสตชนะจิตสำนึก กรุงเทพมหานคร	
ความเป็นมาของสมาคมนานาชาติเพื่อคริสตชนะจิตสำนึก กรุงเทพมหานคร.....	29
สถานที่ตั้งของสมาคมนานาชาติเพื่อคริสตชนะจิตสำนึก กรุงเทพมหานคร.....	37
แนวคิดของสมาคม.....	37
แนวความเชื่อและพิธีกรรม.....	44
หลักคำสอนของสมาคมนานาชาติเพื่อคริสตชนะจิตสำนึก.....	56
พิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับสมาคมนานาชาติเพื่อคริสตชนะจิตสำนึก.....	69

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 (ต่อ)	
ดนตรีที่ใช้ประกอบพิธีสรรเสริญองค์พระรัตนไตรในชีวิตประจำวัน ของสมาคมนานาชาติ	
เพื่อพระรัตนไตรสังฆนายก กรุงเทพมหานคร.....	76
นักดนตรี.....	76
เครื่องดนตรีที่ใช้ในการประกอบพิธีกรรม.....	80
บทเพลง.....	90
ช่วงเวลาและขั้นตอนการประกอบพิธีกรรมประจำวัน.....	118
อิทธิพลของดนตรีที่มีต่อความเชื่อและพิธีกรรม.....	127
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	130
สรุปผลการวิจัย.....	131
อภิปรายผล.....	138
ข้อเสนอแนะ.....	138
บรรณานุกรม	139
ภาคผนวก	142
ภาคผนวก ก.....	143
ภาคผนวก ข.....	163
ภาคผนวก ค.....	184
ประวัติย่อผู้วิจัย	188

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 ชรี เซธันญะ อวตารรูปทอง.....	30
2 พระกฤษณะคุณเจ้า เอ.ซี. บัคชเวตันระ สวามิ พระบุพาคะ.....	31
3 การสวดมนต์ที่สวนสาธารณะในประเทศสหรัฐอเมริกา.....	32
4 พระกฤษณะคุณเจ้า เอ.ซี. บัคชเวตันระ สวามิ พระบุพาคะ กับจอร์จ แฮร์ริสัน.....	33
5 พระกฤษณะคุณเจ้า เอ.ซี. บัคชเวตันระ สวามิ พระบุพาคะ กับเหล่าสาวก.....	34
6 พระกฤษณะคุณเจ้า เอ.ซี. บัคชเวตันระ สวามิ พระบุพาคะ ช่วงปลายชีวิต.....	35
7 ราม ลัชมัน ดาส อธิบายคำสอนที่สวนลุมพินี.....	36
8 สร้อยประจำและถุงใส่ประจำ.....	70
9 สร้อยประจำและถุงใส่ประจำ.....	70
10 ตะเกียงไฟ.....	71
11 ระฆังทองเหลือง.....	71
12 สังข์.....	72
13 หม้อน้ำทองเหลือง.....	72
14 ภูัจามรี.....	72
15 พัดหางนกยูง.....	72
16 ขบวนแห่จะกันนาค กรุงเทพมหานคร.....	75
17 สาวกสมาคมกำลังเล่นดนตรีทำสังคีตทาน.....	76
18 นพรุจ สัจจวรรณ ถ่ายภาพร่วมกับสาวกสมาคมคนอื่นๆ.....	77
19 นพรุจ สัจจวรรณ ขณะกำลังเล่นฮาร์โมนีเยมเพื่อทำสังคีตทาน.....	78
20 มาดาฮวะปรียา เดวี ดาลี ขณะกำลังตีกลองมริดังกะเพื่อทำสังคีตทาน.....	79
21 มาดาฮวะปรียา กำลังฮะรินามเผยแพร่กระบวนการคริขณะจิตสำนึก.....	80
22 ฉิ่ง.....	81
23 H.H B.V.V Narasimha Swami กำลังทำสังคีตทานที่สวนลุมพินี.....	82
24 กลองมริดังกะ.....	83
25 สาวกชาวเบลเยียมกำลังสาธิตการตีกลองมริดังกะ.....	84
26 สาวกสมาคมนานาชาติเพื่อคริขณะจิตสำนึกใช้กลองมริดังกะตีประกอบในเผยแพร่.....	85
27 กลองมริดังกะที่ผลิตจากวัสดุสังเคราะห์.....	86
28 กลองมริดังกะที่ผลิตจากวัสดุสังเคราะห์.....	86
29 สาวกชาวต่างชาติใช้กลองมริดังกะที่ผลิตจากวัสดุสังเคราะห์.....	86
30 ฮาร์โมนีเยม.....	89
31 ลักษณะการนั่งบรรเลงฮาร์โมนีเยม.....	90

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ดนตรี เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม เป็นศาสตร์แขนงหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับเสียง มีทั้งความเป็นศิลปะและวิทยาศาสตร์ในตัวเอง มนุษย์มีความสัมพันธ์กับการใช้เสียงมาช้านานนับตั้งแต่เสียงพูดหรือเสียงสัญญาณต่าง ๆ ที่ใช้ในการสื่อสารกันและได้พัฒนาเรื่อยมาจนเป็นการขับร้องเพลง ข้อสันนิษฐานที่ยอมรับกันทั่วไปว่า มนุษย์ในสมัยก่อนมีความเชื่อเรื่องสิ่งเหนือธรรมชาติ ไม่ว่าจะเป็นดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ ดิน น้ำ ลม ไฟ ป่าไม้ ภัยธรรมชาติหรือทุกสรรพสิ่งที่เกิดขึ้นบนโลก รวมไปถึงวัฏจักรของการเกิด แก่ เจ็บ ตาย ของมนุษย์ ล้วนแล้วแต่อยู่ภายใต้การควบคุมของเทพเจ้าที่ให้ทั้งคุณและโทษกับมนุษย์ ดังนั้นเพื่อให้ชีวิตดำเนินไปอย่างปกติ มนุษย์จึงจำเป็นต้องติดต่อสื่อสารกับเทพเจ้า เพื่อวิงวอนขอความเมตตาและให้เทพเจ้าช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่พวกตน เช่น ขอให้ฝนตก ขอให้หายจากโรคภัยไข้เจ็บ วิธีที่มนุษย์ใช้ติดต่อกับเทพเจ้ามีหลายวิธี เช่น การร้องเพลง การเต้นรำ หรือการแสดงสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่เชื่อว่าเทพเจ้าจะพึงพอใจและเพื่อแสดงความเคารพนับถือเทพเจ้า และเมื่อเวลาผ่านไป มนุษย์ผู้มีความสามารถในการจดจำและการใช้ความคิดก็ได้ถ่ายทอดวิธีการร้องหรือการเต้นรำให้คนรุ่นต่อ ๆ มาให้สืบทอดต่อไป

ดนตรีเป็นภาษาสากลที่มนุษย์สามารถสื่อสารถึงกันได้อย่างเข้าใจ โดยไม่แบ่งเชื้อชาติและศาสนา มนุษย์มีความสัมพันธ์กับดนตรี ตั้งแต่เกิดจนถึงวันสุดท้ายที่ชีวิตจบสิ้นลง เพลงแรกที่มนุษย์รู้จัก คือ เพลงกล่อมเด็ก ซึ่งเป็นเพลงที่มีอยู่ทุกภาษา ต่อมาเมื่อมนุษย์เจริญเติบโตขึ้นก็จะได้ฟังเพลงที่สื่อถึงอารมณ์ต่าง ๆ มากมาย เช่น รัก เกลียด โกรธ กลัว ดีใจ โศกเศร้า หรือสงบเป็นต้น ถึงวาระสุดท้ายของชีวิตก็จะมีเพลงสวด เพื่อเป็นการส่งวิญญาณตามความเชื่อของมนุษย์ แต่ละเชื้อชาติและศาสนานอกจากเสียงดนตรีที่มนุษย์ได้สร้างสรรค์ขึ้น เสียงที่เกิดจากธรรมชาติ เช่น เสียงน้ำตก เสียงคลื่นเสียงนกร้อง เสียงลมพัด เป็นต้น ที่มากระทบโสตประสาทแล้วเกิดอารมณ์ ปิติ มีความสุข ก็จัดเป็นเสียงดนตรีได้เช่นกันทีเดียว ดนตรีทุกประเภท ล้วนแล้วเป็นดนตรีที่มีคุณประโยชน์ และบ่งบอกถึงวัฒนธรรมแต่ละชนชาติ ศาสนาได้เป็นอย่างดี (สุกรี เจริญสุข. 2539: 16)

มนุษยชาติต่างมีความแตกต่างกันในด้านชาติพันธุ์ ซึ่งเป็นไปตามการกำเนิดของมนุษย์ที่ปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ และมีความแตกต่างกันในด้านวัฒนธรรม ซึ่งมีพื้นฐานมาจาก สภาพภูมิศาสตร์ ภูมิอากาศ พืชพันธุ์ธรรมชาติที่เป็นตัวกำหนดความเป็นอยู่ การทำมาหากิน การแต่งกาย และเป็นพื้นฐานต่อแนวคิด ความเชื่อ และวัฒนธรรมด้านต่างๆของมนุษย์ ก่อให้เกิดเอกลักษณ์ประจำถิ่นของมนุษย์แต่ละแห่งแต่ละเผ่าพันธุ์และสะท้อนให้เห็นได้ถึงความเจริญก้าวหน้าในอดีตโดยพิจารณาจากปัจจุบัน ความแตกต่างกันในด้านชาติพันธุ์มีผลถึงประสาทสัมผัส ความแตกต่างกันในด้านวัฒนธรรมมีผลด้านพฤติกรรมทั้งทางกาย ความคิด และพฤติกรรมทางสังคม การออกเสียงในภาษาพูดมีผลมาจากระบบการเปล่งเสียง และระบบประสาทการฟัง ซึ่งมนุษย์ในส่วนต่างๆของโลก แม้จะฟังในสิ่งเดียวกัน ก็ได้ยินไม่เหมือนกัน และแปรความไปคนละอย่างตามสภาพพื้นฐานของตน ดนตรีก็เช่นเดียวกัน เพราะธรรมชาติการได้ยินเสียงและวัฒนธรรม อันเป็นผลมาจากธรรมชาติ ทำให้มนุษย์แต่ละเผ่าคิดสร้างดนตรีตามระบบเสียงธรรมชาติและแนวคิดของตน ซึ่งล้วนมีความสำคัญ และมีคุณค่าต่อมนุษย์เท่าเทียมกันทั้งสิ้น (ปัญญา รุ่งเรือง. 2533: 126)

พิธีกรรมนั้นก็ป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งที่ปรากฏอยู่ในสังคมของมนุษย์ มนุษย์ทุกกลุ่มชาติพันธุ์มีพิธีกรรมที่แตกต่างกันไปตามความเชื่อของตนและถ่ายทอดความเชื่อนั้นไปสู่ลูกหลานตลอดจนสังคมอื่นที่อยู่ใกล้เคียง พิธีกรรมบางอย่างป็นกิจกรรมที่ปฏิบัติสืบเนื่องมานับพันปี ผู้คนในสมัยปัจจุบันไม่ทราบที่มาและวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของพิธีกรรมนั้น แต่มนุษย์ส่วนมากก็ยังคงปฏิบัติพิธีกรรมนั้นอยู่ พิธีกรรมจึงกลายเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่ง ซึ่งมนุษย์จะหายไปเสียจากชีวิตไม่ได้เลย (ธิกานต์ ศรีนาราและพิเชษฐ์ เดชผิว. 2548: 71) พิธีกรรมจึงป็นกิจกรรมที่แสดงออกถึงระบบความเชื่อของมนุษย์ มิได้เกิดขึ้นอย่างเลื่อนลอยและไร้เหตุผล แต่มนุษย์สร้างขึ้นอย่างมีเหตุผลอย่างมีวัตถุประสงค์ที่แน่นอน การแสดงออกนั้นมักป็นในรูปสัญลักษณ์ และเกี่ยวข้องกับนิยายหรือนิทานปรัมปรา และความเชื่อทางศาสนา โดยเฉพาะชาวบ้านในสังคมของชุมชนชนบทซึ่งป็นสังคมที่ไม่มี ความซับซ้อนและค่อนข้างจะป็นอิสระภายในตัวเอง วัตถุประสงค์ในการประกอบพิธีกรรมตามความเชื่อนั้นเพื่อป้องกันคุ้มครอง ภัยพิบัติให้แก่ชุมชนและสมาชิกในชุมชน อาจเกิดจากการกระทำของมนุษย์ หรือจากการกระทำของธรรมชาติ หรือเพื่อควบคุมดินฟ้าอากาศเพื่อป็นสิริมงคล และความมั่นคงในการดำเนินชีวิตตลอดจนสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ และการรวมตัวกันเพื่อต่อสู้ภัยพิบัติต่าง ๆ นำไปสู่ความสัมพันธ์ที่มีความเกื้อกูลของหมู่มวลมนุษย์ให้ดำรงอยู่ซึ่งความป็นเผ่าพันธุ์ ป็นต้น จึงกล่าวได้ว่าระบบความเชื่อและพิธีกรรมป็นการสั่งสมประสบการณ์ การเรียนรู้ในเวลาอันยาวนาน โดยจะเชื่อมโยงกันไปหมด (ประเวศ วะสี. 2530: 72)

การศึกษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีทำให้ทราบว่า มีชนชาติต่าง ๆ เข้ามาอาศัยและตั้งถิ่นฐานอยู่ในประเทศไทยมาเป็นเวลาช้านาน ชนชาติที่เข้ามาอาศัยและตั้งถิ่นฐานในประเทศไทย เช่น แขก ลาว พม่า มอญ จีน อังกฤษ ญวน เป็นต้น จากข้อความดังกล่าวข้างต้นจะเห็นว่าประเทศไทยมีความหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์มาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

ความเชื่อและความศรัทธาที่มีให้กับประเพณีและวัฒนธรรมของตนนั้นเข้มข้นมาก ซึ่งทั้งสองสิ่งนี้สืบเนื่องมาจากความเชื่อและความศรัทธาต่อศาสนา อาจเรียกได้ว่ารากเหง้าของความเชื่อ ความศรัทธาของชาวตะวันออกนั้นเกิดจากศาสนาหลัก 2 ศาสนา คือ ศาสนาพราหมณ์และ ศาสนาพุทธ และแม้ปัจจุบันคนไทยส่วนใหญ่จะนับถือพุทธศาสนา แต่อิทธิพลของศาสนาฮินดูก็ยังคงดำรงอยู่ในวัฒนธรรมและประเพณีไทย จะเห็นได้ว่าในรัฐพิธีต่าง ๆ เช่น พระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ และประเพณีส่วนบุคคล เช่นงานแต่งงานงานตั้งศาลพระภูมิงานโกนจุกขลุ่ยมีพิธีพราหมณ์-ฮินดูแทรกอยู่ด้วยเสมอและนอกจากนี้คนเชื้อสายฮินดูเดียวในประเทศไทยต่างมีส่วนอย่างมากในการสืบสานรักษาวัฒนธรรมประเพณีอันเกี่ยวเนื่องกับศาสนาฮินดูให้ปรากฏในสังคมไทยเพื่อแสดงอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรมฮินดูเดียว (ดวงธิดา ราเมศวร์. 2537: 9)

ศาสนาพราหมณ์ เป็นลัทธิของชนชาติดึกดำบรรพ์หมู่หนึ่งเรียกว่าอารยัน หรือ Indo European มีภูมิลำเนาที่ตั้งอยู่กลางทวีปเอเชียแต่อยู่ตอนไหนไม่มียืนยัน ธรรมชาติบังคับเรื่องทำมาหากิน กลุ่มอารยันจึงแยกออกเป็นก๊กเป็นเหล่า ร่ำร้อนผ่านทุ่งหญ้าและป่าไม้ตามถิ่นต่าง ๆ เป็นเหตุให้ลัทธิ ธรรมเนียมประเพณีและภาษาพูดแยกเพี้ยนกันไป กลุ่มที่แยกจากกันนี้ กำหนดเป็นหมู่ใหญ่ได้ 2 หมู่ หมู่หนึ่งไปทางตะวันตก กลายเป็นชาติต่าง ๆ ในยุโรป อีกหมู่หนึ่งมาทางใต้ และทางตะวันออกเฉียงใต้ กลายเป็นชนชาติต่าง ๆ ในชมพูทวีปภาคเหนือ และชาติอิหร่าน ในปัจจุบันมีหลักฐานยืนยันว่า คนเหล่านี้เป็นเผ่าเดียวกัน เพราะเทียบเคียงได้จากภาษาที่มีตระกูลภาษาเดียวกัน (เสฐียร พันธงศรี. 2515: 1-2)

ศาสนาพราหมณ์หรือฮินดูเป็นศาสนาที่เก่าแก่มากที่สุดในโลกศาสนาหนึ่ง มีวิวัฒนาการอันยาวนานผ่านขั้นตอนทางประวัติศาสตร์หลายขั้นตอนตั้งแต่โบราณกาลถึงปัจจุบัน นับถือเทพเจ้าหลายองค์ เรียกว่า "พหุเทวนิยม" เทพเจ้าแต่ละองค์ในแต่ละยุคสมัย มีบทบาท และตำนานต่างกันไปในแต่ละท้องถิ่นยังมีความเชื่อเกี่ยวกับเทพเจ้าองค์หนึ่ง ๆ แตกต่างกันไปด้วย โดยทั่วไปถือว่าชาวฮินดูเชื่อว่ามีเทพเจ้าสูงสุด ที่ได้อวตารแยกร่างออกมาเป็น 3 องค์ คือ พระพรหม ซึ่งเป็นผู้สร้างโลก พระศิวะ เป็นผู้ทำลาย และพระวิษณุหรือพระนารายณ์ เป็นผู้ปกป้องและรักษาโลก สามารถแบ่งออกได้เป็นหลายนิยายที่สำคัญ เช่น

1. นิกายไวศณพ (Vishnav) เป็นนิกายที่นับถือพระวิษณุเจ้าเป็นเทพองค์สูงสุด เชื่อว่า วิษณุสิบปาง หรือนารายณ์ ๑๐ ปางอวตารลงมาจุติ มีพระลักษณะเป็นมเหสี มีพญาครุฑเป็นพาหนะ นิกายนี้มีอิทธิพลมากในอินเดียภาคเหนือและภาคกลาง ของประเทศ นิกายนี้เกิดเมื่อ พ.ศ. ๑๓๐๐ สถาปนาโดยท่านนาถมูณี (Nathmuni)

2. นิกายไศวะ (Shiva) เป็นนิกายที่เก่าที่สุด นับถือพระศิวะเป็นเทพเจ้าสูงสุด พระศิวะ เป็นเทพทำลายและสร้างสรรค์ด้วย สัญลักษณ์ อย่างหนึ่งแทนพระศิวะคือ ศิวลึงค์และโยนีก็ได้รับการบูชา เช่น องค์พระศิวะ นิกายนี้ถือว่าพระศิวะเท่านั้นเป็นเทพสูงสุดแม้แต่พระพรหม, พระวิษณุก็เป็นรองเทพเจ้าพระองค์นี้ นิกายนี้เชื่อว่า วิญญาณเป็นวิถึทางแห่งการหลุดพ้นมากกว่าความเชื่อในลัทธิภักดี นิกายนี้จะนับถือพระศิวะและพระนางอุมาหรือกาลิไปพร้อมกัน

3. นิกายศักติ (Shakti) เป็นนิกายที่นับถือพระเทวี หรือพระชายาของมหาเทพ เช่น สรัสวดี พระลักษมี พระอุมา เจ้าแม่ทูรคา และเจ้าแม่กาลิซึ่งเป็นชายาของมหาเทพทั้งหลาย เป็นผู้ทรงกำลังหรืออำนาจของเทพสามีไว้ จึงเรียกว่า ศักติ (Power) นิกายนี้เป็นที่นิยมในรัฐเบงกอล และรัฐอัสสัม เป็นต้น

4. นิกายคณะพิฑยะ (Ganabadya) นิกายนี้ นับถือพระพิฆเนศเป็นเทพเจ้าสูงสุด ถือว่า พระพิฆเนศเป็นศูนย์กลางแห่งเทพเจ้าทั้งหมดในศาสนา เชื่อว่าเมื่อได้บูชาพระพิฆเนศอย่างเคร่งครัด ก็เท่ากับได้บูชาเทพอื่นๆ ครบทุกพระองค์

5. นิกายสรภัทธะ (Sarabhadh) เป็นนิกายขนาดเล็ก ในสมัยก่อนบูชาพระอาทิตย์ (สุริยะ) มีผู้นับถือมากในอดีต ปัจจุบันมีจำนวนน้อย นิกายนี้มีพิธีอย่างหนึ่งคือ กายตรี หรือ กายาตรี (Gayatri) ถือว่ามีอำนาจศักดิ์สิทธิ์ คือการกลับมาของพระอาทิตย์เป็นฤาษีวิศวามิตร

6. นิกายสมารธะ (Samardha) เป็นนิกายที่ใหญ่พอสมควร นับถือทุกเทพเจ้าทุกพระองค์ ในศาสนา ฮินดู ความเชื่อแบบนี้เป็นที่นิยมอย่างแพร่หลาย เพราะสามารถบูชาเจ้าได้ตามต้องการ นอกจากนี้ยังมีนิกายอื่นๆอีกมากมายและแยกย่อยออกไป เช่นเดียวกับศาสนาพุทธ และศาสนาคริสต์ ที่มีนิกายน้อย-ใหญ่แตกแขนงออกมา ส่วนคัมภีร์ที่ใช้ในปัจจุบันเรียกว่า “พระเวท” ประกอบด้วย

1. ฤคเวท บทสรรเสริญพระเจ้า
2. ยชุรเวท ว่าด้วยพิธีบูชาขัยัญ
3. สามเวท บทสวดที่ใช้ในพิธีกรรมต่างๆ
4. อาถรรพเวท ว่าด้วยคาถาอาคมที่ใช้ป้องกันตนเอง รักษาโรค และ ทำร้ายผู้อื่น

สมาคม นานาชาติเพื่อ คริษณะจิตสำนึก (The International Society for Krishna Consciousness Foundation) คือสมาคมสาวกของคริษณะหรือพระกฤษณะจากทั่วโลก ปฏิบัติภักดีโยคะ รับผิดชอบต่อคริษณะด้วยใจรัก โดยมีฐานมาจากคัมภีร์พระเวทและยึดเอาคำสอนขององค์คริษณะจากคัมภีร์ภควัทคีตา เป็นหลัก ซึ่งในประเทศไทยคนกลุ่มนี้มีจำนวนไม่มากนักเมื่อเทียบกับสัดส่วนประชากรทั้งหมดของประเทศและคนไทยจะรู้จักกันในนามของกลุ่ม “ฮारे คริษณะ” ซึ่งมีความเชื่อในปรัชญาพื้นฐานที่ว่า หลักพื้นฐานของการมีชีวิตของมนุษย์ทั่วไป คือ เราจะต้องมีใจรักใคร่สักคน และคงไม่มีใครมีชีวิตอยู่ได้โดยไม่รักใคร่เลย แต่สิ่งสำคัญคือ เราจะให้ความรักแก่ใคร และเมื่อให้ไปแล้ว ทุกคนจะได้รับความสุข

ผู้ปฏิบัติมุ่งเน้นกิจกรรมทุกอย่างเพื่อถวายแด่องค์คริษณะ ซึ่งเรียกตัวเองว่า ผู้อุทิศตัวเสียสละรับใช้ (Devotee) หนึ่งในกิจกรรมพื้นฐานนั้น คือ ความรักที่มอบให้แด่องค์คริษณะ โดยการปฏิบัติตนอยู่ใน คริษณะจิตสำนึก และเมื่อปฏิบัติแล้วจะกระตุ้นความรักที่มอบให้แด่องค์คริษณะ ซึ่งจะส่งผลให้มีชีวิตมีความสุข และรู้สึกสำนึกตนเองเสมอ ขณะเดียวกันก็จะสำนึกและรับรู้ถึงองค์คริษณะไปพร้อม ๆ กัน

การปฏิบัติกิจกรรมของผู้นับถือและอยู่ในกลุ่มคริษณะจิตสำนึก จะแบ่งเป็นการปฏิบัติตนรับใช้ตามที่หลักธรรมคำสอนกำหนดไว้ เมื่อปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ศีลธรรม และคำสั่งของอาจารย์แล้วก็จะยึดมั่นในองค์คริษณะมากขึ้น และปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ด้วยความรักที่เป็นไปตามธรรมชาติและอีกหนึ่งในกิจกรรมสำคัญของการสรรเสริญองค์คริษณะของกลุ่มคริษณะจิตสำนึกนั้นก็คือการร้องเพลงเต็นรำและสวดภวานามหามนต์

ฮะเร คริษณะ ฮะเร คริษณะ
คริษณะ คริษณะ ฮะเร ฮะเร
ฮะเร รามะ ฮะเร รามะ
รามะ รามะ ฮะเร ฮะเร

การประกอบพิธีสรรเสริญคริษณะของสมาคมนานาชาติเพื่อคริษณะจิตสำนึก มีจุดหมายและแนวคิดในการทำพิธีคือ จิตส่งตรงถึงพระเจ้าหรือองค์คริษณะ ผู้ทำพิธีคือ นักบวช และสาวก ซึ่งเรียกตัวเองว่า ผู้อุทิศตนเสียสละรับใช้ (Devotee) ซึ่งในการประกอบพิธีนั้นจะมีบทสวดที่สำคัญเรียกว่า “มหามนต์” ซึ่งมีท่วงทำนองที่ไพเราะน่าฟัง และในการสวดแต่ละครั้งจะใช้เครื่องดนตรีพื้นเมืองของอินเดียบรรเลงประกอบพิธีกรรมด้วย

ผู้วิจัยเลือกศึกษาวิจัยสมาคมนานาชาติเพื่อคริสตชนะจิตสำนึก เพื่อให้เห็นถึงอิทธิพลความเชื่อของลัทธิทางศาสนาฮินดูจากประเทศอินเดียที่ส่งต่อมายังประเทศไทย ทั้งบริบททางดนตรี พิธีกรรมและความเชื่อถือศรัทธาต่อองค์พระกฤษณะ ซึ่งมีได้จำกัดอยู่แต่ในหมู่ผู้นับถือศาสนาฮินดูชาวอินเดียเท่านั้น แต่ยังมีอิทธิพลส่งต่อมายังคนในสังคมไทยด้วย พิธีกรรมและความเชื่อดังกล่าวจึงเป็นประเด็นที่ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาค้นคว้าเพื่อความเข้าใจบริบททางดนตรี พิธีกรรมและความเชื่อของศาสนาอื่นในสังคมไทยซึ่งมีความหลากหลายทางวัฒนธรรม

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความเป็นมา ความเชื่อ และพิธีกรรม ของสมาคมนานาชาติเพื่อคริสตชนะจิตสำนึก กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาดนตรีประกอบพิธีสรรเสริญองค์พระกฤษณะในชีวิตประจำวัน ของสมาคมนานาชาติเพื่อคริสตชนะจิตสำนึก กรุงเทพมหานคร

ความสำคัญของการวิจัย

การศึกษาพิธีกรรมและหลักความเชื่อของสมาคมนานาชาติเพื่อคริสตชนะจิตสำนึก จะทำให้เข้าใจแนวคิดในการทำพิธีกรรมและดนตรี ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากความเชื่อ ความศรัทธาในศาสนาฮินดู และทำให้ทราบถึงบริบทที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิต สังคม และวัฒนธรรมของผู้ศรัทธาในศาสนาฮินดู โดยเฉพาะผู้ที่นับถือองค์พระกฤษณะ รวมทั้งเข้าใจความหลากหลายทางวัฒนธรรมของสังคมไทยอีกด้วย

ขอบเขตการวิจัย

1. ผู้วิจัยจะทำการศึกษาเฉพาะความเป็นมา ความเชื่อ และพิธีกรรม ของสมาคมนานาชาติเพื่อคริสตชนะจิตสำนึก กรุงเทพมหานครโดยใช้สถานที่ประกอบพิธีกรรมศูนย์การศึกษา ถ. รามคำแหง เป็นสถานที่เก็บข้อมูลและเป็นกรณีศึกษาเท่านั้น
2. ผู้วิจัยจะทำการศึกษาดนตรีที่ใช้สำหรับประกอบพิธีสรรเสริญองค์พระกฤษณะที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ของสมาคมนานาชาติเพื่อคริสตชนะจิตสำนึก กรุงเทพมหานคร ซึ่งจะทำการศึกษาในเรื่องราวของนักดนตรี เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบพิธี บทเพลง ช่วงเวลาและขั้นตอนของพิธีกรรมประจำวัน และอิทธิพลของดนตรีที่มีต่อความเชื่อและพิธีกรรม โดยใช้สถานที่ประกอบพิธีกรรมศูนย์ฝึกนักศึกษา ถ. รามคำแหง เป็นสถานที่เก็บข้อมูลและเป็นกรณีศึกษาเท่านั้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบความเป็นมาของสมาคมนานาชาติเพื่อคริสตชนจิตสำนึก กรุงเทพมหานคร
2. ทราบถึงดนตรีที่ใช้ประกอบการสรรเสริญองค์คริสตชน
3. ทราบถึงวัฒนธรรมที่มีลักษณะเฉพาะของสมาคมนานาชาติเพื่อคริสตชนจิตสำนึก
4. ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำผลการศึกษาวิจัยมาพัฒนาตนเองเพื่อประโยชน์ในการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นต่อไป

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะใช้คำว่า “คริสตชน” เรียก “พระภิกษุสงฆ์” ตามแบบอย่างของสมาคมนานาชาติเพื่อคริสตชนจิตสำนึก กรุงเทพมหานคร
2. การศึกษาวิจัยในครั้งนี้มุ่งเน้นเรื่องของดนตรีที่ใช้ประกอบการพิธีสรรเสริญคริสตชนในชีวิตประจำวัน ของสมาคมนานาชาติเพื่อคริสตชนจิตสำนึก กรุงเทพมหานคร โดยใช้สถานที่ประกอบพิธีกรรม ศูนย์นักศึกษา อ.รามคำแหง เป็นกรณีศึกษา
3. ผู้วิจัยจะทำการศึกษาบทเพลงที่ใช้ประกอบการพิธีสรรเสริญองค์คริสตชนที่ใช้ในชีวิตประจำวันของสมาคมนานาชาติเพื่อคริสตชนจิตสำนึก กรุงเทพมหานคร โดยทำการถอดเฉพาะทำนองหลักของบทเพลงและใช้โน้ตสากลในการบันทึกดนตรี

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. คริสตชน หมายถึง พระภิกษุสงฆ์ในศาสนาพราหมณ์ฮินดู ซึ่งแปลว่า ผู้มีเสน่ห์สูงสุด มีคุณสมบัติหกประการโดยสมบูรณ์ คือ ความร่ำรวย ความสง่างาม ความรู้ ชื่อเสียงพลังอำนาจ และความเสียสละ
2. ฮะเร หมายถึง เป็นพลังเบื้องสูงหรือพลังแห่งความสุขของพระองค์
3. รามะ หมายถึง ความสุขเกษมสำราญสูงสุด
4. นิกาย หมายถึง หมู่, พวก, หมวด, ใช้เกี่ยวกับศาสนา ในกรณีเช่นคณะนักบวช ในศาสนาเดียวกันที่แยกออกไปเป็นพวก ๆ เช่น มหานิกาย ธรรมยุติกนิกาย นิกายโรมันคาทอลิก
5. โสลก หมายถึง คำประพันธ์ในวรรณคดีสันสกฤต 1 บาท เป็น 1 บท ตามปรกติมีบาทละ 8 พยางค์ เรียกว่า โสลกหนึ่ง เช่นกามโกธรวิญญูตนาม ยตีนา ยตเจตสาม อภิโต พุรหมนิรุ วาณมวฺรุตเต วิทิตาตมนาม ผู้บำเพ็ญพรต พราจากกามและโกรธข่มใจได้ รู้แจ้งอดมัน ย่อมมีนิพพานคือ พรหมโดยทั่วไป.(ศรีมัทภควัทคีตา), บทสรรเสริญยกย่อง; ชื่อเสียง, เกียรติยศ
6. กูรู หมายถึง พระอาจารย์
7. ศรี หมายถึง ศรี (น.) มิ่ง, สิริมงคล, ความรุ่งเรือง, ความสว่างสดใส, ความงาม, ความเจริญ ใช้เป็นคำนำหน้าเพื่อเป็นการยกย่องสรรเสริญ นิยมใช้กับชายชาวอินเดียทั่วไป นักบวช อาจารย์ คีตกวี นักดนตรี ศิลปินอาวุโส

8. สวามี และ โภสวามี หมายถึง ผู้ที่สามารถควบคุมประสาทสัมผัสของตนเองได้ “สวามี” ใช้กับผู้ผ่านการแต่งงานมาแล้ว ส่วน “โภสวามี” คือผู้ที่ไม่เคยแต่งงาน สวามี และ โภสวามี จะใช้กับนักบวชระดับ สันยาสี หรือ มหาราชเท่านั้น

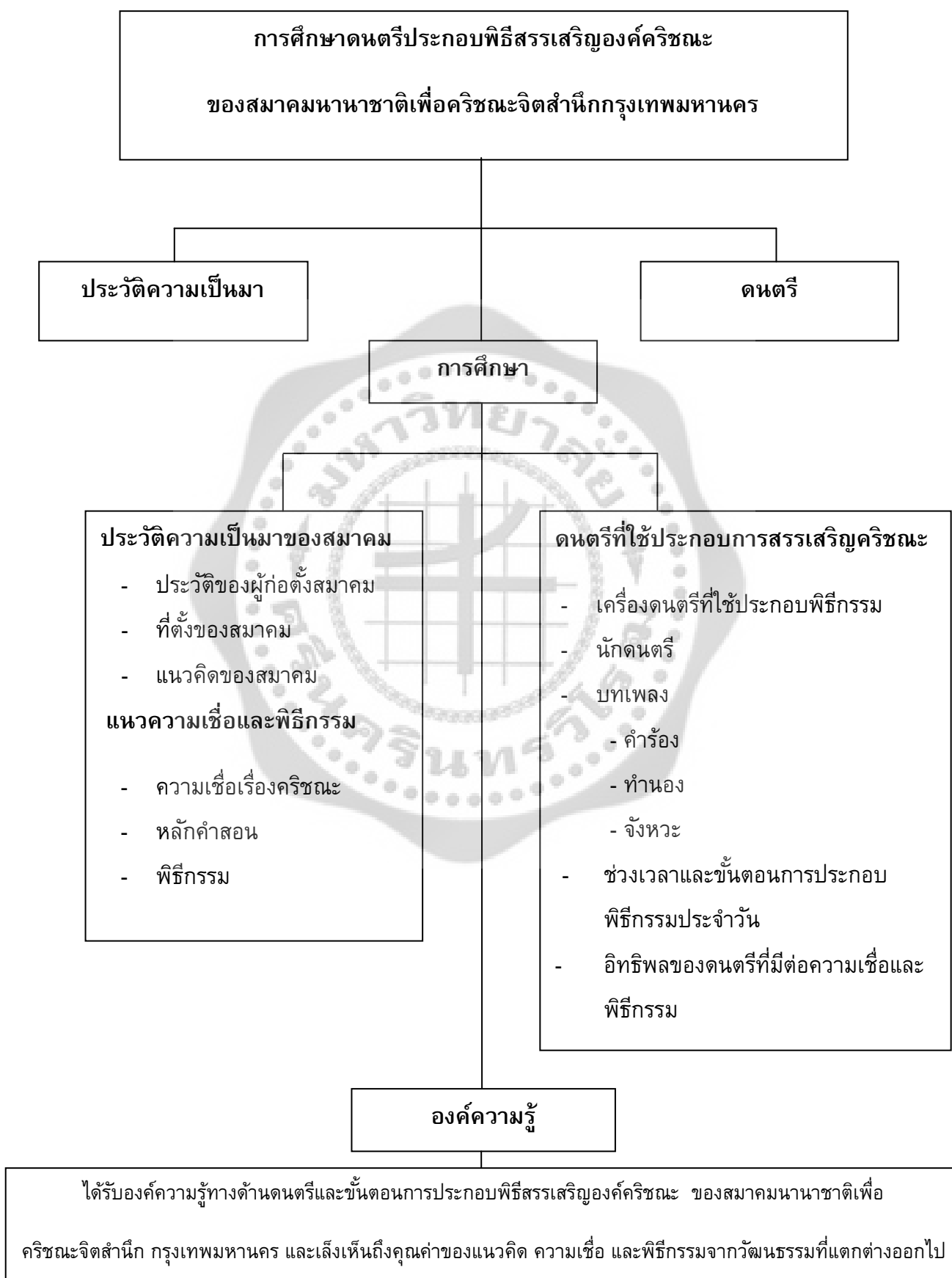
9. สันยาสี หมายถึง การบวชถือพรหมจรรย์ ขั้นสูงสุดเปรียบเสมือนเพศบรรพชิตส่วนใหญ่ จะเป็นชายอายุระหว่าง 60 – 80 ที่ผ่านจากการดำเนินชีวิตจนถึงช่วงสุดท้ายของชีวิต

10. มนตรา หมายถึง รูปแบบของจังหวะกลองมรดึงกะที่ใช้ตีประกอบบทเพลงที่ใช้ในพิธีกรรม

11. จะยะ หมายถึง ชัยชนะ

กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยบริบททางดนตรีที่ใช้สำหรับประกอบพิธีกรรมของคริสต์ศาสนิกชนของ
สมาคมนานาชาติเพื่อคริสตจักรในกรุงเทพฯ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่
เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้า โดยมีเนื้อหาต่างๆ ตามหัวข้อดังนี้

1. เอกสารตำราวิชาการ
2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. เอกสารตำราวิชาการ

ศรีศักร วัลลิโภดม (2535: 2) ได้กล่าวถึงดนตรีว่ามีความสัมพันธ์กับมนุษย์และสังคม ดนตรี
เป็นผลผลิตของพฤติกรรมในด้านความนึกคิดและการสร้างสรรค์ของมนุษย์ แต่พฤติกรรมที่ทำให้
เกิดดนตรีขึ้นมานั้นก็เป็นสิ่งที่เนื่องจากแนวคิดที่เกิดมาจากสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมในสังคมที่
มนุษย์ดำรงอยู่การศึกษาและการทำความเข้าใจเกี่ยวกับดนตรีจึงเป็นเรื่องที่สัมพันธ์กับสังคมและ
วัฒนธรรมของมนุษย์ในมิติของเวลาและสถานที่อยู่อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ส่วน

ประทีป เล้ารัตนอารีย์ (2548: 58-59) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของดนตรีว่า ประโยชน์ของ
ดนตรีนั้นมีใช้แต่การสนุกเฮฮาชั่วครั้งชั่วคราวเท่านั้น แก่นแท้ที่เป็นคุณอันอนันต์มีมากมาย จะ
ยกตัวอย่างพอสังเขปดังต่อไปนี้

1. ดนตรีเพื่อการขับกล่อม(Music for Soothing) ดนตรีประเภทนี้จะเป็นเพลงช้าๆ สบายๆ
คลายความเครียด และทำที่สุดก็จะนอนหลับไปเลย เพลงจำพวกนี้ได้แก่ เพลงกล่อมเด็ก กล่อม
พระบรรทม ตับมโหรี

2. ดนตรีเพื่อการทำงาน (Working Song) การทำงานสมัยก่อนไม่มีเครื่องทุ่นแรงจึงต้อง
ใช้แรงงานมนุษย์และสัตว์ เมื่อทำไปนาน ก็เกิดความเมื่อยล้าและเบื่อหน่าย ฉะนั้นดนตรีเพื่อการ
ทำงานจะเป็นเครื่องช่วยให้คนได้สนุกกับการทำงาน ไม่เบื่อหน่าย และถือเป็นการผ่อนคลายไปในตัว
เช่น เพลงเกี่ยวข้าว เพลงสงฟาง เพลงชักกระดาน เพลงเจ๊กลากซุง เพลงเห่เรือ เพลงเรือ

3. ดนตรีเพื่อศาสนา (Ceremonial Music) ในพิธีกรรมทางศาสนาของศาสนาต่างๆ มักนำ
ดนตรีหรือคำร้องหรือบทสวดต่างๆ มาร้อยรจนาคำประพันธ์ ประเภทโคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน
และนำคำประพันธ์ บทสวดเหล่านั้นมาขับร้องในท่วงทำนองต่างๆ เพื่อให้เกิดความไพเราะและน่า
เลื่อมใส ทำให้พิธีกรรมทางศาสนานั้นดูเคร่งขรึมน่าเคารพเลื่อมใสมากยิ่งขึ้น

4. ดนตรีเพื่อปลุกใจ (Patriotic Song) การจะสร้างจิตสำนึกให้หมู่คนเกิดความรักพวกพ้องและหมู่คณะนั้น ดนตรีและเพลงร้องเพื่อปลุกใจให้เกิดความรักสามัคคีก็เป็นสื่อที่สำคัญที่จะสร้างความสำนึกนั้น เพลงประเภทนี้จะมีจังหวะหนักแน่น ท่วงทำนองเล่าใจ ทำให้ผู้ฟังเกิดความฮึกเหิมและไม่โดดเดี่ยวเดียวดาย

5. ดนตรีเพื่อการพร้อมเพียงทางการทหาร (Martial Music) ในการศึกษาสงครามในสมัยโบราณ ไม่มีเครื่องมือสื่อสารที่ทันสมัยเช่นในยุคปัจจุบัน ขุนพันนายกองจะใช้ดนตรีเป็นเครื่องส่งสัญญาณนัดหมายของการเข้าต่อสู้บุกทะลวงหรือร่นถอย

6. ดนตรีเพื่อการพรรณนา(Descriptive Music) เนื่องจากมนุษย์มีการใกล้ชิดกับธรรมชาติมีการได้ยินได้ฟังเสียงต่างๆ ที่เกิดจากธรรมชาติ เช่น นกร้อง น้ำไหล พ้าร้อง พ้าผ่าหรือเสียงสัตว์ต่างๆ มนุษย์จึงประดิษฐ์เครื่องมือต่าง เพื่อทำเสียงล้อเลียนเหล่านั้น และเมื่อการดนตรีได้มีวิวัฒนาการก้าวหน้าขึ้นตามลำดับ จึงเกิดบทเพลงประเภทดนตรีพรรณนาขึ้นมากมายเช่น เพลงโหมโรงคลื่นกระทบฝั่ง เพลงตับโพระดก เพลงนกเขาชะแมร์

7. ดนตรีเพื่อประกอบการแสดง (Theatrical Music) ดนตรีกับการแสดงนั้นเป็นสิ่งส่งเสริมกัน แต่คนส่วนใหญ่จะเห็นดนตรีเป็นเพียงส่วนประกอบของการแสดงเท่านั้น ไม่ได้ให้ความสำคัญกับดนตรี มุ่งเน้นการแสดงเป็นสำคัญ ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว ดนตรีเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งของการแสดง ในการแสดงแต่ละเรื่องนั้นองค์ประกอบที่สำคัญคือ การวางเค้าโครงเรื่อง การแต่งเพลงหรือเลือกบรรจุเพลงให้เข้ากับเค้าโครงเรื่องนั้นๆ การคิดประดิษฐ์ทำรำหรือทำเต้น

8. ดนตรีบำบัด (Music Therapy) ปัจจุบันวงการแพทย์ได้เห็นความสำคัญของการใช้ดนตรีในการบำบัดรักษาโรคให้กับคนไข้ซึ่งพิการทางสมอง เช่น เด็กปัญญาอ่อน ผู้ป่วยที่เป็นโรคอัมพาต อัมพฤกษ์ ทำให้คนไข้เหล่านั้นมีอาการดีขึ้น

วาสิษฐ จรรย์ยานนท์ (2522: 11) ได้ให้ความหมายของ “ทำนอง” ว่า หมายถึงการเคลื่อนที่ของระดับเสียง ซึ่งประกอบด้วยเสียงสูงต่ำสลับกันไปตามความประสงค์ของผู้แต่ง การเคลื่อนที่นี้จะบอกถึงรูปร่างของเพลง ทำให้ผู้ฟังสามารถจำแนกและจดจำเพลงได้ ทั้งนี้ สรุปความในรายละเอียดขององค์ประกอบของทำนองได้ดังนี้

1. จังหวะทำนอง จังหวะของทำนองทำให้เกิดความรู้สึกเคลื่อนไหว และมีอิทธิพลต่อความรู้สึกของมนุษย์

2. ระดับเสียง มนุษย์สามารถรับความถี่ของคลื่นเสียงได้ตั้งแต่ 16-12,000 เฮิรตซ์ และช่วงเสียงที่เหมาะสมแก่การสร้างงานทางดนตรี จะอยู่ในช่วงความถี่เสียงประมาณ 27-4,000 เฮิรตซ์

3. การเคลื่อนที่ทำนองมีลักษณะของการเคลื่อนที่อยู่ 3 แบบ คือ

3.1 การเคลื่อนที่ด้วยวิธีการซ้ำเสียงเดิม

3.2 การเคลื่อนที่โดยลำดับ

3.3 การเคลื่อนที่โดยวิธีกระโดด

4. ความยาวทำนอง ความยาวของทำนองมีความยาววัดได้เป็น ห้องเพลง วลีเพลง และประโยคเพลง

5. พิสัย หมายถึง ระยะห่างระหว่างระดับเสียงต่ำสุด-สูงสุดของทำนองเพลงนั้นๆ โดยที่สามารถวัดระยะห่างดังกล่าวเป็นคู่เสียง

สำหรับเรื่องราวของวัฒนธรรมนั้นกาญจนา อินทรสุวานนท์(2541: 104) กล่าวว่า วัฒนธรรมนั้นดำรงความเป็นชาติ มนุษย์มีหน้าที่อนุรักษ์ สืบทอด ส่งเสริม และเผยแพร่วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมต่างๆ ส่งผลและอิทธิพลต่อวัฒนธรรมซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงได้ ส่วน อมรา พงศาพิชญ์ (2525: 76) ได้กล่าวถึงความสำคัญของวัฒนธรรมว่า วัฒนธรรมเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับมนุษย์ โดยที่มนุษย์เป็นผู้สร้างเพื่อความเป็นรูปแบบของสังคมที่มีเสถียรภาพอันแสดงถึงความเจริญงอกงามให้กับสังคมและกลุ่มบุคคลในสังคมหากขาดวัฒนธรรมแล้วสังคมก็ย่อมขาดเอกภาพ นั้นหมายถึงสังคมจะรุ่มเย็นเป็นสุขไม่ได้ วัฒนธรรมจึงเป็นปัจจัยที่มีลักษณะผสมผสานในเนื้อเดียวกัน ซึ่งทำหน้าที่สร้างสรรค์และกำหนดรูปแบบของสมาชิกในสังคม ได้อย่างมีแบบแผนเพราะได้ผู้มีภาวะทางจิตใจของสมาชิกในสังคมส่งผลให้สังคมมีเอกภาพ นอกจากนี้ สุพัตรา สุภาพ (2518:68) ได้กล่าวถึงลักษณะวัฒนธรรมไว้ดังนี้

1. เป็นสิ่งที่ได้มาโดยการเรียนรู้ เป็นการเรียนรู้จากมนุษย์ด้วยกัน เช่น รูปแบบการแต่งกาย การละเล่น การขับร้อง

2. เป็นมรดกทางสังคม วัฒนธรรมเกิดจากการเรียนรู้จึงสามารถถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปยังอีกคนรุ่นหนึ่ง บุคคลเกิดในสังคมใดก็เรียนรู้วัฒนธรรมจากบุคคลในสังคมนั้นเกิดการถ่ายทอดเป็นมรดกทางสังคม

3. เป็นวิถีชีวิตหรือแบบการดำรงชีวิต วัฒนธรรมให้ความจำแนกความแตกต่างของสังคมแต่ละสังคมได้ บุคคลเกิดในสังคมใดก็เรียนรู้วัฒนธรรมจากบุคคลในสังคมนั้น

4. วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ไม่คงที่ มนุษย์มีการคิดค้นสิ่งใหม่ ๆ รับเอารูปแบบของการดำเนินชีวิตของบุคคลที่มีอยู่เดิม และปรับปรุงของเดิมให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

มงคล หวังสุขใจ (2538: 40) ได้อธิบายการศึกษาองค์ประกอบทางวัฒนธรรม 4 ประการไว้ดังนี้

1. องค์มคติ ได้แก่สิ่งที่มีความเชื่อ แนวคิด ความเข้าใจ

2. องค์พิธีการ หมายถึงพิธีกรรม ประเพณี การปฏิบัติ

3. องค์การ หมายถึง ระบบความสัมพันธ์ของมนุษย์

4. องค์วัตถุ หมายถึง เครื่องมือ เครื่องใช้ ผลผลิตของการกระทำของคนในสังคม

ส่วนของเรื่องราวของ “พิธีกรรม” ได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลายลักษณะเช่นกัน ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 ได้อธิบายคำว่า พิธี ไว้ว่า “น. งานที่จัดขึ้นตามลัทธิหรือความเชื่อถือตามขนบธรรมเนียมประเพณีเพื่อความขลังหรือความเป็นสิริมงคลและอธิบายคำว่าพิธีกรรม ไว้ว่า “น. การบูชา, แบบอย่างหรือแบบแผนต่างๆ ที่ปฏิบัติในทางศาสนา”

สมปราชญ์ อัมมะพันธ์ (2536: 20) กล่าวว่า พิธีกรรม หมายถึง การกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งตามค่านิยม ทศนคติ ความคิด และความเชื่อ โดยเข้าใจว่าการกระทำอย่างนั้นย่อมมีผลตอบสนอง ทำให้คนได้รับประโยชน์ตามที่คาดหวังเอาไว้ ทำแล้วมีผลทำให้จิตใจเบิกบาน เป็นสุขที่เรียกว่า ใ้บุญได้กุศล ในการทำบุญตักบาตรแด่พระภิกษุสงฆ์ ขณะตักบาตรในใจของคนส่วนมากมักอธิษฐานต่างๆ นานา เช่น เกิดชาติหน้าของจงอย่าได้อดอยาก อย่ารู้ยากรู้จน ขอให้มั่งมีเงินทอง ขอให้ผิวขาวเหมือนข้าวที่ตักบาตร ฯลฯ ความจริงจะเป็นฉันใดย่อมไม่สามารถพิสูจน์กันได้ แต่ผู้ตักบาตรมักเชื่อว่า ถ้าเกิดชาติหน้าจริงตนย่อมได้รับผลตามที่จิตอธิษฐานไว้อย่างแน่นอนหลังจาก ตักบาตรแล้วจึงทำให้จิตใจสบาย และเป็นสุข พิธีกรรมจึงเป็นสิ่งที่เราสมมุติขึ้นเพื่อให้เกิดความสบายใจแก่ตัวเราเอง

กิ่งแก้ว อัดถกร (2525: 5-6) ได้เขียนเรื่อง ลักษณะพิธีกรรมในสังคมไทย ไว้ว่าพิธีกรรมคือ วิธีการชนิดหนึ่งที่จะนำไปสู่เป้าหมายการที่เราจะได้มาซึ่งสิ่งที่ต้องการ เราจำเป็นต้องมีการกระทำและในแต่ละการกระทำต้องมีวิธี เช่น ในการที่เราจะได้ข้าวเปลือก เราก็จำเป็นต้องมีวิธีเพาะปลูกเป็นขั้นตอน เริ่มตั้งแต่การถากถาง เตรียมพื้นที่ การไถ การหว่าน การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยว การนวด เป็นต้น และควบคู่ไปกับวิธีการเพาะปลูกในแต่ละขั้นตอนดังกล่าวแล้ว ชาวนายังประกอบพิธีกรรมอีกหลายอย่าง เช่น เมื่อจะดูแลรักษาข้าวที่กำลังเริ่มออกรวง ชาวนาจะประกอบพิธีท้าวัญแม่โพสพ โดยนำของสังเวช มีข้าว กล้วย ขนม ตลอดจนเครื่องสำอางที่คิดว่าผู้หญิงเวลาแพ้ท้องจะพอใจ นำไปตั้งไว้ที่มุมที่กำหนดว่าแม่โพสพสถิตอยู่ ทั้งนี้ อาจนำบรรจุใส่ไว้ในชะลอมเล็กปักไว้กับเสาไม้ไผ่ ซึ่งมีเจลวกกับธงอยู่บนปลายไม้เป็นที่หมาย ทั้งนี้ทั้งนั้น ชาวนาย่อมถือว่าพิธีกรรมเป็นส่วนหนึ่งที่มีความจำเป็นต่อความสัมฤทธิ์ในทางเพาะปลูก มีพิธีกรรมอยู่จำนวนมากที่เป็นกิจกรรมเกี่ยวข้องกับหมู่คณะ ในกรณีนี้อาจเป็นความเกี่ยวข้องระหว่างปัจเจกบุคคลกับหมู่หรือระหว่างหมู่กับหมู่ก็ได้ ในการบวชนั้นแม้จะมีผู้บวชเพียงคนเดียว แต่ผู้บวชย่อมต้องมีกิจกรรมสัมพันธ์กับหมู่ เช่น กับครอบครัว กับเพื่อน โดยจัดพิธีทำขวัญมีการเลี้ยงประกอบ และแล้วก็ต้องเข้าพิธีอุปสมบทในท่ามกลางหมู่สงฆ์ เพื่อให้เป็นที่ยอมรับโดยสงฆ์ ทั้งนี้ เราจะเห็นว่าในฐานะที่คนเรา

เป็นสัตว์สังคม เกิดมาในสังคม ดำรงอยู่ในสังคม เราจำเป็นต้องมีปฏิกริยาและกิจกรรมร่วมกัน ในภาวะเช่นนั้นพิธีกรรมย่อมมีบทบาทในการช่วยให้เกิดความสามัคคี และเกิดผลสัมฤทธิ์ดังต้องการ พิธีกรรมแห่งหมู่คณะ มี 3 ประเภท คือ

1. พิธีกรรมตามปฏิทิน
2. พิธีกรรมในระยะหัวเลี้ยวหัวต่อ
3. พิธีรักษาโรค

เรื่องราวของดนตรีพิธีกรรม สุมาลี นิรมานุภาพ (2554: 16) กล่าวไว้ว่า ดนตรีที่เกี่ยวกับพิธีกรรม ดนตรีที่เกี่ยวกับศาสนา เป็นดนตรีที่ใช้ในการขับร้องเป็นหลัก จึงเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า Vocal Music มนุษย์ยุคแรกมีชีวิตการอยู่รอดด้วยการฆ่าสัตว์ปลุกพืชผักต่างๆ เพื่อยังชีพจึงต้องอาศัยธรรมชาติมาตลอด บางคราวอาจไม่ได้พืชผลอาหารตามที่ต้องการจึงต้องร้องขออันวอนต่อพระเจ้าหรือต่อเทพเจ้า ที่ตนคิดว่าเป็นผู้บันดาลทุกสิ่งทุกอย่างให้ตนมีชีวิตอยู่รอดได้ เทพเจ้าหรือพระเจ้านั้นก็ต้องอยู่บนสวรรค์ที่ห่างไกลออกไป การร้องขออันวอนธรรมดาเกรงว่าจะไม่ได้ยินไปถึงเทพเจ้าต่างๆ ได้ จึงนำเครื่องดนตรีสุดแต่จะคิดขึ้นมาประกอบประกอบเพื่อให้เสียงดังไปถึงพระเจ้าจึงเกิดเป็นดนตรีประกอบพิธีกรรมต่างๆ

จากดนตรีประกอบพิธีกรรมต่างๆ ทำกันต่อเนื่องและเป็นที่ยอมรับในเทพเจ้านั้นโดยทั่วกัน พิธีกรรมต่างๆ นั้นกลายเป็นเรื่องศาสนาไป การอันวอนร้องขอกลายเป็นบทสวดพิธีต่างๆ บทสวดเหล่านั้นถูกขัดเกลามาตามความเจริญของมนุษย์ ดนตรีประกอบบทสวดถูกแต่งขึ้นอย่างพิถีพิถันมีหลักวิชา มีคีตกวีคือผู้ที่บรรจงแต่งทำนองใส่บทสวดมากขึ้น ดนตรีเริ่มมีแบบแผน เกิดเป็นดนตรีประกอบศาสนา (Church Music) ขึ้น

ส่วนเรื่องราวของศาสนาฮินดูนั้น เสรี วุฒิศรรมวงค์ (2540: 23) กล่าวถึงความเป็นมาของคำว่าฮินดูว่าศาสนาฮินดูได้ชื่อมาจากแม่น้ำสินธุซึ่งเป็นแม่น้ำสายสำคัญที่ไหลผ่านประเทศปากีสถานในปัจจุบัน และส่วนหนึ่งไหลผ่านรัฐปัญจาบในอินเดียด้วย โดยที่ปากีสถานเองนั้นเคยเป็นส่วนหนึ่งของประเทศอินเดียมาก่อนและแยกตัวออกเป็นประเทศอิสระ เมื่ออังกฤษคืนเอกราชให้แก่ประเทศอินเดียในปี พ.ศ.2490 นับแต่โบราณกาลมา แม่น้ำสินธุจึงมีความสำคัญต่อประเทศอินเดียและประเทศปากีสถานทั้งในด้านเศรษฐกิจสังคม และในด้านจิตใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งชาวฮินดูนั้นนับถือว่าแม่น้ำสินธุเป็นแม่น้ำที่ศักดิ์สิทธิ์สายหนึ่งในศาสนาของตน ลำน้ำนี้เชื่อมต่อกับแม่น้ำที่สำคัญหลายสายในรัฐปัญจาบด้วยกันคือ โสहन บีอัส เจนูป เซลุม ะวี และสัตเลข ก่อนที่จะไหลลงสู่ทะเลอาหรับที่เมืองสินด์

วิทยา ศักยภินันท์ (2549: 1) กล่าวถึงความเป็นมาของคำว่าฮินดูว่า ฮินดู มาจากคำว่าสินธุ (Sindhu) เป็นคำที่ชาวเปอร์เซียใช้เรียกกลุ่มชนที่อาศัยอยู่ในที่ราบลุ่มแม่น้ำสินธุ (Indus) กำเนิดครั้งแรกของคำๆ นี้ น่าจะอยู่ในช่วงคริสต์ศักราช 700 ปี ซึ่งเป็นระยะที่ชาวมุสลิมเริ่มติดต่อกับอินเดีย ไม่ปรากฏคำนี้ในภาษาโบราณใดๆ ของอินเดียไม่ว่าจะเป็นภาษาสันสกฤต บาลี หรือปรากฤต ส่วนคำ อินเดีย มาจากคำว่า อินดัส นั่นเอง จะเห็นว่า คำว่า ฮินดู มีรากฐานทางภูมิศาสตร์มากกว่าทางศาสนา ต่อมาจึงมีการเรียกศาสนาของกลุ่มคนที่มีหลักแหล่ง ณ บริเวณลุ่มแม่น้ำสินธุว่าศาสนาฮินดู (Hinduism) ทั้งนี้เพื่อให้แตกต่างจากศาสนาอื่นๆ ที่กำเนิดแล้วในสมัยนั้น เช่น ศาสนาโซโรอัสเตอร์ พุทธศาสนา และศาสนาอิสลาม เป็นต้น

นงเยาว์ ชาญณรงค์ (2545: 259 - 260) กล่าวถึงความเป็นมาของศาสนาฮินดูว่าศาสนาฮินดูเป็นศาสนาที่เก่าแก่มากที่สุดในโลกศาสนาที่มีอายุมากกว่า 4,000 ปี จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี ที่ขุดค้นพบอารยธรรมลุ่มแม่น้ำสินธุ (Indus Valley Period) สันนิษฐานได้ว่า ชาวพื้นเมืองดั้งเดิมที่อาศัยอยู่ในชมพูทวีป หรือประเทศอินเดียในสมัยโบราณนั้นได้มีความเจริญทางวัฒนธรรมและอารยธรรมสูงแล้ว และมีการนับถือลัทธิศาสนาอย่างเป็นระบบ มีการทำรูปเคารพของเทพต่างๆ ที่ตนนับถือ การนับถือศาสนาในสมัยนั้นเป็นลักษณะพหุเทวนิยมแบบนับถือผีสังเทวดาและธรรมชาติ (Animism) ต่อมาพวกอารยันซึ่งเป็นเผ่าที่อาศัยอยู่ทางตอนเหนือของชมพูทวีปแถบใกล้เคียงเทือกเขาหิมาลัยซึ่งเป็นชนเผ่าที่รัก มีความสามารถสูงในการผลิตอาวุธและรถศึก และมีความชำนาญเชี่ยวชาญในการใช้อาวุธบังคับม้าและรถศึก เก่งกล้าในการรบ ชอบทำสงครามขยายดินแดน พวกอารยันได้เข้ารุกรานครอบครองดินแดนอุดมสมบูรณ์ลุ่มแม่น้ำสินธุและคงคา จนได้ครอบครองชมพูทวีปไว้ในอำนาจเกือบทั้งหมด พวกอารยันเข้าปกครองและตั้งมั่นอยู่ในบริเวณแคว้นปัญจาบและด้วยนโยบายและกุศโลบายในทางการเมืองการปกครอง

ชาวอารยันจึงพยายามกลืนชาติและทำให้ชาวพื้นเมืองเจ้าของถิ่นเดิมยอมรับด้วยวิธีการต่างๆ และที่สำคัญประการหนึ่งคือการรวมเอาลัทธิศาสนา ความเชื่อของพวกพื้นเมือง เข้ามาไว้ในศาสนาของพวกตน โดยมีการปรับปรุงให้เข้ากันได้ เกิดเป็นวิวัฒนาการของศาสนาชั้น เทพที่เคารพต่างๆ ของชาวพื้นเมืองเดิมถูกปรับปรุงให้เป็นส่วนหนึ่งของศาสนาเปลี่ยนแปลงชื่อและเรื่องราวให้เป็นเทพสูงสุดในศาสนาและอันดับรองลงมาแล้วแต่ความสำคัญเพื่อให้มีความนับถือความเชื่อร่วมกันในแนวทางเดียวกัน พวกนักบวชชาวอารยันได้รวบรวมเรื่องราวและแต่งเติมบทสรรเสริญพระเจ้า กฏวินัย แนวทางปฏิบัติ พิธีกรรม ขึ้นเป็นคัมภีร์ เพื่อเป็นหลักการของศาสนาชั้น เรียกว่า “คัมภีร์พระเวท” ซึ่งมีปรากฏหลักฐานเป็นลายลักษณ์อักษร

หลังจากนั้นศาสนาพราหมณ์ก็แบ่งเป็นยุคต่าง ๆ ตามวิวัฒนาการของศาสนาต่อมาศาสนาฮินดูเดิมในสมัยยุคแรก ๆ เรียกว่า ศาสนาพราหมณ์ แต่ต่อมาเกิดมีศาสนาพุทธและศาสนาเชนขึ้น และมีผู้นับถือศาสนาทั้งสองมากขึ้น ทำให้ศาสนาพราหมณ์ตกต่ำเสื่อมความนิยมนักบวชในศาสนา จึงช่วยกันพยายามแก้ไขปรับปรุงเนื้อหาสาระและหลักธรรมคำสอนให้ดีขึ้น และเหมาะสมกับสภาวะการณ์ เกิดการปฏิรูปศาสนาเดิม เป็นศาสนาที่ปฏิรูปปรับปรุง แต่งคัมภีร์เพิ่มเติมขึ้น ได้แก่ คัมภีร์อุปนิษัท และคัมภีร์ภควัทคีตา และเพิ่มเติมความเชื่อเรื่องการอวตารของพระเจ้า คือพระนารายณ์ โดยถือว่าพระพุทธรูปเจ้าเป็นอวตารปางที่ 9 เพิ่มเข้ามา จากการวิวัฒนาการและปฏิรูปศาสนาให้ดีขึ้นและเหมาะสมยิ่งขึ้นเพื่อยืนหยัดอยู่ได้ท่ามกลางศาสนาที่เกิดขึ้นใหม่คือศาสนาพราหมณ์ จึงกลายเป็นศาสนาฮินดูในเวลาต่อมาศาสนาฮินดู เป็นศาสนาพหุเทวนิยม คือ นับถือพระเจ้าหลายองค์รวมทั้งนับถือผีสาวเทวดาและมีความเชื่อว่าธรรมชาติต่าง ๆ มีจิตวิญญาณที่มีพลังอำนาจแฝงเร้นอยู่ จึงยกย่องให้เป็นเทพเทพีมากมาย

จินดา จันท์แก้ว และคณะ (2546: 106 - 107) กล่าวถึงคัมภีร์ศาสนาฮินดูว่า คัมภีร์ฮินดูแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ศรุตี ได้แก่ คัมภีร์พระเวททั้ง 4 ถือว่าเป็นสิ่งที่ได้ยินได้ฟังมาจากพระเป็นเจ้าโดยตรง ไม่มีผู้แต่ง แต่เป็นการค้นพบของพระฤาษีทั้งหลาย เป็นของที่มีอยู่ชั่วนิรันดร์ (นิത്യ) เป็นลมหายใจของพระเป็นเจ้า เป็นสัจธรรมที่แสดงถึงประสบการณ์ทางวิญญาณของพระฤาษีทั้งหลายในอดีตกาลที่ยาวนาน พระเวทแบ่งออกเป็น 4 คัมภีร์ คือ

1.1 *ฤคเวท* เป็นคัมภีร์เก่าแก่ที่สุด เป็นบทเพลงสวดหรือมนตร์สรรเสริญอันวอนพระเป็นเจ้าและเทวี มีบทเพลงสวด 1,017 บท แสดงให้เห็นถึงการยกย่องอำนาจธรรมชาติในการต่อสู้ระหว่างแสงสว่างกับความมืด ความร้อนกับความหนาว อำนาจธรรมชาติถูกยกฐานะเป็นเทพเจ้า มีเทพเจ้าสำคัญ ๆ คือ อัคนี, อินทร์, สุริยะ, วรุณ, ฤษี, อสูรา, อัศวิน, ปฤถวี, มรุต, รุทระ, ยมะ ฯลฯ บทเพลงสวดจะมีชื่อพระฤาษีผู้แต่งบทสวดนั้น ๆ

1.2 *ยชุรเวท* เป็นคัมภีร์คู่มือพราหมณ์ในการทำพิธีบูชาขี้นุ จัดตามลำดับเพลงสวดซึ่งส่วนมากนำมาจากฤคเวท ถือว่าเป็นคัมภีร์ที่จะต้องศึกษาเป็นพิเศษ และมีสาขาแตกต่างกันไปเป็นจำนวนมาก

1.3 *สามเวท* เป็นบทร้อยกรองทั้งหมด มีถึง 1,549 บท แต่มีเพียง 78 บทเท่านั้นที่ไม่อาจหาร่องรอยได้ในฤคเวท คำฉันทเหล่านี้ได้คัดเลือกและจัดไว้เพื่อสวดในพิธีกรรมหรือถวายน้ำโสม คำสวดอันวอนหลายบทมุ่งเฉพาะโสมเทพ พระอัคนี และพระอินทร์ แต่บทฉันทเหล่านี้ไม่มีคุณค่าทางวรรณกรรมหรือร่องรอยทางประวัติศาสตร์นัก

1.4 *อภรรพเวท* เกิดขึ้นหลังคัมภีร์อื่นๆ ทั้งหมด หนึ่งในหกเป็นร้อยแก้ว ส่วนคำร้อยกรองบางส่วนสี่บรรทัดอยู่ในหนังสือเล่มที่ 10 ของฤคเวท เป็นคัมภีร์เวทมนตร์คาถาเพื่อสิ่งทีปรารถนาและกำจัดสิ่งที่เป็นอันตรายนอกจากนี้ แต่ละคัมภีร์ดังกล่าวยังแบ่งออกเป็นส่วนใหญ่ๆ อีก 4 ส่วน คือ สังหิตา (มนตร์), พรหมณะ, อาร์ณยกะ และอุปนิษัฑ

1.4.1 สังหิตา หรือมนตร์ เป็นเพลงสวดสรรเสริญอันวอนพระเป็นเจ้าและเทวี

1.4.2 พรหมณะ เป็นคัมภีร์คู่มือในการทำยัญกรรม

1.4.3 อาร์ณยกะ เป็นคัมภีร์อธิบายปรัชญาในการทำพิธีกรรมและบูชาต่าง ๆ โดยยกนิทานเปรียบเทียบ

1.4.4 อุปนิษัฑ เป็นส่วนสรุปของพระเวท (เวทานตะ) เป็นคัมภีร์ว่าด้วยการค้นคิดทางปรัชญาและ อุตานธรรม ซึ่งเปิดเผยให้เห็นความจริงทางนามธรรมอย่างลึกซึ้ง คัมภีร์พระเวทถือว่าการบันทึกเรื่องราวที่คนธรรมดาไม่เห็นเพราะเป็นการเปิดเผยของเทพเจ้า ดังกล่าวแล้วแก่นของพระเวทจึงเป็นเรื่องของการทำพิธีกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความมั่งมีศรีสุขในชีวิตนี้คือ พุดถึงความต้องการทางวัตถุและความสุขที่ผู้ทำพิธีอันวอนปรารถนา แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าความคิดเรื่องการบูชาบวงสรวงในพระเวทมีลักษณะพิเศษอยู่ตรงที่ว่าการบวงสรวง หรือยัญกรรมใด ๆ ถ้ากระทำอย่างเหมาะสม ถูกต้องแล้วจะมีอำนาจยิ่งกว่าเทพเจ้าเสียอีก

2. สมฤติ เป็นคัมภีร์ชั้นสอง แปลตามศัพท์ว่า “สิ่งที่จำไว้ได้” จึงเป็นสิ่งที่จดจำกันมาและถ่ายทอดกันสืบต่อมา ซึ่งถือว่าได้รับแรงกระตุ้นจากพระเวทอีกทีหนึ่ง คัมภีร์เหล่านี้คือ

2.1 *คัมภีร์ธรรมศาสตร์* เป็นตำรากฎหมาย เพื่อวางระเบียบความประพฤติของประชาชนและสังคม โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อความเจริญของสังคมอินเดีย ดังนั้น ชื่อของผู้ให้กำเนิดกฎหมายคือ มนุ, ยาชญวาลกยะ และปราศระ

2.2 *คัมภีร์อิติहाส* คือคัมภีร์ว่าด้วยวีรกรรมของวีรบุรุษ อันได้แก่ มหากาพย์ทั้งสองคือรามายณะ หรือรามเกียรติ์ กับ มหาภารตะ ซึ่งเป็นตัวอย่างแสดงผลของการประพฤติธรรมตามแนวคัมภีร์ธรรมศาสตร์

2.3 *คัมภีร์ปุราณะ* เช่นเดียวกับคัมภีร์อิติहाสทั้งสองคัมภีร์นี้รวมกันมีชื่อว่า พระเวทคัมภีร์ที่ 5 จุดประสงค์ของคัมภีร์นี้ก็คือการสอนศาสนาแก่ประชาชนโดยเล่าเรื่องเทพนิยาย, นิทาน และพงศาวดารต่าง ๆ คัมภีร์นี้รู้จักกันดีที่สุดในกลุ่มชาวบ้านทั่วไป

2.4 *คัมภีร์อาตมะ* เป็นคัมภีร์สำคัญของแต่ละนิกายว่าด้วยการบูชาเทพเจ้า พร้อมทั้งข้อปฏิบัติ แบ่งออกเป็น 3 ประเภทคือ

1.) ไวษณะ-อาคม มีพระวิษณุเป็นหลัก

2.) ไสวะ- อาคม มีพระศิวะเป็นหลัก และ

3.) ศักตะ-อาคม หรือ ต้นตระ มีศักติ หรือเทวี เป็นหลัก แม้จะแตกต่างกันไป

ตามแนวนิกายทุกคัมภีร์ก็มีพระเวทเป็นหลักยึดทั้งนั้น

ภัทรพร สิริกาญจน์ (2546: 110) กล่าวถึงนิกายศาสนาฮินดูว่ามี 3 นิกายคือ

1. นิกายไวษณพ (คือผู้นับพระวิษณุ) พระกฤษณะในภควัทคีตาได้รับการบูชาในฐานะเป็นอวตารของพระวิษณุ ต่อมาพระกฤษณะ พระวิษณุ และพระนารายณ์ก็ตี หมายถึงเทพเจ้าองค์เดียวกันแต่พระกฤษณะเป็นที่รู้จักกันดีที่สุด รองลงมาได้แก่พระรามในคัมภีร์รามายณะ (รามเกียรติ์) ในคัมภีร์ปุราณะพูดถึงนารายณ์สิบปางโดยมีพระพุทธรูปเป็นอวตารปางที่เก้า การยกย่องพระวิษณุจากเทพเจ้าของดราวิเดียนมาเป็นพระเจ้าผู้ยิ่งใหญ่เพียงพระองค์เดียวซึ่งเป็นการแสดงวิวัฒนาการในเทพนิยายฮินดูอย่างสำคัญทีเดียว

2. นิกายไสวะ ไม่สู้กว้างขวางเหมือนนิกายแรก พระศิวะเป็นเทพเจ้านอกคัมภีร์พระเวท แต่ต่อมาเป็นที่ยอมรับกันในหมู่วรรณะพราหมณ์ แต่ถึงอย่างนั้น พราหมณ์ผู้ทำพิธีในวัดพระศิวะดูจะมีศักติศรีต่ำในสังคม ทั้งผู้นับถือส่วนใหญ่ไม่ใช้วรรณะพราหมณ์ ที่แคชเมียร์ ลัทธิไสวะแพร่หลายมาก มีบทเพลงสรรเสริญพระมหาเทพศิวะอย่างลึกซึ้ง มีนิกายย่อยของลัทธิไสวะที่สำคัญคือ วีรไสวะ หรือ ลิงค้ายัต ซึ่งแพร่หลายในรัฐกรณาฏกะ (ไมซอร์) ในคริสต์ศตวรรษที่ 12 แต่มีลักษณะแปลกจากนิกายเดิมด้วยเน้นศรัทธา คือความเชื่อ แต่ไม่เห็นด้วยกับพิธีกรรมของพวกพราหมณ์

3. นิกายศักติ ซึ่งเป็นการบูชาชายาหรือพระมเหสีของพระเป็นเจ้า เช่น กาลี หรือทูรคา เป็นต้น แต่ลัทธิบูชาเจ้าแม่นี้มีความเกี่ยวพันกับลัทธิต้นตระ ซึ่งพัฒนามาแต่คริสต์ศตวรรษที่ 7 จนถึงที่ 15 มีทั้งของฮินดูและพุทธ มีจุดมุ่งหมายเพื่อโมกษะหรือการเข้าเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับพระเป็นเจ้า แต่ในขณะเดียวกันก็เพื่อบรรลุความสำเร็จต่าง ๆ ในโลกด้วย เช่น ความรัก ชุภกิจ รักษาโรค แก้แค้นศัตรูเทวีในฐานะเป็นศักติ (มเหสี) ของพระศิวะถือว่าเป็นพลังพิเศษในเรื่องการเสพเมถุน และเวทมนตร์คาถา

ดวงธิดา ราเมศวร์ (2537: 41 - 42) กล่าวว่า พวกอารยันหรือฮินดูเชื่อในเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของพระเจ้าและการพลีกรรมซึ่งหมายถึงการบำเพ็ญภาวนาเพื่อชำระกายให้บริสุทธิ์เพื่อเป็นการบูชาต่อเทพเจ้า พวกเขามีความเชื่ออย่างเหนียวแน่น 2 ประการในการบูชาต่อเทพเจ้า

1. หากประกอบพิธีกรรมอย่างถูกต้องจนเป็นที่พอใจต่อเทพเจ้าแล้ว เทพเจ้าก็จะเมตตาและประทานพรลงมาให้สมปรารถนาตามที่ขอ ความเชื่อในประการแรกนี้เองที่ทำให้เหล่านักบวชหรือพราหมณ์กลายเป็นผู้มีอำนาจสูงสุดในจิตใจของประชาชนซึ่งสูงกว่ากษัตริย์เสียอีก เนื่องจากเป็นผู้ติดต่อกับเทพเจ้าโดยตรง และเป็นผู้ที่กระทำพิธีกรรมต่างๆ ทั้งหมดเพื่อบูชาต่อเทพเจ้า

2. หากประกอบพิธีกรรมด้วยมานะพากเพียรจนถึงที่สุดแล้ว อาจเปลี่ยนสถานภาพจาก มนุษย์ธรรมดาขึ้นเป็นชั้นเทพได้ ความเชื่อประการแรกนี้ทำให้เกิดค่านิยมว่าผู้ประพฤติพรหมจรรย์ และกระทำตามหลักอาศรม 4 อย่างครบถ้วน ย่อมมีโอกาสที่จะยกฐานะของตนเทียบเท่ากับษัตริย์หรือ สูงยิ่งกว่าจนถึงชั้นเทพได้ และด้วยประการหลังนี้เองที่ส่งผลให้เกิดมีผู้คนมากมายสละทรัพย์สมบัติ และครว้เรือนออกถือบวชและพยายามมุ่งแสวงหาสัจธรรมต่าง ๆ เพื่อบรรลุสู่จุดสูงสุดแห่งคัมภีร์พระเวท โดยหมายบรรลุให้ถึงชั้นเทพ ช่วงเวลายุคพระเวทตอนปลายนั้นเองที่ทำให้เกิดมีลัทธิใหม่ ๆ มากมาย

จากข้อความดังกล่าวข้างต้นจึงสรุปได้ว่า ศาสนาฮินดูนั้นมีที่มาของชื่อจากที่ชุมชนแหล่ง ตั้งเดิมในแถบลุ่มน้ำสินธุซึ่งเป็นแหล่งอารยธรรมโบราณ มีวิวัฒนาการทางประวัติศาสตร์อันยาวนาน ซึ่งผู้ที่นับถือศาสนาฮินดูจะเชื่อในคัมภีร์และเทพเจ้าต่าง ๆ ที่นับถือสืบ ๆ กันมา ศาสนาฮินดูมีคัมภีร์ที่สำคัญได้แก่ คัมภีร์พระเวทจุดมุ่งหมายของ ศาสนาฮินดูนั้นเพื่อให้บุคคลหลุดพ้นจากกองกิเลสและ กองทุกข์ รวมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับพระปรมาตมน์ศาสนาฮินดู เชื่อในเรื่องเทพเจ้าว่ามนุษย์ และ สรรพสิ่งถูกสร้างขึ้นด้วยเทพเจ้ามนุษย์ต้องปฏิบัติตามบัญญัติของพระเจ้าและเชื่อในพระเจ้าหรือเทพ เจ้าจึงมีพิธีกรรมบูชาเทพเจ้า

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุกัญญา ประเสริฐศรี (2551: 50-51) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง เทศกาลนวราตรีวัดพระศรีมหาอุมาเทวี : การศึกษาพิธีกรรมและความเชื่อ จากการศึกษาพบว่าเทศกาลนวราตรี หรือ “ดูเชรา” เป็นประเพณีที่สืบเนื่องมาจากชาวอินเดียผู้นับถือศาสนาฮินดู ที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ในประเทศไทย เพื่อนำอารยธรรมของอินเดีย ออกไปเผยแพร่ในภาคพื้นเอเชียเทศกาลนี้ถือว่าเป็นเทศกาล เฉลิมฉลองที่พระศรีมหาอุมาเทวี ในภาคทูลคา มีชัยชนะต่ออสูรโดยประเพณีนี้จัดขึ้น ตั้งแต่วันขึ้น 1-9 ค่ำ เดือน 11 เพื่อเป็นการระลึกถึงวันแห่งชัยชนะของพระศรีมหาอุมาเทวี ที่มีต่ออสูร โดยในแต่ละวันจะมีพิธีบูชาพระศรีมหาอุมาเทวีในปางต่าง ๆ ส่วนในวันสุดท้ายเรียกว่า “วันวิชัยทัสมิ” หรือวันแห่งชัยชนะ จะมีการนำพระศรีมหาอุมาเทวีและบรรดาเทพเทวะต่าง ๆ ออกไปแห่รอบวัด หรือที่ชาวบ้านเรียกกันว่างานแห่เจ้าแม่วัดแขก ผู้เข้าร่วมพิธีนวราตรีมีความเชื่อว่าเป็นเวลา 9 วัน 9 คืน ดังกล่าว เหล่าทวยเทพจะพร้อมกันมาสถิตอยู่ ณ วัดพระศรีมหาอุมาเทวี และหากใครเข้าร่วมพิธีนี้จะมีชัยชนะไปตลอดปี พิธีกรรมนวราตรีมีบทบาทต่อสังคมกล่าวคือความเชื่อในสิ่งเหนือธรรมชาติมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของบุคคลหลายประการด้วยกัน ประการที่หนึ่งเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจในยามที่มีความทุกข์ ประการที่สอง ควบคุมความประพฤติของคนในสังคม ทั้งนี้เพราะเงื่อนไขในการขอ ประทานพรจากบรรดาเทพเจ้าให้สมความปรารถนานั้นต้องตั้งมั่นอยู่ในความดีงาม ประการที่สาม เป็นเครื่องผูกพันความเป็นพวกเดียวกันกล่าวคือผู้เข้าร่วมพิธีกรรมด้วยกันจะใกล้ชิดกันและรู้สึกเป็นพวกเดียวกัน และประการสุดท้ายเป็นเครื่องผสมผสานความเชื่อโดยเชื่อมโยงศาสนาฮินดู เข้ากับ ศาสนาพุทธดังเห็นได้จากผู้เข้าร่วมพิธีมีชาวพุทธอยู่ไม่น้อยแต่บุคคลดังกล่าวมิได้แสดงออกถึงความขัดแย้งแต่ประการใด

พิธีนวราตรีวัดพระศรีมหาอุมาเทวีเป็นผลมาจากความเชื่อในเรื่องเทพเจ้าในศาสนาฮินดู ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงระบบความสัมพันธ์ระหว่าง ศาสนาและวิถีการดำรงชีวิตของมนุษย์ว่ามีการ ประกอบพิธีกรรมผู้เข้าร่วมพิธียังรู้สึกถึงความเป็นพวกพ้องเดียวกัน พร้อมทั้งแสดง อัตลักษณ์ทาง วัฒนธรรมในสังคมของชาวฮินดูที่อาศัยอยู่ ณ กรุงเทพมหานคร พิธีนวราตรีนี้สะท้อนให้เห็นว่าความ เชื่อในศาสนาฮินดูมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิต หรือวิถีชีวิตของคนไทยอยู่ไม่น้อย แม้พิธีกรรมทาง พุทธศาสนาที่ได้รับอิทธิพลของศาสนาฮินดูด้วยเช่นกัน และในพิธีกรรมนี้ได้สื่อให้เห็นว่า ความดี ย่อมชนะความชั่ว บุคคลผู้สร้างความดีให้กับสังคมย่อมได้รับการยกย่องเสมอ ดังพระศรีมหาอุมา เทวีซึ่งท่านได้สละตนเองต่อสู้กับบอสูร เพื่อความสงบสุขของเหล่าทวยเทพแม้เวลาผ่านไปนาน พระองค์ยังคงได้รับการยกย่องเสมอ และพิธีกรรมดังกล่าวจะยังคงดำรงอยู่ในสังคมไทยสืบไปหาก ยังมีชาวฮินดูอาศัยอยู่ในประเทศไทย

ยุทธกร ศรีขกานนท์ (2547: 81) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องเครื่องดนตรีพราหมณ์และวัฒนธรรม ที่เกี่ยวข้อง พบว่า เครื่องดนตรีของพราหมณ์แท้ๆอันประกอบไปด้วย บัณเฑาะว์และสังข์นั้น เกิดขึ้น จากความเชื่อตามคัมภีร์พระเวทของศาสนาพราหมณ์ ในเรื่องการบัญญัติเรื่องความเชื่อเกี่ยวกับเทพ เจ้า อาทิ บัณเฑาะว์ถูกจัดให้เป็นเครื่องดนตรีประจำองค์พระศิวะ (อิศวร) ที่จะปรากฏให้เห็นเป็นงาน จิตรกรรม และประติมากรรมของชาวฮินดูมากมายที่จะปรากฏภาพของกลองบัณเฑาะว์แขนงไว้ที่ ทวนหรือหอกอันเป็นอาวุธของพระศิวะ บัณเฑาะว์จึงมีความศักดิ์สิทธิ์และสำคัญในเหตุนี้เป็นส่วน ใหญ่ ส่วนสังข์นั้นเชื่อถือกันในหมู่พราหมณ์ว่าครั้งหนึ่งเคยเป็นนอสุรเทพบุตรมาก่อน เคยบรรจุมณีที่ พระเวทอันศักดิ์สิทธิ์มาก่อน และมีรายนวของพระวิษณุ (นารายณ์) ประทับอยู่ จึงมีความสำคัญจน นำมาเป่าให้เกิดเสียงในที่สุด สำหรับการเข้ามาสู่ประเทศไทย ก็เข้ามาพร้อมกับศาสนาพราหมณ์ที่ เข้ามาเผยแผ่ในสมัยทวาราวดีตอนต้นๆ โดยเริ่มปักหลักเผยแผ่ศาสนาพราหมณ์และพิธีกรรมที่ต้อง บรรเลงเครื่องดนตรีดังกล่าวที่จังหวัดนครปฐมเป็นจุดแรก และสืบเชื้อสายเป็นพราหมณ์ในประเทศ ไทยมาจนถึงทุกวันนี้ สำหรับการผลิตหรือซื้อหาเครื่องดนตรีของพราหมณ์ ในปัจจุบันนั้นสามารถหา ซื้อสังข์และฆ้องชัยได้บริเวณร้านขายพระพุทธรูปและเทวรูปบริเวณข้างเทวสถาน โบสถ์พราหมณ์ เสาชิงช้ากรุงเทพมหานคร สำหรับบัณเฑาะว์ต้องว่าจ้างทำขึ้นมาเป็นพิเศษ โดยเริ่มจากช่างกลึงไม้ เป็นตัวหุ่นกลองที่ร้านกลึงไม้บริเวณวัดสระเกศ และนำหุ่นที่ได้ไปจ้างช่างขึ้นหนังกลองจากร้านที่รับ ขึ้นหนังกลองทั่วไป

นอกจากวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพิธีกรรมของศาสนาพราหมณ์-ฮินดูข้างต้นแล้ว ยังมีวิจัยที่ กล่าวถึงดนตรีประกอบพิธีกรรมอื่นๆ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสำคัญที่มีต่อดนตรีที่มีต่อความศักดิ์ สิทธิ์ของพิธีกรรมไว้ดังนี้

สินีนาถ สิทธิเลิศประสิทธิ์ (2553: 182-183) ได้ศึกษาวิจัยดนตรีในบทศักดิ์สิทธิ์ “ซางตูลู” ของพิธีมิสซาในกายโรมันคาทอลิก อัครสังฆมณฑลกรุงเทพมหานคร พบว่า บทศักดิ์สิทธิ์ในอัครสังฆมณฑลกรุงเทพมหานคร ได้รับอิทธิพลโดยตรงจากนโยบายของพระศาสนจักรสากล หรือสมณกระทรวงพิธีกรรม กรุงโรม คือ ในช่วงสังคยานาวาติกันครั้งที่ 2 ศาสนจักรสากลมีนโยบายในการคงลักษณะพิธีกรรมดั้งเดิมไว้ ทำให้พิธีมิสซาในประเทศไทยคงรูปแบบการดำเนินพิธีด้วยภาษาลาติน และขับร้องบทเพลงด้วยเพลงเกรโกเรียน ซึ่งรวมถึงการขับร้องบทเพลงศักดิ์สิทธิ์ด้วย ต่อมา หลังการสังคยานาคำวาติกันครั้งที่ 2 (พ.ศ. 2506) พระศาสนจักรสากลมีนโยบายมุ่งเน้นให้สัตบุรุษมีส่วนร่วมในพิธีกรรม ทำให้เกิดการแปลบทสวดศักดิ์สิทธิ์ และเกิดการประพันธ์บทเพลงศักดิ์สิทธิ์ในภาษาไทยขึ้น การประพันธ์เพลงในยุคแรกมีการบรรจุคำแบบเอื้อนมากกว่าในยุคอื่นๆ อย่างชัดเจน ทั้งนี้คาดว่าน่าจะเกิดขึ้นจากการพัฒนาของเพลงในพิธี ซึ่งเดิมใช้บทเพลงเกรโกเรียนซึ่งมีการเอื้อนมาก จึงได้รับลักษณะดังกล่าวมาใช้ในการสร้างสรรค์บทเพลงศักดิ์สิทธิ์ในช่วงแรกๆ อิทธิพลจากบทเพลงเกรโกเรียนยังสามารถพบได้จากการใช้อัตราจังหวะของเพลงศักดิ์สิทธิ์ภาษาไทยในช่วงต้นๆ ซึ่งมีทั้งเพลงที่ไม่มีอัตราจังหวะแน่นอน และเพลงในอัตราจังหวะที่หลากหลาย หรือการเปลี่ยนอัตราจังหวะระหว่างบทเพลง นอกจากนี้ มีบทเพลงศักดิ์สิทธิ์ในช่วงหลังการสังคยานาวาติกันครั้งที่ 2 บางส่วน ซึ่งไม่ตรงกับแนวทางการประพันธ์บทศักดิ์สิทธิ์ซึ่งกำหนดโดยพระศาสนจักรมากกว่าในช่วงอื่นๆ จึงอาจถือได้ว่า ในช่วงแรกเป็นการทดลองประพันธ์บทเพลงศักดิ์สิทธิ์ในหลากหลายรูปแบบเพื่อหาลักษณะที่เหมาะสมสำหรับใช้ในพิธีมิสซาในประเทศไทย

จักรพงษ์ กลิ่นแก้ว (2545: 81) ได้ทำการศึกษาวิจัยดนตรีประกอบพิธีงเด็กไหหลำ กรณีศึกษาคณะงเด็ก ด่านเฮงกุน (โกกุน) ไว้ดังนี้ คณะงเด็ก ด่านเฮงกุน (โกกุน) เป็นคณะงเด็กคณะหนึ่งที่ดำเนินกิจการมากกว่า 30 ปีและยังคงดำเนินกิจการจนกระทั่งถึงทุกวันนี้ นายเฮงกุน แซ่ด่านหรือโกกุน ซึ่งเป็นที่รู้จักกันดีในวงการงเด็กไหหลำมีความตั้งปณิธานที่จะรักษาประเพณีที่ดีงาม ตลอดจนมีความมุ่งมั่นที่จะแนะนำเอาใจใส่ผู้ร่วมพิธีเสมือนเป็นญาติมิตรคอยปลอบประโลม ลูกหลานผู้เสียชีวิตด้วยความอ่อนโยน เห็นใจ ในการสูญเสียผู้เป็นที่รัก ประกอบพิธีด้วยความตั้งใจสำรวมและสงบเพื่อให้ลูกหลานผู้เสียชีวิตมีความมั่นใจและอุ่นใจว่าวิญญาณของผู้เสียชีวิตจะไปสู่สัมปรายภพตามคติความเชื่อ นายด่านเฮงกุน เป็นผู้ที่สร้างสมอุดมการณ์ในการประกอบพิธีงเด็กโดยมีความมุ่งมั่นที่จะดำรงรักษาประเพณีที่ดีงามของชาวจีนไหหลำ สร้างสมอุดมการณ์ที่จะประกอบพิธีอย่างสุจริตและไม่ละทิ้งจารีตแบบโบราณ ทำให้เป็นคณะที่นิยมอยู่ในปัจจุบันแม้ว่าด่านเฮงกุนจะเสียชีวิตไปหลายปีแล้วก็ตาม ดนตรีของกลุ่มจีนไหหลำนั้นเป็นดนตรีที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมมีการผสมผสานกันอย่างลงตัวของเครื่องดนตรีท้องถิ่นและดนตรีของชาวจีน รูปแบบของดนตรีไหหลำนั้นมีพื้นฐานแบบดนตรีที่อยู่ในแถบจีนทางตอนใต้ซึ่งอยู่ในเขตชายฝั่งทะเลของทะเลจีนใต้ ซึ่งประกอบด้วย มณฑลกว่างตุง, ฮกเกี้ยน, แต้จิ๋ว, ไหลหลำ, เวียดนาม กลุ่มภูมิภาค

เหล่านี้มีวัฒนธรรมทางดนตรีและภาษาร่วมกันแต่จะมีความแตกต่างเป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มชนชั้น ในการประกอบพิธีงเด็กไหหล่างดนตรีและบทเพลงเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากบทเพลงเป็นสิ่งสร้างบรรยากาศ ให้เกิดศรัทธา เป็นนามธรรมที่มุ่งให้เห็นพิธีกรรมชัดเจนมากยิ่งขึ้น ในการประกอบพิธีงเด็กไหหล่างจะพบเพลงเป็นจำนวนมาก การบรรเลงจะแบ่งรูปแบบวงในการบรรเลงในพิธีกรรม เป็น 2 ลักษณะคือ

1. วงที่บรรเลงประกอบพิธีกรรม ประกอบด้วย ปี่ตัวตัด เป็นเครื่องดนตรีนำวง บรรเลงในพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธรเจ้า เทพยดาฟ้าดินสิ่งศักดิ์สิทธิ์

2. วงที่บรรเลงประกอบการแสดงในพิธีกรรม ประกอบด้วย ซอเตียวอี่ เป็นเครื่องดนตรีนำวงบรรเลงในการแสดงประกอบพิธีกรรม โดยนำปี่ตัวตัดออกแล้วนำซอเตียวอี่เข้ามาเป็นเครื่องนำวง ซึ่งให้ความรู้สึกที่นุ่มนวลมากกว่า ปี่ตัวตัด

ในปัจจุบันประสบปัญหาสภาวะขาดแคลนนักดนตรี เพราะไม่มีการผลิตดนตรีขึ้นมาในหมู่ลูกหลานชาวไทยเชื้อสายจีนไหหล่าง ทำให้ต้องว่าจ้างนักดนตรีมาจากประเทศจีน ทำให้เกิดการไม่ครบวงจรในปัจจัยทางวัฒนธรรมมีแต่เพียงภาษาพูดที่ยังคงเหลืออย่างอยู่ในสังคม ในอนาคตการสืบสานวัฒนธรรมของชาวจีนไหหล่างจะต้องมีการสืบสานอย่างเป็นเรื่องเป็นราวเพื่อการอนุรักษ์ที่ยั่งยืนต่อไป

สุรสิทธิ์ ศรีสมุทร (2549: 151) ได้ทำการศึกษาวิจัยในเรื่องของ เพลงสำคัญในพิธีกรรมเข้าทรงลิมนต์ในจังหวัดสงขลา พบว่า กระบวนการและขั้นตอนของพิธีกรรมลิมนต์ มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบบางอย่างเช่น การหาวัสดุ อุปกรณ์ในการสร้างโรงพิธีหรือโรงมัด ใช้ไม้ทำโรง หลังคามุงด้วยใบจาก ใบเตย หรือวัสดุอื่น น่าจะมีนัยยะเพื่อให้ผู้ดำเนินพิธีกรรมในตลอดทั้ง 3 วัน สามารถอยู่ในโรงพิธีได้โดยไม่ร้อน แต่ปัจจุบัน การหาวัสดุดังกล่าวทำได้ยาก มีการปรับเปลี่ยนจากใบไม้ เป็นสังกะสี หรือเตนท์ผ้าใบ แต่ยังคงมีใบจากหรือใบเตยเห็นอยู่ใต้หลังคาเพื่อยึดถือตามรูปแบบพิธีกรรม

รูปแบบของพิธีกรรมเชื่อมโยงความเชื่อระหว่างคนกับผีหรือเทพเจ้า โดยมีนายมนต์เป็นผู้เชื่อมโยงและมีนางทรงเป็นตัวแทนของผี พิธีกรรมลิมนต์ เข้ามาเกี่ยวข้องกับและสนับสนุนความต้องการของปัจเจกบุคคล เพื่อตอบสนองความต้องการทางสังคมของคนในชุมชนได้เป็นอย่างดี อย่างเช่นความร่วมมือในการทำงาน การแจกจ่ายการทำงานของเจ้าภาพงาน การสร้างโรงมัดเพื่อประกอบพิธีกรรม หรือความร่วมมืออื่นๆ เพื่อให้พิธีกรรมดำเนินไปได้อย่างไม่ติดขัด

การหิวปิ่นโตมาร่วมในพิธีเป็นความร่วมมือทางสังคมที่เกิดจากพิธีกรรมลิมนต์แบบหนึ่ง หลังจากเสร็จสิ้นพิธีแล้ว ยังมีการแจกจ่ายอาหารเพื่อให้ทุกคนที่เข้าร่วมพิธีได้มีอาหารกิน และเป็น การสร้างความสัมพันธ์ทางสังคม นอกจากนั้นพิธีกรรมยังเป็นสิ่งที่พึงทางจิตใจให้กับคนในชุมชนอีกด้วย ไม่ควรมองพิธีกรรมว่าเป็นสิ่งทิ้งมลาย เพราะนอกจากสิ่งที่เห็นจากรูปแบบพิธีกรรมแล้ว ยังมีนัยยะที่แฝงเร้นอยู่ในพิธีกรรมอีกหลายอย่าง

จากกระบวนการพิธีกรรมและผลจากพิธีกรรมต่างๆ บ่งชี้ให้เห็นว่าลักษณะของพิธีกรรมลิมนต์ยังมีบทบาทและหน้าที่ต่อชุมชนนั้นๆ อย่างเห็นได้ชัด เห็นถึงการปรับเปลี่ยนวัสดุเพื่อให้ทำหน้าที่ในสังคมและชุมชนนั้นๆ ได้ ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีโครงสร้างและหน้าที่นิยมของ บราวน์และทฤษฎีการหน้าที่นิยมของ มาลินอฟสกี

จุฑาศิริ ยอดวิเศษ (2550:258) ได้ทำการศึกษาวิจัยดนตรีในวัฒนธรรมอิสลาม กรณีศึกษาชุมชนบ้านคร้ว พบว่า การประกอบพิธีกรรมและประเพณีในวัฒนธรรมอิสลาม ชุมชนบ้านคร้วนี้สามารถแบ่งออกตามงานพิธีที่มีดนตรีเข้าร่วมโดยมี

1. ใช้ในพิธีแต่งงานทั้งขบวน และให้ความบันเทิงแก่ผู้มาร่วมงานหลังประกอบพิธีกรรมทางศาสนา

2. ใช้ในงานรื่นเริงต่างๆ ทั่วไป ที่สมาชิกในชุมชนบ้านคร้วได้ติดต่อให้ไปแสดง

3. งานบุญ งานมงคลต่างๆ ของชุมชนบ้านคร้ว

วงนาเสปโบราณบ้านคร้วนี้จะทำการแสดงเป็นลักษณะยืนร้องในสถานที่ที่ไม่อำนวยการนั่ง โดยนักดนตรีจะยืนบรรเลงเครื่องประกอบจังหวะข้างหลัง ผู้ร้องจะยืนร้องหน้าวงของตนพร้อมทั้งปรบมือ เขย่าแทมโบรีน เขย่าลูกแซ็กไปด้วย ซึ่งจะอยู่ในลักษณะสำรวม หากว่าเป็นพิธีแก่ผู้ที่ร้องจะเดินนำเครื่องดนตรี โดยเครื่องดนตรีจะบรรเลงตามหลังนักดนตรีที่เดินนำหน้า นักดนตรีจะแบ่งข้างเป็น ชาย-หญิง ไม่รวมกัน

สำหรับการขึ้นเพลงจะไม่ขึ้นพร้อมกันทั้งวง แต่จะมีผู้ขึ้นต้น 1 คน จากนั้นลูกคู่จะขึ้นตามจังหวะของเพลงจะมีทั้งจังหวะช้าและจังหวะเร็วใน 1 เพลง

วิธีการบรรเลงการถ่ายทอด จะเป็นลักษณะความสามารถเฉพาะตนของกลุ่มชนในชุมชนบ้านคร้ว ซึ่งเป็นการสร้างประสบการณ์ โดยใช้วิธีท่องจำบทเพลงจากการได้ยินและการเข้าร่วมพิธีจนได้จดจำขึ้นใจ แม่นยำ ส่วนการถ่ายทอดนั้น เป็นการฝึกหัดให้กับสมาชิกหรือเยาวชนในชุมชนที่มีความสนใจและต้องการศึกษาอย่างแท้จริง

พรรณิ อำนวยสันติกุล (2551: 109-110) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาและพัฒนาดนตรีในพิธีแก้บนหลวงพ่อดโต วัดสะตือ อำเภอกำแพงแสน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ดนตรีในพิธีแก้บนเป็นความเชื่อของคนในชุมชนวัดสะตือและประชาชนทั่วไปที่มีศรัทธาต่อหลวงพ่อดโต และยังมีเชื่อว่าการแก้บนหลวงพ่อดโต วัดสะตือนั้นต้องแก้บนด้วยดนตรี ผู้คนต่างมาแก้บนกันมากจนทำให้เกิดคณะดนตรีแก้บนขึ้นถึง 5 คณะได้แก่คณะแม่บุญช่วยมีวิสิศ คณะทองหล่อ คณะทัตชน คณะรุ่งฟ้าแตตรงบ้านคร้วและคณะสำรวแต่ละคณะเป็นคณะดนตรีที่เริ่มจากการเป็นวงกลองยาวมาก่อนและมีการพัฒนารูปแบบวงมาเรื่อยๆ จนในปัจจุบันนี้มีรูปแบบวงดนตรีขึ้นมาถึง 3 รูปแบบดังนี้คือ วงกลองยาว วงกลองยาวประยุกต์และแตตรงตามลำดับ

บทเพลงสำหรับวงกลองยาวในปัจจุบันนี้มีเหลือเพียง 8 เพลง และส่วนแตตรงที่เล่นในปัจจุบันนี้จะบรรเลงเพลงลูกทุ่งตามสมัยเป็นส่วนใหญ่ สำหรับเพลงไทยยังพอมียุ่บ้าง ส่วนเพลงพิธีจะใช้เพียงสองเพลงคือ เพลงมหาฤกษ์และเพลงมหาชัย

การสืบทอดนั้นโดยส่วนใหญ่จะเป็นการสืบทอดจากบรรพบุรุษ ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าครอบครัวยังคงเป็นหลักสำคัญที่สามารถถ่ายทอดวิชาชีพทางด้านดนตรีให้กับสมาชิกในครอบครัวได้อย่างดีเยี่ยม รวมไปถึงความคุ้นเคยและประสบการณ์ที่ทำให้ซึมซาบในดนตรี บทเพลง และนอกจากการสืบทอดทางเครือญาติแล้วการสืบทอดจากครูและการจดจำจากประสบการณ์ก็ยังคงเป็นส่วนช่วย และทำให้มีการสืบทอดดนตรีจากรุ่นสู่รุ่น ในการเรียนการสอนโดยส่วนใหญ่คนเล่นออร์แกน(คีย์บอร์ด) จะเป็นคนแกะเพลงแล้วให้เครื่องดนตรีอื่นๆเข้ามาต่อจากตน

ดนตรีในพิธีกับนหลวงพ่อโต วัดสะตือมีบทบาทต่อวิถีชีวิตของนักดนตรีและผู้คนในชุมชนเป็นอย่างมากเนื่องจากเมื่อเข้ามาเล่นดนตรีในพิธีกับนหลวงพ่อโต วัดสะตือ ชีวิตเริ่มดีขึ้นอย่างแรกจะมีงานทำ อย่างที่สองคือมีรายได้เสริมช่วยครอบครัวได้ดี ในด้านการพัฒนาดนตรีในพิธีกับนหลวงพ่อโต หลังจากที่ได้มีการพัฒนาแล้วผลออกมาเป็นที่น่าพอใจ โดยนักดนตรีในแต่ละคณะได้ทำความเข้าใจและให้ความสำคัญต่อการดูแลรักษาเครื่องดนตรี และสำหรับอีก 2 คณะที่ต้องการในเรื่องของเทคนิคนั้น นักดนตรีส่วนใหญ่สามารถฝึกเรื่องของการใช้ลมและการใช้นิ้วได้ดีกว่าการฝึกเทคนิคแบบอื่น

อรวิดี ฐานะจันทร์ (2545: 146) ศึกษาวิจัยเรื่อง สวดคฤหัสถ์ กรณีศึกษานักสวดตำบลไผ่จำศีล อำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง พบว่า นักสวดสำรับนี้ ได้ถ่ายทอดการแสดงสวดคฤหัสถ์ สืบต่อกันมา โดยเริ่มประมาณสมัยรัชกาลที่ 6 สืบทอดมาจากรุ่นแรกซึ่งแสดงตั้งแต่เป็นพระสงฆ์ โดยได้รับอิทธิพลมาจากการแสดงสวดคฤหัสถ์ในกรุงเทพมหานคร รุ่นปัจจุบันนับเป็นรุ่นที่ 5 และอยู่ในภาวะขาดผู้สืบทอด เนื่องจากการแสดงนี้ไม่เป็นที่นิยมแล้ว

การสวดคฤหัสถ์สำรับนี้ ใช้เฉพาะบทพระสังคณี ซึ่งเป็นบทที่ 1 ในบทสวดพระอภิธรรม 7 คัมภีร์ เป็นโครงหลักในการสวด โดยเริ่มแรกนักสวดใช้บทสวดมนต์นอบน้อมพระพุทธเจ้า เป็นบทสวดที่ชาวพุทธรู้จักดี มีคำสวดว่า “นะโม ตัสสะ ภะคะวาโต อะระหะโต สัมมา สัมพุทฺธัสสะ” (สวด 3 จบ) แล้วจึงต่อด้วยบทสวดกุสะลา บทสวดกามา บมสวดอุปบันนัง บทสวดคันธา บทสวดโผฏฐัพพา ทั้ง 5 บทนี้ นำมาจากคำสวดในบทพระสังคณี โดยนักสวดนำคำสวดมาแบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม ในการสวดต้องสวดเรียงตามลำดับ โดยคอ 1 เป็นผู้เริ่มขึ้นบทสวดในทุกๆบท และคำสวดเริ่มแรกเมื่อขึ้นบทสวดนักสวดได้เน้นเสียงหนัก เสมือนบอกว่าเป็นคำสวดในบทสวดมนต์ภาบาลี

การสวดบทนะโม ซึ่งเป็นบทเริ่มสวดทุกครั้งนั้นมี 3 จบ เสมือนท่องนะโมตัสสะ ภะคะวาโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทฺธัสสะ 3 ครั้ง โดยแต่ละครั้งถือเป็น 1 จบ แต่ในการสวดคฤหัสถ์จบที่ 1 จบที่ 2 และจบที่ 3 มีการเอื้อนหรือเล่นเสียงลูกคอที่คำสวดและคำเสริมแตกต่างกันเล็กน้อย

ในการสวดผู้สวดสามารถเอื้อนหรือใส่ลูกคอเสียงคำสวดและคำเสริมได้โดยคอ 1 เป็นผู้สวดนำเสมอในทุกๆ บทสวด และเสียงที่ใช้ในการสวดคฤหัสถ์นั้น มีเสียงหลักอยู่ 5-6 เสียง นักสวดได้นำคำสวดมาต่อเติมด้วยการใช้การเอื้อนและคำเสริมเป็นทำนอง โดยใส่ลูกคอได้ตามแต่นักสวดเห็นสมควร และพบว่าเสียงต่อเสียงหรือเสียงของคำสวดกับคำเสริมนั้น เสียงของคำเสริมที่เอื้อนใส่ลูกคอต่างๆ มีการเคลื่อนที่ของระดับเสียงสูงขึ้น-ลงไม่เกินคู่ 5 ทั้งนี้ในการคิดสร้างสรรค์ทำนองสวดในส่วนเนื้อพระธรรมนักสวดไม่สามารถเปลี่ยนแปลงคำสวดที่นำมาจากบทสวดมนต์ได้ ยังต้องคงไว้เหมือนเดิม

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Research) โดยอาศัยข้อมูลวิชาการจากเอกสารวิจัย หนังสือทางวิชาการ เอกสารสิ่งพิมพ์ และผู้ที่มีประสบการณ์โดยตรง เพื่อให้การศึกษามีความถูกต้องตามวัตถุประสงค์ จึงดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามขั้นตอนดังนี้

1. รวบรวมข้อมูล

1.1 ข้อมูลจากเอกสารหลักฐานต่าง ๆ

ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องมาจัดแยกเป็น

1.1.1 ข้อมูลด้านความเป็นมาของสมาคมนานาชาติเพื่อคริสตชนจิตสำนึก กรุงเทพมหานคร

1.1.2 ข้อมูลด้านดนตรีประกอบพิธีสรรเสริญองค์พระเยซูคริสต์ในชีวิตประจำวัน

โดยรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและสิ่งพิมพ์ ได้แก่ เอกสาร วารสาร จุลสาร รายงาน การสัมมนา และการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับศาสนาฮินดู ซึ่งได้ทำการศึกษา ค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ดังนี้

1. หอสมุดแห่งชาติ
2. หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
3. สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยมหิดล
4. สมาคมนานาชาติเพื่อคริสตชนจิตสำนึก ศูนย์ฝึกนักศึกษา รามคำแหง
5. เอกสารตีพิมพ์เพื่อการเผยแผ่ จากสมาคมนานาชาติเพื่อคริสตชนจิตสำนึก

กรุงเทพมหานคร

1.2 การเก็บภาคสนาม

ข้อมูลภาคสนามได้ถูกรวบรวม โดยผู้วิจัยใช้กระบวนการทางมานุษยวิทยาดังนี้

1.2.1 การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) และการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interview) จากสาวกและผู้เกี่ยวข้องกับสมาคมนานาชาติเพื่อคริสตชนจิตสำนึก กรุงเทพมหานคร ดังนี้

1. ประธานสมาคม
2. เลขาธิการ
3. นักบวช
4. สาวกที่ผ่านการบวชแล้ว
5. สาวกทั่วไป

1.2.2 การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) เพื่อให้ได้ข้อมูลในระดับลึกเกี่ยวกับดนตรีประกอบพิธีสรรเสริญองค์พระรัตนตรัยโดยสังเกตการณ์จากการร่วมพิธีสรรเสริญองค์พระรัตนตรัยในชีวิตประจำวัน และเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆที่สมาคมนานาชาติเพื่อคริสตจักรใจดีกรุงเทพมหานคร จัดขึ้นเพื่อถวายแด่องค์พระรัตนตรัย

วิธีการดำเนินการรวบรวมข้อมูลภาคสนาม

1. แจ้งติดต่อสมาคมเพื่อคริสตจักรใจดี กรุงเทพมหานคร
2. แจ้งวัตถุประสงค์การทำปฏิญาณพันธ
3. ขออนุญาตเข้าไปร่วมในพิธีต่างๆ พร้อมทั้งนัดวันเวลา เพื่อทำการสังเกตลำดับขั้นตอนการประกอบพิธีสรรเสริญองค์พระรัตนตรัยในชีวิตประจำวัน ของสมาคมเพื่อคริสตจักรใจดี กรุงเทพมหานคร

4. สร้างความสัมพันธ์อันดีกับบุคคลในวง
5. บันทึกภาพและเสียง
6. นัดวัน เวลา ในการสัมภาษณ์เพิ่มเติม

โดยผู้วิจัยได้ใช้อุปกรณ์ในการเก็บรวบรวมและบันทึกข้อมูลเพื่อนำมาศึกษาวิจัยดังนี้

1. สมุดบันทึกข้อมูล
2. เครื่องบันทึกเสียง
3. กล้องวิดีโอ
4. กล้องถ่ายภาพ

2. ชั้นศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้นำมาเรียบเรียงและจัดเป็นหมวดหมู่จากนั้นนำมาศึกษาวิเคราะห์โดยแบ่งออกเป็นหัวข้อดังนี้

2.1 ศึกษาประวัติความเป็นมาของสมาคมนานาชาติเพื่อคริสตจักรใจดี กรุงเทพมหานคร

2.1.1 ความเป็นมาของสมาคมนานาชาติเพื่อคริสตจักรใจดี กรุงเทพมหานคร

- ประวัติของผู้ก่อตั้งสมาคม
- ที่ตั้งของสมาคม
- แนวคิดของสมาคม

2.1.2 แนวความเชื่อและพิธีกรรม

- ความเชื่อเรื่องคริสตจักร
- หลักคำสอน
- พิธีกรรม

2.2 ศึกษาดนตรีที่ใช้ประกอบพิธีกรรมสร้อยองค์พระในชีวิตประจำวัน ของสมาคม นานาชาติเพื่อคริสตจักรสำคัญ กรุงเทพมหานคร ดังต่อไปนี้

2.2.1 นักดนตรี

2.2.2 เครื่องดนตรีที่ใช้ในการประกอบพิธีกรรม

2.2.3 บทเพลง

- คำร้อง
- ทำนอง
- จังหวะ

ซึ่งเพลงที่จะนำมาศึกษามีทั้งหมด 3 บทดังนี้

- มนต์สร้อยพระอาจารย์
- ฮะเร่ คริสตจักร महामนต์
- มนต์ปกป้องคุ้มครอง

2.2.4 ช่วงเวลาและขั้นตอนการประกอบพิธีกรรมประจำวัน

2.2.5 อิทธิพลของดนตรีที่มีต่อความเชื่อและพิธีกรรม

3. ขั้นตอนตรวจสอบข้อมูล

3.1 ทำการตรวจสอบข้อมูล ทั้งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับประวัติความเป็นมา ความเชื่อ และ พิธีกรรมของสมาคมนานาชาติเพื่อคริสตจักรสำคัญ กรุงเทพมหานคร และข้อมูลทางด้านดนตรีที่ใช้ ประกอบพิธีกรรมสร้อยองค์พระ

3.2 ทำการซ่อมข้อมูล ในกรณีที่ข้อมูลที่ได้มาไม่สมบูรณ์ หรือเกิดความผิดพลาด โดยการ ลงภาคสนามเก็บข้อมูลเพิ่มเติม จนได้ข้อมูลที่ถูกต้องและสมบูรณ์ที่สุด

4. ขั้นสรุป

4.1 สรุปผลการศึกษาวิจัย

4.2 นำเสนอผลงานการวิจัยแบบเชิงพรรณนาวิเคราะห์

4.3 ข้อเสนอแนะ

บทที่ 4

การนำเสนอข้อมูล

การศึกษาวิจัยนี้เป็นการนำเสนองานวิจัยในเชิงคุณภาพ ซึ่งเป็นการศึกษาวิจัยทางด้านมานุษยดุริยางควิทยา (Ethnomusicology) เกี่ยวกับดนตรีประกอบพิธีกรรมเสริญองค์พระคริสตเจ้าในชีวิตประจำวัน ของสมาคมนานาชาติเพื่อคริสตชนจิตสำนึก กรุงเทพมหานคร โดยการรวบรวมข้อมูลทางด้านดนตรีและวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องจากการลงพื้นที่ภาคสนามผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้ทำการศึกษา มานำเสนอ โดยแบ่งประเด็นดังนี้

1. ศึกษาประวัติความเป็นมาของสมาคมนานาชาติเพื่อคริสตชนจิตสำนึก กรุงเทพมหานคร

1.1 ความเป็นมาของสมาคมนานาชาติเพื่อคริสตชนจิตสำนึก กรุงเทพมหานคร

- ประวัติของผู้ก่อตั้งสมาคม
- ที่ตั้งของสมาคม
- แนวคิดของสมาคม

1.2 แนวความเชื่อและพิธีกรรม

- ความเชื่อเรื่องคริสตชน
- หลักคำสอน
- พิธีกรรม

2. ศึกษาดนตรีที่ใช้ประกอบพิธีกรรมเสริญองค์พระคริสตเจ้าในชีวิตประจำวัน ของสมาคมนานาชาติเพื่อคริสตชนจิตสำนึก กรุงเทพมหานคร ดังต่อไปนี้

2.1 นักดนตรี

2.2 เครื่องดนตรีที่ใช้ในการประกอบพิธีกรรม

2.3 บทเพลง

- คำร้อง
- ทำนอง
- จังหวะ

ซึ่งเพลงที่จะนำมาศึกษามีทั้งหมด 3 บทดังนี้

- มนต์สรรเสริญพระอาจารย์
- ฮะเร คริสตชน มหามนต์
- มนต์ปกป้องคุ้มครอง

2.4 ช่วงเวลาและขั้นตอนการประกอบพิธีกรรมประจำวัน

2.5 อิทธิพลของดนตรีที่มีต่อความเชื่อและพิธีกรรม

1. ประวัติความเป็นมาของสมาคมนานาชาติเพื่อคริสณะจิตสำนึก กรุงเทพมหานคร

1.1 ความเป็นมาของสมาคมนานาชาติเพื่อคริสณะจิตสำนึก

กระบวนการคริสณะจิตสำนึก เริ่มขึ้นครั้งแรก เมื่อ ๕๐๐ ปีก่อน โดยนักบวชคนแรกชื่อ ชรี เซธันญะ ซึ่งเชื่อกันว่าเป็นอวตาร รวมระหว่างคริสณะและราดารานีคู่รักทิพย์ ราดารานีมีผิวพรรณดั่งทอง มีความรักทิพย์ต่อคริสณะโดยไม่ยึดติด รักโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน คริสณะผู้เป็นบุคลิกภาพสูงสุดแห่งพระเจ้า จึงอวตารรวมกัน ระหว่างคริสณะและราดารานี มาเกิดเป็นชรี เซธันญะ ชายหนุ่มรูปทอง ผิวพรรณและหน้าตางดงาม

ชรี เซธันญะ มีความศรัทธาต่อองค์คริสณะอย่างแรงกล้า และต้องการเผยแพร่คำสอนของคริสณะให้เป็นที่เลื่อมใสของผู้คน จึงไม่ยึดติดต่อสิ่งใดๆ ในโลกวัตถุ ละทิ้งทุกสิ่งทุกอย่างแม้แต่กระทั่ง นางวิษณุปรียา ผู้เป็นภรรยา หนีออกบวชในชั้นสูงสุด คือ สันยาสีพรหมจรรย์เพศ โดยทิ้งเพียงรองเท้า 1 คู่ ไว้ให้กับภรรยาเพื่อดูต่างหน้า ซึ่งในปัจจุบันรองเท้าคู่นี้ อยู่ที่เมืองมายาพู บ้านเกิดของ ชรี เซธันญะ

เมื่อชรี เซธันญะ ออกบวชจึงได้ทำการเผยแพร่ คำสอนของคริสณะ ซึ่งเป็นที่รู้จักกันในนาม “ฮะเร คริสณะ” จากนั้นจึงสั่งให้สาวกของตนเองเขียนหนังสือเกี่ยวกับศาสตร์แห่งคริสณะ จนมีผู้เลื่อมใสศรัทธามากมาย ต่อมาจึงมีผู้ศรัทธาสืบทอดและออกบวชเป็นสันยาสีเพิ่มอีก 6 คน เรียกว่า โทสวามีทั้ง 6 ได้แก่

1. ชรี สะนาทะนะ โทสวามี
2. ชรี รุพะ โทสวามี
3. ชรี ระกุนาทะ บัททะ โทสวามี
4. ชรี ระกุนาทะ ดาสะ โทสวามี
5. ชรี จีวะ โทสวามี และ
6. ชรี ดกพาละ บัททะ โทสวามี

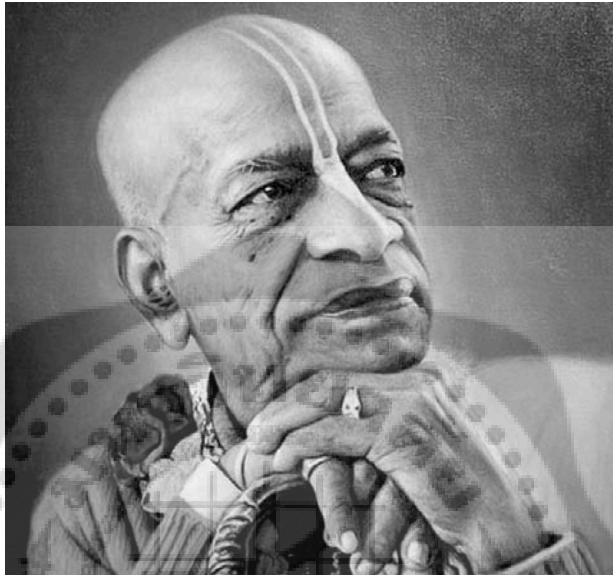
ภาพประกอบ 1 ชรี เซ็นณูอะ อวตารูปทอง (กลาง)

ที่มา: สมาคมนานาชาติเพื่อคริสณะจิตสำนึก กรุงเทพมหานคร. (2555).

โกสวามีทั้ง 6 ได้ทำการศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับคัมภีร์ คำสอน และค้นคว้าเรื่องราวของคริสณะ ตามประวัติศาสตร์โบราณที่มีมาตั้งแต่ 5,000 ปีมาแล้ว ณ เมืองวรินดาวัน ประเทศอินเดีย ซึ่งตามประวัติแล้วเป็นสถานที่ประสูติของคริสณะ เพื่อนำมารวบรวมและทำการเผยแพร่ แต่การเผยแพร่กระบวนการฮะเร คริสณะ ในสมัยก่อนนั้น มีเฉพาะในประเทศอินเดียและเนปาล จนกระทั่งยุคของ ท่านพระกรุณาธิคุณเจ้า เอ.ซี. บัคธิเวตันระ สวามี พระบุพาคะ ที่ได้ทำการเผยแพร่และก่อตั้งสมาคมนานาชาติเพื่อคริสณะจิตสำนึกไปทั่วโลก

พระกรุณาธิคุณเจ้า เอ.ซี. บัคธิเวตันระ สวามี พระบุพาคะ เกิดในปี ค.ศ. 1896 ที่เมืองโกลกาตา ประเทศอินเดีย ในปี ค.ศ.1922 ท่านได้พบกับพระอาจารย์ ชรีละ บัคธิสิตดานระ ฮอร์สวะที่ โกสวามี ซึ่งเป็นนักวิชาการทางศาสนาที่มีชื่อเสียง และเป็นผู้สถาปนา “โกตียะ มะทะ” คือขบวนการไวชะณะวะที่ มีด้วยกันทั้งสิ้น 64 ศูนย์ที่ประเทศอินเดีย แต่ยังไม่ได้เป็นสมาคมนานาชาติอย่างปัจจุบัน ต่อจากนั้น ชรีละ บัคธิสิตดานระ ฮอร์สวะที่ โกสวามี ได้ขอร้องให้ พระกรุณาธิคุณเจ้า เอ.ซี. บัคธิเวตันระ สวามีพระบุพาคะ เผยแพร่ความรู้ด้านพระเวทเป็นภาษาอังกฤษ เนื่องจากท่าน พระกรุณาธิคุณเจ้า เอ.ซี. บัคธิเวตันระ สวามี พระบุพาคะ มีการศึกษาดี และเชี่ยวชาญทางด้านภาษา ชรีละ บัคธิสิตดานระ ฮอร์สวะที่ โกสวามี ให้ความเอ็นดูกับ พระกรุณาธิคุณเจ้า เอ.ซี. บัคธิเวตันระ สวามี พระบุพาคะ และปลุกฝังให้เขาอุทิศชีวิตเพื่อสอนความรู้ด้านพระเวท และในปี ค.ศ. 1933 จึงได้รับการอุปสมบทให้เป็นสาวกอย่าเต็มตัว ซึ่งหลายปีต่อมา พระกรุณาธิคุณเจ้า เอ.ซี. บัคธิเวตันระ สวามี พระบุพาคะ ได้เขียนคำอธิบายคำภีร์ภควัทคีตา และได้ช่วยงานขององค์กรในการเผยแพร่ ฮะเร คริสณะ

ในปี 1944 พระกรรณาคูณเจ้า เอ.ซี. บัคซิเวตันระ สวามี พระบุพาคะ ได้เริ่มทำวารสารรายปักษ์ชื่อ Back to Godhead Magazine (กลับคืนสู่พระเจ้า) เพื่อเผยแพร่พระเวทและคำสอนในภควคีตาเป็นภาษาอังกฤษ โดยที่พระกรรณาคูณเจ้า เอ.ซี. บัคซิเวตันระ สวามี พระบุพาคะ เป็นทั้งบรรณาธิการ พิมพ์ต้นฉบับ พิสูจน์อักษรและแจกจ่ายแต่ละฉบับด้วยตนเอง จนกระทั่งในปัจจุบันวารสารฉบับนี้สาวกของท่านได้จัดพิมพ์อย่างต่อเนื่องไปทั่วโลกและหลากหลายภาษา

ภาพประกอบ 2 พระกรรณาคูณเจ้า เอ.ซี. บัคซิเวตันระ สวามี พระบุพาคะ

ปี ค.ศ. 1950 ซึ่งขณะนั้นพระกรรณาคูณเจ้า เอ.ซี. บัคซิเวตันระ สวามี พระบุพาคะ มีอายุได้ 54 ปี ได้เกษียณจากชีวิตคฤหัสถ์ เพื่ออุทิศเวลาในการศึกษาและเขียนหนังสือมากขึ้น ท่านเดินทางมายังเมืองวรินดาวัน ประเทศอินเดีย และอาศัยอยู่อย่างสมถะที่ วัดราดา ดาโมดระระ ซึ่งท่านได้อยู่ศึกษาคำสอนอย่างลึกซึ้งซึ่งเป็นเวลาหลายปี และได้ทำการบวชขั้นสันยาสี

ปี ค.ศ. 1959 พระกรรณาคูณเจ้า เอ.ซี. บัคซิเวตันระ สวามี พระบุพาคะ ได้เริ่มผลงานชิ้นเอกของท่าน ด้วยการแปลหนังสือ “ชรีมัต บากะวะทัม” คำภีร์พระเวทโบราณที่ว่าด้วยเรื่องราวของคริชณะ พร้อมทั้งเนื้อหา และคำอธิบายอย่างสมบูรณ์ หลังจากพิมพ์พระคัมภีร์ ชรีมัต บากะวะทัม สามเล่มแล้ว พระกรรณาคูณเจ้า เอ.ซี. บัคซิเวตันระ สวามี พระบุพาคะ ได้ตัดสินใจเดินทางโดยเรือบรรทุกสินค้าไปที่ เมืองนครนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยที่แทบจะไม่มีสตางค์ติดตัวไปเลย และในวันที่เดินทางมาถึงประเทศสหรัฐอเมริกา ท่านเห็นหมอกสีเทาจำนวนมากปกคลุมตึกที่สูงอยู่ จึงได้เขียนลงในสมุดบันทึกว่า “พระองค์เจ้าคริชณะที่รัก ข้ามันใจว่า เมื่อสาส์นทิพย์นี้จะเข้าไปที่หัวใจของผู้คน แน่หนอนว่าพวกเขาจะรู้สึกดีใจและหลุดพ้นจากสภาวะชีวิตที่ไร้ความทุกข์ทั้งปวง” ซึ่งขณะนั้น พระกรรณาคูณเจ้า เอ.ซี. บัคซิเวตันระ สวามี พระบุพาคะ มีอายุ 69 ปี และมีเพียงตัวคนเดียว

พระกฤษณะคุณเจ้า เอ.ซี. บัคติเวตันระ สวามี พระบุพาตะ ได้ปฏิบัติตามประสงค์ของพระอาจารย์ ชรีละ บัคติสิตดานระ สระสวะที โกสวามี โดยทำการเผยแพร่คำสอนที่เมือง บอสตัน เป็นแห่งแรก แต่หลักการเผยแพร่กลับยังไม่เป็นที่ยอมรับ พระกฤษณะคุณเจ้า เอ.ซี. บัคติเวตันระ สวามี พระบุพาตะ จึงได้เดินทางต่อไปยังเมือง นิวยอร์ก และได้ทำการร้องเพลงสวดมหามนต์ ตามสวนสาธารณะต่างๆ ซึ่งขณะนั้นกลุ่มอเมริกันชน ที่เรียกตัวเองว่า ฮิปปี (Hippie) หรือพวกบุษผาชน ได้มาพบกับท่าน และเข้ามาร่วมร้องเพลงเต้นรำ จากนั้นในวันหยุดสุดสัปดาห์ พระกฤษณะคุณเจ้า เอ.ซี. บัคติเวตันระ สวามี พระบุพาตะ ก็เริ่มมีการจัดการอบรมคำสอน โดยจัดอบรมสัปดาห์ละครั้ง ซึ่งการสอนหลักธรรมของ ฮะเร คริชณะ จะเป็นการสอนแบบมุขปาฐะ คือการถ่ายทอดคำสอนจากอาจารย์สู่ลูกศิษย์โดยคำพูด การบอกกล่าวแบบปากต่อปาก เรียกว่า “กูรู พรัมพรา” (Guru Parampara) อเมริกันชนฮิปปี เมื่อได้ฟังคำสอนจากพระกฤษณะคุณเจ้า เอ.ซี. บัคติเวตันระ สวามี พระบุพาตะ ก็เกิดความซาบซึ้ง เลื่อมใสศรัทธาใน จากที่เคยเสพยาเสพติด มั่วสุมทางเพศ ก็หันมาประพฤติปฏิบัติตามคำสอนของคริชณะ จนเกิดสาวกที่เป็นชาวต่างชาติขึ้นเป็นครั้งแรก และเนื่องจากอเมริกันชนมีความเป็นอิสระเสรีภาพ และประเทศอเมริกายังเป็นประเทศผู้นำของโลก จึงเป็นตัวช่วยในการเผยแพร่ ฮะเร คริชณะไปทั่วโลก

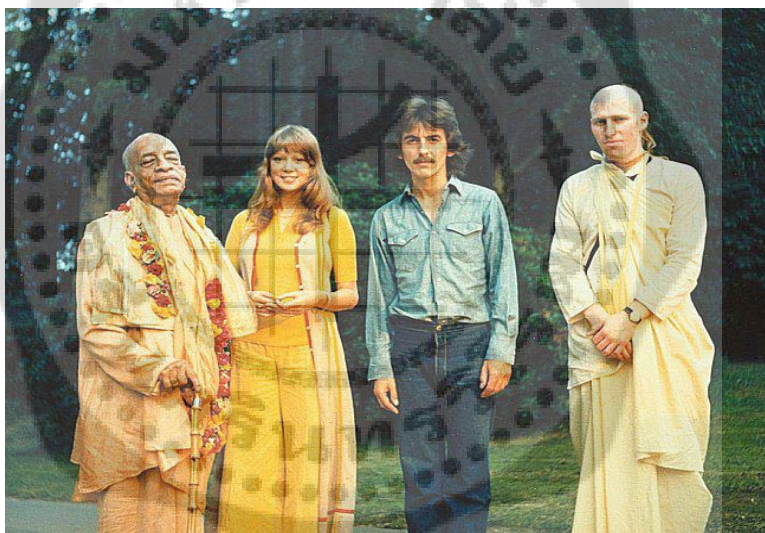
ปีค.ศ. 1966 พระกฤษณะคุณเจ้า เอ.ซี. บัคติเวตันระ สวามี พระบุพาตะ ได้สถาปนาสมาคมนานาชาติเพื่อคริชณะจิตสำนึก (The International Society for Krishna Consciousness) ซึ่งเป็นชื่ออย่างเป็นทางการของกลุ่ม ฮะเร คริชณะ และมีชื่อย่อที่รู้จักกันทั่วโลกว่ากลุ่ม ISKCON หลายปีต่อมา พระกฤษณะคุณเจ้า เอ.ซี. บัคติเวตันระ สวามี พระบุพาตะ ได้ชักชวนให้ผู้คนหันมานับถือ และเป็นสาวกของสมาคมนานาชาติเพื่อคริชณะจิตสำนึกอีกนับพันคน จากนั้นท่านจึงได้ทำการเปิดวัดและอาศรมกว่า 108 แห่ง และพิมพ์หนังสือจำนวนมากมาย ความสำเร็จที่นับว่าเป็นสิ่งพิเศษของพระกฤษณะคุณเจ้า เอ.ซี. บัคติเวตันระ สวามี พระบุพาตะ คือได้หว่านเมล็ดพันธุ์แห่งวัฒนธรรมอันมีมาแต่โบราณของอินเดียลงไปในศตวรรษที่ 20 ไว้ในดินแดนของโลกตะวันตก

ภาพประกอบ 3 การสวดมนต์ที่สวนสาธารณะในประเทศสหรัฐอเมริกา

ปี ค.ศ. 1968 พระกรรณาริคุณเจ้า เอ.ซี. บัคธิเวตน์ระ สวามี พระบุพาตะ ส่งสาวกสามคู่ ให้ นำกระบวนการคริสณะจิตสำนึกไปเผยแพร่ยังประเทศอังกฤษ ในตอนแรก ครอบครัวชาวฮินดูที่ชื่นชอบภารกิจของสาวกเหล่านี้ได้ต้อนรับและดูแลสาวกทั้งหมด ต่อมาไม่นานนัก พวกเขาเป็นที่รู้จักกันในนครลอนดอนว่าเป็นนักร้องบนถนนที่ Oxford Street และต่อมาไม่นาน วารสาร Times ได้ขึ้นพาดหัววารสารว่า "การร้องเพลงสรรเสริญคริสณะทำให้ลอนดอนต้องตื่นตะลึง" และในเวลาไม่นาน บทสวดมหามนต์ ฮาเร คริษณะได้เป็นที่รู้จักกันดี จากนั้นสมาชิกคนหนึ่งของวงสี่เต่าทอง (The Beatles) จอร์จ แฮร์ริสัน George Harrison ซึ่งรู้จักกับ พระกรรณาริคุณเจ้า เอ.ซี. บัคธิเวตน์ระ สวามี พระบุพาตะ มาก่อนก่อนที่ท่านจะส่งสาวกมาประเทศอังกฤษ และมีความปรารถนาจะช่วยเหลือ พระกรรณาริคุณเจ้า เอ.ซี. บัคธิเวตน์ระ สวามี พระบุพาตะ

จอร์จ แฮร์ริสัน แต่งเพลงสรรเสริญคริสณะขึ้นมากมาย และได้ทำการบันทึกเสียงเพลงบทมหามนต์ ภายใต้เครื่องหมายแอปเปิ้ลของวงสี่เต่าทอง อัลบั้มชุดนี้ได้ติดอันดับในประเทศอังกฤษ และเคยติดอันดับหนึ่งในหลายประเทศในช่วงเวลานั้น

ภาพประกอบ 4 พระกรรณาริคุณเจ้า เอ.ซี. บัคธิเวตน์ระ สวามี พระบุพาตะ กับ จอร์จ แฮร์ริสัน

เมื่อพระกรรณาริคุณเจ้า เอ.ซี. บัคธิเวตน์ระ สวามี พระบุพาตะ เดินทางมาถึงประเทศอังกฤษ และท่านได้เป็นแขกของ John Lennon และได้พักที่บ้านพักในเมือง Tittenhurst ต่อมาในเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 1969 ท่านได้ทำการเปิดวัดแรกของ ราวตา-คริสณะ ที่ยุโรป กระบวนการคริสณะจิตสำนึกจึงได้ขับเคลื่อนจากที่หนึ่งไปสู่อีกที่หนึ่ง และครั้งนี้ จอร์จ แฮร์ริสัน เสนอความคิดที่จะช่วยเหลือ ด้วยการอุทิศฤทธาสถ์ที่สวयงามของตนเองในเมือง Hertfordshire ให้ และปัจจุบันมีชื่อว่า ฤทธาสถ์ บัคธิเวตน์ระ ซึ่งใช้เป็นศูนย์ปฏิบัติคริสณะจิตสำนึกที่สำคัญของสมาคมในประเทศอังกฤษ จนกระทั่งปัจจุบัน

ปัจจุบันเราจะสามารถพบเห็นสาวกของคริษณะได้ทั่วไปเกือบทั่วโลก เช่นตามเมืองใหญ่ๆ พวกเขาจะร้องเพลงสวดมนต์ในที่สาธารณะ และแจกจ่ายหนังสือความรู้พระเวท ของ พระกรรณาคูณเจ้า เอ.ซี. บัคธิเวตันระ สวามิ พระบุพาดะ เหล่าสาวกจะจัดงานประเพณีรีนเริงตลอดทั้งปี และแจกจ่ายอาหารทิพย์ ที่เรียกว่า “พระสาตัม” ส่งผลให้สมาคมนานาชาติเพื่อคริษณะจิตสำนึกมีอิทธิพลอย่างสำคัญในชีวิตของผู้คนนับร้อยนับพัน

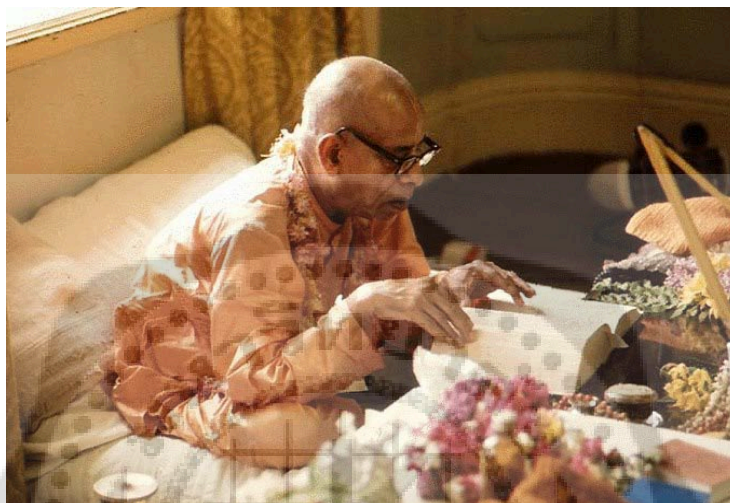

ภาพประกอบ 5 พระกรรณาคูณเจ้า เอ.ซี. บัคธิเวตันระ สวามิ พระบุพาดะ กับเหล่าสาวก

หลังจากนั้นอีก 12 ปี พระกรรณาคูณเจ้า เอ.ซี. บัคธิเวตันระ สวามิ พระบุพาดะ ซึ่งอยู่ในวัยชรา แต่ท่านก็ยังคงเดินทางรอบโลกอีก 12 ครั้ง เพื่อเดินทางไปปาถกถาตามที่ต่างๆ ใน 6 ทวีปทั่วโลก และสร้างผลงานด้านวรรณกรรมขึ้นอีกมากมาย จนสามารถรวบรวมไว้เป็นห้องสมุดที่มีความหลากหลายทั้งด้าน ปรัชญา ศาสนา วรรณกรรม และวัฒนธรรมของพระเวท

สิ่งสำคัญที่ พระกรรณาคูณเจ้า เอ.ซี. บัคธิเวตันระ สวามิ พระบุพาดะ ให้ไว้แก่โลกคือหนังสือของท่าน ซึ่งเป็นที่ยอมรับโดยนักวิชาการในความน่าเชื่อถือได้ ทั้งในด้านความลึกซึ้งและชัดเจน ซึ่งหนังสือเหล่านี้ได้ถูกใช้เป็นตำราเรียนในวิชาที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาต่างๆ ตามมหาวิทยาลัย Garry Gelade ศาสตราจารย์สาขาปรัชญาที่ Oxford University เขียนไว้ว่า "หนังสือเหล่านี้ถือว่าเป็นขุมทรัพย์ ไม่ว่าผู้ใดจะมีความเชื่อในปรัชญาอะไร เมื่อเปิดใจอ่านหนังสือเหล่านี้จะต้องคล้อยตามและประทับใจแน่นอน" และ Dr. Larry Shinn คณบดีแห่งวิทยาลัย Arts and Sciences at Bucknell University เขียนว่า "คุณความดีส่วนตัวของ พระกรรณาคูณเจ้า เอ.ซี. บัคธิเวตันระ สวามิ พระบุพาดะ ทำให้ท่านเป็นผู้ที่น่าเชื่อถือได้ที่แท้จริง ท่านแสดงให้เห็นว่าตัวท่านมีความรู้ในพระคัมภีร์อย่างสมบูรณ์ ความลึกซึ้งแห่งการรู้แจ้งที่ไม่ธรรมดา และปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างได้อย่างยอดเยี่ยม เพราะที่ท่านใช้ชีวิตตามที่ท่านสอนอย่างแท้จริง "

งานประพันธ์ของ พระกรรณาริคุณเจ้า เอ.ซี. บัทธิเวตณะ สวามี พระบุพาคะ ถูกแปลมากกว่า 70 ภาษา จนปลายปี ค.ศ. 1971 หนังสือของท่านได้จำหน่ายออกไป 450 ล้านเล่ม และเป็นที่ยอมรับในสังคมของนักวิชาการ ในด้านความมีอำนาจ เชื่อถือได้ มีความลึกซึ้ง และความชัดเจน หนังสือของท่านได้ถูกใช้เป็นตำราเรียนมาตรฐานในมหาวิทยาลัยหลายแห่ง และในปี ค.ศ. 1972 จึงได้ก่อตั้งสำนักพิมพ์ บัทธิ เวตณะ บุกุทส์ต ชีน เพื่อพิมพ์และเผยแพร่ผลงานของท่าน

ภาพประกอบ 6 พระกรรณาริคุณเจ้า เอ.ซี. บัทธิเวตณะ สวามี พระบุพาคะ ช่วงปลายชีวิต

ก่อนที่พระกรรณาริคุณเจ้า เอ.ซี. บัทธิเวตณะ สวามี พระบุพาคะจะ เสียชีวิต ในวันที่ 14 พฤศจิกายน ค.ศ. 1977 ท่านได้เป็นผู้นำทางสมาคมนานาชาติเพื่อคริสณะจิตสำนึก และดูแลการเจริญเติบโตให้เป็นสหพันธ์โลก ที่มีทั้งอาศรม โรงเรียน วัด สถาบัน และชุมชนเกษตร มากมายกว่าหนึ่งร้อยแห่ง จนปัจจุบัน ท่านได้สร้างสมจิตวิญญาณของสาวกมากมายให้ได้พบกับความสุขโดยวิธีง่ายๆ โดยร้องเพลงสวดมหามนต์และเต็นรำ ท่านสร้างคนจากที่เคยมีทุกข์ มอมเมาในวัตถุและสิ่งเสพติด ให้มีปัญญาและความรู้ในการดำเนินชีวิต ทำให้จิตวิญญาณของพวกเขาสูงขึ้น และหลุดพ้นจากความทุกข์ได้

ความเป็นมาของสมาคมนานาชาติเพื่อคริสณะจิตสำนึก กรุงเทพมหานคร

กระบวนการคริสณะจิตสำนึก เข้ามายังประเทศไทยตั้งแต่เมื่อ 30 ปีก่อน โดยนายราม ลักชมัน ดาส สาวกสมาคมนานาชาติเพื่อคริสณะจิตสำนึกชาวไทย ที่เป็นผู้รับเอาหลักคำสอนและแนวคิดต่างๆ จาก พระกรรณาริคุณเจ้า เอ.ซี. บัทธิเวตณะ สวามี พระบุพาคะ เข้ามาเผยแพร่และดำเนินการในประเทศไทย

ราม ลัษมัน ดาส มีชื่อจริงว่า นายกฤษณะ สังคีตทาน (ชื่อ ราม ลัษมัน ดาส เป็นชื่อที่ได้รับ การตั้งจากพระอาจารย์หลังจากเข้าพิธีอุปสมบท) ปัจจุบันอายุ 63 ปี จบปริญญาตรี จาก Northeastern Illinois University, IL, USA และการแพทย์ฝังเข็ม (C.A.) South Baylor University CA USA ปัจจุบันอาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัว เมื่อครั้งเดินทางไปศึกษา ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้พบกับขบวนสระรินามของสาวกสมาคมนานาชาติเพื่อคริสณะจิตสำนึก ที่กำลังร้องเพลง ตีฉิ่ง ตี กลองและเต้นรำอย่างสนุกสนาน อยู่บนถนน เมื่อเห็นเช่นนั้นก็รู้สึกแปลกใจและมีความสนใจเป็น อย่างมาก จึงตัดสินใจเดินตามขบวนนั้นไปทันที จากนั้นหนึ่งในสาวกชาวอเมริกันที่ร่วมอยู่ในขบวน ดังกล่าว จึงได้เข้ามาแนะนำให้รู้จักกับกลุ่ม สระเร คริสณะ และชักชวนให้เข้าร่วมสวดมนต์ที่ศูนย์ฝึก ปฏิบัติ และนี่เองที่ทำให้เขาได้พบกับ พระกรุณาธิคุณเจ้า เอ.ซี. บัคคีเวตตันระ สวามี พระบุพพาคะ และรู้จักกับสมาคมนานาชาติเพื่อคริสณะจิตสำนึกมากยิ่งขึ้น จากนั้นจึงได้เริ่มศึกษาอย่างจริงจัง จน เกิดความรู้สึกศรัทธาในหลักคำสอนเป็นอย่างมาก และตัดสินใจเข้าร่วมเป็นสาวกสมาคมนานาชาติ เพื่อคริสณะจิตสำนึก อุทิศตนเสียสละรับใช้คริสณะตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา

เมื่อกลับมายังประเทศไทย จึงได้นำเอากระบวนการคริสณะจิตสำนึก เข้ามาเผยแพร่ โดย การริเริ่มการทำสังคีตทาน ณ บริเวณสวนปาล์ม ของสวนสาธารณะลุมพินี ทุกวันอาทิตย์ ซึ่งเป็นการ ดำเนินรอยตามแบบอย่าง พระกรุณาธิคุณเจ้า เอ.ซี. บัคคีเวตตันระ สวามี พระบุพพาคะ ที่ได้เริ่มจัดให้มี การทำสังคีตทานในสวนสาธารณะเช่นเดียวกัน หลังจากนั้นจึงได้เป็นผู้ริเริ่มก่อตั้งสมาคมนานาชาติ เพื่อคริสณะจิตสำนึกกรุงเทพมหานคร เพื่อต้องการเผยแพร่คำสอนพระเวท ให้คนในประเทศไทยได้ เป็นที่รู้จัก

ภาพประกอบ 7 ราม ลัษมัน ดาส อธิบายคำสอนที่สวนลุมพินี

ที่มา: ยุวดี เสือใหญ่. (2554, ต.ค.).

สถานที่ตั้งของสมาคมนานาชาติเพื่อคริสณะจิตสำนึก กรุงเทพมหานคร

สมาคมนานาชาติเพื่อคริสณะจิตสำนึก กรุงเทพมหานคร อยู่ภายใต้การดูแลจัดการโดย คณะกรรมการดูแลการปกครอง GBC (Governing Body Committee) ตามความปรารถนาของ พระกรุณาธิคุณเจ้า เอ.ซี. บัทธิเวตันระ สวามี พระบุพาตะ ผู้ก่อตั้งสมาคม โดยมี

ราม ลัซมัน ดาส เป็นประธานสมาคม

ปัทมาวดี เดวี ดาลี เป็นเลขานุการ

H.H Jayapataka Swami เป็นกรรมการ

H.H Kavicandra Swami เป็นกรรมการ

H.H B.V.V Narasimha Swami เป็นผู้ดูแลส่วนภูมิภาคของประเทศไทย

สมาคมนานาชาติเพื่อคริสณะจิตสำนึก กรุงเทพมหานคร จัดให้มีสถานที่เพื่อให้สาวกใช้ในการประกอบพิธีกรรมและทำกิจกรรมต่างๆ ของสมาคม 3 สถานที่หลักๆ คือ

1. สมาคมนานาชาติเพื่อคริสณะจิตสำนึก ศูนย์นักศึกษา รามคำแหง ตั้งอยู่ เลขที่ 126/92 ซอย รามคำแหง 24 แยก 30 หมู่บ้านศิรินทร์ หัวหมาก บางกะปิ กรุงเทพมหานคร 10240 (ใกล้มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญและมหาวิทยาลัยรามคำแหง) ศูนย์ฝึกนี้ได้ทำการจดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมายและจัดให้มีกิจกรรมต่างๆ ในช่วงเย็นของวันเสาร์
2. สวนลุมพินี สีลม กรุงเทพมหานคร (อยู่ตรงบริเวณสวนพาล์ม) จัดให้มีกิจกรรมในช่วงเช้าวันอาทิตย์
3. อีสราภาพ ซ. 3 ถนนบุรี กรุงเทพมหานคร (ตรงข้ามโรงแรม PR Union) จัดให้มีกิจกรรมในช่วงเย็นของวันอาทิตย์

แนวคิดของสมาคม

สมาคมนานาชาติเพื่อคริสณะจิตสำนึก รับเอาแนวคิดและแนวทางการปฏิบัติแบบ ภัคติโยคะ ซึ่งภัคติโยคะ หรือภัคติมรรคนั้น หมายถึง มีความตั้งใจรับใช้ด้วยความจงรักภักดีต่อหน้าที่ที่รับผิดชอบโดยถือว่า สิ่งมีชีวิตทั้งหลายล้วนถือกำเนิดมาจากพระผู้เป็นเจ้าสูงสุด มีวิญญาณ (อาดมัน) ของพระผู้เป็นเจ้าสูงสุดสถิตอยู่ ผู้ใดให้ความคิดเห็น แนะนำ ช่วยเหลือสิ่งมีชีวิตทั้งปวง ผู้นั้นได้แสดงออกถึงความจงรักภักดีต่อพระผู้เป็นเจ้าสูงสุด ย่อมได้พบพระผู้เป็นเจ้าสมดังปรารถนา โลกวัตถุนี้เต็มไปด้วยความทุกข์ เพราะทุกคนเกิดมาแล้วต้องพบกับ ความเจ็บปวด ความแก่ และ ความตาย ตายแล้วก็ไปเกิดใหม่ใน 8,400,000 เผ่าพันธุ์ เป็นสุนัข แมว หนอน หรือ เทวดาก็ ขึ้นอยู่กับจิตสำนึกตอนตาย แต่ละยุคมนุษย์จึงมีวิธีปฏิบัติที่ไม่เหมือนกันเพื่อให้พ้นไปจากวัฏจักรการเวียนว่ายตายเกิด

การอุทิศตนเสียสละรับใช้ต่อคริสณะ อ่างอิงจากหลักฐานคัมภีร์พระเวทต่างๆ กล่าวว่า มีลักษณะการอุทิศตนเสียสละรับใช้ที่บริสุทธิ์หกประการดังนี้

1. การอุทิศตนเสียสละรับใช้ที่บริสุทธิ์จะปลดปล่อยความทุกข์ทางวัตถุทั้งหมดได้ทันที

2. การอุทิศตนเสียสละรับใช้ที่บริสุทธิ์เป็นจุดเริ่มต้นแห่งความเป็นสิริมงคลทั้งปวง

3. การอุทิศตนเสียสละรับใช้ที่บริสุทธิ์ทำให้ได้รับความสุขทิพย์โดยปริยาย

4. การอุทิศตนเสียสละรับใช้ที่บริสุทธิ์บรรลุถึงได้ยากมา

5. คนที่อยู่ในการอุทิศตนเสียสละรับใช้ที่บริสุทธิ์ไม่หัวเราะเยาะแม้แต่แนวคิดความหลุดพ้น

6. การอุทิศตนเสียสละรับใช้ที่บริสุทธิ์เป็นวิธีเดียวที่จะเรียกความสนใจจากคริสตชน

นอกจากนั้นยังมีหลักพื้นฐานของการดำรงชีวิตอยู่ตามคำสอนของคริสตชนดังนี้ โดยทั่วไปเราจะต้องมีใจรักใคร่สักคน ไม่มีใครมีชีวิตอยู่ได้โดยไม่รักใคร่เลยอย่างไรก็ดี จุดสำคัญคือเราควรมอบความรักแต่ใคร ซึ่งเมื่อให้ไปแล้ว ทุกๆคนจะได้รับความสุข ความรักที่เราควรจะมอบให้ผู้นั้นคือ คริสตชน และเมื่อมี คริสตชน จิตสำนึกของเราจะกระตุ้นความรักดั้งเดิมที่มีต่อคริสตชนให้สถิตอยู่ เราสามารถจะมีชีวิตอยู่อย่าง สุขเกษมสำราญ การรู้สำนึกตนเองที่แท้จริงและการรู้สำนึกถึงคริสตชน เป็นสิ่งที่คู่ขนานไปพร้อมกัน ตัวอย่างเช่น เมื่อเราเห็นตัวเราในตอนเช้า ก็หมายความว่า เราเห็นดวงอาทิตย์ขึ้นเช่นเดียวกัน หากเราไม่เห็นแสงอาทิตย์ เราก็ไม่สามารถเห็นตัวเรา นอกจากว่าเรามี คริสตชนจิตสำนึก มิฉะนั้นเราจะไม่มีโอกาสสำนึกตัวเอง เมื่อเราสำนึกได้ว่าพลังงานของเราควรจะใช้ตามพระประสงค์ของคริสตชน หรืออุทิศตนเสียสละรับใช้ด้วยความบริสุทธิ์ใจในคริสตชนจิตสำนึก เช่นนี้ ความมุ่งหมายของเราจึงบริสุทธิ์ การปฏิบัติกิจกรรมใน คริสตชนจิตสำนึก ซึ่งจะนำความรักโดยธรรมชาติที่เรามีต่อพระผู้เป็นเจ้าให้ปรากฏออกมา แบ่งออกเป็นสองส่วน ส่วนที่หนึ่งคือ การปฏิบัติตนรับใช้ตามหลักธรรมที่กำหนดไว้ เมื่อปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ศีลธรรมตามคำสั่งของพระอาจารย์และพระคัมภีร์ หลังจากปฏิบัติเช่นนี้แล้วเราจะยึดมั่นต่อองค์คริสตชนมากขึ้น และส่วนที่สอง ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรักที่เป็นไปตามธรรมชาติและสภาพที่เกิดขึ้นเองโดยสัญชาตญาณในการรับใช้พระองค์

กระบวนการคริสตชนจิตสำนึกจะมีอยู่สองวิธีที่เราปฏิบัติเพื่อความบริสุทธิ์ วิธีแรกคือ พานชะราทริคะ-วิติ การปฏิบัติบูชาต่อพระปฏิมา การปฏิบัติบูชาที่วัดทำให้ร่างกาย ความคิดและจิตใจของเราบริสุทธิ์ และวิธีที่สองคือ การสอนคริสตชนจิตสำนึกให้แก่มหาชน ส่วนใหญ่ด้วยการแจกจ่ายหนังสือ แจกจ่ายพระนามอันศักดิ์สิทธิ์ และแจกจ่ายพระสาตัม (อาหารมังสวิรัตที่ถวายให้องค์คริสตชนแล้ว)

สาวกของสมาคมนานาชาติเพื่อคริสตจักรสำคัญ หรือกลุ่ม ฮะเร คริสตจักร ทุกคนมี จุดมุ่งหมายไปในทิศทางเดียวกัน คือ อุทิศตนเสียสละรับใช้คริสตจักร มีจิตมุ่งตรงจดจ่ออยู่ที่คริสตจักร โดยมีแนวคิดและแนวทางปฏิบัติดังนี้

1. พัฒนาศาสตร์แห่งฮะเร คริสตจักร ทำให้จิตสำนึกบริสุทธิ์ มีความเป็นอมตะ เมื่อความ ศรัทธา มาถึงทำให้จิตใจปลื้มปิติสุข

ซึ่งแปลความได้ว่า สาวกจะต้องทำการฝึกฝนและพัฒนาจิตของตนเองให้มุ่งตรงต่อองค์ คริสตจักรให้มากที่สุด

2. ร่างกายหยาบเป็นสิ่งที่ไม่คงทนถาวร จิตวิญญาณเท่านั้นที่ยังอยู่ เมื่อละสังขาร วิญญาณที่ บริสุทธิ์จะคืนกลับสู่โลกทิพย์ มวลชีวิตทั้งหมดจึงเป็นพี่น้องกัน และมีบิดาเดียวกันคือองค์คริสตจักร

กล่าวคือ สาวกเชื่อในคำสอนของคริสตจักรที่ว่า ร่างกายของมนุษย์เป็นที่ไม่เที่ยง มีเพียงดวง วิญญาณเท่านั้นที่จะคงอยู่เป็นนิรันดร์ เมื่อสิ้นอายุไขดวงวิญญาณก็จะออกจากร่างไป และกลับคืนสู่ องค์คริสตจักร หากแต่ว่าก่อนจะสิ้นลมหายใจนั้น ผู้ที่ร่างสามารถระลึกถึงคริสตจักรได้

3. คริสตจักร คือ บุคลิกสูงสุดแห่งพระเจ้า เป็นองค์อมตะ เป็นปรมาตมมัน คือการไร้ตัวตน สามารถปรากฏได้ทุกแห่งหน เป็นผู้ปลูกเมล็ดพันธุ์แห่งมวลชีวิต และเป็นพลังงานคำจูนแห่งจักรวาล เมื่อเราระลึกถึงท่าน พระองค์ไม่เคยทอดทิ้งสาวกแห่งพระองค์

สาวกมีความเชื่อว่า คริสตจักรเป็นผู้ให้กำเนิดทุกสิ่งทุกอย่าง ทุกมวลชีวิตในโลก คริสตจักรเป็น ผู้รักษาสมดุลของจักรวาลและเมื่อเกิดปัญหาใดๆ ให้ระลึกถึงคริสตจักร ปัญหาต่างๆก็จะ คลี่คลาย เมื่อถึงเวลาอันควร

4. สัจธรรมอันแท้จริงอยู่ในคัมภีร์โบราณ คือ “ภควัทคีตา” ซึ่งเป็นตำราแห่งองค์คริสตจักร สาวกจะยึดหลักคำสอนจากคัมภีร์ ภควัทคีตา เพื่อนำมาเป็นหลักการดำเนินชีวิตประจำวัน

5. เรียนรู้พระเวทอันศักดิ์สิทธิ์จากอาจารย์ทิพย์ผู้บริสุทธิ์

สาวกจะฟังคำสอนพระเวทจากพระอารักษ์ที่เชื่อถือได้เท่านั้น

6. รับประทานอาหาร (มังสวิรัต) อันศักดิ์สิทธิ์ ที่ถวายองค์คริสตจักรแล้ว (พระساتัม) อาหาร ทิพย์ คือ พระเมตตาจากพระองค์ ทำให้จิตใจเราบริสุทธิ์

สาวกจะนำอาหารที่ปราศจากเนื้อสัตว์ ไข่ และผักที่มีกลิ่นฉุน ถวายแด่องค์คริสตจักรเพื่อให้ เป็นอาหารทิพย์ และจึงนำมารับประทานเพื่อเป็นสิริมงคลกับชีวิต

7. อุทิศตนเสียสละรับใช้ ทำทุกอย่างถวายคริสตจักร มิใช่เพื่อสนองความสุขของตนเอง เมื่อสาวกจะกระสิ่งใดๆก็ตามในการดำเนินชีวิตประจำวันของแต่ละวัน สาวกต้องคิดว่าสิ่งที่ กระทำนั้น ทำเพื่อคริสตจักร มิใช่เพื่อตนเองหรือทำเพื่อคนใดคนหนึ่ง

8. ร้องเพลงสวดมหามนต์ ภาวนาพระนามอันศักดิ์สิทธิ์ เพื่อการเข้าถึงความรักทิพย์ แห่งคริสตจักร ที่รักสาวกของพระองค์โดยไม่ต้องการสิ่งตอบแทน

สาวกเชื่อว่า การร้องหรือภาวนาใดๆ เป็นการเชื่อมต่อกับพระเจ้าสาวกกับคริสณะ เพื่อให้ได้รับความเมตตาและความรักจากคริสณะ

แนวคิดการสวดภาวนามหามนต์

ตามหลักคำสอนของคริสณะ กล่าวว่า ร่างกายของคนเราจะประกอบด้วยธาตุวัตถุหยาบทั้ง 5 คือ ดิน น้ำ ลม ไฟ อากาศ และธาตุวัตถุละเอียด 3 อย่างคือ จิตใจ ปัญญา และอหังการ (ความยึดมั่นถือมั่น) โลกวัตถุเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เต็มไปด้วยความทุกข์ เพราะอยู่ในวัฏจักรแห่งการเกิด แก่ เจ็บ ตาย แต่สิ่งสำคัญที่แตกต่างออกไป คือ วิญญาณที่มีธรรมชาติเป็นอมตะ แต่เนื่องจากถูกปกคลุมด้วยความทุกข์ ด้วยความอยากได้อะไรอยากเป็นโน้นสิ่งที่เป็นวัตถุ ความรักแท้จริงนั้นไม่มี รักเพราะยึดติด เห็นยวรงค์ให้มาเป็นของเรา ไม่ว่าจะเป็สิ่งของ เงินทอง หรือแม้กระทั่งบุคคล ทั้งหมดนี้คือ ความหลง ทำให้เกิดความเห็นแก่ตัว เกิดราคะ ความโลภ โกรธ หลงผิด อิจฉา ริษยา บ้าคลั่ง แยกชิงอำนาจ และยึดทั้งหมดมาเป็นของตัวเอง เกิดปัญหาทางโลกคือการหลงผิด เรียกว่าหลงในมายา วัตถุ เพราะจุดเริ่มต้น เมื่อเราเกิดมา ไม่มีอะไรมา ตอนจากไปก็เอาอะไรไปไม่ได้ วัตถุจึงเป็นเพียงมายา ความหลงผิดนี้ เรียกว่า “อวิชชา” แปลว่าผู้ไม่มีปัญญา เมื่อมนุษย์เราไม่หลงในมายาวัตถุ ก็จะเกิดปัญญา ซึ่งแนวปฏิบัติของ สยามคมนาชาชาติเพื่อคริสณะจิตสำนึก สามารถทำให้จิตเข้มแข็งและหลุดพ้นได้โดยวิธีง่ายๆ คือ การสวดบทเพลงมหามนต์ และการสวดบทเพลงมหามนต์นี้จึงเป็นสัญลักษณ์สำคัญของสยามคมนาชาชาติเพื่อคริสณะจิตสำนึก หรือกลุ่ม ฮะเร คริสณะ สาวกเชื่อว่า การสวดมหามนต์ จะทำให้เราพ้นทุกข์ และพบกับความสุขทิพย์ โดยมีข้อความดังนี้

Hare Krishna	Hare Krishna
Krishna Krishna	Hare Hare
Hare Rama	Hare Rama
Rama Rama	Hare Hare

ซึ่งอ่านเป็นภาษาไทยว่า

ฮะเร คริสณะ	ฮะเร คริสณะ
คริสณะ คริสณะ	ฮะเร ฮะเร
ฮะเร รามะ	ฮะเร รามะ
รามะ รามะ	ฮะเร ฮะเร

สาวกจะเขียนข้อความนี้ไว้ตามที่ต่างๆ เช่น เสื้อผ้า กระเป๋า หรือถุงประจำ สิ่งของตกแต่งร่างกาย หรือป้ายต่างๆ เพื่อเตือนตนเองให้นึกถึงบทมหาหมนต์และนึกถึงคริษณะอยู่เสมอ ซึ่งคำว่า ฮาเร หมายถึง เป็นพลังเบื้องสูงหรือพลังแห่งความสุขของคริษณะ คริษณะ หมายถึง พระเจ้าผู้มีเสน่ห์สูงสุด มีคุณสมบัติหกประการโดยสมบูรณ์ คือ ความร่ำรวย ความสง่างาม ความรู้ ชื่อเสียงพลังอำนาจ และความเสียสละ และคำว่า รามะ หมายถึง ความสุขเกษมสำราญสูงสุด

ข้อปฏิบัติพื้นฐานที่สาวกของสมาคมนานาชาติเพื่อคริษณะจิตสำนึกคือ

1. การปฏิบัติบูชาต่อพระปฏิมา การปฏิบัติบูชาทำให้ร่างกาย ความคิดและจิตใจของสาวกบริสุทธิ์
2. การสอนและเผยแพร่ คริษณะจิตสำนึก ให้แก่มหาชนส่วนใหญ่ด้วยการแจกจ่ายหนังสือคำสอนจากคำภีร์ภควัทคีตา
3. เอยพระนามอันศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งเรียกว่าการ “ฮะรินาม” โดยการร้องเพลงสวดมหาหมนต์ และเต้นรำตามสถานที่ต่างๆ เพื่อเป็นการเผยแพร่
4. แจกจ่ายพระสาตัม (อาหารมังสวิรัตที่ถวายให้องค์คริษณะแล้ว) เป็นการบริจาคอาหารทิพย์ให้กับผู้อื่น

ศีลสี่ประการ

การปฏิบัติคริษณะจิตสำนึก มีสิ่งที่ไม่ควรทำสี่ประการ คือ

1. ไม่รับประทานเนื้อสัตว์ ปลา ไข่ทุกชนิด กฎแห่งกรรมบอกว่าทุกสิ่งทุกอย่างที่เราทำไม่ว่าดีหรือชั่ว เราจะได้รับสิ่งนั้นกลับคืนมาอย่างแน่นอน “ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว” หนังสือกฎหมายพระเวทสำหรับมวลมนุษย์ชื่อ มนะสมัฮิตา บอกว่าทุกคนที่มีส่วนร่วมในการฆ่าสัตว์ต้องรับผิดชอบ เช่น คนอนุญาตให้ฆ่าสัตว์ คนฆ่า คนซื้อ คนปรุง และคนรับประทาน ทุกคนต้องรับกรรมตามที่ตนกระทำ เราฆ่าเขา เขาก็มีสิทธิ์ฆ่าเรา เรากินเลือดกินเนื้อของเขา เขาก็มีสิทธิ์กลับมากินเรา ในชาติต่อไป

การกินเนื้อสัตว์จะทำให้จิตใจวุ่นวาย เราร้อน เพิ่มตัณหา ความโลภ ความโกรธ และทำให้ไม่มีเมตตา อาหารง่ายๆตามที่ธรรมชาติให้มาสำหรับมนุษย์ เช่น ข้าว ผัก ผลไม้ ถั่ว นม และโยเกิร์ต เหล่านี้จะช่วยทำให้จิตใจของเราสงบสุข รู้สึกสะอาด บริสุทธิ์ และสุขภาพดี ความอโรยล้นของเราบนความเจ็บปวดของผู้อื่นจะทำให้เรามีความสงบสุขได้อย่างไร

อันที่จริงเนื้อสัตว์ให้โทษหลายอย่างแก่สุขภาพมนุษย์ โรคในปัจจุบันมีความสัมพันธ์กับการบริโภคเนื้อสัตว์ปริมาณมากเกินไป เช่น โรคหัวใจ โรคมะเร็ง ความดันโลหิตสูง น้ำหนักเกิน เนื้อสัตว์ ไข่ และปลา มีโคเรสเตอรอลสูงเกินความต้องการของร่างกายมนุษย์ และยังมีสารอันตรายอื่นๆ

2. ไม่ประพฤติผิดทางเพศสัมพันธ์ การมีเพศสัมพันธ์ก็เพื่อให้มีบุตรธิดาที่ดี สามภรรยาควรรับผิดชอบร่วมกันเลี้ยงดูบุตรธิดาให้มีจิตสำนึกที่ดี โดยไม่ไปยุ่งกับหญิงอื่นหรือชายอื่น เทียวโสเภณี หรือมั่วกับเพศเดียวกัน การสำส่อนทางเพศเป็นสิ่งที่ไม่สะอาดจึงทำให้เกิดโรคร้ายแรง เช่น กามโรค ฯลฯ โรคเอดส์ส่วนใหญ่ก็เกิดจากเพศสัมพันธ์ที่ผิดศีลธรรม

3. ไม่เล่นการพนันทุกชนิด เช่น ไพ่ หวย มวย ม้า หุ่น ลีตเตอรี ถั่ว บอล ไฮโล นักพนันจะมีจิตใจวิตกกังวลตลอดเวลาว่าจะอะไรจะเกิดขึ้น และส่วนใหญ่คนพวกนี้ไม่มีสัจจะ

4. ไม่เสพสิ่งเสพติดทุกชนิด เช่น ยาบ้า กัญชา ยาฝิ่น เฮโรอีน โคเคน บุหรี่ เหล้า เบียร์ ไวน์ แม้แต่ น้ำชา กาแฟหรือเครื่องดื่มที่มีสารคาเฟอีนและโคเคนผสมอยู่ ผู้เสพสิ่งเสพติดอยู่ในระดับอวิชชาจะไม่มีคามเพียรพยายามที่จะทำอะไรเพื่อให้ตนเองได้ดี

คุณสมบัติของไวชณะวะ

ไวชณะวะ คือ ผู้ปฏิบัติตามคำสอนของพระวิฆณุหรือคริสณะ ต้องพัฒนาคุณสมบัติเหล่านี้

1. ใจดีกับทุกคน : เพราะมีความปรารถนาดีต่อมวลชีวิต
2. ไม่ทะเลาะกับใคร : เนื่องจากไม่ปรารถนาวัตถุเพื่อส่วนตัว
3. ตั้งมั่นอยู่ในสัจธรรมสูงสุด : ซึมซาบอยู่คริสณะเสมอ
4. เสมอภาคกับทุกคน : เพราะเห็นอนุวิญญาณและอภิวิญญาณในทุกชีวิต
5. ไม่ผิดพลาด : โดยศิโรราบร่างกาย จิตใจ และวิญญาณต่อองค์คริสณะ
6. ใจบุญ : ให้คริสณะกับทุกคนในรูปของมหามนต์ หนังสือและพระสาตัม
7. อ่อนโยน : พึงพอใจในตนเองและขึ้นอยู่กับคริสณะในทุกสถานการณ์
8. สะอาด : ภายนอกโดยการอาบน้ำ สะอาดภายในร้องเพลงภาวนามหามนต์
9. เรียบง่าย : ในกิจกรรมประจำวัน เช่น การกิน นอน ทำงาน พักผ่อนหย่อนใจ
10. เมตตา : ทำประโยชน์เพื่อสังคมโดยแท้จริง ด้วยการยื่นความช่วยเหลือ
11. สงบ : ใจสงบ เห็นทุกสิ่งดำเนินไปล้วนมาจากพลังงานของคริสณะ
12. ยึดมั่นต่อคริสณะโดยสมบูรณ์ : จึงไม่จำเป็นต้องพึ่งผู้อื่น
13. ไม่มีความปรารถนาทางวัตถุ : รู้แจ้งว่าวัตถุทั้งหมดไม่ถาวร
14. อดทน : ตั้งต้นไม้ พายุฝน แดดจ้า หนาวเหน็บ ไม่เคยบ่น
15. สม่าเสมอ : ต่อภารกิจที่รับคริสณะและปฏิบัติอย่างมั่นคง
16. ควบคุมตนได้ : ไม่ให้เกิดตัณหา ความโกรธ โลภ หลง อิจฉาและบ้าคลั่ง

17. ไม่กินเกินจำเป็น : ภควัทคีตา ตรัสว่า “ไม่ควรกินมากเกินไป หรือน้อยไป”
18. มีสติ : รู้ตัวอยู่เสมอว่าอะไรควรทำ และอะไรไม่ควรทำ
19. มีความเคารพ : ให้ความเคารพทุกคน โดยไม่หวังความเคารพตอบ
20. ถ่อมตน : คิดว่าตนเองต่ำกว่าหญ้าบนถนน ใครเหยียบย่ำก็ไม่เป็นไร
21. จริงจัง : ระลึกถึงคริษณะอยู่เสมอ โดยไม่ลืมพระองค์
22. กรุณา : ปรารถนาให้มวลชีวิตพ้นทุกข์
23. เป็นมิตรกับทุกคน : พาทุกคนมาหามิตรแท้คือ คริษณะ
24. เป็นนักกวี : รู้จักให้ภาษาสละสลวยเพื่อสรรเสริญคริษณะ
25. มีทักษะ : ศิโรราบและทำทุกสิ่งที่เป็นถวายให้คริษณะ
26. นิ่งเงียบ : พுகสรรเสริญคริษณะเท่านั้น ไม่พุดจาไร้สาระ

อาบัติ 10 ประการที่สาวกสมาคมนานาชาติเพื่อคริษณะจิตสำนึกทุกคนควรเลี่ยง

1. สบประมาทสาวกผู้กตคนเสียสละชีวิต เพื่อเผยแพร่พระนามอันศักดิ์สิทธิ์
ของพระผู้เป็นเจ้า
2. พิจารณาว่าพระนามของพระศิวะหรือพระพรหมเทียบเท่ากับพระนามของพระ
วิษณุ(องค์คริษณะ)
3. ไม่เชื่อฟังคำสั่งของพระอาจารย์
4. สบประมาทวรรณกรรมพระเวท หรือวรรณกรรมที่เจริญรอยตามพระเวท
5. พิจารณาคำสรรเสริญในการสวดภาวนา ฮะเร คริษณะ ว่าเป็นเพียง
จินตนาการ
6. ให้การตีความแต่พระนามอันศักดิ์สิทธิ์ของพระผู้เป็นเจ้า
7. ทำบาปด้วยพลังอำนาจที่ได้มาจากการสวดภาวนาพระนามอันศักดิ์สิทธิ์ของ
พระผู้เป็นเจ้า
8. พิจารณาว่าการสวดภาวนา ฮะเร คริษณะ เป็นหนึ่งในมงคลพิธีที่ให้ผลดีทาง
วัตถุ ซึ่งได้กล่าวไว้ในคัมภีร์พระเวท
9. สรรเสริญพระบารมีของพระนามอันศักดิ์สิทธิ์แก่ผู้ไม่มีความศรัทธา
10. ไม่มีความศรัทธาสมบูรณ์ในการสวดภาวนาพระนามอันศักดิ์สิทธิ์และยังคงยึด
ติดอยู่ในวัตถุ แม้หลังจากที่เข้าใจคำสั่งสอนมากมายเกี่ยวกับเรื่องนี้และถือเป็นอาบัติหาก
ไม่ตั้งใจฟังขณะที่สวดภาวนา

สาวกทุกคนที่อ้างตนว่าเป็น ไวขณะวะ จะต้องป้องกันอาบัติเหล่านี้มิให้เกิดขึ้น เพื่อที่จะได้รับผลสำเร็จโดยรวดเร็วสมตั้งใจปรารถนา และนั่นคือ คริขณะ เพรมะ (ความรักคริขณะ)

1.2 แนวความเชื่อและพิธีกรรม

ความเชื่อเรื่องคริขณะ

คริขณะมีชีวิตรอบโลกใบนี้ เมื่อ 5,000 ปีก่อน แต่ก่อนจะพูดถึงกำเนิดแห่งคริขณะ ขอกล่าวถึงศาสตร์ในความเชื่อแห่งศาสนาพราหมณ์ - ฮินดู ซึ่งเป็นรากเหง้าของความเชื่อเรื่องคริขณะก่อน เพื่อความเข้าใจที่ลึกซึ้งขึ้น

ศาสนาพราหมณ์ - ฮินดูมีเทพเทวาที่นับถือกันมากถึง 3,000 องค์ แต่ที่นับถือกันหลักๆ มี 3 พระองค์ คือ พระศิวะ พระนารายณ์ และพระพรหม

- พระศิวะ มหาเทพผู้ยิ่งใหญ่ เป็นผู้ทำลายความชั่วให้อำนาจพลังพิเศษที่ลึกลับ แก่ผู้หมั่นบูชา ผู้ครองเขาไกรลาส มีพระชายา คือ พระแม่อุมาเทวี พระแม่เจ้าแห่ง 3 ภพ 3 โลก ผู้เป็นมารดาแห่งโลก มีบุตรคือ เทพแห่งปัญญาและความสำเร็จ พระพิฆเนศ และเทพแห่งการสงคราม พระขันธกุมาร

- พระนารายณ์ มหาเทพแห่งการปกป้อง คุ้มครอง ผู้ครองเกษียรสมุทร มีพระชายาคือ พระแม่มหาลักษมี เทวีผู้ประทานความร่ำรวย และเงินทอง เชื่อว่าภาคอวตารต่างๆ แห่งพระนารายณ์ จะมีมหาลักษมีอวตารเพื่อดูแลพระสวามีอยู่เสมอ ผู้คนจึงต่างบูชาขอความรักที่สมหวัง ตั้งนารายณ์-ลักษมี

- พระพรหม ผู้สร้างสรรค์สรรพสิ่ง มีชายาคือ พระแม่สรสวดี เทวีแห่งความรู้ ผู้คนจึงแบ่งการบูชาเหล่าเทพเทวาลายสายด้วยกัน

นิกายในศาสนาพราหมณ์ - ฮินดู

ไศวะนิกาย

นับถือ พระศิวะ เป็นเทพเจ้าสูงสุด เทพเจ้าองค์อื่นๆ รวมทั้ง พระพรหม และ พระวิษณุ เป็นเทพชั้นรองจากพระศิวะทั้งสิ้น นิกายไศวะมีอิทธิพลอย่างมากใน อินเดียภาคใต้โดยทั่วไป ชาวฮินดูที่นับถือนิกายไศวะจะนับถือพระศิวะและ พระมเหสีของพระองค์ (พระอุมา, กาลี, ทูรคา) พร้อมๆกัน ในบางโบสถ์มีพระศิวะอยู่เพียงองค์เดียว แต่ก็จะมีรูป พระภรวดี พระคเณศ พระกัรติเกยา (พระขันธกุมาร) และ วัณนที ประดิษฐานอยู่บนแท่นบูชาขนาดเล็กในโบสถ์เดียวกันอีกด้วย

พระศิวะ เป็นเทพเจ้าแห่งการทำลายและเป็นเทพเจ้าแห่งการสืบพันธุ์ด้วย รูปแบบในการเคารพพระศิวะที่ได้รับความนิยมมากที่สุดคือรูปศิวลึงค์ ซึ่งเป็นอวัยวะเพศชาย เป็นสัญลักษณ์ของการกำเนิด มีรูปศิวลึงค์ทำด้วยหินตั้งอยู่ในโบสถ์ เป็นที่เคารพสักการะ มีตำนานหลายเรื่องกล่าวถึงจุดกำเนิดของการเคารพศิวะลึงค์ มีเรื่องหนึ่งกล่าวว่า จากรูปร่างเช่นลึงค์นี้เอง องค์พระศิวะจึงปรากฏออกมาพร้อมกับพระพรหมและพระวิษณุ เทพเจ้าทั้งสามเองออกมาจากสภาพสูงสุด

นิกายไศวะ แบ่งออกเป็นนิกายย่อยๆ อีกหลายนิกาย เช่น นิกายตรีนั้นทินนิกาย ซึ่งนิกายนี้ก็แบ่งออกเป็นอีก 10 นิกาย เรียกอีกอย่างว่า นิกายทศนามี (Dasanami) ผู้นำถือนิกายนี้ทั้งหมดเป็นนักพรต ดำเนินชีวิตอยู่ในอารามหรือเดินธุดงค์เป็นกลุ่ม ศูนย์กลางนิกายนี้อยู่ที่ เมืองพาราณสี

ลิ่งค์ยัตติ คือ พวกนักถือพระคิเว แต่เรียกลิ่งค์ยัตติเพราะพวกนี้พกลิ่งค์อันเล็กๆ ไว้ด้วย นิกายนี้สถาปนาโดย ภัศรา ซึ่งเป็นพราหมณ์อยู่ที่เมือง เดคคาน ท่านผู้นี้ทำการต่อสู้กับนิกายไวษณะ ศาสนาเซน และพระพุทธรูปตลอดเวลา และเนื่องจากการกระทำเกินกว่าเหตุจึงถูกลงโทษ เขาจึงฆ่าตัวตายเพื่อไม่ให้ตกอยู่ในมือศัตรู แต่นิกายที่เขาจัดตั้งขึ้นเจริญรุ่งเรืองและมีอิทธิพลมากในบริเวณเดคคาน และในบริเวณภาคใต้ของอินเดีย การปฏิบัติบำเพ็ญพรตของนิกายลิ่งค์ยัตติ เรียกว่า ญานคมะ (ลักษณะจรจัด) องค์ภัศราสนับสนุนการยกเลิกระบบชนชั้น แต่ยังคงมีชาวลิ่งค์ยัตติอยู่น้อยที่สนับสนุนระบบชนชั้นวรรณะ เพราะเห็นว่าเป็นสิ่งจำเป็นของสังคม

นิกายลิตตารี่ ของนิกายไศวะทางภาคใต้ของอินเดียเป็นนิกาย เอกเทวนิยม คัมภีร์ทางศาสนาของนิกายนี้เปรียบเทียบกับนิกายของ ศาสนาฮีบรูว์ ในเรื่องความเชื่อเรื่องความเป็นเอกภาพของพระเจ้าและการเกลียดเรื่องรูปบูชา บทสวดมนต์แห่งลิตตารี่เชื่อกันว่าเป็นผลงานของ ฤาษีในยุคโบราณเช่น ฤาษีอากาศติยะ ซึ่งเล่าลือกันว่าเป็นผู้นำเอาอารยธรรมมาสู่อินเดียภาคใต้ แต่ความจริงแล้วเป็นผลงานของฤาษีชาวทมิฬในยุคหลังๆ เนื่องจากนิกายลิตตารี่นับถือพระเจ้าองค์เดียวและปฏิเสธเรื่องการเคารพรูปบูชา จึงเชื่อกันว่านิกายนี้จัดตั้งขึ้นในขณะที่ศาสนาอิสลามและคริสต์มีอิทธิพลแพร่หลายอยู่ในอินเดีย ถึงแม้ว่าความเชื่อเช่นนี้อาจเป็นไปได้ แต่ในศาสนาฮินดูนั้นมีเรื่องราวมากมายพอที่จะทำให้เกิดมีนิกายทางศาสนานิยมพระเจ้าองค์เดียวได้ โดยไม่ต้องรับอิทธิพลมาจากนอกประเทศอินเดียแต่อย่างใด

ในบริเวณภาคเหนือของอินเดีย นิกายไศวะกำลังเสื่อมความนิยมไป นิกายไวษณะได้รับความนิยมมากขึ้น แม้กระทั่งในเมืองใหญ่อย่างเช่นพาราณสี ซึ่งเป็นเมืองของพระคิเวมาก่อน แต่ นิกายไวษณะกลับได้รับความนิยมมากขึ้น เนื่องจากนิกายนี้เน้นในเรื่องการบำเพ็ญพรตและการรู้จักข่มความรู้สึกของตนเอง เป็นเหตุให้นิกายไศวะทางภาคเหนือของอินเดียปะปนกันกับลัทธินักพรตมากมายหลายพวก ซึ่งจาริกแสวงหาความหลุดพ้นโดยการทรมานกาย เพื่อให้วิญญาณรวมกับปรมาตมันซึ่งมีอยู่ทั่วประเทศอินเดีย การปฏิบัติเน้นหนักในเรื่อง การบำเพ็ญพรต มีการทรมานกายเพื่อให้วิญญาณออกไปรวมกับปรมาตมันซึ่งมีความรุนแรงมาก เช่น มีการใช้มิดและกรีซที่มแทงร่างกายให้แตกสลาย มีการตัดหูของผู้บำเพ็ญพรต มีการใช้หัวกะโหลกมนุษย์เป็นภาชนะตักน้ำดื่ม มีการจ้องมองท้องฟ้าโดยไม่มี การหันหน้าไปทางอื่น มีการชুমืออยู่ตลอดเวลา นิกายทรมานตนหรือ บำเพ็ญพรต บำเพ็ญตบะเช่นนี้มีมากมาย แล้วแต่จะเลือกเอารูปแบบใด เพื่อจะให้ชีวิตมันไปรวมกับปรมาตมัน

ศกตินิกาย

การบูชาเทวที่เป็นสตรี เช่นพระแม่อุมา พระแม่ลักษมี พระแม่สรัสวดี นิกายศกติ ต่างจากนิกายอื่นในลัทธิฮินดูด้วยกัน ไม่มีศาสดาผู้เป็นต้นลัทธิในนิกาย เป็นแต่อ้างเอาว่าพระเป็นเจ้าของเจ้าทรงบันดาลด้วยพระองค์เองเพื่อให้มนุษย์เห็นแจ้ง แตกสาขาออกเป็นหลายนิกาย เรียกชื่อนิกายตามสาขาที่นับถือ แต่โดยปกติ คำว่า ศกติ หมายถึง อิตถีเพศ ซึ่งหมายถึงสตรี และพระแม่อุมา ชายาพระศิวะเป็นหลัก เนื่องจากคือพระแม่แห่ง 3 ภพ 3 โลก

พระแม่อุมา มีพระนามอื่นอีกมากมาย ตามพระศิวะผู้สามี ที่อวตารลงมาเป็นปางต่าง ๆ จึงมีการบูชาพระอุมาในนามต่าง ๆ เช่น มหาวิทยา มหามาตา นายิกา โยคินี ทากินี ฯลฯ พระอุมา มีทั้งภาคดีภาคร้าย เฉพาะภาคร้าย มีนามว่า กาลี หรือศยามา (ดำ) ทูรคา (เข้าถึงยาก) จันท์ จันชีกา (ดูร้าย) ไกรวี (นำกลั้วฟิลึก) ฯลฯ นามที่คนอินเดียนับถือมากที่สุด คือนางพระทูรคา หรือกาลี ในถูดูวสันต์มีพิธี ทูรคาบูชา ทำเป็นรูปพระทูรคาขึ้นบูชาที่กำหนดแก้ววัน แล้วนำไปทิ้งน้ำที่เทวาลัยกาลีฆตในเมืองกัลกัตตา พวกฮินดูฆ่าแพะโดยตัดคอให้ขาดกระดูกให้บูชาพระกาลี ด้วยสำคัญว่า พระแม่อุมา อวตารลงมาเป็นปางพระกาลีเพื่อปราบมารร้าย ชอบให้บูชาด้วยโลหิต วิธีที่สอง วิธีลามก คือการเสพเมถุน จะทำให้พระเทวีเปล็ดเปล็นทอดพระเนตร จนลืมนึกถึงของชอบ คือการอยากเห็นเลือดและความเจ็บตาย การบูชาเหล่านี้ ไม่ใช่เชื่อว่า พระกาลีเป็นยักษ์ เป็นมารดูร้าย แต่บูชาเพื่อเป็นอนุสรณ์ว่า โลกนี้มีการเกิดความตาย เป็นของคู่กัน สรรพภัยพิบัตินานาล้วนออกมาจากความกรุณาของพระองค์

ไวษณะนิกาย

การบูชาสายพระนารายณ์ (นารายณ์อวตารและมหาชายา) นิกายนี้นับถือพระวิษณุ ว่าเป็นเทพเจ้าองค์สูงสุด โดยนับถือปางต่าง ๆ ทั้ง 10 ปางของพระวิษณุ (หรือพระนารายณ์ 10 ปาง) ที่อวตารจุติ เทพพิทักษ์มีมเหสีของพระวิษณุ พญาครุฑพาหะของพระวิษณุและหนุมานวานรเทพ ซึ่งเชื่อว่าได้ช่วยเหลือพระราม (ในรามเกียรติ์) ในการรบกับราวณะ (ทศกัณฐ์) ผู้นับถือศาสนาฮินดูลัทธิไวษณะจึงให้การเคารพนับถือ รอยเจิมที่หน้าผากของชาวฮินดูเป็นจุด 3 จุด เป็นเครื่องหมายแสดงถึงการเคารพพระวิษณุ ชาวฮินดูภาคใต้ของอินเดียท่างกายของตนไว้เพื่อแสดงถึงนิกายที่ตนนับถือ

นิกายไวษณะ นี้มีอิทธิพลมากที่สุดในอินเดียภาคเหนือ และในบริเวณชายฝั่งทะเลตะวันตกของนครบอมเบย์ การเคารพพระวิษณุหรือพระนารายณ์มีแนวโน้มทางปฏิบัติตาม ลัทธิภักดี (การเสียสละ) มากกว่าการ เข้าฌาน (ซึ่งเป็นแนวทางปฏิบัติของลัทธิไศวะ) โดยทั่วไปในลัทธิไวษณะมีเป้าหมายเพื่อสร้างความอุดมสมบูรณ์ให้กับชีวิต ไม่มีการใช้ชีวิตสัตรีบูชา พระวิษณุมีความเชื่อมั่นในการดำรงชีวิตในแนวทางที่ดี ลัทธินี้มีความเห็นตรงกันข้ามกับลัทธิสอนการบำเพ็ญตบะเพื่อความหลุดพ้นของไศวะนิกาย

นิกายไวษณะ แบ่งย่อยๆ เป็นอีกหลายนิกายด้วยกัน เช่น นิกายรามานุช เป็นนิกายสถาปนาโดย รามานุช ซึ่งเป็นพรหมณ์ทางภาคใต้ของชาวอินเดีย ท่านผู้นี้ไม่ยอมเชื่อเรื่อง ลัทธิเอกนิยมสมบูรณ์ (Absolute Monism) ของสำนัก สังคาราจริยะ โดยสอนปรัชญาแห่งการเสียสละ

เพื่อพระเจ้า นิกายนี้ปฏิเสธเรื่องการแบ่งชนชั้นวรรณะ แล้วยืนยันว่าผู้ที่ให้การเคารพต่อพระวิษณุ โดยการภักดี จะทำให้ระบบวรรณะในสังคมของอินเดียสลายตัว และพระเจ้ายอมทรงพอพระทัยในการไม่มีระบบชนชั้นอยู่ในบรรดาผู้ที่ให้ความนับถือพระองค์ อิทธิพลคำสอนของรามานูจส่วนใหญ่มีเฉพาะบริเวณภาคใต้ของอินเดีย รามานูจถึงแก่กรรมในศตวรรษที่ 12 แต่สาวกของเขาชื่อ รามานัดดา ได้ปรับปรุงคำสอนของรามานูจเผยแพร่ในอินเดียภาคเหนือ

นักปฏิรูปนิกายไวษณะอีกท่านและจัดตั้งนิกายขึ้นมาอีกนิกายหนึ่ง คือ มธวะจริยะ เป็นพราหมณ์อยู่ในบริเวณชายฝั่งมาลาบาร์ อิทธิพลคำสอนของท่านผู้นี้มีมากในบริเวณใต้สุดของอินเดีย ท่านผู้นี้สอนถึง สภาพความเป็นจริงของแต่ละบุคคล (ชีวาตมัน) กับเรื่อง วิญญูณสูงสุด (ปรมาตมัน) และสอนว่าวิญญูณทั้ง 2 นี้ ไม่สามารถรวมเข้ากันได้ คำสอนของท่านผู้นี้คล้ายกับคำสอนในศาสนาคริสต์ มธวะจริยะสนับสนุนเรื่องระบบชั้นวรรณะของฮินดู แต่คำสอนของเขาในเรื่อง ทวิสภาวะ (Daulity) คือสภาพของชีวาตมันกับปรมาตมัน ได้รับความนิยมมากในบรรดาชนวรรณะต่ำของสังคมอินเดีย

ในแคว้นเบงกอลที่นี้เองที่เป็นจุดกำเนิด แห่งฮะเร คริชณะโดย ชรี เซชัญญะ ท่านเกิดในศตวรรษที่ 14 เป็นผู้ที่สนับสนุนลัทธิภักดีและนับถือ พระกฤษณะ ซึ่งเป็นปางที่ 8 ของพระวิษณุ อวตารลงมาจุติเป็นสารีรสถึกให้ พระอรชุน ในมหาภารต มหาภารต การที่ศาสดาผู้นี้เคารพพระกฤษณะทำให้ท่านผู้นี้สนับสนุนลัทธิ รัฐ-กฤษณะ ซึ่งเป็นลัทธิของความสัมพันธ์ระหว่างวิญญูณกับพระเจ้า

อิทธิพลในคำสอนของชรี เซชัญญะ ไม่เพียงมีอยู่ในแคว้นเบงกอลเท่านั้น ในวิหารแห่งชคินนาธใน รัฐโอริสสา ซึ่งครั้งหนึ่งที่ท่านเคยพำนักอยู่ ที่นั่นเต็มไปด้วยอิทธิพลความเชื่อจากคำสอนของท่าน

ถึงแม้ว่าลัทธิหรือนิกายไวษณะจะแบ่งแยกย่อยออกไปอีกหลายนิกายก็ตาม แต่ก็ยังมีจุดร่วมอยู่ด้วยกัน ในเรื่องการนับถือ พระวิษณุ หรือ พระนารายณ์สิบปาง เป็นเทพเจ้าสูงสุด ลัทธิไวษณะเกิดขึ้นมาเมื่อประมาณ พ.ศ.1300 ผู้สถาปนาลัทธิอันยิ่งใหญ่นี้คือ นาราดะมุณี

ส่วนองค์พรหมมานั้น สาเหตุที่ไม่มีวันสำคัญ และพิธีกรรมในการบูชาพระพรหมเลย เพราะมีความเชื่อในตำนานว่า เมื่อพระพรหมทรงสร้างโลกเสร็จจึงจะทำพิธี ยกนา สถาปนาเป็นบิดาแห่งสวรรค์แต่เมื่อถึงฤกษ์แล้วพระนางสรุสวตี (พระชายา) ยังไม่ออกมาเสียที เนื่องจากพระนางทรงแต่งตัวให้สมพระเกียรติแต่พระพรหมทรงรอไม่ได้จึงนำสาวเลี้ยงโคมาแต่งตัวและมานั่งแทนนางสรุสวตีแต่พอเริ่มงานได้เพียงอึดใจเดียวพระนางสรุสวตีจึงเสด็จออกมา แต่พอพระนางเห็นเช่นนั้นก็ทรงกริ้วและได้สาปพระพรหมว่า ขอให้พระพรหมได้รับการบูชาจากมนุษย์เพียงปีละหนึ่งหน และขอมิให้เข้าร่วมอยู่ในเทวสภา เทวาลัยรวมกับเทพองค์อื่นบนโลกมนุษย์การบูชาพระพรหมจึงไม่ได้ มีวันและพิธีกรรมการบูชามากมายอย่างเทพเทวองค์อื่นๆ ในศาสนาพราหมณ์ - ฮินดู แต่การบวงสรวงศาลพระพรหมในประเทศไทยยังมีให้เห็นอยู่ เชื่อว่าพระพรหมคือผู้สร้าง ตามบริษัท หรือโรงงาน ห้างร้านใหญ่ๆ จึงมีการตั้งศาลพระพรหม

ก่อนกล่าวถึงกำเนิดแห่งคริขณะ จะกล่าวถึงการอวตาร 10 ภาคของพระนารายณ์ เนื่อง จากคริขณะ เป็นอวตารปางหนึ่งแห่งองค์นารายณ์ นารายณ์อวตาร 10 ปาง คือ การอวตารมาเกิดใน โลกธรรมสิบครั้งของพระนารายณ์เพื่อปราบยุคเข็ญ และยังความสงบสุขแก่โลก

คริขณะ ถือเป็นภาคอวตารที่ 8 แห่งพระนารายณ์ ถือเป็นภาคที่สมบูรณ์ภาคหนึ่ง เนื่องจากว่าหลังมาจุติในโลกมนุษย์แล้ว เมื่อหมดภาระหน้าที่ พระญาณจะไม่กลับสู่พระญาณหลัก (พระนารายณ์) แต่จะเป็นปรมาตมันที่สมบูรณ์ เหมือนกับ พระพุทธเจ้า (ปางที่9) เป็นปางที่สมบูรณ์ เช่นเดียวกัน

อวตาร หมายถึง เมื่อเหล่าเทพเทวา ซึ่งเป็นโอปปะปปาติกะชั้นสูง (พลังงานมหาศาลใน จักรวาล) เรียกว่าปรมาตมัน คือการไม่มีตัวตนและสามารถปรากฏ ณ ที่ใดก็ได้ การอวตาร คือการ แบ่ง พระญาณ (พลังงานส่วนหนึ่ง) มาจุติบนโลกมนุษย์เพื่อช่วยเหลือมนุษย์ในยามเดือดร้อน

นารายณ์อวตาร

1. มัตสยอวตาร อวตารมาเป็นปลาในสมัยกฤตายุค หรือสัตตยุค (สมัยต้นอายุของโลกซึ่ง ศีลธรรมของ ชาวโลกยังบริบูรณ์ ครบถ้วนอยู่) ครั้งนั้นจะเกิดน้ำท่วมโลก พระนารายณ์อวตารมาเกิด เป็นปลาครุฑที่เอื้อมพระมธุไว้วสวัตให้ต่อเรือใหญ่บรรทุกสัตว์ อย่างสามคู่ ต้นไม้ขนาดใหญ่และเชือก ฤาษีทั้งเจ็ดลงเรือ พอถึงเวลาพระพรหมบรรทมก็เกิดน้ำท่วมโลก มนุษย์และสัตว์จมน้ำตายสิ้น เหลือ แต่พระมธุ และผู้ที่อยู่ในเรือใหญ่ เมื่อน้ำลดแล้วพระมธุ และฤาษีทั้งเจ็ดก็ออกจากเรือ เริ่มต้นสร้าง เผ่าพันธุ์มนุษย์ขึ้นใหม่ พระมธุองค์นี้เป็นพระมธุองค์ที่เจ็ดถือกันว่าเป็นมนุษย์คนแรก และเป็น กษัตริย์องค์แรกในมหันวันตระที่เจ็ด (สมัยที่เจ็ดของโลก) นี้ซึ่งมีระยะเวลา 4,320,000 ปี

2. กูรมาวตาร อวตารมาเป็นเต่า อยู่ในสมัยกฤตายุค ครั้งนั้นบรรดาเทวดาประสบความ เดือดร้อนเพราะความกำเริบของพวกอสูร เนื่องจากพระอินทร์และเทวดาถูกฤาษีทิวราสสาบให้แพ้อสูร พระอินทร์ และเทวดาไปขอความช่วยเหลือจากพระนารายณ์ พระนารายณ์จึงแนะนำให้กวนน้ำ อมฤตเพื่อว่าเทวดากินแล้วจะไม่ตาย ในการกวนน้ำอมฤตนั้น ได้ใช้ภูเขามันทรมาตั้งลงใน เกษียรสมุทรใช้ต่างไม้กวนขณะกวนภูเขานั้นได้เจาะแผ่นดินโลกลึกลงไปทุกที่ พระนารายณ์เกรงว่า พื้นโลกจะแตกสลายเสีย จึงแบ่งภาคเป็นเต่าใหญ่ลงไปนอนรองรับอยู่ที่ภูเขา

3. วราหาวตาร อวตารมาเป็นหมูในสมัยกฤตายุค ครั้งนั้นอสูรชื่อหิรันยาคษะ ได้ลากเอา แผ่นดินลงไปไว้ก้นมหาสมุทร พระนารายณ์จึงแบ่งภาคมาเกิดเป็นหมูใหญ่ตามลงไปใต้ทะเลได้สู้รบ กันถึงหนึ่งพันปี ในที่สุดหมูฆ่าหิรันยาคษะตายแล้วช้อนแผ่นดินขึ้นมาตั้งไว้บนผิวน้ำตามเดิม

4. หรสิงหาวตาร อวตารมาเป็นนรสิงห์ในสมัยกฤตายุค มีอสูรชื่อหิรันยาคษะ น้องหิรัน ยาคษะได้บำเพ็ญตบะจนพระพรหมต้องประทานพรให้ตามที่ขอ คือขอไม่ตายด้วยอาวุธใด ๆ ไม่ตาย ในเวลากลางวันหรือกลางคืน ไม่ตายในเรือนหรือนอกเรือน เมื่อได้พรแล้วก็มีความกำเริบใจ ก่อ ความเดือดร้อนแก่เทวดาและมนุษย์ ยกทัพไปตีได้เมืองสวรรค์ แล้วตั้งตัวเป็นเจ้าของโลกทั้งสาม ต่อมา พระนารายณ์ในรูปนรสิงห์ได้ออกมาจับพญาอสูรลากออกไปที่กึ่งกลางระหว่างประตูปราสาทกับชาน ซาลา เวลานั้นเป็นเวลาสนธยา แล้วนรสิงห์ก็ฆ่าพญาอสูรตายด้วยกรงเล็บอันแหลมคม หิรันยาคษะ ตายลงด้วยลักษณะที่ไม่เข้ากับพรที่ตนได้รับ

5. วามดาวตาร อวตารมาเป็นพราหมณ์เตี้ยในสมัยไตรดา युคอันเป็นสมัยที่ศีลธรรมของชาวโลกลดลงไปหนึ่งในสี่ ในครั้งนั้นพญาอสูรชื่อพลี ได้รับความช่วยเหลือจากบรรดาพราหมณ์เหล่า การคะเนในการประกอบยัญพิธีมีผลทำให้เป็นผู้มีอำนาจยิ่งใหญ่ สามารถปราบได้สาม โลก แล้วตั้งตนเป็นเจ้าสวรรค์แทนพระอินทร์ พวกเทวดาไปทูลขอความช่วยเหลือจากพระนารายณ์ พระนารายณ์ จึงอวตารมาเป็นพราหมณ์เตี้ย และได้มาสู่สำนักของท้าวพลี ในขณะที่ท้าวพลีกำลังประกอบยัญกิจ อยู่ที่ริมฝั่งแม่น้ำบรรทม พลีได้ตอบรับเป็นอย่างดีและกล่าวว่าตนยินดีที่จะถวายทุกสิ่ง พราหมณ์เตี้ย จึงขอแผ่นดินชั่วสามก้าวย่าง พลีก็ยอมพราหมณ์เตี้ยจึงกลายรูปเป็นพระนารายณ์ย่างก้าวที่หนึ่ง ตลอดสิ้นแดนสวรรค์ ก้าวที่สองตลอดแผ่นดินโลก พลีทราบว่าเป็นพระนารายณ์จึงทูลขอโทษ และขอให้เหยียบพระบาทลงบนศรีษะตนเป็นก้าวก้าวที่สาม พระนารายณ์จึงให้พลีไปครองบาดาล ครั้นต่อมา พลีประพฤติดีจึงให้ขึ้นมาครองแดนสุตล ซึ่งเป็นแดนหนึ่งในบาดาลที่วิเศษสุด แล้วสัญญาว่าวันหนึ่ง จะให้พลีได้ครองสวรรค์อีก

6. ปรศุรามาวตาร อวตารมาเป็นพราหมณ์ชื่อ ราม ถือชวานเพชรในสมัยไตรดา युคเรื่องมี วากษตรีโยงค์หนึ่งชื่ออรชุน ได้รับความแหวงญาติที่ตัดระไตรยให้มีเดชานุภาพเหนือราชาทั้งหลาย และมีแขนถึงสองพันสามารถปราบศัตรูได้ทุกหนทุกแห่ง อรชุนมีความกำเริบเที่ยวรุกรานญาติให้ เตือดร้อน ญาติ วสิษฐ์ผู้เป็นหัวหน้าญาติเหล่าหนึ่งจึงไปฟ้องพระนารายณ์ พระนารายณ์อวตารมา เป็นพราหมณ์ชื่ออราม ได้รับความเพชรจากพระศิวะจึงได้นามว่าปรศุราม แปลว่ารามผู้ถือชวาน และ ได้ฆ่าอรชุนเสีย

7. รามจันทรดาวตาร อวตารมาเป็นพระราม หรือรามจันทรในสมัยไตรดา युค การอวตาร ครั้งนี้ก็เพราะท้าวราพณ์ (ทศกัณฐ์) ผู้ครองกรุงลงกาเบียดเบียนมนุษย์ และเทวดาให้เตือดร้อน เรื่องราวรายละเอียดหาได้จากกาพย์สันสกฤตเรื่องรามายณะ บทประพันธ์ของฤาษีวาลมิกิ และ ฉบับภาษาอินดีของกาลิทาส ในพาทย์ไทยคือเรื่องรามเกียรติ์ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่หนึ่ง

8. กฤษณดาวตาร อวตารมาเป็นพระกฤษณะ (คริษณะ) กษัตริย์จันทวงศ์แห่งกรุงทวารกา ในสมัยทวารยุคซึ่งศีลธรรมของชาวโลก ลดลงเหลือเพียงหนึ่งในสอง ในยุคนี้ได้เกิดมหากาพย์มหา การตะยูท คัมภีร์ภควัทคีตา และคำสอนอีกมากมายซึ่งจะกล่าวถึงในหัวข้อหลักคำสอนของสมาคมนานาชาติเพื่อคริสณะจิตสำนึก

9. พุทธาวตาร อวตารมาเป็นพระพุทธเจ้า ในสมัยกัลยยุคเรื่องนี้ผู้คนแทบไม่รู้จักบาป บุญ คุณ โทษ จึงอวตารเป็นเนื้อนาบุญ เพื่อสร้างหลักคำสอน และเพื่อให้ถึงซึ่งนิพพาน ภาคนี้ถือว่าเป็น ภาคอวตารที่สมบูรณ์อีกภาคหนึ่ง

10. กัลกยดาวตาร อวตารมาเป็นพระกัลกิ ในตอนจะสิ้นกัลยยุคนี้เป็นปางที่จะมีมาในอนาคต เป็นบุรุษชี่ ม้าขาวถือดาบที่เป็นประกายรุ่งโรจน์ดังแสงดาวหาง ปราบเหล่าร้ายให้สิ้นไปและสถาปนา สันติสุข ขึ้นใหม่ในโลก ทางศาสนาพุทธเชื่อว่า คือ พระศรีอาริยมตไตร ซึ่งยังไม่ลงมาจุติ

กำเนิดแห่งคริษณะ

เมื่อ 5,000 ปีก่อน ณ เมือง มะตุรา องค์वासुदेวะ เป็นโอรสแห่งกษัตริย์ชูระเสนะผู้นำแห่งราชวงศ์ยะดู หลังจากสมรสกับพระนางदेวิกิ ทั้งสองเดินทางกลับวังด้วยราชรถที่ตกแต่งไปด้วยทองคำมากมายอันสวยงาม คัมสะ พี่ชายของนางदेวิกิ อาสาขับรถม้า ในธรรมเนียมตามคัมภีร์พระเวท พี่ชายจะไปส่งน้องสาวเข้าเรือนหอ ดนตรีมากมายบรรเลงด้วยความสุข ทันใดนั้นมีเสียงอัศจรรย์ดังขึ้นบนท้องฟ้า “คัมสะเจ้าเป็นคนโง่ เจ้ากำลังขับราชรถน้องเขยและน้องสาวเจ้า ที่บุตรคนที่ 8 ของพวกเขาจะเป็นผู้สังหารเจ้า” ทันทีที่ได้ยินคำทำนาย คัมสะจิกผมของदेวิกิและพร้อมที่จะฆ่านางด้วยดาบ वासुदेวะขอร้องไม่ให้ฆ่านาง

หลังจากแต่งงาน คัมสะขังนางदेวิกิและवासुदेวะไว้ และเมื่อนางมีบุตร คัมสะฆ่าบุตรของนางทุกคน จนกระทั่งเมื่อนางตั้งครรภ์บุตรคนที่ 7 พระญาณที่ลงมาจุติในครรภ์ของนาง คือ บะละราม (อวตารแห่งเซชชะนากะ – พญานูใหญ่พันเศียร ผู้เป็นบัลลังก์ของพระนารายณ์ที่เกษียรสมุทร) พระเจ้าทรงรู้ว่า คัมสะจะฆ่าบุตรคนนี้อีก จึงย้ายบะละราม มาที่ครรภ์ของนางโรหิณี ซึ่งเป็นภรรยาของ นันตะ มหาราชา และเป็นเพื่อนกับवासुदेวะ ทั้ง 2 อาศัยอยู่ที่เมืองวรินดาวะนะ ผู้คนทั้งหลายจึงคิดว่านางदेวิกิแท้งบุตรคนที่ 7 ไปเสียแล้ว

เมื่อครั้งตั้งครรภ์บุตรคนที่ 8 คือ คริษณะนั้น ไม่ได้จุติในครรภ์แบบมนุษย์ทั่วไป แต่ได้เข้ามาสถิตที่จิตใจ หากได้มีการปฏิสนธิแบบมนุษย์ปกติแต่อย่างไร เมื่อจุติในครรภ์แล้ว นางदेวิกิมีความสวยงามมาก จนคัมสะสังเกตเห็นได้เพราะนางไม่เคยสวยอย่างนี้มาก่อน เขาจึงวางแผนว่าจะจัดการกับนางอย่างไร

คริษณะกำเนิดขึ้นในวันแรมแปดค่ำ เวลาเที่ยงคืน หมู่ดาวสุกใสสว่าง ตามตำราดูดาวกล่าวว่า เป็นเวลาอันเป็นมงคล वासुदेวะได้มองเด็กอัศจรรย์ในเวลานั้นว่ามีพลังงานสูงสุดแห่งพระเจ้าปรากฏให้เขาได้เห็น คือคริษณะมี 4 กร ทรงหอยสังข์ กทา กงจักร และดอกบัว มีดิลัค (เจิมหน้าผาก) เป็นเครื่องหมาย ชรีวิทสะ ทรงประดับด้วยอัญมณี ทรงอาภรณ์ด้วยผ้าไหมสีเหลือง ทรงมีเกสาที่เศียรอย่างสมบูรณ์ वासुदेวะรู้ทันทีว่าพระองค์คือใคร จึงก้มลงกราบ และพระองค์ทราบดีว่าคัมสะกำลังคิดจะฆ่าพระองค์ จึงตรัสกับवासुदेวะว่า “ข้ารู้ว่าท่านห่วงใยข้ามากและกลัวคัมสะ ฉะนั้นข้าสั่งท่านให้เปลี่ยนธิดากับนางยะโชดา (ภรรยาอีกคนของ นันตะ มหาราชา) ซึ่งกำเนิดในวันนี้เช่นกัน คือโยกะมายา พลังงานเบื้องสูง ซึ่งเป็นอวตารแห่งทูรคา (พระแม่อุมาภาคหนึ่ง)

वासुदेวะจึงได้พาบุตรชายหนีออกจากคุกของคัมสะ ประตูห้องซึ่งถูกเปิดโดยปริยาย ขณะนั้นเป็นเวลากลางคืน แต่กลับสว่างเหมือนกลางวัน ด้วยเพราะพลังวิเศษแห่งคริษณะ ขณะเดินทางฝนตก พระญาณแห่ง อนันตนาคา ได้แผ่แม่เบี้ยคุ้มครองคริษณะไม่ให้เปียกปอน เมื่อवासुदेวะมาถึงริมแม่น้ำยะมูนา แต่ขณะข้ามแม่น้ำได้ขึ้นสูงจนท่วม เพราะว่ามีพระแม่คงคาต้องการแต่พระบาทแห่งคริษณะ เมื่อเตะแล้วน้ำลดลงอย่างรวดเร็วและเปิดทางให้ข้ามไปได้โดยง่ายตาย เมื่อไปถึงวรินดาวะนะ นางยะโชดาที่เพิ่งคลอดบุตร กลับไปโดยไม่รู้ว่านางคลอดบุตรชายหรือหญิง

เมื่อคัมภีร์ขึ้นจึงกระวีกระวาดไปหาเดวะก็ นางขอร้องไม่ให้ฆ่าธิดาของนาง (โยกะมายา) แต่คัมภีร์ไม่ฟังและพยายามจะฟาดเด็กน้อยลงกับก้อนหิน แต่ทันใดนั้นเด็กน้อยได้เลื่อนหลุดมือไปในอากาศ และปรากฏว่ามี 8 กร และ ถีถันธนู หอก ลูกศร ดาบ หอยสังข์ กงจักร คทา และโล่สวมใส่มีอาภรณ์เสื้อผ้าอันสวยงาม และตรัสกับคัมภีร์ว่า “เจ้าวายร้าย เจ้าจะสังหารข้าได้อย่างไร เด็กที่สังหารเจ้าได้เกิดมาก่อนหน้าข้า ณ ที่แห่งหนึ่งภายในโลกนี้ อย่าโหดร้ายกับน้องสาวผู้นางสารของเจ้ามากนัก” ด้วยความกลัวคัมภีร์จึงปล่อยเดวะก็ออกจากโซ่ตรวน และคิดได้ว่าเขาได้ทำตัวเหมือนมารที่ฆ่าหลานตนเอง โดยไม่คิดถึงน้องสาว

คริษณะวัยเยาว์

ในวัยเยาว์คริษณะมีมารปองร้ายนับไม่ถ้วน เนื่องจากคริษณะเป็นบุคลิกสูงสุดแห่งพระเจ้า (อวตาร) เหล่ามารจึงไม่ยากให้พระองค์ได้เติบโตใหญ่ เพราะเมื่อเติบโตคริษณะสร้างมหากาพย์ที่ยิ่งใหญ่ รามายานะ และ คัมภีร์แห่งโลกคือ ภควัทคีตา

มารร้ายจะแฝงตัวมาเป็น พี่เลี้ยงเด็กบ้าง ลมบ้าหมูบ้าง เปลเกวียนบ้าง ต้นไม้บ้าง ภูเขาใหญ่ ภูเขาสูง นกกระสา ลา และช้าง แต่คริษณะทรงรู้ถึงมารและสามารถปราบได้ทุกครั้ง

คริษณะเป็นเด็กที่มีจิตใจเมตตา และชนเหมือนเด็ก ๆ ทั่วไป ในวรินดาวะนะ ประชากรทำเกษตรกรรมและเลี้ยงวัวเป็นส่วนใหญ่ เมื่อยาม โภपाल (หนุ่มเลี้ยงวัว) และโกปี (สาวเลี้ยงวัว) ออกไปเลี้ยงวัวกัน ได้ทำหมอนม เนย และโยเกิร์ต หิ้วไว้ในบ้าน คริษณะ และบาลาราม(พี่ชายอวตารแห่งเซชชะนาคะ) ไปเที่ยวเล่นและขโมย หม้อโยเกิร์ต มาให้หมู่มลิงกิน เป็นความน่ารักของพี่น้องทั้งคู่ ที่น่าจดจำของเหล่าสาวก แต่จะมีวีรกรรมทิพย์ (เรียกทิพย์เนื่องจากว่า มนุษย์ปกติ ไม่สามารถทำได้) เกิดขึ้นหลายต่อหลายครั้ง แม้กระทั่งพระพรหมยังยอมศิโรราบต่อพระองค์

พระพรหมทรงแปลกใจว่าเด็กชายเล็กๆ อย่างคริษณะจะสามารถทำอะไรได้อย่างอัศจรรย์ พระพรหมทรงปรารถนาที่จะเห็นลีลาอันอัศจรรย์ของคริษณะ ท่านจึงลักพาลูกวัว และเด็ก ๆ สหายของคริษณะไปซ่อน คริษณะหาสหายและลูกวัวไม่เจอ แต่ทรงกังวลว่า พ่อ-แม่ของสหายจะหาลูก ๆ ของพวกเขาไม่พบ จึงทำการแบ่งภาคของพระองค์เป็นสหายและลูกวัว ทั้งหมดพากันกลับบ้าน และพระพรหมทรงกลับมาหลังจากผ่านไป 1 นาที (ตามเวลาของพระพรหมคือ 1 ปีของโลกมนุษย์) พระพรหมทรงเห็นเด็ก ๆ และลูกวัวอยู่เหมือนเดิม พระองค์ทรงสับสนเกี่ยวกับอิทธิฤทธิ์ของตนเอง ว่าเด็ก ๆ ทั้งหมดหรือเป็นการแบ่งภาคของบุคลิกสูงสุดแห่งพระเจ้า ที่สร้างเป็นเด็ก ๆ และลูกวัวใช้ชีวิตอยู่อย่างปกติ 1 ปีเต็ม ทั้งที่ตัวจริงยังคงนอนหลับไหลอยู่ในที่ซ่อนของพระพรหม ทันใดนั้นพระองค์เจ้าวิษณุ (อีกนามของพระนารายณ์ ซึ่งในตำนานคริษณะเรียกวิษณุ) ปรากฏกายให้พระพรหมเห็น พระพรหมสามารถเข้าใจได้ทันทีว่า คริษณะเป็นบุคลิกสูงสุดแห่งพระเจ้า พร้อมกับกราบพระวิษณุ (ตามคัมภีร์พระเวท พระพรหมเกิดมาจากสะดือพระวิษณุ พระวิษณุจึงเปรียบเหมือนมารดาของพระพรหม) และพระพรหมได้ถวายมนต์ให้คริษณะ และยอมศิโรราบและยอมรับลีลาทิพย์ของพระองค์ พระพรหมทางคินพระสหายและลูกวัวกลับคืนสู่วรินดาวะนะ

ครั้งหนึ่งไฟไหม้ป่าในวรินดาวะนะ คริษณะได้แสดงพลังอิทธิฤทธิ์โดยการกลืนไฟป่าเพื่อช่วยสหายและบรรดาวิ้ว คริษณะรักสหายของพระองค์มากแม้กระทั่ง ยกภูเขาโกวารตะนะด้วยนิ้วก้อยเพียงข้างเดียว เมื่อครั้งก่อน นันตะ มหาราชา และเหล่าโกपालจะบูชาพระอินทร์เจ้าแห่งสายฝนทุกปี แต่คริษณะแนะนำให้บูชาภูเขาโกวารตะนะแทน พระอินทร์ทรงพิโรธมาก และบันดาลให้เกิดพายุมาทำลายเมืองวรินดาวะนะ ฝนตกกระหน่ำ เกิดน้ำท่วมใหญ่ คริษณะทางยกภูเขาโกวารตะนะ ทั้งลูกด้วยนิ้วก้อยมือซ้ายเพียงนิ้วเดียว เพื่อเป็นกำบังฝนให้แก่สาวกของพระองค์ถึง 7 วัน 7 คืน พระอินทร์ทรงตกตะลึงในอิทธิฤทธิ์ของคริษณะ จึงสั่งให้ฝนหยุดตก และถวายมนต์แก่ คริษณะ และยอมรับลีลาอัศจรรย์ของพระองค์

อุปนิสัยของคริษณะเป็นผู้รักดนตรี ชอบเป่าขลุ่ยและเต้นรำ การเต้นรำเรียกว่า “ราสะลีลาศ” นางโกปี (สาวเลี้ยงวัว) ต่างชอบเต้นรำมาก เพราะว่าคริษณะจะแบ่งภาคมาเต้นรำกับพวกนาง การเต้นรำแบบนี้จึงกลายเป็นวัฒนธรรมของฮะเร คริษณะ ที่เวลาการสวดมหามนต์ สังคีตทานเหล่าสาวกจะเต้นรำราสะลีลาศกัน และสวมใส่ชุดโกปี เพื่อให้คริษณะแบ่งภาคมาเต้นรำกับนางโกปีสาวกของพระองค์

สังหารคัมสะตามคำทำนาย

ผ่านมานานหลายปี แม้คริษณะจะเติบโตเป็นหนุ่มน้อยแล้วก็ตาม แต่คัมสะยังไม่ลดละที่จะตามฆ่าคริษณะ โดยการส่งมารมา แต่คริษณะก็สังหารได้ทุกครั้ง

วันหนึ่งนาราตะมุณี (บุตรแห่งพระพรหม) ได้ไปเยี่ยมเยียนคัมสะ เนื่องจากว่าคัมสะเป็นหัวหน้ามาร ที่คริษณะควรสังหารทั้ง นาระตะมุณีจึงปรารถนาให้ทุกอย่างเกิดขึ้นเร็วขึ้น โดยบอกคัมสะว่า “เจ้าจะถูกฆ่าโดยบุตรคนที่ 8 ของวาสุเดวะ คือ คริษณะนั่นเอง” และบอกว่าคัมสะถูกวาสุเดวะหลอกบุตรคนที่ 8 ไม่ใช่เพศหญิง เด็กหญิงนั้นเป็นบุตรของยะโชดา ภรรยานันตะ มหาราชา วาสุเดวะได้สับเปลี่ยนบุตรกับ นันตะมหาราชา และยังมีพี่ชายชื่อบะละราม วาสุเดวะซ่อนทั้งสองไว้ที่เมืองวรินดาวะนะ เหล่ามารทั้งหลายที่คัมสะส่งไปได้ถูกคริษณะและ บะละรามสังหารจนหมดสิ้น เมื่อได้ยินดังนั้น คัมสะชักดาบออกจากฝักห้วงจะฆ่าวาสุเดวะ นาราตะมุณี จึงถามคัมสะว่า “เจ้าไม่ได้ถูกวาสุเดวะฆ่า จะไปฆ่าเขาทำไม จะดีกว่าหากจะไปฆ่าคริษณะ และบะละราม คัมสะจึงวางแผนชั่วขึ้น โดยเรียก อัครุระ (หนึ่งในราชวงศ์ยะดु ญาติของคัมสะ) และขอร้องให้อัครุระไปที่วรินดาวะนะ เพื่อพบคริษณะและบะละราม ทั้งคู่เป็นบุตรของนันตะ มหาราชา และนำพวกเขาไปที่นี้ นี่คือแผนสังหารเด็กทั้งสองของคัมสะ โดยจัดเวทีมวยปล้ำ แล้วให้ทั้งคู่แข่งขัน และให้นักมวยปล้ำสังหาร และจะจัดการฆ่าวาสุเดวะ นันตะ มหาราชาและอุกระเสนะ พ่อของคัมสะเอง

ขณะที่อัครุระเดินทางมาวรินดาวะนะ เขากลับไปลาปลีมินดีที่จะได้เจอ คริษณะและบะละราม เพราะอัครุระปล้ำปลีมในลีลาทิพย์ของทั้งสอง เมื่อมาถึงวรินดาวะนะ อัครุระลงจากราชรถและนอนราบกราบอยู่ที่พื้นแทบเท้า คริษณะและบะละราม อัครุระได้รับการต้อนรับขับสู้อย่างดี

คริษณะได้ถามไถ่ถึงญาติๆ และบ้านเมืองที่มะตุรา อัครุระได้เล่าเรื่องราว และแผนชั่วของคัมสะ คริษณะและบะละราม ยินดีจะไปมะตุรา ระหว่างการเดินทางทั้งคู่ลงเล่นน้ำที่แม่น้ำยะมนา อัครุระเห็นทั้งคู่ลงเล่นน้ำ แต่พอเหลียวไปดูที่ราชรถกลับเห็นทั้งคู่ที่ราชรถเช่นกัน พอหันกลับมามองที่แม่น้ำอัครุระไม่เห็นคริษณะและ บาลาราม แต่กลับเห็น เซชนะนากะ พันเศียร (พระญาณอวตารของบะละราม) ร่างสีขาวส่องสว่างเรืองรองในท้องน้ำ พออัครุระมองมาที่คริษณะก็เห็นมหาวิษณุ (พระนารายณ์) ฝ่ามือของพระองค์ทรง วิชฌ-มูรติ (สังข์ คทา กงจักรและดอกบัว) ทันใดนั้น อัครุระก็ก้มกราบและถวายมนต์แก่พระเจ้าทั้งสอง

เมื่อคริษณะและบะละรามเดินทางถึงมะตุรา คริษณะได้ถามประชาชนว่าปรัมพิธีนั้นอยู่ที่ใด และเมื่อคริษณะไปถึง คัมสะได้จัดวางธนูคันใหญ่ไว้ทำพิธี แต่คริษณะไม่สนใจ และขึ้นไปจับคันธนู และหักมันเป็นสองท่อนในทันใด เสียงคันธนูหักดังกึกก้องไปทั่วฟ้า จนคัมสะได้ยิน และรู้สึกกลัว เขารู้ได้ทันทีเลยว่า คริษณะมาถึงแล้ว หลังจากนั้นคริษณะและบะละรามก็ไปยังที่พัก ส่วนคัมสะขวัญหนีดีฝ่อ มองเห็นแต่ใบหน้าของคริษณะและบะละรามเป็นตัวแทนพญามัจจุราช ทั้งยามหลับและยามตื่น หญิงสาวหลังค่อม ได้ปรนนิบัติและแต่งตัวให้คริษณะและบะละราม คริษณะจับตัวหญิงสาวหลังค่อมให้ ยึดขึ้น ด้วยความมหัศจรรย์ คริษณะให้พรวิเศษให้หญิงสาวร่างกายเป็นปกติ ตอบแทนที่ดูแลพระองค์อย่างดี หลังจากนั้นคริษณะและบะละรามเข้าพักผ่อน

รุ่งเช้าสังเวียนมวยปล้ำถูกจัดแต่งไว้อย่างสวยงาม เมื่อคริษณะและบะละรามมาถึงสังเวียน คัมสะได้ปล่อยมารช้างเข้ามาขวาง คริษณะต่อสู้กับช้างตัวนั้นและในที่สุดก็สามารถล้มช้างได้ ต่อมาคริษณะและบะละราได้ต่อสู้กับนักมวยปล้ำ คนละคู่ ทั้งสองชนะอย่างขาดลอย คัมสะโมโห โกรธาเป็นอย่างมาก และออกคำสั่งให้ขับไล่ทั้งสองออกจากมะตุรา และยึดทรัพย์สมบัติไว้พร้อมกับสั่งประหารนั้นตะ มหาราช และวาสุเดวะ ได้ยินดังนั้นคริษณะโกรธมาก กระโดดข้ามไปยังคัมสะ พร้อมกับดึงมงกุฎออก คำว่าผมของคัมสะและลากมาที่สังเวียน แล้วคริษณะก็ขึ้นไปนั่งคร่อมบนหน้าอกคัมสะและชกอย่างแรงไปหลายครั้ง จนคัมสะสิ้นลม คริษณะมีความจำเป็นต้องฆ่าคัมสะ และน้องชายทั้ง 8 สังหารโดยบะละราม

อภิเชกสมรส

หลังจากนั้นคริษณะกับบาลารามยังไม่ได้กลับไปเมืองวรินดาวัน บาลารามเข้าพิธีอภิเชกสมรสกับนางเรวะที่ ธิดาแห่งกษัตริย์เรวะทะ ผู้ครองเมืองอานารทะ และคริษณะอภิเชกสมรสกับนาง รุคมินี เป็นธิดากษัตริย์บีฆมะคะ ผู้ครองเมืองวิดารปะ (รุคมินีเป็นภาคแบ่งอวตารของมหาลักษมีเทวีชายาแห่งองค์นารายณ์ เช่นเดียวกับ ราดาราดิ) โดยก่อนจะสมรสกัน รุคมินีได้ถูกพี่ชายรุคมี บังคับให้นางแต่งงานกับชิซูพาละ แต่เนื่องจากนางไม่เต็มใจ และนับถือในคริษณะมาก นางจึงตัดสินใจส่งสาส์นถึงคริษณะ ว่าต้องการให้พระองค์มาช่วยนางและยอมศิโรราบแก่คริษณะและขอเป็นภรรยา โดยออกอุบายว่าก่อนพิธีแต่งงานขณะที่นางและครอบครัวไปสักการะ พระแม่ทูลคา ซึ่งเป็นพระปฎิมาของครอบครัวที่วัดอัมพิกา และนางฝากสาส์นนั้นไปกับบราฮมะณะ บารฮมะณะไปหาคริษณะ และมอบจดหมายให้พระองค์ คริษณะรู้สึกปลื้มที่รุคมินี บูชาพระองค์ยิ่งกว่าสิ่งอื่นใดและ

กระตือรือร้นที่จะออกเดินทางไปอาณาจักรวิตราระยะ ความจริงแล้วกษัตริย์ปีชมะคะไม่ได้มีความเห็นว่าจะยกลูกสาวให้ชัชวาละ แต่เนื่องจากความรักที่มีต่อบุตรชายคนโตรุมินี่ เมื่อวันนัดพบมาถึงรุมินี่ไปบูชาพระแม่ตุรกาที่วัดอัมพิกาพร้อมครอบครัว เมื่อนางบุษบาเรียบร้อยและเดินทางออกจากวัด คริษณะฉวยโอกาสคว่ำรุมินี่ขึ้นราชรถ ฝ่ายชัชวาละไม่พอใจ ทั้ง 2 ฝ่ายจึงร่วมรบกัน สุดท้ายรุมินี่ได้วอนขอชีวิตรุมินี่พี่ชายของนางกับ คริษณะ คริษณะยอมไว้ชีวิต หลังจากที่คริษณะรบชนะ ทั้งสองเข้าพิธีอภิเษกสมรสกันตามคัมภีร์พระเวท และต่อมารุมินี่ได้ให้กำเนิดบุตรชื่อ พรีตยุมนา เป็นกามเทพกลับมาเกิดเป็นมนุษย์อีกครั้ง หลังจากถูกพระศิวะเผาเป็นจุล

พรีตยุมนาบุษบาแห่งความรัก

เมื่อกามเทพได้ถูกเผาเป็นจุลด้วยความโกรธของพระศิวะ จึงกลืนเข้าไปในร่างคริษณะ (ในที่นี่คิดว่าน่าจะเป็นสาเหตุของความมีเสน่ห์ของคริษณะ เพราะกามเทพเป็นอนุของคริษณะ) เพื่อที่จะได้ร่างใหม่ จึงไปเกิดในครรภ์ของรุมินี่

พรีตยุมนามีดวงชะตาว่าต้องสังหารมารชัมบะระ ชัมบะระจึงลักพาพรีตยุมนะแรกเกิดไปทิ้งทะเล (ในคัมภีร์พระเวทกล่าวว่า “ผู้ใดที่ได้รับการปกป้องจากคริษณะ จะไม่มีผู้ใดสังหารได้ และผู้ใดที่มีชะตากรรมที่จะถูกฆ่าโดยคริษณะก็ไม่มีผู้ใดปกป้องได้ พรีตยุมนาจึงไม่ตาย) ปลาตัวหนึ่งกลืนพรีตยุมนาเข้าไป ต่อมาปลาได้ถูกชาวประมงจับ และมารชัมบะระได้ซื้อปลาตัวนี้ไป ในครัวของชัมบะระมีคนรับใช้คนหนึ่งชื่อ มายาวตี (อดีตชาติคือนางรตี ที่เคยอ้อนวอนพระศิวะให้กามเทพกลับมาเกิดอีกครั้ง) เมื่อพ่อครัวฆ่าทิ้งปลาออกเจอเด็กทารก มายาวตีเห็นดังนั้นจึงงู้นงู นารตะมุณีได้ปรากฏกายขึ้นและอธิบายให้นางฟัง นางจึงเข้าใจทันทีว่าคือพรีตยุมนาคือ กามเทพ สามีนอดีตชาติของนาง นางจึงเลี้ยงดูพรีตยุมนาด้วยความรัก และเป็นที่ยศจรรยาที่ยิ่งที่ทารกน้อยเติบโตอย่างรวดเร็ว จนกลายเป็นชายหนุ่มรูปงาม ต่อมามายาวตีจึงกลายเป็นภรรยาของพรีตยุมนา และมายาวตีเล่าเรื่องราวที่ชัมบะระโยนพรีตยุมนาทิ้งทะเล พรีตยุมนาจึงฆ่าชัมบะระ ทั้งคู่ได้กลับมาหาบิดา มารดา คือคริษณะและรุมินี่ที่เมืองตวาระคา

หลังจากนั้นคริษณะ ได้สมรสกับมเหสีอีกหลายต่อหลายพระองค์ รวมแล้วคริษณะมีมเหสีมากกว่า 16,000 องค์ มเหสีทุกคนล้วนแต่เป็นภาคแบ่งแห่งมหาลักษมี ชายาแห่งองค์นารายณ์ทั้งสิ้น นารตะมุณีเกิดความสงสัยว่าคริษณะสามารถดูแลมเหสีกว่า 16,000 องค์ได้อย่างไร จึงไปเยี่ยมคริษณะในแต่ละวังที่อยู่กับมเหสีแต่ละองค์ นารตะมุณีกลับพบเจอคริษณะใช้ชีวิตดูแลภรรยาเหมือนดังคฤหัสถ์ทั่วไป เพราะว่าคริษณะสามารถแบ่งภาคพระองค์กว่า 16,000 ภาคแบ่ง เพื่อดูแลภรรยาแต่ละองค์

ลีลาอัศจรรย์ของคริษณะยังมีอีกมากมาย จากเรื่องราวของศีกมหาภารตยุทธ์ ที่คริษณะไปร่วมรบกับลูกพี่ลูกน้องคือ พระอรชุน ซึ่งเป็นตัวเอกของเรื่อง ซึ่งมหากาพย์มหาภารตยุทธ์นี้เองที่ทำให้เกิดคำสอนที่คริษณะกล่าวสอนอรชุนในระหว่างการรบ ในบรรพที่ 6 (ภีษมบรรพ) แห่งมหากาพย์มหาภารตะ ซึ่งเป็นหลักความจริงเกี่ยวกับวิญญาน

มหาภารตยุทธ เป็นมหากาพย์อันยิ่งใหญ่ที่เองที่เป็นต้นกำเนิดแห่ง ภควัตคีตา ที่คริษณะ ทรงสอนอรชุน ในสนามรบคุรุเกษตร ที่กล่าวถึงเรื่องความจริงของสรรพวิญญูณณ์ แต่งขึ้นระหว่างปี 300 ก่อน ค.ศ. และ ค.ศ. 300 ได้รับเกียรติยกย่องให้เป็นมหากาพย์ที่ยาวที่สุดในโลกวรรณคดี ด้วย ร้อยกรองถึง 100,000 โสลกๆ ละ 2 บาท (บรรทัด) ถึงแม้ว่าผลการวิพากษ์วิจารณ์ล่าสุดจะแก้ไข ใหม่ให้ลดลงเหลือเพียง 88,000 โสลกก็ตาม มีเพียงประมาณ 4,000 บรรทัดเท่านั้นที่เกี่ยวข้องกับ ใจความหลักของเรื่อง ส่วนที่เหลือล้วนแล้วแต่เป็นตำนานทั้งสิ้น ชื่อมหากาพย์นี้ หมายความว่า “เรื่องราวของภารตะที่ยิ่งใหญ่” ภารตะเป็นบรรพบุรุษแรกเริ่มของทั้งเหล่าปานทพ และเการพ ที่ต่อสู้ กันในมหาสงคราม แต่คำว่า ภารตะโดยทั่วไปยังหมายถึงเผ่าพันธุ์ชาวอินเดียอีกด้วย ดังนั้นมหาภา รตะบางครั้งจึงหมายถึง “เรื่องราวที่ยิ่งใหญ่แห่งอินเดีย”

หนังสือแบ่งออกเป็น 18 เล่ม (ว่าด้วยสงครามสิบแปดวันท่ามกลางกองทัพ 18กอง) แกนหลักของเรื่องทีเล่าถึงสงครามนั้นอยู่ในหนังสือสิบเล่มแรก โดยชื่อของตัวละครหลักมีดังนี้ (เทียบ อักษรโรมันและอักษรไทย อักษรโรมันที่เป็นตัวใหญ่หมายความว่าให้เสียงหนักที่พยางค์นั้นเมื่อ อ่านออกเสียง)

- Vyasa วยาสะ ผู้เล่าเรื่องและเป็นบิดาของปาณฑุ และ ฤๅษตราษฎร์
- BHISH-ma ภิษมะ ลุงเขย (เป็นลุงโดยการแต่งงาน) ของปาณฑุ และ ฤๅษตราษฎร์
- Dhri-ta-RASH-tra ฤๅษตราษฎร์ กษัตริย์บอด บิดาของทุโรยธน์และเหล่าเการพ
- GAN-dhari กัณธารี ภรรยาของ ฤๅษตราษฎร์
- KUN-ti กุณตี ภรรยาของปาณฑุ และแม่ของปาณฑุทั้งห้า และ ภรรยา
- Yu-DHISH-thira ยุธิษฐิระ ผู้นำของปาณฑพ ทายาทโดยชอบธรรมแห่งราชบัลลังก์
- BHI-ma ภิมะ ผู้ทรงพลังที่สุดในหมู่ภราดาปาณฑพ
- AR-juna อรชุน นายขมังธนูและนักรบผู้กล้าแกร่งที่สุด
- NA-kula and Saha-DE-va นกุล และ สหเทพ พี่น้องปาณฑพฝาแฝด
- DRAU-pa-di เทรापที ภรรยาของภราดาปาณฑพทั้งห้า
- Du-ry-ODH-ana ทุโรยธน์ ผู้นำของเหล่าเการพ
- Duh-SA-sa-na ทูสาสะ น้องชายของ ทุโรยธน์
- KRISH-na กฤษณะ ผู้สนับสนุนของเหล่าปาณฑพและอวตารแห่งวิษณุ
- DRO-na ไตรณะ ครูของเหล่าปาณฑพและเการพ
- KAR-na ภรรยา นักรบ บุตรลับของนางกุณตี พันธมิตรฝ่ายเการพ

มหากาพย์มหาภารตยุทธ บรรยายถึงการสู้รบของคนในวงศ์ตระกูลเดียวกัน ซึ่งกล่าวเป็น บทร้องแก้วอันสละสลวย แต่พูดถึงการสู้รบอันโหดร้าย โดยเริ่มต้นจากการชิงดีชิงเด่นในการ ครอบครองราชบัลลังค์ จึงพินันชนต่อกัน และเรื่องราวได้กลายมาเป็นการสู้รบอันยิ่งใหญ่และยืดเยื้อ ใน มหากาพย์นี้เองทีกล่าวถึงการเสด็จโปรดของคริษณะ อวตารแห่งพระนารายณ์ ซึ่งไม่เพียงแต่มา แก้ไขความขัดแย้งในตระกูลเท่านั้น แต่ได้เกิด คัมภีร์อันยิ่งใหญ่ในสนามรบนั้นเอง คือ ภควัตคีตา เหตุ เกิดจากอรชุน ตัวเอกของเรื่องเกิดการความไม่เข้าใจในเหตุแห่งการสู้รบ คริษณะผู้เป็นสารธีรศักดิ์ จึงตรัสสอนแต่อรชุน

คำสอนของคริสตชน จึงได้กลายเป็นคัมภีร์ ภควัตคีตา ที่สอนความจริงแห่งโลก เหมือนดัง บทเพลงอันไพเราะที่กำลังขับกล่อม โดยหลักคำสอนกล่าวถึง ความไม่แน่นอนของทุกสิ่งในโลก วัตถุและ ตำแหน่ง ลาภยศ เป็นเพียงมายา แม้แต่คนในตระกูลเดียวกันจะต้องมาสู้รบเพื่อแย่งชิง สิ่งเหล่านั้น เมื่อมนุษย์ได้สิ้นชีวิตลง จะเหลือแค่จิตวิญญาณที่เวียนว่ายตายเกิด เพื่อกลับมาเกิด อีกครั้ง เพื่อชดใช้ในโลกรอบเติม และดวงวิญญาณทั้งหลายจะอยู่ในจักรวาลเดียวกัน

หลักคำสอนของสมาคมนานาชาติเพื่อคริสตชนะจิตสำนึก

สมาคมนานาชาติเพื่อคริสตชนะจิตสำนึก ยึดเอาหลักคำสอนจากคัมภีร์ภควัตคีตามาใช้เป็น หลักในการดำเนินชีวิต และยึดถือคำสอนเป็นหลักปฏิบัติ ซึ่งคัมภีร์ภควัตคีตา เป็นคัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์ที่ กล่าวได้ว่าเป็นอุปนิสัยหนึ่งของอินดู สารสำคัญคือเป็นที่รวบรวมเอาปรัชญาอินดู ภัคติโยคะไว้ ทั้งหมดโดยเจพระนิกายไวษณพ หรือผู้ที่ยกย่องพระวิษณุ (พระนารายณ์) เป็นพระเจ้าสูงสุด

คำว่า “ภควัตคีตา” (ภควัต + คีตา) แปลว่า “บทเพลงหรือลำนำแห่งพระเจ้า” เนื้อหา ของคัมภีร์ภควัตคีตานั้น เป็นบทสนทนาระหว่าง พระอรชุน เจ้าชายฝ่ายปาณฑพแห่งจันทรวงศ์ซึ่ง เป็นผู้นำกองทัพใหญ่มาทำสงครามแย่งชิงเมืองหัสตินาปุระจากฝ่ายการพแห่งจันทรวงศ์โดยมี เจ้าชายทุโรยธน์และกองทัพพันธมิตรมากมายเป็นศัตรูคู่สงคราม ซึ่งอรชุนเกิดข้อสงสัยแคลงใจใน การทำสงคราม จึงกล่าวถามปัญหาทั้งหมดกับคริสตชนะ ผู้เป็นพระญาติฝ่ายราชสกุลจันทรวงศ์ สาขา ยาทพ ซึ่งทำหน้าที่เป็นสารถีขัรบรคคีให้แก่พระอรชุน

บทสนทนาที่ถูกถ่ายทอดออกมาโดยสังเขป ผู้เป็นเสวกามาตย์ของพระเจ้าฤทธราชภัฏร์ พระราชาพระเนตรบอดแห่งเมืองหัสตินาปุระ โดยพระฤษีกฤษณโหวปายนเป็นผู้ให้คำพิพม์แก่สังเขป เพื่อจะได้เห็นเหตุการณ์รอบในมหาสงครามแม้จะนั่งอยู่ในพระราชวัง แล้วจึงคอยกราบทูลพระ เจ้าฤทธราชภัฏร์ให้ทราบการเคลื่อนไหวในสมรภูมิ ซึ่งถ้อยคำที่สังเขปทูลถวายต่อพระเจ้าฤทธราชภัฏร์ มีการให้ชื่อภายหลังว่า ภควัตคีตา

ภควัตคีตา มี 18 อัธยายะ หรือ 18 โศลก คือ

1. อรชุนวิษาทโยคะ (ความท้อถอยของอรชุน)
2. สงขยโยคะ (หลักทฤษฎี)
3. กรรมโยคะ (หลักปฏิบัติ)
4. ชญานกรรมสันยาสโยคะ (หลักจำแนกญาณ)
5. กรรมสันยาสโยคะ (หลักว่าด้วยการสละกรรมและการประกอบกรรม)
6. ฌยานโยคะ (หลักการเข้าฌาน)
7. ชญานโยคะ (หลักญาณ)
8. อักษรพรหมโยคะ (หลักว่าด้วยพรหมไม่เสื่อมเสีย)
9. ราชวิทยาราชคฤโยคะ (หลักว่าด้วยเจ้าแห่งวิทยาและเจ้าแห่งความลึกลับ)
10. วิภูติโยคะ (หลักทพิยศักดิ์)

11. วิศวกรรมทรศนโยคะ (หลักว่าด้วยการเห็นธรรมกาย)
12. ภักดีโยคะ (หลักความภักดี)
13. เกษตรชฎวิภาคโยคะ (หลักจำแนกร่างกายและผู้รู้ร่างกาย)
14. คุณตรัยวิภาคโยคะ (หลักจำแนกคุณ 3)
15. ปุรุโษตตมโยคะ (หลักว่าด้วยบุรุษประเสริฐ)
16. ไทวาสุรสัมปทวิภาคโยคะ (หลักว่าด้วยการจำแนกเทวสมบัติและอสูรสมบัติ)
17. ศรัทธาตรัยวิภาคโยคะ (หลักจำแนกศรัทธา 3)
18. โมกษสันยาสโยคะ (หลักว่าด้วยการสละที่เป็นปฏิปทาแห่งโมกษะ)

เมื่อพิจารณาบทสนทนาระหว่างคริษณะและอรชุนในสนามรบก่อนจะเริ่มมหาสงคราม เป็นถ้อยคำที่สัจฉัยเรียบเรียงทูลต่อพระเจ้าฤทธราชภัวร์ ข้อความในตอนนี้มีชื่อเรียกเดิมในมหาภารตะว่า ภควทคีโตปนิษัท(ภควต + คีตา + อุปนิษท) จึงมีข้อความหลายตอนที่มาจาก คัมภีร์อุปนิษัท ฉบับต่างๆ อันเป็นหม้อคัมภีร์รุ่นสุดท้ายในสมัยพระเวท ซึ่งเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า เวทานตะ (ที่สุดแห่งพระเวท) ตลอดจนแนวคิดเรื่องอาตมัน ปรมาตมัน พรหมัน อันเป็นแก่นหรือสาระสำคัญที่สุดในคำสอนของอุปนิษัท คำสอนในคัมภีร์ภควทคีตาเป็นคำสอนของพวกภควตซึ่งบูชาคริษณะหรือพระกฤษณะเป็นเทพสูงสุด คำสอนนี้มีมานานในหมู่พวกภควต ซึ่งเป็นชาวอารยันอินเดียเผ่าหนึ่ง ต่อมาพวกนิกายไวษณพ หรือพวกที่นับถือพระวิษณุเป็นพระเจ้าสูงสุดได้รวมเอาพระกฤษณะเข้าไปเป็นพระวิษณุอวตาร หรือนารายณ์อวตารปางที่ 8 ด้วย

ภควทคีตา เป็นปรัชญาที่ประสานหลักกรรม ความภักดี และความรู้เข้าด้วยกัน ตามทัศนะแห่งภควทคีตา มนุษย์เป็นสิ่งที่ชีวิตที่ประกอบด้วยสติปัญญา เจตจำนง และอารมณ์ ในการดำเนินชีวิต มนุษย์ใช้ความคิด มีความปรารถนา และมีความรู้สึกต่ออารมณ์ต่าง ๆ ที่มากระทบ สติปัญญาทำให้เกิดปรัชญาแห่งความรู้ เจตจำนงทำให้เกิดปรัชญาแห่งการกระทำ และอารมณ์ทำให้เกิดปรัชญาแห่งความภักดี ซึ่งทั้งสติปัญญา เจตจำนง และอารมณ์ ล้วนแต่เป็นคุณสมบัติของจิต หรืออาการของจิตเท่านั้น และทั้งสามประการนี้ถือว่าเป็นเครื่องมือสำหรับการเข้าถึงจุดมุ่งหมายสูงสุดคือโมกษะ

หากพิจารณาหลักปรัชญาในภควทคีตาโดยละเอียด จะเห็นว่า ภควทคีตาได้พูดถึงหลักกรรมไว้ 2 ระดับ กล่าวคือ ระดับแรกนั้นเป็นระดับมหภาค คือสกลจักรวาลทั้งสิ้น ในระดับนี้ จักรวาลตลอดสรรพสิ่งในจักรวาลเกิดขึ้นจากกรรม คือการขับเคลื่อนจากองค์ปฐมภาวะได้แก่พรหมัน ท่านจึงกล่าวว่า กรรมเกิดจากพรหม ถ้าองค์พรหมันไม่กระทำอะไรเสียเลย โลกนี้ก็จะพึงเสื่อมเสีย

ระดับต่อมาคือระดับจุลภาค เฟงถึงพฤติกรรมของปัจเจกบุคคลแต่ละคน ในระดับนี้ท่านก็ระบุว่า ทุกคนนั้นถูกขับเคลื่อนด้วยกรรม ไม่มีใครเลยที่สามารถดำรงอยู่โดยปราศจากการกระทำ โดยกระทั้งที่สุด ร่างกายของเรา หากปราศจากการกระทำ ย่อมไม่สามารถเคลื่อนไหวได้ ภควทคีตาจึงส่งเสริมหลักกรรม เพราะกรรมนั้นเป็นเครื่องผูกพันของโลกที่สำคัญ เพราะการกระทำ จึงทำให้เราบรรลุถึงเป้าหมาย

ปรัชญาภควัทคีตา ถือเป็นปรัชญาที่มีความโดดเด่นทั้งในแง่ของแนวคิด (ญาณโยคะ) ในแง่ของการปฏิบัติ (กรรมโยคะ) และในแง่ของความอุทิศทุ่มเทต่ออุดมการณ์ (ภักติโยคะ) โดยที่ทั้ง 3 หลักนี้ ต่างสนับสนุน ส่งเสริมเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ในฐานะเป็นเครื่องมือนำไปสู่เป้าหมายสูงสุดคือบรรลุมโษณะ

ปรัชญาภควัทคีตา สะท้อนให้เห็นบทบาทหน้าที่ที่มีความสำคัญเหนือสิ่งใด เพราะสรรพชีวิตเกิดมาล้วนผูกพันด้วยภาระหน้าที่ ไม่ว่าจะพิจารณาในแง่ของปัจเจก สังคม กระทั่งถึงกลไกแห่งจักรวาลทั้งปวง ที่น่าสนใจ และถือเป็นพัฒนาการทางปรัชญาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องบทบาทหน้าที่นี้ก็คือ การอธิบายระบบวรรณะใหม่ ในรูปแบบของการกระทำ แทนกล่าวถึงโองการพระเป็นเจ้าเหมือนที่ปรากฏในคัมภีร์พระเวท

ปรัชญาตรีอุปนิษัต

คัมภีร์ทางศาสนาพราหมณ์ที่เรียกว่าว่าพระเวท หรือไตรเพทนั้น แต่ละคัมภีร์ จะแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

1. มंत्रะ คือส่วนที่เป็นบทสวดสรรเสริญเทพต่าง ๆ ซึ่งอยู่ในรูปของโคลง หรือร้อยกรอง เทียบกับของพระพุทธศาสนา น่าจะได้แก่บทสวดมนต์ที่พระสงฆ์ใช้สวดในโอกาสต่าง ๆ

2. พราหมณะ คือส่วนที่เป็นคำอธิบายสำหรับประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ อาจจะเรียกว่าเป็นคู่มือพราหมณ์ก็ได้ เทียบกับพระพุทธศาสนา น่าจะได้แก่ส่วนที่เรียกว่า ศาสนพิธี

3. อารัณยกะ คือส่วนที่เป็นคู่มือใช้สำหรับการอยู่ป่า ส่วนนี้ถือว่าเป็นภาคผนวกของคัมภีร์พราหมณะ เป็นส่วนที่อธิบายความหมายของพิธีกรรมอีกชั้นหนึ่ง

4. อุปนิษัต คือส่วนที่เป็นคำอธิบายความรู้สึกนึกคิดทางปรัชญา ไม่เกี่ยวข้องกับบทสวดหรือพิธีกรรมดังกล่าวข้างต้น คัมภีร์นี้ส่วนหนึ่งเกิดขึ้นเพื่อสนองความต้องการของมนุษย์ นอกเหนือจากพิธีกรรมดังกล่าวข้างต้น มุ่งแสวงหาคำอธิบายที่จะทำให้คนเข้าถึงความหลุดพ้นจากการเวียนว่ายตายเกิด อุปนิษัตจึงเหมือนต่อแทนของคณชั้นปัญญาชนที่มุ่งแสวงหาความหมาย หรืออุดมการณ์ของชีวิต คำว่า อุปนิษัต ตามรากศัพท์มาจากคำว่า อุป+นิ+ษ+หฺ มีความหมายว่า อุป มีความหมายว่า ไกล, นิ มีความหมายว่า อย่างเอาใจใส่, อย่างทุ่มเท ส่วนคำว่า ษ+หฺ มีความหมายว่า 3 ประการ ได้แก่

1. นิ่งลง
2. ทำลาย และ
3. ปลดเปลื้อง, ปลดปล่อย

รวมความแล้ว อุปนิษัต หมายถึง การเข้าไปนั่งไกลของศิษย์ด้วยท่าที่แห่งความตั้งอกตั้งใจ เพื่อรับการถ่ายทอดสัจธรรมสูงสุด ซึ่งจะนำไปสู่การทำลายหรือตัดข้อสงสัยทั้งปวงให้หมดไปจากจิตใจ บรรดาอุปนิษัตที่ถือว่าเป็นส่วนของพระเวทอย่างแท้จริง ๑๐ คัมภีร์ และถือว่า ทั้ง ๑๐ คัมภีร์นี้เป็น “ศรุต” มีดังนี้

1. อีชา อุปนิษัฏ เรื่อง "ผู้ปกครองภายใน" (คัมภีร์ศูกล ยชฺรเวท)
2. เกนะ อุปนิษัฏ เรื่อง "ใครย้ายโลก" (คัมภีร์สามเวท)
3. กถะ อุปนิษัฏ เรื่อง "ความตายเป็นครู" (คัมภีร์คริษณะ ยชฺรเวท)
4. ปรสณะ อุปนิษัฏ เรื่อง "ลมหายใจของชีวิต" (คัมภีร์อาถรรพเวท)
5. มุณฑกะ อุปนิษัฏ เรื่อง "การรับรู้สองอย่าง" (คัมภีร์อาถรรพเวท)
6. มาณฑุกะ อุปนิษัฏ เรื่อง "จิตสำนึกและช่วงต่าง" (คัมภีร์อาถรรพเวท)
7. ไตติรียะ อุปนิษัฏ เรื่อง "จากอาหาร สู่ปีติ" (คัมภีร์คริษณะ ยชฺรเวท)
8. ไอตเรยะ อุปนิษัฏ เรื่อง "ตัวตนและอัตมันของมนุษย์" (คัมภีร์ฤคเวท)
9. ฉานโทคยะ อุปนิษัฏ เรื่อง "บทเพลงและการสังเวย" (คัมภีร์สามเวท)
10. พฤทธารณยะ อุปนิษัฏ (คัมภีร์ศูกล ยชฺรเวท)

กล่าวโดยสรุป คัมภีร์ศรีอุปนิษัฏ เป็นคัมภีร์ตอนสุดท้ายของคัมภีร์พระเวท บรรดาแนวความคิดทางปรัชญาที่กระจัดกระจายอยู่ในมนตร์ พระหมณะ และอรรถนยะของคัมภีร์พระเวท ได้รับการประมวลมากล่าวไว้ในอุปนิษัฏ จากนั้นก็มีการอธิบายขยายเนื้อความแนวความคิดทางปรัชญาเหล่านั้นเพื่อให้เกิดความชัดเจน และเข้าใจง่ายขึ้น การศึกษาปรัชญาแนวความคิดใด ๆ ในคัมภีร์พระเวท จึงขาดคัมภีร์อุปนิษัฏไม่ได้ ทั้งนี้เพราะระบบปรัชญาสาวยาสติกะทั้ง 6 สำนัก ก็ล้วนอาศัยความไม่กลมกลืนกันในคัมภีร์อุปนิษัฏดังกล่าว ทำให้เกิดการตีความ และอธิบายความตามมติของตน ๆ แตกต่างกันไป

ยุคพระเวทยกย่องความรู้ในคัมภีร์ การทรงจำคัมภีร์ได้อย่างแม่นยำ ตลอดจนความรู้ในพิธีกรรมต่าง ๆ ในคัมภีร์พระเวทเป็นสิ่งสำคัญ ผลจากการยกย่องและให้ความสำคัญดังกล่าว ทำให้คนเริ่มก้าวออกห่างจากสารัตถะของพระเวท เพราะมัวแต่ไปสนพิธีกรรม สังคมจึงถูกหล่อหลอมไปด้วยลัทธิ ประเพณี ความเชื่อ และพิธีกรรม ซึ่งเป็นเรื่องเปลือกนอก

ในความคิดความเชื่อของชาวฮินดูทั้งสวรรค์หรือนรกไม่เป็นอมตะแต่เป็นเพียงช่วงคั่นระหว่างการเกิดใหม่ในชาติภพต่างๆ เท่านั้น แรกสุดทุกคนต้องเสวยสวรรค์ก่อนช่วงระยะเวลาหนึ่ง (หรือตกนรกขุมใดขุมหนึ่งก่อน เนื่องจากมีหลายขุม) เพื่อชดใช้บาปกรรมของชาติภพก่อนหน้าที่ดีกับปัจจุบันชาติ ยุธิษฐิระ ต้องผ่านนรกระยะเวลาหนึ่งก่อน เนื่องจากคำโกหกของท้าวเธอต่อโทรณะ สวรรค์ต้อนรับผู้กระทำความดีแต่เพียงระยะเวลาจำกัดเท่านั้นจนกว่าคุณงามความดีที่สะสมไว้นั้นหมดสิ้นไป

คำสอนสำคัญหรือจุดเด่นของปรัชญาอุปนิษัฏ มี 4 เรื่องใหญ่ ๆ

1. **อาดมัน** ในระยะเริ่มแรก อาตมัน หมายถึง ลมหายใจ ในกาลต่อมาความหมายได้เปลี่ยนไปจากเดิมเป็น "ความรู้สึก จิต วิญญาณ และเจตภูต" และในปัจจุบันหมายถึง สิ่งที่อยู่ภายในสรรพสิ่ง ในฉานโทคนะ อุปนิษัฏ หมายถึง วิญญาณหรือตัวตน ลักษณะของตัวตนพระประชาบดีได้อธิบายไว้ว่าตัวตนมีลักษณะเป็นอิสระจากความชั่วร้าย มีความเป็นอมตะ ไม่ตาย ไม่อยู่ภายใต้การจำกัดของอายุ ไม่มี ความหวี ไม่มี ความกระหาย มีลักษณะสำคัญ คือ ความจริง

2. พรหมัน คำว่า “พรหมัน” มาจากคำว่า “พรห” ชาติ หมายถึง ความมอแง ความเจริญ หรือวิวัฒนาการ ความหมายเดิมคือ การบูชา การสวดอ้อนวอน ในคัมภีร์อุปนิษัต คำว่า “พรหมัน” หมายถึง ความมอแง ความเจริญเติบโต ความก้าวหน้า แต่ในปัจจุบันหมายถึง สิ่งซึ่งเป็นมูล การณ์ของสรรพสิ่ง ปรัชญาอุปนิษatkกล่าวว่า พรหมันเป็นที่เกิดของโลก พรหมันวิวัฒนาการให้เกิด อากาศ อากาศให้เกิดลม ลมให้เกิดไฟ ไฟให้เกิดน้ำ น้ำให้เกิดดิน และดินก่อให้เกิดสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ

ลักษณะของพรหมมี 2 อย่าง คือ สกุนพรหมัน คือ พรหมที่เป็นปฐมเหตุของโลก คือสรรพ สิ่งเกิดจากพรหม ธรรมชาติเปรียบได้กับร่างกายของพรหม พรหมเป็นวิญญาณของธรรมชาติ พรหมประมวลสรรพสิ่งเข้าด้วยกัน พรหมรู้จักธรรมชาติ แต่ธรรมชาติไม่รู้จักพรหม พรหมในลักษณะ เช่นนี้ เรียกอีกชื่อว่า อปรพรหมหรือพรหมชั้นต่ำ พรหมลักษณะที่ ๒ คือ นิรุกพรหม คือความจริงแท้ อันติมะ เป็นความจริงสูงสุด องค์สมบูรณ์ความเป็นสรรพสิ่ง ความเป็นสัพพัญญู เป็นสิ่งบริสุทธิ์ พรหมในลักษณะนี้เรียกอีกชื่อว่า ปรพรหมหรือพรหมชั้นสูง

3. มายาหรืออภิปา คำว่า “มายา” มีความหมายหลากหลาย คือ

มายา หมายถึง ความลวงตาทั้งหลายในจักรวาล เป็นอำนาจของพระเจ้า เป็นเหตุ เป็นสิ่ง ที่รับรู้ได้ในโลกเป็นประภคติ (ธรรมชาติ) เป็นความวิเศษ

มายา หมายถึง อำนาจพิเศษนอกเหนือธรรมชาติ หรือความฉลาดแบบแกมโกง อำนาจ หรือความตั้งใจลึกลับ

มายา หมายถึง ทิพย์อำนาจ ในศเวตาสวตระ อุปนิษatk กล่าวว่า “พระผู้เป็นเจ้าของเป็นเจ้าเป็นมายิน” หมายถึง พระผู้เป็นเจ้าของเป็นผู้มีมายา ซึ่งได้แก่ เป็นผู้ที่มีอำนาจในการสร้างสรรค หรือเนรมิตสิ่งต่าง ๆ ขึ้นได้ตามพระประสงค์ของพระองค์ ในคัมภีร์อุปนิษatkกล่าวว่า พระอิศวร ผู้เป็นมหาเทพได้ใช้มายาสด บันดาลให้เกิดโลกขึ้น ทรงสร้างมนุษย์ขึ้นมาจากฝุ่นของโลก แล้วทรงหายใจให้ชีวิตมันเข้าไปสิง สติอยู่ในร่างกายที่พระองค์ทรงสร้างขึ้นนั้นจึงกล่าวสรุปรว่า “มายาทำให้มีรูปร่างเกิดขึ้นมาได้จากสิ่ง ที่ไม่มีรูปร่าง”

มายา มองในแง่ชีวิตมัน เรียกชื่อว่า “ชีวิตมัน” คือความไม่รู้ซึ่งบดบังชีวิตมันไว้ไม่ให้รู้ ทั่วถึงความจริงว่า ตนเองเป็นสิ่งเดียวกันกับพรหมหรือองค์สมบูรณ์ จึงเป็นสาเหตุให้ชีวิตมันต้อง เวียนว่ายตายเกิดอยู่ในสังสารวัฏเรื่อยไปไม่มีที่สิ้นสุด ในขณะที่เวียนว่ายอยู่ในสังสารวัฏนั้น ชีวิต มันก็ประกอบกรรมดีบ้าง กรรมชั่วบ้าง แล้วก็ต้องรับผลของกรรมนั้น อันเป็นสุขบ้าง ทุกข์บ้าง หมุนเวียนกันไปจนกว่าชีวิตมันสามารถทำลายอภิปา (อภิปา) ให้หมดสิ้นแล้วจึงจะรู้ถึงสภาวะที่ แท้จริงของตนเอง แล้วก็จะเข้าสู่ความเป็นอันหนึ่งเดียวกันกับพรหมันที่เรียกว่า “บรรลุมกษะ”

4. กฎแห่งกรรมและการเกิดใหม่ ปรัชญาอุปนิษatkกล่าวว่า กรรมเป็นเครื่องปรุงแต่งสัตว์ ทั้หลาย กรรมเป็นเครื่องผูกพันให้มนุษย์ต้องเวียนว่ายตายเกิด มนุษย์ทุกคนต้องตกอยู่ภายใต้กฎ แห่งกรรมโดยไม่มีข้อยกเว้นใด ๆ กรรมมีความหมาย 2 อย่าง

4.1 หมายถึง กฎแห่งธรรมชาติหรือกฎแห่งเหตุผล

4.2 หมายถึง กฎแห่งศีลธรรม อันเป็นกฎแห่งการกระทำของมนุษย์ กล่าวโดยสรุป กรรม หมายถึง การกระทำทุกอย่างไม่ว่าดีหรือชั่ว กรรมดีในทัศนะของปรัชญาอุปนิษัทคือ การประกอบพิธีบูชาญญ การสร้างสิ่งสาธารณประโยชน์ เป็นต้น ส่วนกรรมชั่วก็ตรงกันข้าม เช่น ไม่ประกอบพิธีการบูชาญญ การไม่จงรักภักดีต่อพระเจ้า เป็นต้น

ทัศนะเกี่ยวกับการเกิดใหม่ ปรัชญาอุปนิษัทกล่าวว่า เมื่อร่างกายแตกดับหรือตายไป ซี่วาทมัน (วิญญาณ) ก็จะออกจากร่างเก่าไปสู่ร่างใหม่ เหมือนคนเปลี่ยนเสื้อผ้าชุดเก่าออกแล้วสวมใส่เสื้อผ้าชุดใหม่ แต่ก่อนที่มันจะออกจากร่างเก่า มันจะต้องหาร่างใหม่ให้ได้เสียก่อน สำหรับร่างที่มันเข้าไปอาศัยอยู่จะดีหรือเลวนั้น ก็ขึ้นอยู่กับกรรมที่ทำไว้ในอดีต หากประกอบกรรมดีไว้ก็ได้รับผลดี หากประกอบกรรมชั่วก็ได้รับผลชั่ว ผลของกรรมดีหรือกรรมชั่วจะติดตามซี่วาทมันหรือวิญญาณตลอด ตามทัศนะของปรัชญาอุปนิษัท กรรมและการเกิดใหม่ของมนุษย์จะยุติลงได้อย่างสิ้นเชิงก็ต่อเมื่อมนุษย์กำจัดอวิชา (อวิชา) เสีย ซี่วาทมันหรือวิญญาณก็จะบริสุทธิ์แล้วจะเข้าถึงซึ่งพรหม ซึ่งเรียกว่า การบรรลุโมกษะ

ทัศนะความรู้ที่แท้จริง ปรัชญาอุปนิษัทได้แบ่งความรู้ไว้ 2 ระดับ คือ ความรู้ระดับต่ำและความรู้ระดับสูง ความรู้ระดับต่ำประกอบด้วยความรู้ทางวิทยาศาสตร์ศิลปะรวมทั้งความรู้เกี่ยวกับเรื่องความศักดิ์สิทธิ์และความรู้ประเภทบันเทิงเริงรมย์ต่าง ๆ อีกนัยหนึ่ง ความรู้ระดับต่ำ (อปริเวทยา) ได้แก่ ความรู้ที่ได้รับจากทุกเวท สามเวท อาถรรพเวท พิธีกรรม การเรียน ฯลฯ ส่วนความรู้ระดับสูงเป็นความรู้เพียงในนามซึ่งเป็นความรู้เกี่ยวกับสภาพนิรันดรสภาพอมตะ อีกนัยหนึ่ง ความรู้ระดับสูง(ปรวิเวทยา) ได้แก่ความรู้เกี่ยวกับพรหมอันเป็นอมตะ

ตามทัศนะของปรัชญาอุปนิษัท ความรู้ระดับต่ำเป็นความรู้ไม่แท้จริง เป็นความรู้จอมปลอม (อวิชา) แม้แต่ความรู้ในพระเวททั้ง 4 ก็จัดเป็นความรู้ระดับต่ำ ส่วนความรู้ที่แท้จริงนั้น ปรัชญาอุปนิษัทหมายเอา “พระเวท” ซึ่งเป็นความรู้ที่จากพรหมัน คือลมหายใจของพรหมัน และถือว่า ชูญญานกัณฑ์ตอนที่ว่าด้วย ความจริงอันติมะมีความสำคัญมาก

หลักคำสอนของพระกรูณาธิคุณเจ้า เอ.ซี. บัคซิเวตันธะ สวามิ พระบุพาตะ

2 ส่วนที่กล่าวมาข้างต้นทั้งภควัทคีตา และศรีอุปนิษัท เป็นหลักคำสอนในพระเวทโบราณที่มีมามากกว่า 5,000 ปี ส่วนคำสอนของพระกรูณาธิคุณเจ้า เอ.ซี. บัคซิเวตันธะ สวามิ พระบุพาตะที่แต่งใหม่โดยยกพระเวทมาขัดเกลาให้เข้าใจง่ายขึ้น และเป็นหลักที่สมาคมนานาชาติเพื่อคริสณะจิตสำนึก ยึดเป็นหลักคำสอนและหลักปฏิบัติทั้งสิ้น ซึ่งสรุปใจความสำคัญของโคลกต่าง ๆ มีดังต่อไปนี้

บทที่ 1 คนสุขุมที่สามารถอดทนต่อแรงกระตุ้นของการพูด ความต้องการของจิตใจ การแสดงออกความโกรธ และแรงกระตุ้นของลิ้น ท้องและอวัยวะสืบพันธุ์ ผู้ปฏิบัติที่ดีจะต้องอดทนต่อแรงกดดันต่อสภาวะ และความอยากรสชาติอาหาร เนื้อสัตว์ และการมีอารมณ์ทางเพศ

บทที่ 2 การอุทิศตนเสียสละรับใช้จะสูญสิ้นเมื่อมาผูกพันกับกิจกรรม 6 อย่างนี้มากเกินไป

- การรับประทานมากเกินไปจนความจำเป็น หรือสะสมกองทุนมากเกินไปจนเกินความต้องการ
- พยายามมากเกินไปกับบางสิ่งบางอย่างทางโลก ซึ่งเป็นสิ่งที่บรรลุได้ยากมาก
- พุดเกี่ยวกับเรื่องราวทางโลกโดยไม่จำเป็น
- ปฏิบัติตามระเบียบของพระคัมภีร์เพื่อให้รู้ว่าได้ปฏิบัติตามเท่านั้นไม่ใช่เพื่อความเจริญก้าวหน้าทางวิถิติพย์ หรือปฏิเสธระเบียบของพระคัมภีร์
- คบหาสมาคมกับบุคคลที่เฝ่ทางโลกซึ่งไม่สนใจในคริสตจักร
- โลกมากเพื่อให้บรรลุโลกทางวัตถุ

การกินอยู่อย่างไม่จำเป็น การพยายาม และโลกมากในการแสวงหาวัตถุทางโลก การปฏิบัติอย่างไม่เข้าถึง และการคบคนที่ชอบเที่ยวเตร่ไร้สาระ รวมถึงชอบการนินทา ทำให้เราไม่สามารถเข้าถึงพระเจ้าได้

บทที่ 3 หลักธรรม 6 ประการที่เื้อออำนาจในการอุทิศตนเสียสละรับใช้ที่บริสุทธิ์คือ

- มีความกระตือรือร้น
- พยายามด้วยความมั่นใจ
- มีความอดทน
- ปฏิบัติตามหลักธรรมที่กำหนดไว้ (การฟัง การสวดภาวนา และการระลึกถึงคริสตจักร)
- ยกเลิกการคบหาสมาคมกับผู้ที่ไม่ใช่สาวก
- เจริญรอยตามอาจารย์ทิพย์

การอุทิศตนเสียสละรับใช้ มี 9 วิธี

- สดับฟังพระนาม และพระบารมีของบุคลิภาพสูงสุดแห่งพระเจ้า
- ร้องเพลงสวดภาวนาพระบารมีของพระองค์
- ระลึกถึงพระผู้เป็นเจ้าของเจ้า
- รับใช้พระบาทของพระผู้เป็นเจ้าของเจ้า
- บูชาพระปฏิมา
- ถวายความเคารพแต่พระผู้เป็นเจ้าของเจ้า
- ปฏิบัติในฐานะผู้รับใช้ของพระผู้เป็นเจ้าของเจ้า
- มาเป็นเพื่อนของพระผู้เป็นเจ้าของเจ้า
- ศิโรราบตนเองแต่พระผู้เป็นเจ้าของเจ้า

บทที่ 4 ให้ของขวัญเป็นทาน รับของขวัญที่ให้ทานมา เปิดใจในเรื่องที่เป็นความลับถามเรื่องที่เป็นความลับรับพระสาตัม (อาหารทิพย์) และให้พระสาตัม เหล่านี้คือความรัก 6 ประการที่สาวกแลกเปลี่ยนกัน ควรปฏิบัติกิจกรรมการอุทิศตนเสียสละอย่างไร มีการอยู่ร่วมกับสาวกอื่นๆ มีกิจกรรมอยู่ 6 ประเภทคือ

- ให้ทานแต่สาวก
- รับสิ่งของที่สาวกให้กลับคืนมา
- เปิดใจกับสาวก
- ทามเกี่ยวกับการรับใช้ที่เป็นความลับต่อพระเจ้า
- ให้เกียรติกับพระสาตัม หรืออาหารทิพย์ที่สาวกให้มา
- เลี้ยงพระสาตัมแต่สาวก

บทที่ 5 เราควรให้เกียรติสาวกผู้สวดภาวนาพระนามอันศักดิ์สิทธิ์ขององค์คริสตนะในใจ เราควรถวายความเคารพด้วยความถ่อมตน แต่สาวกผู้ให้อุปสมบทแล้ว และปฏิบัติกรบรูชาพระปฏิบัติมา เราควรคบหาสมาคมและควรมีความศรัทธาในการรับใช้สาวกผู้บริสุทธิ์ ผู้ซึ่งก้าวหน้าในการอุทิศตนเสียสละรับใช้โดยไม่เบี่ยงเบน และเป็นผู้ที่มีหัวใจปราศจากแนวคิดในการวิจารณ์ผู้อื่นอย่างสิ้นเชิง

บทที่ 6 สถิตอยู่ในตำแหน่งคริสตนะจิตสำนึกเดิมแท้ สาวกผู้บริสุทธิ์ไม่สำคัญตนเองกับร่างกาย สาวกเช่นนี้ไม่ควรมองจากมุมมองทางวัตถุ อันที่จริงเราควรมองข้าม หากสาวกมีร่างกายที่เกิดจากครอบครัวย่ำ มีร่างกายที่มีผิวพรรณไม่นาดู มีร่างกายที่พิการ เป็นโรค หรือทุพพลภาพ ตามสายตาธรรมดาทั่วไป ความไม่สมบูรณ์เหล่านี้อาจเห็นได้เด่นชัด ในร่างกายของสาวกผู้บริสุทธิ์จะไม่มีมลทิน เหมือนกับน้ำในแม่น้ำคงคาซึ่งในฤดูฝนบางครั้งเต็มไปด้วยตะกอนฟอง และโคลน แม่น้ำคงคายังคงความบริสุทธิ์ไร้มลทิน พวกที่เจริญก้าวหน้าในความเข้าใจทิพย์ จะอาบน้ำในแม่น้ำคงคาโดยไม่พิจารณาถึงสภาพของน้ำ

ผู้ที่ปฏิบัติกรอุทิศตนเสียสละรับใช้อย่างเต็มที่ ไม่ตกต่ำในทุกสถานการณ์ จะข้ามพ้นอยู่เหนือระดับแห่งธรรมชาติทางวัตถุ และมาถึงพรหมันทันที

บทที่ 7 พระนามอันศักดิ์สิทธิ์ บุคคลลิก ลีลา และกิจกรรมของคริสตนะ ทั้งหมดหวานแบบทิพย์เหมือนกับลูกอมหวาน ถึงแม้ลิ้นของเรามีโรคติชานแห่งอวิชชา (อวิตยา) ไม่สามารถรับรสหวานใดๆได้ นำอัครรรยเพียงแต่สวดภาวนา พระนามอันหวานชื่นเหล่านี้ทุกวันด้วยความระมัดระวัง รสชาติโดยธรรมชาติจะฟื้นฟูขึ้นมาภายในลิ้นของเขา และโรคจะค่อยๆถูกทำลายลงที่ราก

เมื่อเราสวดภาวนา ความไม่รู้และยึดในวัตถุที่เปรียบเสมือนความขมและมลายหายไปสิ้น กลายเป็นรสชาติดหวานลิ้นในทันที

สรุปหลักคำสอน

ไม่ว่าจะเป็นคำสอนใดๆ มาจากพระเวทเล่มไหน หลักคำสอนของสระเร คริสตนะ สรุปได้โดยมีหลักง่ายๆ ดังนี้

ร่างกายและการอยากได้เพื่อสนองตอบ ประสามสัมผัสทางร่างกายนั้นเป็นมายา (การไม่มีจริง) สิ่งสำคัญ คือ ดวงจิต และวิญญาณเท่านั้น และสิ่งที่ต้องการ คือการยกระดับจิตให้สูงขึ้น ด้วยการไม่ยึดติดโลกวัตถุ ซึ่งมีวามโลกและกิเลสเป็นตัวนำพา ซึ่งการภาวนาถึงพระเจ้าเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวทางจิตใจ ให้เราเข้าถึงพระเจ้า ให้แปรเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่ดี เมื่อจิตวิญญาณเข้าถึงพระเจ้า ในยามละสังขารแล้ว จิตวิญญาณดวงเดิมจะกลับคืนสู่พระเจ้า

เทพเจ้าอื่นที่มีความเกี่ยวข้องกับองค์คริษณะ

ในสายฮะเร คริษณะจะนับถือองค์คริษณะเป็นพระเจ้าอันสูงสุด และเทพเทวองค์อื่นเป็นรอง ในที่นี้จะขอกล่าวถึง 12 มหาญาณที่ทางฮะเร คริษณะนับถือรองจากคริษณะ พระวิษณุและมหาลักษมี

12 มหาญาณ มหาญาณ หรือ มะฮาจะนะ ในภาษาสันสกฤตตามศัพท์ หมายความว่า บุคคลผู้ยิ่งใหญ่ คริษณะทรงเป็นบุคคลสูงสุดทรงปรากฏบนโลกเพื่อให้เกิดการศึกษาแก่ผู้คน ที่ปราศจากความรู้ที่ถูกต้อง เพราะมนุษย์ไม่สามารถเป็นอิสระจากความทุกข์ได้ ดังนั้นพระเจ้าจึงเสด็จมาบนโลกเพื่อให้ความรู้ และทำให้มนุษย์มีความสุข แม้แต่นักปราชญ์และเทวดาผู้ยิ่งใหญ่ยังสับสน และไม่เข้าใจเกี่ยวกับความหมายอันลึกซึ้งที่พระเจ้าตรัส ในชรีมัต-บากะวะธัมบอกว่ามี 12 ท่าน คือ

1. พระพรหม หรือ สวะยัมบุ พระพรหมทรงเป็นหนึ่งใน กุณะ-อวตารของพระวิษณุ และทรงเป็นหนึ่งในตรีมูรติ อีก 2 พระองค์คือ พระศิวะ และพระวิษณุ พระพรหมประสูติจากพระนาภี (สะดือ) ของพระวิษณุ หลังจากประสูติทรงปฏิบัติความเพียรและสมถะเป็นเวลานาน เมื่อพระวิษณุพอพระทัยจึงทรงให้ความรู้พระเวท พระพรหมทรงสร้างจักรวาลตามคำสั่งพระวิษณุ พระพรหมทรงมี 4 เคียร และตรัสคัมภีร์พระเวททั้ง 4 เล่ม จาก 4 พระโอรส พระองค์ประทับอยู่ที่พรหมโลก หรือ สัทยะ-โลคะ ซึ่งเป็นดาวเคราะห์สูงสุดในจักรวาล ทรงมีพญาหงส์เป็นพาหนะ

2. นาระตะ มุณี นาระตะเป็นสาวกผู้ยิ่งใหญ่ของคริษณะ ท่านเกิดจากพระเพลลา (ตัก) ของพรหม ท่านถือเครื่องดนตรีพิณวีณา และร้องเพลงสรรเสริญองค์นารายณ์ตลอดเวลา นาระตะเดินทางไปทุกจักรวาลเพื่อสอนเกี่ยวกับ ภักดี-โยคะ ท่านเป็นครู (กูรู) ของบัคชะ ครุวะ และบัคชะ พระฮลาด ในชาติการนาระตะเป็นบุตรของคนรับใช้ ได้มีโอกาสใกล้ชิดและรับใช้นักบุญ ซึ่งต่อมาได้กลายเป็นศิษย์ ท่านเข้าไปในป่าและทำสมาธิที่พระเจ้าสูงสุด พระวิษณุทรงให้พรและรางวัลแก่ นาระตะ ท่านแนะนำให้เวตะ วิทยาสา เขียนคัมภีร์สำคัญ ชรีมัต-บากะวะธัม

3. พระศิวะ หรือ ซามบุ พระศิวะเป็นผู้ทำลายจักรวาล พระองค์เกิดจากพระพรหม พระศิวะมีเสียงกึกก้องดังสนั่น พระพรหมจึงตั้งชื่อให้ว่า รุทะร ทรงสมรสกับนางปารวตี ธิดาแห่งภูเขาหิมาลัย ทรงมีบุตร 2 คน คือ พระพิฆเนศและ พระขันธกุมาร ทรงมีวัวเป็นพาหนะ ชื่อนนทิต ทรงนั่งห่มหนังเสือ และทาพระวรกายด้วยขี้เถ้า ทรงมี 3 พระเนตรและทรงมีพระจันทร์เสี้ยวอยู่บนเกศ และทรงเป็นพระสาวกผู้ยิ่งใหญ่ขอพระวิษณุ ทรงประทับอยู่ที่เขาไกรลาส พระศิวะช่วยให้ กษัตริย์ บะกิราท นำเอาแม่น้ำคงคามานโลกใบนี้

4. สীগุมาร สীগุมารชื่อ สะนะคะ, สะนันตะนะ, สะนาทนะ และ สะนัทกุมาระ ทั้งหมดเป็นบุตรของพระพรหม และจะไปไหนมาไหนด้วยกันเสมอ ดูเหมือนเด็ก 5 ขวบ ตลอดเวลา ท่านไม่ต้องการเป็นผู้ใหญ่ เพราะอยากถือพรหมจรรย์เป็นบรหฺมะชารี ตลอดชีวิตครั้งหนึ่งสীগุมารไปยังโลกทิพย์ ไวกุณฑะ ผู้รักษาประตูชื่อ จะยะ และวิจะยะ อยู่ประตูที่ 7 ได้มาขัดขวางห้ามไม่ให้เข้า สীগุมารโมโห จึงสาปให้ จะยะ และวิจะยะ มาเป็นมารบนโลกนี้ พระวิษณุเสด็จลงมา ปลอบใจให้สงบลง สীগุมารได้กลายเป็นสาวกอันยิ่งใหญ่ของพระองค์

5. คะพิละ คะพิละเป็นอวตารของพระวิษณุ หรือ กยะนะ อวตาร เป็นบุตรของคารตะมะ มุณี และ เตวา-สุทิ คะพิละถือพรหมจรรย์ เป็นประสมะชาลี ปฏิบัติความสมณะและความเพียรที่ คะพิละทิตะ พอท่านได้อายุ 16 ปี บิดาคาคะมะ มุณี ได้จากบ้านไปปฏิบัติความเพียร คะพิละสอนภักติ โยคะแต่มารดา คำสอนของท่านเรียกว่า สางคยะ-ดารชะนะ ศิษย์เอกของท่านชื่ออสุริ บุตร 60,000 คน ของกษัตริย์สภาการะ กล่าวหาว่ากะพิละ ขโมยม้าจากพิธิวศวาบูชา ท่านเพียงชำเลื่องมองทั้ง 60,000 คน ถูกเผาเป็นจุน ต่อมาบะกิราทะได้นำแม่หน้าคางคางลงมา และจัดส่งบุตรทั้ง 60,000 คนของ กษัตริย์สภาการะ

6. มะนุ ใน 1 วันของพระพรหม มีมะนุ 14 องค์ ปัจจุบันองค์ที่ 7 ชื่อ ไววัสสะทะ มะนุ ทรงเป็นผู้ปกครอง มะนุแต่ละองค์จะปกครอง 306,720,000 ปี ไววัสสะทะ มะนุเป็นบุตรของพระ อาทิตย คริชณะตรัสภวาทคีตาแก่พระอาทิตย พระอาทิตยทรงตรัสต่อให้บุตรชื่อมะนุ พระพรหมทรง เขียนหนังสือชื่อ มะนุสมัรติ เป็นหนังสือกฎหมายเกี่ยวกับสังคมพระเวท ถ้าวางค์ มะนุ ทรงเป็น บิดาแห่ง มนุษยชาติ โดยคำภาษาไทย “มนุษย์” และคำภาษาอังกฤษ “MAN” มาจากคำว่า มะนุ

7. พระฮลาด พระฮลาดเป็นสาวกอันยิ่งใหญ่ของนะระสิมอะ (นารายณ์หรืออวตาร) เป็น บุตรของมารร้ายชื่อ ฮิรันดะคะชิพู มารดาชื่อ ดะยะดะ ท่านได้ยินเรื่องราวพระบารมีของพระวิษณุ จากนาระตะมุณี ตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดา พระฮลาดเป็นสาวกตั้งแต่เกิด ท่านทำสมาธิอยู่ที่พระวิษณุ เสมอ ท่านจะสอนเพื่อนๆเกี่ยวกับพระวิษณุและ สอนร้องเพลง ฮะเร คริชณะ และเดินรำไปด้วย บิดา ไม่ชอบ โมโห และพยายามฆ่าพระฮลาด แต่ไม่สำเร็จ องค์นะระสิมอะ ทรงปรากฏออกมาจากเสาที่ ว่างของฮิรันดะคะชิพู ในรูปลักษณะครึ่งคนครึ่งสิงโต ปกป้องพระฮลาดและ สังหารมารฮิรันดะคะชิพู

8. จะนะคะ จะนะคะทรงเป็นกษัตริย์แห่งมิกิรานคร ทรงเป็นพระบิดาของพระนาง สีตา เทวี พระองค์อภิเษกสมรสเป็นเวลานาน แต่ยังไม่มียุติดา จึงทำพิธีบูชาโดยการพรวนดิน นางสีตา ทรงปรากฏออกมาจากดิน และกษัตริย์จะนะคะทรงรับนางเป็นธิดา นางสีตาทรงสมรสกับพระราม (พระนารายณ์ อวตารปางที่7) จะนะคะทรงมีความรู้มาก ทรงชอบให้นักข่าวที่มีความรู้มาชุมนุมกันที่ สภา และสนทนาเกี่ยวกับปรัชญากับพระองค์ คริชณะทรงตรัสไว้ในภควัทคีตาว่า จะนะคะทรงบรรลุ ถึงอย่างสมบูรณ์ โดยการปฏิบัติตนตามหน้าที่ที่กำหนดไว้

9. บีชมะ บีชมะเป็นบุตรคนที่ 8 ของกษัตริย์สันทะนุ และพระแม่คงคา เดิมชื่อ เตวะ-วะระ ทะ ท่านได้ปฏิญาณว่า จะถือพรหมจรรย์เป็นประสมะชาลีตลอดชีวิต จากการที่ปฏิญาณที่จริงจึง จึงได้ชื่อว่า บีชมะ สันทะนุทรงให้พรบีชมะว่าจะตายเมื่อตนเองปรารถนา ท่านร่วมรบในสงครามคुरु เกษตร (มหาภารตยุทธ์) เมื่อซิกันดิมาประจันหน้า บีชมะไม่ยอมรบ อารจนุจะฉวยโอกาสนี้สาตลูกศร ใส่บีชมะจนล้มลง บีชมะนอนอยู่บนเตียงลูกศรนาน 52 วัน ท่านได้สอน ยุติขที่ระ มะฮาราจ ตามคำ ขอบของคริชณะ บีชมะออกจากร่างขณะทำสมาธิอยู่ที่คริชณะ ขณะที่คริชณะมายืนอยู่ข้างๆ

10. บะลิ บะลิทรงเป็นกษัตริย์ของอสุร เป็นบุตรของ วิโรชะนะ และเป็นหลานของพระ ฮลาด คुरुคุระชาระยะบุกโจมตีพระอินทร์ และยึดตำแหน่งเจ้าสวรรค์ได้ เหล่าเทวดาทรงเข้าพบพระ วิษณุเพื่อร้องขอให้ช่วย พระวิษณุทรงอวตารมาเป็นวามะนะ (วามนาวตาร)ในครรภ์ของอดิทิ พระ

มารดาของพระอินทร์ และเพื่อช่วยพระอินทร์และเหล่าเทวดา วามะนะทรงไปขอแผ่นดินเพียง ก้าว จากบะลี ทรงวัดแผ่นดินและขยายพระวรกาย กลายมาเป็น ทริวิครัม เพียง 2 ก้าวของพระองค์ทรง วัดได้ 3 โลก ก้าวที่ 3 ทรงวางบนศีรษะของบะลี เช่นนี้บะลีจึงยอมศิโรราบทุกสิ่งทุกอย่างแก่พระวิษณุ จึงทรงพอพระทัยและกลายมาเป็นผู้รักษาประตูให้บะลี

11. ชุคะเตวะ หรือ ไวยะสะคะ ชุคะเตวะเป็นบุตรของวียาสะ และเป็นผู้รู้แจ้งแห่งบะสะมัน ตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดา พอเกิดมาท่านก็เดินจากบ้านไป บิดาวียาสะพยายามห้ามแต่ไม่เป็นผล ต่อมาท่านกลับบ้านมาเรียนบะกะวัม-ปุราณะ จากบิดา ท่านกลายเป็นสาวกผู้ยิ่งใหญ่ของคริษณะ ยกเลิกการยึดติดกับบะสะมันที่ไร้รูปลักษณ์ (โลกวัตถุ) เมื่อกษัตริย์พระรีคชิตทรงถูกพราหมณ์ น้องชริงกิสाप พระองค์ทรงมาประทับอยู่ริมฝั่งแม่น้ำคงคา ที่นักปราชญ์มากมายได้มาชุมนุมกัน ชุคะ เตวะได้มาด้วยและเป็นองค์ปาฐก ชรีมัต-บาคะวะธัม จากการได้ยินดั่งนั้น กษัตริย์พระรีคชิตทรงบรรลุ ถึงความสมบูรณ์

12. ยมราช หรือ ยะมะราช ยมราชทรงเป็นเจ้าของแห่งความตาย ผู้ลงโทษคนทำบาป ทรงมี ผู้ช่วยเรียกว่า ยมทูต ผู้ใดตายจะถูกยมทูตหาวิญญาณไปพบกับยมราช แต่ยมราชสั่งยมทูตไว้ว่า ห้ามจับคนที่ร้องเพลงภวานามหามนต์ ผู้สรรเสริญคริษณะ และพระวิษณุ ครั้งหนึ่งยมราชทรงลงโทษ ทักบุญอย่างไม่เป็นธรรม ท่านจึงถูกสาปให้มาเกิดในท้องของสาวใช้ ในยุคมหาภารตะ มีชื่อว่า วิดูระ นอกจาก 12 มหาญาณแล้วจะขอกกล่าวถึงองค์อื่นๆที่อยู่ในคริษณะอวตาร

องค์จะกันนาท เมื่อ 3,000 ปีก่อน กษัตริย์อินดรัตยุมนา องค์สาวก ทรงภวานาวา “โอเจ้าแห่งจักรวาลทรงกรุณาเผยโฉมให้ข้าได้เห็น” จากนั้นชุงมหีมา 3 ต้น ได้มาเกยที่ชายหาด พระวิษณุกรรมได้แปลงตัวอาสาามาแกะสลัก โดยห้ามไม่ให้ใครรบกวน หลังจากนั้น 2 สัปดาห์ อินดรัตยุมนาเห็นเสียงเจียบไป ทนไม่ไหวจึงเปิดประตูออกดู พระวิษณุกรรมตกใจ เลยจากไปโดย พระปฏิมายังไม่สมบูรณ์ ยังขาดพระหัตถ์และพระเพลา อินดรัตยุมนาทรงเสียใจมาก ทันใดนั้นมี เสียงประกาศลงมาจากฟ้าว่า อย่าได้เสียใจ คริษณะได้ทรงให้เป็นไปเช่นนี้ ที่องค์จะกันนาท ไม่มีแขน ขา เพราะพระองค์ได้ทรงรู้สึกปลาบปลื้มปีติสุขทิพย์ เมื่อได้คิดถึงสาวกที่วรินดาวะนะ จึงส่งผลให้ แขนขาหดเขาไปในพระวรกายทิพย์ รูปลักษณ์จักรวาลนี้ทรงเปิดเผยให้ทุกคนรู้ว่า คริษณะทรงรัก สาวกของพระองค์มากเพียงใด ชุง 3 ท่อนดังกล่าว ปรากฏให้เห็น 3 พระองค์ คือ

องค์บะละเตวะ	แทนองค์บะละราม (พี่ชาย)
องค์จะกันนาท	แทนองค์คริษณะ
องค์สุบะดระ เดวี	แทนองค์โยกะมายา (น้องสาว)

เมื่อสาวกเห็นดั่งนี้จึงนำทั้ง 3 พระองค์ ขึ้นราชรถลากกลับเมืองวรินดาวะนะ ตั้งแต่นั้นมา จึงเป็นพิธีกรรมการลากราชรถ จะกันนาท

พระสิมสะ (นรสิงห์อวตาร) อวตารในภาค ครึ่งเทพครึ่งสิงโตมาปราบมารร้ายชื่อ อิธินยะ-คะชิฟู ซึ่งได้ขอพรให้ยิ่งใหญ่ใน 3 โลก แต่ทำความเดือดร้อนให้เทวดา และเทวภพ โดยอิธินยะคะชิฟู ขอว่าเทพหรือสัตว์ใดๆ ไม่สามารถฆ่าได้ ในเวลากลางวันหรือกลางคืน ในบ้านหรือนอกบ้าน พระสิมสะ เป็นครึ่งเทพ ครึ่งสัตว์ และฆ่ามารร้ายในเวลาพลบค่ำ ที่ระหว่างประตูบ้าน จึงสามารถฆ่าได้สำเร็จ

ตุลสี มหาราถิ คือ ต้นกระเพราแดง ในตำนานของการกำเนิดกระเพราหรือตุลสี (บ้างก็เรียก ตูลชีหรือตุลชี) นั้นมีหลายทางที่กล่าวไว้ แต่ที่จะกล่าวไว้คือตำนานที่เริ่มจากพระศิวะไฮเลนาทร ทรงลงโทษอินทราเทพ ที่ไปรบกวนการบำเพ็ญภาวนาของพระองค์ จนพระเนตรที่สามเปิดขึ้น เกิดไฟเผาผลาญโลกอย่างดุเดือด เมื่อพระพิโรธสงบลง จึงได้เกิดกุมารน้อย บนทะเลของชินดูราชบิดาพระแม่ลักษมี (คิดว่าเป็นทะเลเกษียณสมุทร) พระแม่จึงได้น้องชายเป็นกุมารที่เกิดบนกองเพลิง เมื่อพระพรหมได้เข้ามาในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น กุมารน้อยได้แสดงความจงหองกับพระพรหม พระพรหมจึงได้มอบกุมารนี้ให้ชินดูราชดูและ พร้อมกับขานนามว่า ยาลันตรา พร้อมกับนั้นยังมีกุมาริคนหนึ่งนามว่า

บรินดา มีความรักศรัทธาในองค์พระวิษณุมาก ภาวนาด้วยการขานพระนามตลอดเวลา เพื่อให้ได้สามีที่ดี จนเมื่อนางเจริญวัยขึ้นจึงได้พบกับ ยาลันตรา ผู้มีความสง่างาม และมีพลังอำนาจ ยาลันตราหลงรักบรินดาอย่างถอนตัวไม่ขึ้น จึงได้ตกลงใจสมรสกัน และอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข

จนวันหนึ่ง ราชู มารผู้ชั่วช้าได้ปรากฏกายพร้อมกับฤๅษีผู้จงหอง พวกเขาได้กล่าวกับ ยาลันตราถึงเรื่องต่างๆ ระหว่างเทวดากับเหล่ามาร เพื่อชี้ให้เห็นข้อดโงงของเทวดา ยาลันตราเป็นผู้รักพวกพ้องจึงได้ประกาศสงครามระหว่างเทวดากับ อสูร แต่บรินดาได้เข้ามาห้ามไว้ แต่ด้วยความรักในสามีจึงไม่สามารถพูดอะไรได้มาก จึงได้แต่ภาวนาให้สามีปลอดภัย ยาลันตราบุกตีอินทราโลก และได้จับตัวอินทราให้มาทรมานให้ได้รับความอับอาย บรินดาทนเห็นสตรีถูกกลั่นแกล้งไม่ได้จึงได้เข้าไปห้ามปรามสามี จึงถูกยาลันตราทำร้าย นาระตะมุณีที่เป็นทุกข์ร้อนในเรื่องนี้อยู่แล้วจึงเข้าไปบอกกับพระแม่ลักษมี ให้มาห้ามน้องชายจากความชั่วร้าย แต่ยาลันตราไม่ฟัง เพราะราชูกล่าวถึงพระวิษณุในทางที่ไม่ดี ยาลันตราจึงประกาศสงครามกับวิษณุโลกะอีกครั้ง

ในขณะที่จะออกรบ บรินดาได้เข้ามาเจิมหน้าผากให้กับยาลันตราพร้อมทั้งกล่าวขอพรให้พระวิษณุคุ้มครอง ยาลันตราไม่พอใจจึงตัดลิ้นของบรินดา ห้ามไม่ให้กล่าวบูชาพระวิษณุอีก แต่ด้วยบารมีของบรินดา ทำให้นางได้ลิ้นคืนและได้สวดขอพรให้ยาลันตราปลอดภัยกลับมา เมื่อยาลันตราชนะวิษณุโลกะได้แล้วก็หลงมัวเมาในกามตัณหา แม้กระทั่งฤๅษีที่อยู่ให้ยาลันตราต่อสู้สงคราม เขาก็ไม่ฟัง บรินดาจึงเข้ามาตักเตือนสามี แต่ก็ไม่ได้รับความสนใจ นาระตะมุณี จึงได้เข้าไปขอพรให้พระศิวะช่วยเหลือ แต่พระศิวะก็ไม่ช่วยเพราะเป็นเหตุที่เกิดจากการล่วงเกินพระองค์เอง นาระตะมุณีจึงคิดอุบายยู่ให้ยาลันตรามาชิงตัวแม่อุมาเทวีไป โดยเข้าไปพรรณนาความงามของแม่อุมา ให้ยาลันตราฟัง ยาลันตราเมื่อได้ฟังก็หลงใหล จึงประกาศสงครามกับศิวะโลกะ พระศิวะจึงทนไม่ไหวออกประกาศสงครามกับยาลันตรา ยาลันตราเมื่อเอาชนะพระศิวะได้จึงคิดที่จะเข้าไปลวนลามพระแม่อุมา แต่พระ

แม่ได้ใช้พระเนตรเผยายาลันตรา แต่ไม่สำเร็จเพราะมีบารมีของบริנדาคุ้มครองอยู่ เหล่าเทวดาจึงช่วยกันคิดหาอุบายที่จะทำลายความศักดิ์สิทธิ์ของสัจจะแห่งบริندا ที่ชื่อตรงในสามี่ พระวิษณุจึงจำแลงกายเป็นยาลันตรา เข้าไปหาบริندا บริنداเมื่อเห็นสามี่ก็มีความดีใจมาก พระวิษณุในร่างยาลันตราจึงลอบมีสัมพันธ์กับบริندا

ในขณะที่ยาลันตรากำลังจะออกรบอีกครั้ง มาลา(ประจำ)ที่แสดงความซื่อตรงต่อสามี่ของบริنداที่มองให้ยาลันตรามานั้นเกิดเหวี่ยงเจ้านึ้มา ยาลันตราจึงรู้ว่าบริنداคิดไม่ซื่อเสียแล้ว จึงออกรบโดยที่ไม่สนใจถึงอำนาจใดๆ ทั้งที่เขาเคยมีอำนาจของบริנדาคุ้มครอง แต่ด้วยความทะนงตนจึงคิดว่าเป็นเพราะบารมีของตนเองทั้งสิ้น พระศิวะเมื่อได้โอกาส จึงตัดหัวของยาลันตรา ด้วยอำนาจแค้นหัวของยาลันตราจึงตะโกนต่อบริندا แล้วลอยมาที่วังของตน บริنداเมื่อเห็นศิวะของสามี่ก็ตกใจมาก เพราะที่ยืนอยู่ก็คือสามี่ หัวที่ลอยมาก็คือสามี่ บริنداจึงถามผู้ที่มีร่างยืนอยู่ แต่ก็ไม่พูดอะไร บริنداจึงอธิฐานให้ผู้ที่มีร่างยืนอยู่ปรากฏร่างจริง ร่างของยาลันตราจึงกลายเป็นพระวิษณุ บริنداเสียใจมากรีบเข้าไปกอดศิวะสามี่ไว้ ยาลันตราสำนักได้แต่ก็หายไปเสียแล้วจึงได้แต่กล่าวขอโทษ ด้วยความผิดของพระวิษณุ บริنداจึงสาปให้พระวิษณุ กลายเป็นหินทันที เมื่อพระวิษณุกลายเป็นหิน เครื่องประดับของพระแม่ลักษมีก็หายไปจากกายจนสิ้นเหลือแต่เสื้อผ้าที่เศร้าหมอง วิษณุโลกดำมืดลง โลกทั้งโลกหยุดหมุน พระแม่ลักษมีจึงรีบมาหาต้นเหตุ จนพบกับบริندانั่งร้องไห้กอดศิวะสามี่อยู่ พร้อมกับร่างของพระวิษณุที่ได้กลายเป็นหิน เหล่าเทพก็เข้ามาขอร้องบริنداให้คืนคำสาป แต่บรินดากลับทำให้ร้ายยิ่งขึ้น คือยิ่งสาปให้โลกแตกออก ให้ไฟผลาญโลกอีก จนเหล่าสรรพสัตว์หนีตายกันอลหม่าน

พระแม่ลักษมีจึงได้เข้ามาขอร้องบริندا โดยกล่าวว่า สตรีคนหนึ่งที่เขาสามี่แล้ว ก็ไม่ต่างอะไรกับผู้ที่ไม่มีลมหายใจ บริنداได้ฟังแล้วก็รู้สึกเศร้าใจ จึงได้ปลอบใจพี่สะใภ้ว่า ขออย่าได้ทุกข์ใจไป พี่เป็นแม่ของโลก แม่ได้ให้ทุกอย่างแก่ทุกคน แต่วันนี้แม่ของโลกต้องร้องไห้ เพราะการกระทำของลูกชั่ว แต่แม่ของโลกจะกลับไปมีมือเปล่าไม่ได้ เมื่อกล่าวดังนั้นแล้วบริنداจึงได้อธิฐานคืนคำสาป พระวิษณุจึงกลับเป็นปกติ เหล่าเทพจึงขอร้องให้พระศิวะคืนชีวิตให้สามี่ของบริنداแต่บริنداไม่ต้องการอีก เพราะนางได้เสียความบริสุทธิ์เสียแล้วจึงไม่ต้องการให้โลกติเตียน ที่นางต้องเป็นคนนอกใจสามี่

นางจึงอุ้มศิวะสามี่ไว้ พร้อมกับอธิฐานขอพระแม่อัคคีเยาวลา ให้เผาผลาญร่างของตน พร้อมกับศิวะสามี่ไป เมื่อเพลิงลุกไหม้ เหล่าเทวะต่างรำให้กับนางจนร่างมอดไหม้ไป เหล่าเทพจึงนำผงเถ้าถ่านจากร่างกายของบริندا ขึ้นมาทำที่ตัวเพื่อเป็นการไว้อาลัยแต่บริندا พระวิษณุได้คุกเข่าลงกล่าวสรรเสริญบริنداพร้อมทั้งเนรมิตนางให้กลายเป็นต้นตุลสี พร้อมกับให้พรว่า จากนี้ต่อไป นามตุลสีคือความบริสุทธิ์ตลอดกาล ตูลสีจะเป็นเครื่องบูชาที่เหล่าเทวะพอใจ พร้อมกันนี้ ยังได้เนรมิต ซาดีกรา ขึ้นมาเพื่อเป็นเครื่องระลึกถึงความผิดของพระวิษณุ และทุกปีเมื่อถึงวันฉลองตุลสี จะต้องมีการจัดงานแต่งงานของตุลสีและซาดีกราด้วย

พิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับสมาคมนานาชาติเพื่อคริสณะจิตสำนึก

นอกจากสวากสมาคมนานาชาติเพื่อคริสณะจิตสำนึก จะมีแนวคิด ความเชื่อและแนวปฏิบัติตามคัมภีร์ภควัทคีตาแล้วนั้น สวากของสมาคมนานาชาติเพื่อคริสณะจิตสำนึกยังต้องประกอบพิธีกรรมต่างๆ ตามแนวทางความเชื่อของศาสนาพราหมณ์ฮินดู ซึ่งส่วนใหญ่แล้วสวากจะประกอบพิธีกรรมเช่นเดียวกันทั่วโลก โดยพิธีกรรมที่ปฏิบัติสืบทอดกันมานั้นมีอยู่มากมาย ส่วนใหญ่จะเป็นปฏิบัติตามแบบอย่างของชาวฮินดู ตัวอย่างพิธีกรรมหลักที่สำคัญมีดังนี้

1. การสวดมนต์

การสวดมนต์ทำสมาธิขอสมาคมนานาชาติเพื่อคริสณะจิตสำนึก แบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

1.1 วิธีทำสมาธิคนเดียว (Chanting) ใช้ประจำที่มี 108 เม็ด และมีประจำคริสณะอีกหนึ่งเม็ดซึ่งจะไม่นับผ่าน เริ่มนับเม็ดที่หนึ่งเดินหน้า จากประจำเม็ดเล็กที่ติดกับประจำคริสณะ ใช้นิ้วกลางและนิ้วหัวแม่มือของมือขวา จับประจำเม็ดแรกท่องมหามนต์หนึ่งจบดังนี้ ฮะเร คริษณะ ฮะเร คริษณะ คริษณะ คริษณะ ฮะเร ฮะเร ฮะเร รามะ ฮะเร รามะ รามะ รามะ ฮะเร ฮะเร ให้เสียงดังพอได้ยินทำสมาธิที่เสียง จากนั้นก็เลื่อนไปบนประจำเม็ดที่สองท่องมหามนต์อีกหนึ่งจบ และเลื่อนไปเรื่อยๆ เม็ดละบทจนถึงเม็ดที่ 108 ขณะที่มือจับประจำแต่ละเม็ดจะท่องมหามนต์หนึ่งจบ หากเราท่องบนประจำครบรอบเท่ากับท่องมหามนต์ได้ 108 บท อย่าท่องข้ามประจำคริสณะ ซึ่งเป็นเม็ดที่ยื่นออกมามีปมเชือก เมื่อท่องมาถึงตรงนั้นแล้วให้พลิกประจำกลับทางเดิมท่องรอบที่สองให้นิ้วเลื่อนเดินหน้าเริ่มจากประจำเม็ดที่ 108 กลับไปหาเม็ดที่หนึ่งใหม่ เมื่อมาถึงประจำเม็ดที่หนึ่งเท่ากับท่องจบรอบที่สอง รอบที่สามทำเหมือนรอบที่หนึ่ง เริ่มแรกเราอาจท่องวันละหนึ่งรอบหรือสองรอบก็ได้ แล้วจึงค่อยๆพัฒนาให้มากขึ้น พระกรุณาธิคุณเจ้า เอ.ซี. บัคชีเวตันธะ สวามี พระบุพาคะ แนะนำว่าควรท่องวันละสิบหกรอบ ตอนเช้าตรู่ก่อนดวงอาทิตย์ขึ้นประมาณหนึ่งชั่วโมงครึ่งเป็นเวลาที่ดีมากสำหรับการทำสมาธิ

ภาพประกอบ 8 สร้อยประคำและถุงใส่ประคำ

ภาพประกอบ 9 สร้อยประคำและถุงใส่ประคำ

ที่มา: ยวดี เสือใหญ่. (2556).

1.2 วิธีทำสมาธิเป็นกลุ่ม (Kirtan) การทำสมาธิสวดมนต์เป็นกลุ่มเรียกว่าการทำ “สังคีตทาน” จะใช้เครื่องดนตรีต่างๆ ประกอบ เช่น ฉิ่ง กลองมริตังกะ ฮาโมเนียม ฯลฯ ผู้นำสวดจะร้องมหามนต์ทำนองใดหนึ่งทำนองหนึ่งขึ้นมา โดยการร้องนำที่ละวรรค จากนั้นสมาชิกในกลุ่มจึงร้องตาม พร้อมกับปรบมือหรือเต้นรำไปด้วย ข้อสำคัญให้ใช้หูตั้งใจฟังเสียงมหามนต์ ตั้งสมาธิอยู่ที่เสียงและระลึกถึง คริชณะ เชื่อว่าหากได้ร้องเพลงมหามนต์นี้แล้วจะทำให้ชีวิตนี้มีความสุข

2. พิธีบูชาประจำวัน (Arati) ผู้เป็นสาวกของสมาคมนานาชาติเพื่อคริชณะจิตสำนึก จะมีพิธีกรรมที่จะต้องปฏิบัติเป็นประจำในชีวิตประจำวันเพื่อเป็นการสรรเสริญองค์คริชณะ และเพื่อความบริสุทธิ์ของตนเอง เริ่มตั้งแต่ตื่นนอน อาบน้ำชำระร่างกายให้สะอาด สวดมนต์โดยนับเม็ดประคำ เพราะช่วงเช้าก่อนพระอาทิตย์ขึ้นจะเป็นช่วงเวลาที่สมาธิที่สุด จากนั้นก็จะเริ่มทำการจัดเตรียมจัดอุปกรณ์เพื่อใช้สำหรับพิธีอารตี แสดงความเคารพอาจารย์ เคารพอวตารของคริชณะ สรรเสริญกुरु สรรเสริญราดาและคริชณะ

พิธีอารตีนั้น คือการบูชาพระปฏีมาด้วยไฟถวายไฟ ไฟคือความสว่างไสว ความโชติช่วง ล้างความชั่วร้ายและสิ่งที่ไม่ดีงาม ตามหลักพิธีกรรมตามคัมภีร์พระเวท จะทำกันในเทวาลัย วัดวาอาราม ซึ่งจะทำ 2 เวลา คือ เช้า และ ค่ำ ซึ่งอุปกรณ์ต่างๆที่ใช้ประกอบพิธีมีดังนี้

- ตะเกียงไฟ โดยทั่วไปจะมีหลายแบบเช่น 1 หลุม, 5 หลุม หรือ 9 หลุม แต่ที่ใช้ในการประกอบพิธีจะใช้ตะเกียงแบบ 5 หลุม ซึ่งมีความหมายถึงธาตุทั้ง 5 ได้แก่ ดิน, น้ำ, ลม, ไฟ และ อากาศ ซึ่งในการจุดไฟนั้นจะใช้สาลีที่มีลักษณะเหมือนไส้เทียน ชุบกับน้ำมันเนย ใส่ลงในหลุมทั้ง 5 หลุม

- ระฆัง เป็นระฆังเล็กขนาดพอดีมือ ทำจากทองเหลือง ใช้สำหรับสั่นระหว่างทำพิธี ซึ่งเชื่อว่าการสั่นระฆัง ถือว่าเป็นการสั่นสะเทือนทางเสียง เหมือนการสวดมนต์ ทำให้เกิดพลังงาน สื่อสารในจักรวาลระหว่างพระเจ้ากับเรา

- สังข์ การทำพิธีทุกครั้งต้องเริ่มจากการเป่าสังข์ 3 ครั้ง เสียงจากสังข์เหมือนเปล่งเสียงคำว่าโอม ซึ่งสังข์เป็นอุปกรณ์สำคัญในการทำพิธีต่างๆ

- หม้อน้ำ หม้อใบเล็กๆ ใส่น้ำสำหรับทำพิธี เป็นน้ำมนต์ และหยดลงบนมือเพื่อเป็นการชำระล้างมือ พร้อมจิบน้ำเป็นการชำระร่างกาย โดยมีช้อนคันเล็กๆ ไว้สำหรับตักน้ำ

- ฐูป ใช้สำหรับจุดบูชา ในการอารตีใช้ 5 ดอก เปรียบเหมือนธาตุทั้ง 5 เช่นเดียวกัน

- ดอกไม้ ใช้ถวายพระปฏีมา

- ผ้า ผ้าฝืนเล็กๆเท่าผ้าเช็ดหน้า เพื่อถวายเป็นการเช็ดตัว

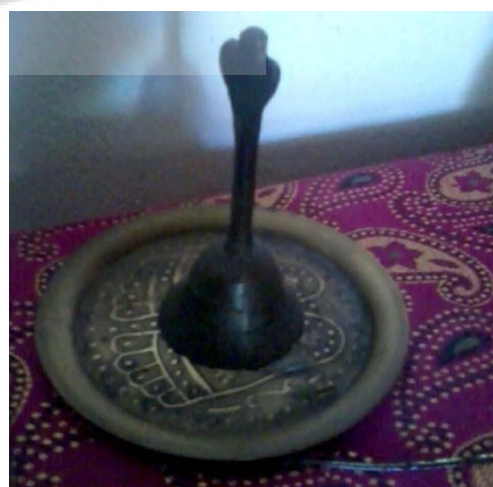
- ภูัจามรี หรือ ชะมะลา เป็นภูสีขาวทำจากขนจามรี ใช้มัดโบกไม้ให้แมลงรบกวน

พระปฏีมา

- พัดขนนกยูง พัดถวายคล้ายร้อนพระปฏีมา

ภาพประกอบ 10 ตะเกียงไฟ

ภาพประกอบ 11 ระฆังทองเหลือง

ภาพประกอบ 12 สังข์

ภาพประกอบ 13 หม้อน้ำทองเหลือง

ภาพประกอบ 14 ภูจามรี

ภาพประกอบ 15 พัดหางนกยูง

ที่มา: ยวดี เสือใหญ่. (2556).

3. พิธีอุปสมบท (Diksha) ในการอุปสมบทของสมาคมนานาชาติเพื่อคริสตชนะจิตสำนึกสาวกที่จะเขารับการอุปสมบทนั้น จะต้องมีการเตรียมความพร้อมโดยการฝึกปฏิบัติตนอย่างเคร่งครัด ไม่ละเมิดและข้อห้ามต่างๆ อย่างน้อย 1 ปีขึ้นไป เพื่อให้มั่นใจว่าจะสามารถปฏิบัติตนให้อยู่ในกรอบธรรมเนียมปฏิบัติได้ ซึ่งในแต่ละวัดหรือแต่ละศูนย์ จะมีผู้ที่คอยดูแลผู้ที่เข้าทำการอุปสมบท โดยสาวกสามารถเขารับการอุปสมบทได้ทั้งชายและหญิงจากนั้นผู้ดูแลจะทำการแจ้งให้พระอาจารย์ที่มีตำแหน่งเป็นมหาราชาทราบ และมาทำพิธีอุปสมบทให้ การอุปสมบทมี 2 ขั้นตอน

3.1 การรับพระอาจารย์ ผู้ที่จะสามารถเข้ารับการอุปสมบทได้ จะต้องได้รับการพิจารณาเลือกพระอาจารย์ โดยสาวกจะทำการเลือกพระอาจารย์ที่มีคุณสมบัติครบ คือ สามารถควบคุมประสาทสัมผัสที่ผิดได้ สามารถถ่ายทอดความรู้คัมภีร์พระเวทได้อย่างแม่นยำ เชื่อถือได้ และมีตำแหน่งเป็นมหาราช ซึ่งเรียกว่าการรับที่พึง

3.2 รับการอุปสมบทและเปลี่ยนชื่อ เมื่อถึงเวลาพระอาจารย์จะพิจารณาว่าควรได้รับอุปสมบท จึงทำพิธีอุปสมบทหน้ากองไฟ เมื่อผ่านพิธีการอุปสมบทแล้ว ขั้นตอนสุดท้าย พระอาจารย์จะทำการมอบชื่อทิพย์ให้แก่ศิษย์ โดยชื่อที่เปลี่ยนนั้นจะเป็นภาษาสันสกฤต โดยส่วนใหญ่จะตั้งชื่อตามลีลาของคริชณะ เรียกการบวชขั้นนี้ว่า “นามดิคชา” (Name-Diksha)

3.3 รับการอุปสมบทเป็นพราหมณ์ หลังจากได้รับบวชขั้นแรกแล้ว ต้องใช้ระยะเวลาประมาณ 2-3 ปี สาวกถึงจะสามารถอุปสมบทเป็นพราหมณ์ได้ เรียกการบวชขั้นนี้ว่า “บระหมันดิคชา” (Brahmana Diksha) ซึ่งจะมีหลักปฏิบัติที่เคร่งครัดมากยิ่งขึ้น

สาวกสมาคมนานาชาติเพื่อคริชณะจิตสำนึกมีความเชื่อว่าการได้อุปสมบทนี้ เป็นการล้างบาปทั้งปวงที่ติดตัวมาให้ออกไปเสีย บาปทั้งหมด พระจารย์ผู้ทำการรับอุปสมบทจะเป็นผู้รับไว้ตลอดชีวิต เมื่อสาวกที่อุปสมบทแล้วทำอาบัติ บาปทั้งหลายเหล่านั้นจะตกอยู่ที่ตัวของพระอาจารย์ และเพราะสาเหตุจากความเชื่อนี้จึงทำให้การรับพิจารณาเป็นพระอาจารย์ของมหาราชนั้น จำเป็นต้องมีกระบวนการที่ระเอียดและรอบคอบในการพิจารณาสาวกที่จะเข้ารับการอุปสมบท

4. พิธีอภิเชก (Abhishake) ทุกครั้งที่มีการสำคัญ เช่นวันคล้ายวันประสูติของอวตารต่าง ๆ วันคล้ายวันประสูติของพระอาจารย์แต่ละท่าน สาวกจะจัดให้มีการสรงน้ำพระปฏิมา โดยใช้ น้ำ 7 อย่าง คือน้ำสะอาด น้ำนม เนย โยเกิร์ต น้ำตาล น้ำผลไม้ น้ำผึ้ง ซึ่งขั้นตอนต่าง ๆ จะมีพราหมณ์เป็นผู้ทำพิธี และสาวกจะมีส่วนร่วมโดยการร่วมสรงน้ำพระปฏิมา ตัวอย่างวันสำคัญที่มีการประกอบพิธีอภิเชก เช่น

4.1 วันประสูติแห่งองค์คริชณะ Krishna Janmashtami

จัดในวันแรม 8 ค่ำ ของช่วงเดือนภัทรา (สิงหาคม – กันยายน) พิธีนี้สาวกทั่วโลกจะจัดงานเฉลิมฉลอง ซึ่งพิธีจะเริ่มขึ้นในช่วงเย็นก่อนวันงาน โดยสาวกจะจัดให้มีการสังคีตทาน และทำการร่วมอภิเชกองค์พระปฏิมาของคริชณะ (สรงน้ำอภิเชก) จากนั้นทำพิธีอารตี และมีสังคีตทานตลอดจนเที่ยงคืน ซึ่งเป็นเวลาประสูติของคริชณะ

4.2 วันประสูติแห่งชรี เซธันญะ Gaura Purnima

ชรี เซธันญะ เป็นนักบวชผู้ก่อตั้งฮะเร คริชณะ เหล่าสาวกจะมีการสังคีตทานเพื่อระลึกถึงชรี เซธันญะ ตั้งแต่ช่วงเที่ยง มีการเตรียมพระสาตัม (อาหารทิพย์) จำนวน 108 อย่างเพื่อถวาย และในช่วงค่ำจะมีการอภิเชกพระปฏิมา โกร้ง – นิไท (ชรี เซธันญะ และพี่ชาย นิไท) และต่อด้วยพิธีอารตี และสังคีตทาน และรับประทานพระสาตัมร่วมกัน เป็นต้น

5. การถือศีลเอกาตาดิ (Ekadashi Dates)

สาวกของสมาคมนานาชาติเพื่อคริสตจักรสำคัญ จะต้องทำการถือศีล 2 ครั้งใน 1 เดือน เรียกว่า “วันเอกาตาดิ” ซึ่งจะตรงกับวันขึ้น 11 ค่ำ และแรม 11 ค่ำของทุกๆ เดือน โดยผู้ที่ถือศีลนั้น จะต้องละเว้นอาหารที่ทำจากถั่ว งา และธัญพืชทุกชนิดเพราะมีความเชื่อตามเรื่องเล่าต่อไปนี้

ในสมัยกษัตริย์ ปรีชิต มหาราชา บ้านเมืองปลอดภัย และสงบเรียบร้อยมาก ท่านดูแลสิ่งมีชีวิตทุกชนิดอย่างดี วันหนึ่งมีแม่วัวและลูกวัวคู่หนึ่ง แม่วัวเกิดเขาหัก ลูกวัวจึงร้องเสียงดัง ปรีชิต มหาราชา จึงรีบไปดู ทันใดนั้นมีรังสีดำ ถูมิดยาว ปรากฏกายขึ้น ผู้นั้นคือ กาลี

ปรีชิต มหาราชา จึงเข้าเจรจากับกาลี ผู้มาพร้อมกับความชั่วร้าย ที่จะเข้ามาในเมือง ปรีชิต มหาราชา กล่าวว่า ท่านจะมาเบียดเบียนสิ่งมีชีวิตในเมืองนี้ไม่ได้ กาลีจึงกล่าวขอสัญญะอยู่ในเมืองนี้ ปรีชิต มหาราชา จึงกล่าวกลับไปว่า ท่านมาพร้อมกับความโลภ เพราะฉะนั้นจงไปอยู่ในวัดฤมายา ต่างๆ คือ เนื้อสัตว์ การพนัน สิ่งเสพติด และการมั่วโลภก็ยก แต่เนื่องจากในเมืองนี้ผู้คนไม่ยึดติดในวัตถุเลยไม่มีสิ่งเหล่านี้ในเมืองเลย จึงไม่มีที่ให้กาลีสถิตอยู่ ปรีชิต มหาราชา จึงสั่งให้กาลีไปอยู่ใน เมล็ดธัญพืชในวันขึ้น 11 ค่ำ และ แรม 11 ค่ำ

จากเรื่องเล่าดังกล่าว สาวกจึงละเว้น ไม่รับประทานเมล็ดธัญพืชในวันขึ้น 11 ค่ำ และ แรม 11 ค่ำ เพื่อไม่ให้บาปทั้งหลายเข้าสู่ร่างกาย

6. พิธีเจิมทิลัค (Tilaka) คือการนำดินศักดิ์สิทธิ์ผสมน้ำแล้วแต้มลงบนร่างกาย ทำเป็นเครื่องหมาย แสดงให้เห็นว่าดวงวิญญาณอยู่ในร่างกาย สาวกจะทำเครื่องหมายเหล่านี้ตามส่วนต่างๆ ของร่างกายที่เปรียบเสมือนหัวใจของคริสตจักร พร้อมเปล่งพระนามของคริสตจักรเพื่อปกป้อง ดินที่ใช้เจิมจะเป็นดินขาวจาก เมืองวารินดาวัน ประเทศอินเดีย ใช้เจิมเครื่องหมายชรัสสะที่หน้าผาก และตามตำแหน่งต่างๆ บนร่างกาย ซึ่งบทเจิมมีดังนี้

โอม เคชะวะยะ นะมะฮ	เจิมหน้าผาก
โอม นารายะนะ นะมะฮ	เจิมทรวงอก
โอม มะตุวะวะยะ นะมะฮ	เจิมหน้าอก
โอม โกวินตะยะ นะมะฮ	เจิมคอ
โอม วิชนะวะยะ นะมะฮ	เจิมลำตัวขวา
โอม มะตุสุตะนะยะ นะมะฮ	เจิมแขนขวา
โอม ทริวิครมะยะ นะมะฮ	เจิมไหล่ขวา
โอม วามะนะยะ นะมะฮ	เจิมลำตัวซ้าย
โอม ชรีตาระยะ นะมะฮ	เจิมแขนซ้าย
โอม ฮริชเคชะยะ นะมะฮ	เจิมไหล่ซ้าย
โอม พัตมะนาปะยะ นะมะฮ	เจิมหลังบน
โอม ดาโมตะระยะ นะมะฮ	เจิมหลังล่าง
โอม วาสุเดวาเย นะมะฮ	มือลูบบนศีรษะ (ชีกา)

เชื่อว่าผู้ที่เจิมทิลัคบนหน้าผากและตามลำตัว มีตุลสีประดับรอบคอ เวลาตายยมทูตจะไม่มาเยี่ยมเยียน

7. พิธีแห่จะกันหาท (Jagannath Ratha Yatra)

จะกันหาทเจ้าแห่งจักรวาล ตามความเชื่อ เมื่อเจอต่อนซุงทั้ง 3 แกะสลักโดยพระวิษณุกรรม คือ

องค์ปะละเดวะ	แทนองค์ปะละราม (พี่ชาย)
องค์จะกันหาท	แทนองค์คริชณะ
องค์สุปะตระ เดวี	แทนองค์โยกะมายา (น้องสาว)

เหล่าโกปี (คนเลี้ยงวัว) จึงพาทั้ง 3 ขึ้นราชรถแห่กลับเมืองวรินดาวัน ราชรถนี้ผู้ใดได้ร่วมขบวน ได้ร้องเพลงเต้นรำ หรือแม้กระทั่งแค้ได้เห็น ก็เป็นบุญอย่างมากมาย

สำหรับสมาคมนานาชาติเพื่อคริชณะจิตสำนึก กรุงเทพมหานคร เหล่าสาวกจะรวมตัวกันที่บริเวณสวนสวนปาล์ม ในสวนลุมพินี กิจกรรมจะจัดให้มีพิธีสังคีตทาน รับประทานอาหารสดัม จากนั้นจะตั้งขบวนบริเวณประตูทางออก ของสวนลุมพินี สาวกจะตกแต่งราชรถอย่างสวยงาม ด้วยพวงมาลัยและดอกไม้ธูปเทียน และเริ่มเคลื่อนขบวนราชรถ โดยเส้นทางเคลื่อนขบวน คือจากสวนลุมพินีไปสิ้นสุดที่วัดเทพมณเฑียร เสาชิงช้า เมื่อขบวนมาถึงจะเชิญองค์จะกันหาทขึ้นบพิหารวัด และทำพิธีบวงสรวง หลังจากนั้นเหล่าสาวกจะร้องเพลงสวดมหามนต์ และเต้นรำ พิธีนี้จะมีช่วงเดือนมิถุนายน – กรกฎาคม ของทุกปี

ภาพประกอบ 16 ขบวนแห่จะกันหาท กรุงเทพมหานคร

ที่มา: ยุวดี เสือใหญ่. (2554).

2. ศึกษาดนตรีที่ใช้ประกอบพิธีกรรมสำคัญของครีษณะในชีวิตประจำวัน ของสมาคม นานาชาติเพื่อครีษณะจิตสำนึก กรุงเทพมหานคร ดังต่อไปนี้

2.1 นักดนตรี

นักดนตรีในสมาคมนานาชาติเพื่อครีษณะจิตสำนึก กรุงเทพมหานคร ทุกคนเป็นสาวกที่มีความศรัทธาและให้ความสนสนใจในการบรรเลงและเล่นเครื่องดนตรี โดยส่วนใหญ่จะทำการฝึกฝนด้วยตนเองจากความศรัทธา จึงทำให้ไม่มีนักดนตรีอาชีพหรือนักดนตรีประจำแต่อยากได้ สาวกทุกคนสามารถร่วมเล่นดนตรีและบรรเลงเพลง หรือนำสวดมนต์ได้

ภาพประกอบ 17 สาวกสมาคมกำลังเล่นดนตรีทำสังคีตทาน

ที่มา: ยุวดี เสือใหญ่. (2536).

การศึกษาวีธีการบรรเลงนั้น สาวกทุกคนของสมาคมนานาชาติเพื่อครีษณะจิตสำนึก กรุงเทพมหานคร สามารถเดินทางไปเรียนได้ที่ศูนย์ฝึกปฏิบัติ ซึ่งทางศูนย์จะจัดให้มีการเรียนการสอนวีธีการบรรเลง ฮาร์โมนีเยม และกลองมริดังกะ โดยสาวกผู้มีความความถนัดทางการเล่นดนตรีจะเป็นผู้ถ่ายทอดให้ ซึ่งถือว่าการถ่ายทอดนี้เพื่อรับใช้ครีษณะและจะได้บุญอย่างสูง

อีกช่องทางหนึ่งในการศึกษาวีธีการบรรเลงนั้น สาวกทั่วโลกสามารถเขาไปค้นหาจากระบบ Social network โดยการเข้าไปที่ www.youtube.com แล้วพิมพ์คำว่า “how to play harmonium” หรือ “how to play mridanga” จะพบว่ามวีดิโอที่สาวกของสมาคมนานาชาติเพื่อครีษณะจิตสำนึก จากหลากหลายประเทศ ที่ทำการสาธิตการบรรเลงเครื่องดนตรีและนำมาลงไว้เป็น

จำนวนมาก เพื่อทำการเผยแพร่และสอนวิธีการบรรเลงบทสวดมหามนต์และบทสวดอื่นๆ ในทำนอง และรูปแบบต่างๆ ไว้อย่างละเอียด สามารถเข้าใจง่าย ส่วนเครื่องดนตรีที่สอนนั้นจะเป็น ฮาร์โมนีเนียม และกลองมริดังกะ ตัวอย่างสาวกที่มีความชำนาญในการบรรเลงดนตรีของสมาคมนานาชาติเพื่อคริสตจักรสำคัญ กรุงเทพมหานคร คือ

นายพรจ สัจจวรรณ อายุ 26 ปี อาชีพ ครูสอนดนตรี เข้าร่วมเป็นสาวกสมาคมนานาชาติเพื่อ คริสตจักรสำคัญ กรุงเทพมหานคร อุทิศตนเสียสละรับใช้ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2552 เนื่องจากสนใจวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมของชาวอินเดียเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว และมีโอกาสได้ศึกษาศาสตร์ที่เกี่ยวกับดนตรีอินเดีย เดิมทีนั้นเป็นคนนับถือพระพิฆเนศและชอบค้นคว้าเรื่องราวเกี่ยวกับการบูชาและประวัติเทพฮินดูต่างๆ และให้ความสนใจเป็นพิเศษกับองค์พระกฤษณะ เพราะเมื่อได้ศึกษาค้นคว้าแล้วพบว่า ในเรื่องราวและกระบวนการของพระกฤษณะนั้นมีความเกี่ยวข้องกับเรื่องของปรัชญา การปฏิบัติสมาธิ ดนตรี และการเต้นรำ ซึ่งตรงกับเรื่องราวที่ตนเองกำลังสนใจ และสิ่งที่เป็นแรงจูงใจสำคัญ คือเห็นว่าในการสวดมนต์ทุกครั้ง จะมีการใช้เครื่องดนตรีพื้นบ้านของอินเดียเข้ามาเป็นส่วนประกอบ ซึ่งสิ่งนี้เองที่ตนเห็นว่ามีที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง

ภาพประกอบ 18 นพรจ สัจจวรรณ(ซ้ายมือสุด)ถ่ายภาพร่วมกับสาวกสมาคมคนอื่นๆ

ที่มา: นพรจ สัจจวรรณ. (2553).

นอกเหนือจากนั้น สิ่งที่ทำให้ยิ่งรู้สึกประทับใจคือพบว่า จอร์จ แฮร์ริสัน หนึ่งในสมาชิกวงสี่เต่าทองที่โด่งดังระดับโลก ก็เป็นสาวกสมาคมนานาชาติเพื่อคริสณะจิตสำนึกเช่นเดียวกัน จึงทำให้ยิ่งเกิดความศรัทธามากขึ้น หลังจากนั้นก็เริ่มค้นคว้า ศึกษาข้อมูลต่างๆ จนได้มาพบว่าที่ประเทศไทยก็มี สมาคมนานาชาติคริสณะจิตสำนึกอยู่ด้วยเช่นกัน จึงได้มาเข้าร่วมทำกิจกรรมต่างๆที่ทางสมาคมจัดขึ้น

ภาพประกอบ 19 นพรุจ สัจจวรรณ ขณะกำลังเล่นฮาร์โมนีเยมเพื่อทำสังคีตทาน

ที่มา: ยุวดี เสือใหญ่. (2556).

ปัจจุบันเมื่อมีการจัดกิจกรรมที่ศูนย์ฝึกปฏิบัติ จะเป็นผู้นำสวดมนต์ โดยการร้องเพลง และเล่นฮาร์โมนีเยม หรือในบางครั้งที่มีเทศกาลเฉลิมฉลองต่างๆ ที่สมาคมนานาชาติเพื่อคริสณะจิตสำนึกจัดขึ้น จะนำทสวดต่างๆมาแต่งทำนองใหม่ในแนวต่างๆ เช่น ป็อบ ร็อค และแสดงโชว์กับวงดนตรีสากล ซึ่งสิ่งนี้สาวกแต่ละคนสามารถทำได้เช่นกัน การเรียบเรียงเพลงจะออกมาในลักษณะใดขึ้นอยู่กับความคิดสร้างสรรค์ของแต่ละบุคคล ซึ่งสมาคมนานาชาติเพื่อคริสณะจิตสำนึกในต่างประเทศก็นิยมทำเช่นกัน และนอกจากนี้จะมีหน้าที่นำร้องเพลงสวดมนต์แล้ว ยังมีหน้าที่เป็นผู้ประกอบพิธีประจำวันหรือเทศกาลต่างๆ รวมไปถึงการดูแลพระปฎิมา รวมไปถึงเป็นผู้บรรยายและช่วยสอนปรัชญาที่เกี่ยวกับพระเวทและคำสอนจากคำภีร์ภควัทคีตาด้วย

นางสาวพัชรี นิลอำพร อายุ 23 ปี ปัจจุบันกำลังศึกษาอยู่ คณะมนุษยศาสตร์ สาขาวิชา สื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยรามคำแหง เข้าเป็นสาวกสมาคมนานาชาติเพื่อคริสตชนจิตสำนึก กรุงเทพมหานคร อุทิศตนเสียสละรับใช้คริสตชน ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2548 ได้เข้ารับการอุปสมบท และรับ ชื่อจากพระอาจารย์ คือ “มาตาฮวะปรียา เดวี ดาลี” (Madhavapriya Devi Dasi)

มาตาฮวะปรียา เดวี ดาลี รู้จักสมาคมนานาชาติเพื่อคริสตชนจิตสำนึก กรุงเทพมหานคร โดยการแนะนำจากเพื่อนชาวเนปาล และเมื่อได้เข้ามาสัมผัสกับกระบวนการคริสตชนจิตสำนึก จึงเกิด ความรู้สึกชื่นชอบและรู้สึกประทับใจ และเมื่อเริ่มศึกษาอย่างจริงจัง ก็ทำให้เกิดศรัทธาในคำสอน ตลอดจนหลักปฏิบัติจากคำภีร์พระเวท นอกเหนือจากคำสอนแล้วสิ่งหนึ่งที่รู้สึกชื่นชอบและมีความ ประทับใจเป็นพิเศษตั้งแต่ครั้งแรกที่เห็น คือเห็นสาวกของสมาคมใช้กลองพื้นบ้านของอินเดียตี ประกอบการสวดมนต์จึงเกิดความสนใจและเข้าไปสอบถาม จนได้ข้อมูลว่ากลองดังกล่าวเรียกว่า “กลองมริดังกะ” จากนั้นจึงเริ่มทำการศึกษาและฝึกหัดตีกลองมริดังกะด้วยตนเองเป็นต้นมา

ภาพประกอบ 20 มาตาฮวะปรียา เดวี ดาลี ขณะกำลังตีกลองมริดังกะเพื่อทำสังคีตทาน
ที่มา: ยุวดี เสือใหญ่. (2556).

มาตาฮวะปรียา เดวี ดาลี เริ่มต้นการฝึกหัดตีกลองมริดังกะ จากการฟังเพลงและจดจำ จังหวะมาหัดตีด้วยตนเอง ลองผิดลองถูกอยู่หลายครั้ง จากนั้นมีสาวกของสมาคมได้แนะนำว่าให้ลอง ค้นหาวิธีตีกลองจากอินเทอร์เน็ต www.youtube.com ที่มีสาวกจากทั่วโลกนำมาลงไว้เพื่อทำการ เผยแพร่ เครื่องดนตรีที่ใช้ในการฝึกนั้น จะใช้เครื่องดนตรีที่ของศูนย์ฝึกปฏิบัติ โดยอาศัยกินนอนอยู่ที่ สมาคมนานาชาติเพื่อคริสตชนจิตสำนึก ศูนย์นักศึกษา รามคำแหง 24 แยก 30 เป็นเวลา 3 ปี และ ในขณะที่ใช้ชีวิตอยู่ที่ศูนย์ปฏิบัติ ก็ทำการฝึกฝนตนเองจนสามารถตีกลองมริดังกะได้อย่างชำนาญ และเดินทางติดตามสาวกของสมาคมนานาชาติเพื่อคริสตชนจิตสำนึก กรุงเทพมหานคร ไปยังสถานที่ ต่างๆ เพื่อทำการเผยแพร่กระบวนการคริสตชนจิตสำนึกให้เป็นที่รู้จัก

ภาพประกอบ 21 มาตาฮวะปรียา (ซ้ายมือสุด) กำลังฮะรินามเผยแพร่กระบวนการคริษณะจิตสำนึก

ที่มา: มาตาฮวะประยา เดวี ดาสี. (2555).

2.2 เครื่องดนตรีที่ใช้ในการประกอบพิธีกรรม

หนึ่งในพิธีกรรมหลักของสมาคมนานาชาติเพื่อคริษณะจิตสำนึก คือการสวดมนต์และร้องเพลง ซึ่งเรียกว่าการทำ สังคีตทาน (Kirtan) ซึ่งการทำสังคีตทานนี้ จะใช้เครื่องดนตรีง่ายๆ บรรเลงประกอบการสวดมนต์ ส่วนใหญ่จะใช้เครื่องดนตรีพื้นบ้านของอินเดียคือ ฉิ่ง, กลองมริดังกะและฮาร์โมเนียม โดยมีความเชื่อว่าเครื่องดนตรีเหล่านี้เป็นเครื่องดนตรีศักดิ์สิทธิ์

2.2.1 จิ้ง (Kalta, Kartalas)

ภาพประกอบ 22 จิ้ง (Kalta, Kartalas)

ที่มา: ยุวดี เลือใหญ่. (2556).

จิ้ง มีชื่อเรียกหลายอย่าง เช่น กัลตา (Kalta) กาลตารัส (Kartalas) มันจีระ (manjira) หรือ ตาละ (Tal) เป็นเครื่องดนตรีที่เก่าแก่ที่สุดของอินเดีย จัดอยู่ในตระกูลฆะนะ ของการแบ่งประเภทเครื่องดนตรีแบบปัญจาบรูปร่างของอินเดีย ใช้สำหรับตีประกอบจังหวะในบทเพลงหรือใช้ประกอบการเต้นรำ (การตะนาฏยัม หรือ คาคัค) จากหลักฐานทางโบราณคดีในสมัยอารยธรรมลุ่มแม่น้ำสินธุ ปรากฏหลักฐานอย่างชัดเจน ในพระเวทเรียกเครื่องดนตรีชนิดนี้ว่า “อาฆาฏี” บางตำนานกล่าวว่า นารัดมุณีจะมีเครื่องดนตรีชนิดนี้ติดตัวอยู่เป็นประจำคู่กับ ทานปุระ (เครื่องดนตรีประเภทสายคล้าย ซิตาร์) นารัดมุณีเป็นบุตรของพระพรหมและเป็นศิษย์เอกของพระนารายณ์ นารัดมุณีเดินทางไปทั่วจักรวาลเพื่อสรรเสริญพระนามอันศักดิ์สิทธิ์ของพระเป็นเจ้า นารัดมุณีได้มีความเชี่ยวชาญทางขับร้องและการเต้นรำเป็นอย่างมากจนครั้งหนึ่ง นารัดมุณีได้มาเยือนโลกมนุษย์เพื่อสอนศาสตร์แห่งการรำ และการบรรเลงให้แก่ จันที ดาส

จันที ดาส มีความศรัทธาในการเผยแพร่พระนามอันศักดิ์สิทธิ์ของพระผู้เป็นเจ้าอย่างมาก นารัดมุณี จึงเห็นแก่ความพยายามของจันที ดาส และเห็นว่า จันที ดาส มีพรสวรรค์ด้านการร้องรำ จึงสอนศาสตร์นี้ให้แก่ จันที ดาส และเกิดเป็นเพลงสวดที่เรียกว่า bhajan หรือ ภาชัน บทเพลงแห่งการ

อุทิศตนเสียสละรับใช้ ปัจจุบันยังเป็นที่นิยมใช้ในหมู่การร้องเพลงสวดภชัน และกำกับจังหวะการเต้นรำภารตะนาฏยัม และ คารัค

ในสมาคมนานาชาติคริชณะเพื่อจิตสำนึก จึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นเครื่องดนตรีหลักในการใช้ประกอบการสวดมนต์ทำสังคีตทาน สวากส่วนใหญ่จะสามารถบรรเลงได้ ในการทำสังคีตทานแต่ละครั้ง ถ้าไม่มีเครื่องดนตรีอื่นหรือไม่มีนักดนตรี มีเพียงฉิ่งหนึ่งคู่ก็สามารถที่จะสวดมนต์ทำสังคีตทานได้

ภาพประกอบ 23 H.H B.V.V Narasimha Swami กำลังทำสังคีตทานที่สวนลุมพินี

ที่มา: ยุวดี เสือใหญ่. (2556).

การบรรเลง

ใช้ตีประกอบจังหวะ ทำหน้าที่ยี่นจังหวะคล้ายเมโทรโนมในดนตรีสากล มีลักษณะจังหวะดังนี้

Kalta Rhythm

Te Kha Ta Te Kha Ta Te Kha Ta Te Kha Ta Te Kha Ta Te Kha Ta Te Kha Ta Te Kha Ta

จากโน้ตด้านบนสามารถอธิบายวิธีการตีได้ดังนี้

ตีเปิดมือ ให้เสียงที่ดังออกมามีลักษณะคล้ายกับการตีฉิ่งให้ได้เสียง “ฉิ่ง” ในวงดนตรีไทย

ตีเปิดมือ โดยตีให้ฝ่าฉิ่งด้านหนึ่งสไลด์ไปกระทบกับขอบฉิ่งอีกด้าน คล้ายกับการตีฉาบ
เล็กเสียง “แซ่” ในวงดนตรีไทย

2.2.2 กลองมริดังกะ (Mridanga) หรือ โคล (Khol)

ภาพประกอบ 24 กลองมริดังกะ

ที่มา: ยุกติ เสือใหญ่. (2556).

กลองมริดังกะ เครื่องดนตรีประเภทเครื่องตีที่ขึงด้วยหนัง จัดอยู่ในเครื่องดนตรีประเภท
อว้นัทรระ ของการแบ่งประเภทเครื่องดนตรีแบบปัญจคूरियางค์ของอินเดีย มริดังกะเป็นภาษาสันสกฤต
รวมกันสองคำได้แก่ มริท+อังคะ แปลว่า เครื่องดินเผา เป็นกลองสองหน้า หุ่นกลองทำจากดินเผา
หน้าเล็กให้เสียงแหลม หน้าใหญ่ให้เสียงทุ้ม หน้ากลองทั้งสองหน้าทำจากหนังวัว

กลองมริดังกะในประเทศอินเดียมีอยู่หลายชนิด แต่ชนิดที่ใช้ในสมาคมนานาชาติเพื่อศรัทธาจิตสำนึก คือ โคล (Khol) มีต้นกำเนิดจากแถบเบงกอล โดยมีเรื่องเล่าสืบต่อกันมาตามความเชื่อของสมาคมนานาชาติเพื่อศรัทธาจิตสำนึกว่า ผู้ที่สร้างมริดังกะขึ้นมาคือ บาลาราม ซึ่งเป็นพี่ชายของคริษณะ เพื่อมอบให้กับนักบวชที่ชื่อว่า สังฆะเทพ สำหรับใช้ในการบรรเลงเพลงสวดสรรเสริญพระผู้เป็นเจ้า จึงมีการเรียกกลองมริดังกะประเภทนี้ว่า บาลาราม

เมื่อ 500 ปีก่อน ในยุคของ ชรี เซธันญะ อวตารรูปทองรวมระหว่างราดาราดิและคริษณะ ชรี เซธันญะ เป็นผู้ที่มีความเลื่อมใสศรัทธาในคำสอนของคริษณะเป็นอย่างมาก จึงทำการเผยแพร่คำสอนและพระนามอันศักดิ์สิทธิ์ของพระผู้เป็นเจ้า โดย ชรี เซธันญะ ใช้กลองมริดังกะตีและเดินไปตามหมู่บ้านต่างๆ เพื่อร้องเพลงและเอ่ยพระนามอันศักดิ์สิทธิ์ของคริษณะ จนทำให้คำสอนของคริษณะที่รู้จักของผู้คน

เรื่องราวเกี่ยวกับองค์ประกอบต่างๆ ของกลองมริดังกะได้ถูกรวบรวมไว้เป็นเหมือนคำสอน เช่น กลองทั้งใบคือองค์บาลาราม(Balarama) พี่ชายของคริษณะ หุ่นกลองเปรียบเสมือน ชรี เซธันญะ หน้ากลอง 2 ด้าน เปรียบเสมือนเป็นพี่กับน้อง หน้ากลองด้านเล็กเรียกว่า นิตยานันตะ (Nityananda) เปรียบเสมือนน้องชายของชรี เซธันญะ หน้ากลองด้านใหญ่เรียกว่า กะดาตาฮระ (Gadadhura) เปรียบเสมือนตัวชรีเซ ธันญะ สายหนังรัดกลองควรมีทั้งหมด 32 เส้น เนื่องจากตรงกับจำนวนพยัญชนะของมหามนต์ ที่มีทั้งหมด 32 พยางค์

สาวกของสมาคมนานาชาติเพื่อศรัทธาจิตสำนึก จะให้ความเคารพกลองมริดังกะเป็นอย่างมาก ก่อนจะทำการตีทุกครั้ง จะต้องระลึกถึงคริษณะและแสดงความเคารพ เมื่อเล่นเสร็จแล้ว จะต้องไม่วางกลองไว้เสมอกับพื้น ควรมีที่รองหรือวางไว้ในที่ที่เหมาะสม

ภาพประกอบ 25สาวกชาวเบลเยียมกำลังสาธิตการตีกลองมริดังกะ

ที่มา: ยูวดี เสือใหญ่. (2556).

ภาพประกอบ 26 สวากสมาคมนานาชาติเพื่อคริสตจักรจิตสำนึกใช้กลองมริดังกะตีประกอบในเผยแพร่

ที่มา: มาดาฮวะประยา เดวี ดาสี. (2555).

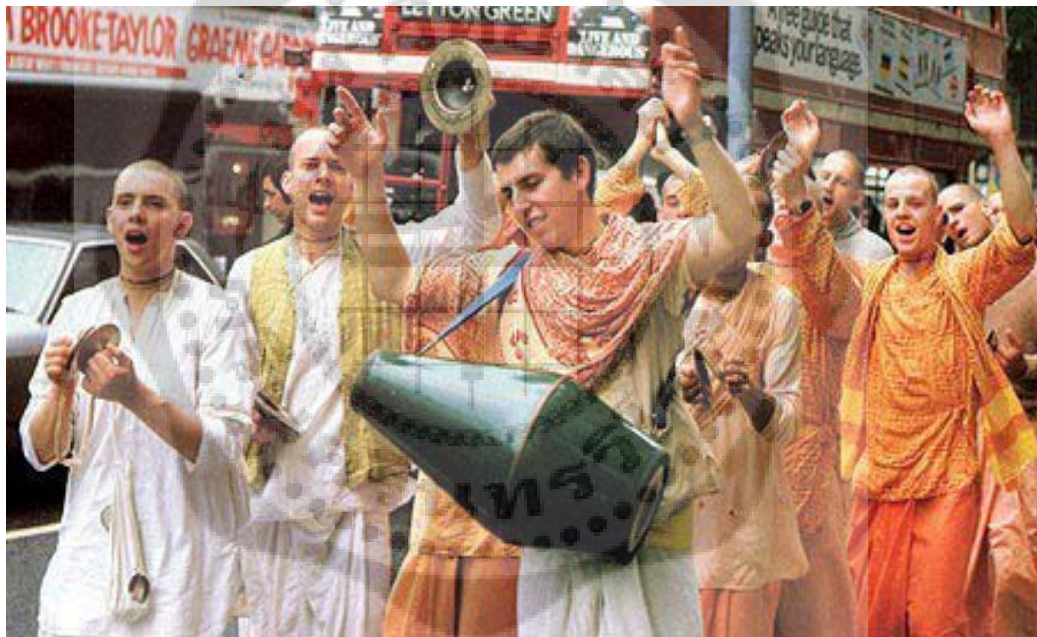
เนื่องจากกลองมริดังกะ มีลักษณะพิเศษ คือมีสายสะพาย สวากจึงสามารถนำกลองมริดังกะไปบรรเลงเพื่อทำการ ฮะรินาม เอ่ยนามพระผู้เป็นเจ้าเพื่อเป็นการเผยแพร่กระบวนการคริสตจักรจิตสำนึก ได้อย่างสะดวก แต่เนื่องจากกลองมริดังกะแบบโบราณทำจากดินเผา ชำรุดเสียหายง่าย และมีน้ำหนักมาก ทำให้เป็นอุปสรรคกับสวากในการนำกลองไปใช้ตามสถานที่ต่างๆ ปัจจุบันจึงมีผู้ผลิตกลองที่ทำจากวัสดุสังเคราะห์ออกมาจำหน่าย ซึ่งมีความทนทานน้ำหนักเบา มีความทันสมัย สีสันสวยงาม สามารถนำไปใช้งานไปอย่างสะดวก ส่วนใหญ่นิยมใช้ในหมู่สวากชาวยุโรปและอเมริกา

ภาพประกอบ 27 กลองมริดังกะโคลที่ผลิตจากวัสดุสังเคราะห์

ภาพประกอบ 28 กลองมริดังกะโคลที่ผลิตจากวัสดุสังเคราะห์

ภาพประกอบ 29 สาวกชาวต่างชาติใช้กลองมริดังกะที่ผลิตจากวัสดุสังเคราะห์

การบรรเลง

ใช้ตีบรรเลงประกอบจังหวะ ควบคู่ไปกับการสวดมนต์ วิธีการตีจะใช้ฝ่ามือและนิ้วตีหรือสับดลงบนหน้ากลองให้เกิดเสียงในระดับต่างๆ

- หน้าเล็กจะให้เสียงที่สูง ใช้มือขวาตี โดยการสับดปลายนิ้วลงบนหน้ากลองให้เกิดเสียง
- หน้าใหญ่จะให้เสียงที่ทุ้มต่ำ ใช้มือซ้ายตีให้เกิดเสียง

แต่ละบทเพลงจะมีรูปแบบการตีหรือแพทเทิร์นการตีที่แตกต่างกันออกไป รูปแบบการตีนี้ทางสมาคมนานาชาติเพื่อคริสณะจิตสำนึกจะเรียกว่า “มนตรา” (Mantra) ซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมาก แต่ละมนตราจะมีลักษณะการตี และระดับเสียงที่แตกต่างกัน

ตัวอย่างมนตราที่นิยมใช้ในสมาคมนานาชาติเพื่อคริสณะจิตสำนึก กรุงเทพมหานคร

มนตราที่ 1 Long Beat ใช้กับเพลงที่มีจังหวะช้า

Long Beat

Khik Ki Ni Gha Dha Gha Dhe Ghe Dha Dhai Tik Ta Ta Te te Te te Ta

จากโน้ตด้านบน มีลักษณะการตีดังนี้

Khik มือซ้ายตีเปิดมือ

Ki มือซ้ายตีปิดมือ

Ni มือขวาตีเปิดมือ

Gha มือซ้ายตีเปิดมือ

Dha ตีเปิดมือพร้อมกันทั้งซ้ายและขวา

Dhai ตีพร้อมกันทั้งสองมือ มือขวาตีปิด มือซ้ายตีเปิด

Tik มือขวาตีปิดมือ

Ta มือขวาตีเปิดมือ

Te มือขวาตีเปิดมือโดยใช้นิ้วสับดลง

te มือขวาตีปิดมือโดยใช้นิ้วสับดขึ้น

มนตราที่ 2 Shot Beat ใช้กับเพลงที่มีจังหวะปานกลาง

Shot Beat

Dha Gi Te Re Ta Ge Dhe Na

จากโน้ตด้านบน มีลักษณะการตีดังนี้

Dha มือซ้ายตีเปิดมือ

Gi มือซ้ายตีเปิดมือ

Te มือขวาตีปิดมือ

Re ตีพร้อมกันทั้งสองมือ มือขวาตีเปิดมือ มือซ้ายตีปิด

มือ

Ta มือขวาตีปิดมือ

Ge มือซ้ายตีเปิดมือ

Dhe ตีพร้อมกันทั้งสองมือ มือขวาตีปิดมือ มือซ้ายตีเปิดมือ

Na มือขวาตีปิดมือ

มหาราที่ 3 Fast Beat ใช้กับเพลงที่มีจังหวะเร็ว

Fast Beat

Dhin Thi Thak Gho Dhi Na

จากโน้ตด้านบน มีลักษณะการตีดังนี้

- Dhin** มือซ้ายตีเปิดมือ
Thi มือขวาตีปิดมือ
Thak ตีพร้อมกันทั้งสองมือ มือขวาตีเปิดมือ มือซ้ายตีปิดมือ
Gho มือซ้ายตีปิดมือ
Dhi ตีพร้อมกันทั้งสองมือ มือขวาตีปิดมือ มือซ้ายตีเปิดมือ
Na มือขวาตีปิดมือ

มหาราที่ 4 Tihai Beat (Fill in) ใช้ตีส่งระหว่างท่อนเพลง

Fill in

The Re Khe Ta Jha The Re Khe Ta Jha The Re Khe Ta Jha

จากโน้ตด้านบน มีลักษณะการตีดังนี้

- The** มือขวาตีปิดมือ **Re** มือขวาตีเปิดมือ
Kha มือซ้ายตีปิดมือ **Ta** มือขวาตีเปิดมือ
Jha ตีเปิดมือพร้อมกันทั้งมือซ้ายและมือขวา

มทราที่ 5 Alankala ใช้ตีในวรรคสุดท้ายของเพลงช้า เพื่อใช้เชื่อมไปสู่เพลงที่มีจังหวะ

เร็ว

The End

Thi Thak Thi Thak Thi Thak Gho Dhin Thak

จากโน้ตด้านบน มีลักษณะการตีดังนี้

Thi มือขวาตีปิดมือ

Thak ตีพร้อมกันทั้งสองมือ มือขวาตีเปิดมือ มือซ้ายตีปิดมือ

Gho มือซ้ายตีปิดมือ

Dhin ตีพร้อมกันทั้งสองมือ มือขวาตีปิดมือ มือซ้ายตีเปิดมือ

ข้อสังเกตจากลักษณะการตีกลองมริดังกะโกลเสียงต่าง ๆ บางเสียงมีลักษณะการตีที่เหมือนกัน แต่มีชื่อเรียกเสียงแตกต่างกัน เนื่องจากการกำหนดเสียงการตีกลองของชาวอินเดีย นิยมเรียกให้เสียงแตกต่างกันเพื่อความไพเราะ สอดคล้องนำฟังเวลาท่องจังหวะกลอง

2.2.3 ฮาร์โมนีเยม (Harmonium)

ภาพประกอบ 30 ฮาร์โมนีเยม

ที่มา: ยวดี เสือใหญ่. (2556).

ฮาร์โมนีเยม เป็นเครื่องดนตรีประเภทคีย์บอร์ด อาศัยแรงดันของลมผ่านลิ้นโลหะทำให้เกิดเสียง ในช่วงกลางศตวรรษที่ 19 มีชนชั้นชาวฝรั่งเศส ได้นำฮาร์โมนีเยมเข้ามาเผยแพร่ในประเทศอินเดีย และได้รับความนิยมเป็นอย่างมากมาจนถึงปัจจุบัน เราจะพบเห็นได้ทั่วไปว่าชาวอินเดีย นิยมใช้ฮาร์โมนีเยมบรรเลงประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ โดยเฉพาะพิธีกรรมของชาวฮินดูและชาวซิกข์ สาวกของสมาคมนานาชาติเพื่อคริสณะจิตสำนึก กรุงเทพมหานคร จะใช้ฮาร์โมนีเยมบรรเลงทำนองหลักควบคู่ไปกับการสวดมนต์ทำสังคีตทาน ซึ่งรับเอาแบบอย่างมาจากวัฒนธรรมนี้มาจากอินเดีย

ภาพประกอบ 31 ลักษณะการนั่งบรรเลงฮาร์โมนีเยม

ที่มา: ยวดี เสือใหญ่. (2556).

การบรรเลง

ผู้บรรเลงจะนั่งบรรเลงในท่าขัดสมาธิ มือข้างขวาใช้สำหรับกดลิ้นนิ้วให้เกิดเสียงเพื่อดำเนินทำนองเพลง มือด้านซ้ายทำหน้าที่ป้อนลม โดยการดึงถุงลมเข้า-ออก เป็นจังหวะ

2.3 บทเพลง

บทเพลงต่าง ๆ ที่สมาคมนานาชาติเพื่อคริสณะจิตสำนึก กรุงเทพมหานคร ใช้ในการประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ นั้น มีอยู่มากมาย ล้วนแล้วแต่เป็นบทมนต์อันศักดิ์สิทธิ์ทั้งสิ้น การร้องเพลงและสวดมนต์แบบหมูนี ที่เรียกว่าการทำสังคีตทาน (Kritan) เพลงที่สมาคมนานาชาติเพื่อคริสณะจิตสำนึก กรุงเทพมหานครใช้เป็นประจำได้แก่

2.3.1 มนต์สรรเสริญพระอาจารย์ (Sri Sri Gurvastakam)

2.3.2 ฮะเรคริชณะมหามนต์ (Hare Krishna Maha-Mantra)

2.3.3 มนต์ปกป้องคุ้มครอง (Nrsimha dev)

2.3.4 โกระ-อาระที (Gaura-Arati)

2.3.5 มนต์พระสาตะ – เสวายะ (Prasadum Sevaya)

ลักษณะวิธีการบรรเลงและขับร้อง จะมีผู้นำร้อง 1 คน เรียกว่า “ผู้นำสวด” ซึ่งเป็นสาวกเพศหญิงหรือเพศชายก็ได้ ส่วนใหญ่จะเป็นสาวกที่มีน้ำเสียงไพเราะน่าฟัง ผู้นำสวดจะร้องนำทีละวรรคเพลง จากนั้นสาวกทุกคนจะร้องตาม เป็นแบบนี้เหมือนกันทุกเพลง ซึ่งบทเพลงที่นำมาศึกษามี 3 บทเพลงดังนี้

1. มนต์สรรเสริญพระอาจารย์

มนต์สรรเสริญพระอาจารย์ มีชื่อเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า ชรี ชรี เกิร์ฟ อัชทะคะ (Sri Sri Gurvastakam) เป็นเพลงสรรเสริญพระอาจารย์ ใช้ร้องและบรรเลงประกอบการทำพิธีบูชาอารตีในช่วงเช้า เรียกกันในหมู่สาวกชาวไทยว่า “เพลงอารีเช้า” บทเพลงกล่าวถึงพระคุณอันประเสริฐของพระอาจารย์ เป็นการกล่าวสรรเสริญและระลึกถึงพระคุณของพระอาจารย์

มนต์สรรเสริญพระอาจารย์ (Sri Sri Gurvastakam)

เนื้อร้อง

ท่อนที่ 1

สัมสาระ – ดวานะละ – ลีตะ – โลกะ

ทราณายะ คารุณยะ – กะนากะนะทวม

พราพทัสยะ คัลยณะ กุณารณะวัสยะ

วันเด กุโรฮ ชรี – ชะระณาระวินตัม

คำแปล

พระอาจารย์ได้รับพรจากมหาสมุทรแห่งเมตตา เปรียบเสมือนตั้งหมู่เมฆที่หลั่งน้ำลงมาเพื่อดับไฟป่า พระอาจารย์นำเราให้ออกจากโลกวัฏฏ์ที่แสนทรมาณด้วยการดับไฟอันร้ายแรงแห่งชีวิตวัฏฏ์ ข้าพเจ้าขอแสดงความเคารพอย่างสูงแด่พระอาจารย์รูปนี้ผู้ซึ่งเป็นมหาสมุทรแห่งคุณธรรมล้ำเลิศ

ท่อนที่ 2

มะฮาพระโอบฮ คีระทะนะ – นริทยะ – กิทะ

วาติทะระ – มาดยัน – มะนะโส ระเสนะ

โรมานชะ – คัมพาชรุ – ทะรังกะ – บาโจ

วันเด กุโรฮ ชรี – ชะระณาระวินตัม

คำแปล

พระอาจารย์มีความสุขเสมอกับขบวนการ สัจคีระทะนะ ขององค์เชษฐันญะมะฮาพระบุ ท่าน สวดภาวนาพระนามอันศักดิ์สิทธิ์ เล่นดนตรี ร้องเพลง เต็มไปด้วยความสุข เพราะท่านได้รับรสแห่ง การอุทิศตนและเสียสละที่บริสุทธิ์ภายในดวงใจ บางครั้งขนของท่านตั้งชัน บางครั้งท่านรู้สึกตัวสั่น และบางครั้งน้ำตาของท่านไหลรินออกมาจากดวงตาดังคลื่นน้ำ ข้าพเจ้าขอแสดงความเคารพอย่าง สูงแทบพระบาทรูปดอกบัว แต่พระอาจารย์รูปนี้

ท่อนที่ 3

ชรี – วิกระฮาราตะนะ – นิทยะ – นานา

ชริงการะ – ทัน – มันดิระ – มารจะนาโด

ยุคทัสยะ บัดธามช ชะ นิยุณะโท พิ

วันเด กุโรฮ ชรี – ชะระณาระวินตัม

คำแปล

พระอาจารย์ปฏิบัติการบูชา ชรี ราดา และคริชณะ อยู่ที่วัดเสมอ ท่านแนะนำให้สาวก ปฏิบัติการบูชาเช่นเดียวกัน เหล่าสาวกตกแต่งประดับประดาพระปฏิมาด้วยอาภรณ์และ เครื่องประดับ อันสวยงามสดงดงาม ทำความสะอาดวัดและปฏิบัติการบูชาอื่นๆ ในทำนองเดียวกันนี้แต่ พระเจ้า ข้าพเจ้า ขอแสดงความเคารพอย่างสูงแทบพระบาทรูปดอกบัว แต่พระอาจารย์รูปนี้

ท่อนที่ 4

ชะทฺุร – วิดา – ชรี – บะกะวัท – พระสาตะ

สวาดว – อันนะ – ทริพทาน ฮะริ – บัคคะ – สังگان

คริทไววะ ทริพทิม บะจะทะฮ สะไดวะ

วันเต กุโรย ชรี – ชะระณาระวินตัม

คำแปล

พระอาจารย์ถวายภัตตาหารอันโอชะ 4 ชนิด แต่องค์ศรีชณะ อยู่เสมอ (ตั้งเช่นภัตตาหารที่ใช้เคี้ยว ใช้เลีย ใช้ดูด ใช้ดื่ม) เมื่อพระอาจารย์และเห็นสาวกพึงพอใจในการรับประทาน บะกะวัท พระสาตัม ท่านก็รู้สึกพอใจ ข้าพเจ้าขอแสดงความเคารพอย่างสูง แทบพระบาทรูปดอกบัว แต่พระอาจารย์รูปนี้

ท่อนที่ 5

ชรี – ราติคา – มาตะวะโยร อพาระ

มาตุรยะ – ลีลา – กุณะ – รุพะ – นามนาม

พระทิต – คชะณาสวาดะนะ – โลลุพัสยะ

วันเต กุโรย ชรี – ชะระณาระวินตัม

คำแปล

พระอาจารย์มีความกระตือรือร้นเสมอ ในการสดับฟังและสนทนาเกี่ยวกับศีลาความรักที่ไม่มีที่สิ้นสุด ระหว่างราติคา และมาตะวะ ทั้งคุณสมบัติ พระนามและรูปลักษณะของทั้งสองพระองค์ พระอาจารย์ปรารถนาที่จะได้รับรสเช่นนี้อยู่ทุกนาที ข้าพเจ้าขอแสดงความเคารพอย่างสูง แทบพระบาทรูปดอกบัวพระอาจารย์รูปนี้

ท่อนที่ 6

นิคุณจะ – ยูโน ระที – เคลิ – สิตดูโย

ยา ยาลิบิร ยุคทิริ อเพคชะณียา

ทะทราที – ดาดชยาด อที – วัลละบัสยะ

วันเด กุโรฮ ชรี – ชะระณาระวินตัม

คำแปล

พระอาจารย์เป็นที่รักยิ่ง เพราะว่าท่านมีความชำนาญในการสนับสนุนรับใช้พวกโกบี ซึ่งช่วยกันจัดแจงเตรียมเพื่อให้การเสกสมระหว่าง ราดาและคริชนะ มีรสชาติที่สมบูรณ์สูงสุดในพุ่มไม้แห่งวรินดาวะนะ ข้าพเจ้าขอแสดงความเคารพด้วยความถ่อมตนอย่างยิ่ง แทบพระบาทรูปดอกบัวแต่พระอาจารย์รูปนี้

ท่อนที่ 7

สาคชาต – ตะริทเวนะ สะมัสทะ – ชาสไทร

อุคทัส ทะทา บาพะยะทะ เอวะ สัตบิฮ

คินทุ พระโบร ยะฮ พริยะ เอวะ ทัสยะ

วันเด กุโรฮ ชรี – ชะระณาระวินตัม

คำแปล

พระอาจารย์ควรได้รับการเคารพบูชาเปรียบเสมือนพระเจ้าสูงสุด เพราะว่าท่านเป็นผู้รับใช้องค์สนิทที่สุดของพระเจ้า สิ่งนี้เป็นที่ทราบกันดี ในพระคัมภีร์และปฏิบัติโดยผู้ที่เชื่อถือได้ทั้งหลาย ฉะนั้นข้าพเจ้าขอแสดงความเคารพอย่างสูงแทบพระบาทรูปดอกบัว ของพระอาจารย์รูปนี้ ซึ่งเป็นผู้แทนที่เชื่อถือได้ของ ชรี ฮะริ (คริชนะ)

ตอนที่ 8

ยัสยะ พระสาตาด บะกะวัต – พระสาโด

ยัสยาพระสาदान นะ กะทิส คุโท พิ

ดยายัน สทุวัมส ทัสยะ ยะซัส ทริ – สันดยัม

วันเด กุโรฮ ชรี – ชะระณาระวินตัม

คำแปล

ด้วยพระกรุณาธิคุณของพระอาจารย์ ข้าพเจ้าจึงได้รับพรจากองค์คริชณะ หากปราศจากพระกรุณาธิคุณของพระอาจารย์ ข้าพเจ้าก็ไม่สามารถทำความเจริญก้าวหน้า ฉะนั้น ข้าพเจ้าควรจะระลึกและสรรเสริญพระอาจารย์อย่างน้อยวันละสามครั้ง ข้าพเจ้าควรแสดงความเคารพอย่างสูง แทนพระบาทรูปดอกบัว แต่พระอาจารย์รูปนี้

81 82 83 84

85 86 87 88

89 90 91 92

93 94 95 96

97 98 99 100

101 102 103 104

105 106 107 108

109 110 111 112

113 114 115 116

117 118 119 120

81 82 83 84
85 86 87 88
89 90 91 92
93 94 95 96
97 98 99 100
101 102 103 104
105 106 107 108
109 110 111 112
113 114 115 116
117 118 119 120

ริอหน้า 121 122 123 124
 ริอกลุ่ม คชา ชนส ฤ วัน ส ทัด สะ สะ ชัยศรี สัน คณัน วัน เด ฤ โยธ ศรี สะ ระ เชา ระ วัน คัม

ริอหน้า 125 126 127 128
 ริอกลุ่ม คชา ชนส ฤ วัน ส ทัด สะ สะ ชัยศรี สัน คณัน วัน เด ฤ โยธ ศรี สะ ระ เชา ระ วัน คัม

จากการวิเคราะห์ห้องประกอบทางด้านทำนอง (Melody) ของบทเพลงมนต์สรรเสริญ
 พระอาจารย์ พบว่า มีองค์ประกอบทางด้านทำนองดังนี้

บันไดเสียง (Scale)

การใช้บันไดเสียงในการประพันธ์แนวทำนองของเพลงมนต์สรรเสริญพระอาจารย์ พบว่า
 ผู้ประพันธ์ นำเอาบันไดเสียง F Major มาเป็นองค์ประกอบหลักในการประพันธ์ทำนองทั้งหมด

ช่วงเสียง (Range)

การใช้ช่วงเสียงในการประพันธ์แนวทำนองของเพลงมนต์สรรเสริญพระอาจารย์ พบว่า
 ผู้ประพันธ์ ได้นำเอาช่วงเสียงมาเป็นองค์ประกอบในการประพันธ์ ซึ่งประกอบด้วย

- เสียงต่ำสุดของบทเพลง คือเสียง A3 เมื่อเปรียบเทียบกับ Middle C เท่ากับ C4
- เสียงสูงสุดของบทเพลง คือเสียง C5 เมื่อเปรียบเทียบกับ Middle C เท่ากับ C4

สรุปได้ว่า เสียงต่ำสุดและเสียงสูงสุด (A3 – C5) มีความห่างเท่ากับ คู่ 10 Minor

การเคลื่อนทำนอง (Motion)

การเคลื่อนทำนองของเพลงมนต์สรรเสริญพระอาจารย์ พบว่า ผู้ประพันธ์ได้นำเอาวิธีการ
 เคลื่อนทำนองแบบตามขั้น (Conjunct Motion) มาเป็นองค์ประกอบหลักในการประพันธ์ทำนอง

คีตลักษณะวิเคราะห์

โครงสร้างโดยรวมของการประพันธ์ทำนอง พบว่า ผู้ประพันธ์ใช้เทคนิคการเลียนแบบห่างระดับทำนอง ซึ่งเป็นเทคนิคการเลียนระหว่าง 2 แนวทำนอง (Sequential Imitation) เป็นองค์ประกอบหลัก

ลักษณะจังหวะ

อัตราจังหวะ (Time Signature)

เพลงมนต์สรรเสริญพระอาจารย์ ใช้อัตราจังหวะแบบอัตราธรรมดา (Simple Time) โดยมีการใช้อัตราจังหวะแบบ 4/4 เป็นองค์ประกอบหลัก

อัตราความเร็ว (Tempo)

เพลงมนต์สรรเสริญพระอาจารย์ ใช้อัตราความเร็วเท่ากับ 132 โดยมีอัตราความเร็วคงที่ตลอดทั้งเพลง

จังหวะกลองมรุตังกะที่ใช้ตีเข้ากับมนต์สรรเสริญพระอาจารย์นี้ ใช้มนตราแบบ Long Beat

Long Beat

Khik Ki Ni Gha Dha Gha Dhe Ghe Dha Dhai Tik Ta Ta Te te Te te Ta

2. ฮะเร คริชณะ มหามนต์ (Hare Krishna Maha-Mantra)

บทมหามนต์นี้เป็นบทเพลงบทสำคัญที่สุดของสมาคมนานาชาติเพื่อคริสณะจิตสำนึกทั่วโลก เปลี่ยบเสมือนการเอ่ยพระนามของพระผู้เป็นเจ้า คือ คริชณะ เพื่อเป็นการสรรเสริญ แต่ก่อนที่เริ่มร้องบทมหามนต์ สาวกจะต้องเริ่มต้นด้วยการร้องเพลงบทที่กล่าวสรรเสริญพระคุณของกูรูหรือพระอาจารย์ก่อนทุกครั้ง มนต์บทนี้ชื่อว่า “ซรีละ พระบุพาด พระณะที จากนั้นจึงต่อด้วย ฮะเรคริชณะ มหามนต์ ซึ่งจะทำการบรรเลงและขับร้องต่อเนื่องไปเรื่อยๆ เป็นระยะเวลาานพอสสมควร โดยสลับสับเปลี่ยนทำนองและจังหวะไปเรื่อยๆ เพื่อความสนุกสนาน สาวกสมาคมนานาชาติเพื่อคริสณะจิตสำนึก จากทั่วโลก จประพันธ์ทำนองมหามนต์ไว้อย่างมากมายซึ่งจะยกมาเป็นตัวอย่าง ทำนองดังนี้

ชรีละ พระบุพาด พระณะที

เห็อร้อย

ท่อนที่ 1

นะมะ โอม วิชณฺ-พาดายะ คริชณะ-เพรชทำยะ บฺ-ทะเล

ชรีมะเท บัคฺติเวดาชะ-สวามิน อิติ นามิเน

คำแปล

ข้าพเจ้าขอแสดงความเคารพอย่างสูง แต่พระกรณมาธิคุณเจ้า เอ.ซี.บัคฺติเวตฺนชะ สวามิ พระบุพาด ผู้ซึ่งเป็นที่รักยิ่งของคริชณะ โดยยึดเอาพระบาทรูปดอกบัวขององค์เป็นที่พึ่ง

ท่อนที่ 2

นะมัส เท สารัสวะเท เดเว โกระ-วาณิ-พระชาริเณ

นิรวิเชชะ-ชฺนยะวาติ-พาชชาทยะ-เดชะ-ทาริเณ

คำแปล

โอ พระอาจารย์ ทาสแห่งสระรัสสะที โกสวามี พวกข้าพเจ้าขอแสดงความเคารพอย่างสูง แต่ท่าน ที่กรุณาสอนศาสน์จากองค์เชชฺนญะเดวะ และจัดส่งผู้อยู่ในประเทศตะวันตก ซึ่งเต็มไปด้วย ลัทธิที่ไร้รูปลักษณ์ และลัทธิสูญเปล่า

ท่อนที่ 3

ชรี-คริชณะ-เชชฺนญะ-พระบุ นิทยานันตะ

ชรี-อะดเวทะ กะดาตะระ ชรีวาสะติ-โกระ-บัคฺชะ วรินตะ

คำแปล

ขอความเจริญรุ่งเรืองจงมีแด่องค์ ชรี คริชณะ เชชฺนญะ มะฮาพระบุ องค์นิทยานันตะ , อะดเวทะ อาชารยะ, กะดาตะระ พันดิทะ พระบุ, และชรีวาสะ ทาคุระ และสาวกทั้งหลายที่ปฏิบัติ ตามพระบาทของท่านเหล่านี้

ชรีละ พระบุพาด พระณะที

ชรีละ พระบุพาด พระณะที

1 ชรีละ โอม รั ช ญ พาด ติ ศรี ชนะ เทรา ทา ติ ญ..... ฆะ เต ศรี ฆะ เท บัด ติ เว

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

43

44

45

46

47

48

วณ

ศะ

จากการวิเคราะห์ห้องค์ประกอบทางด้านทำนอง (Melody) ของบทเพลงซรีละ พระบุพาด พระณะที พบว่า มีองค์ประกอบทางด้านทำนองดังนี้

บันไดเสียง (Scale)

การใช้บันไดเสียงในการประพันธ์แนวทำนองของเพลงซรีละ พระบุพาด พระณะที พบว่าผู้ประพันธ์ นำเอาบันไดเสียง C Major มาเป็นองค์ประกอบหลักในการประพันธ์ทำนองทั้งหมด

ช่วงเสียง (Range)

การใช้ช่วงเสียงในการประพันธ์แนวทำนองของเพลงซรีละ พระบุพาด พระณะที พบว่าผู้ประพันธ์ ได้นำเอาช่วงเสียงมาเป็นองค์ประกอบในการประพันธ์ ซึ่งประกอบด้วย

- เสียงต่ำสุดของบทเพลง คือเสียง C4 เมื่อเปรียบเทียบกับ Middle C เท่ากับ C4
- เสียงสูงสุดของบทเพลง คือเสียง G4 เมื่อเปรียบเทียบกับ Middle C เท่ากับ C4

สรุปได้ว่า เสียงต่ำสุดและเสียงสูงสุด (C4 – G4) มีความห่างเท่ากับ คู่ 5 Perfect

การเคลื่อนทำนอง (Motion)

การเคลื่อนทำนองของเพลงซรีละ พระบุพาด พระณะที พบว่า ผู้ประพันธ์ได้นำเอาวิธีการเคลื่อนทำนองแบบตามขั้น (Conjunct Motion) มาเป็นองค์ประกอบหลักในการประพันธ์ทำนอง และพบว่าการเคลื่อนทำนองแบบข้ามขั้น (Disjunct Motion) ในทุกช่วงของการเปลี่ยนวรรคเพลง

คีตลักษณะวิเคราะห์

โครงสร้างโดยรวมของการประพันธ์ทำนอง พบว่า ผู้ประพันธ์ใช้เทคนิคการแบ่งประโยคของทำนอง (Phrasing) ซึ่งเป็นเทคนิคการประพันธ์เพลงด้วยความเข้าใจประโยคต่างๆ โดยรู้จักการแบ่งประโยคถามและตอบ เช่น โน้ตเพลงซรีละ พระบุพาด พระณะที ในห้องที่ 1-4 จัดเป็นประโยคถาม และ โน้ตเพลงห้องที่ 5-8 จัดเป็นประโยคตอบ เป็นต้น

ลักษณะจังหวะ

อัตราจังหวะ (Time Signature)

เพลงซรีละ พระนพชาติ พระณะที ใช้อัตราจังหวะแบบอัตราธรรมดา (Simple Time) โดยมีการใช้อัตราจังหวะแบบ 4/4 เป็นองค์ประกอบหลัก

อัตราความเร็ว (Tempo)

เพลงของเพลงซรีละ พระนพชาติ พระณะที ใช้อัตราความเร็วเท่ากับ 108.6 โดยมีอัตราความเร็วคงที่ตลอดทั้งเพลง

ฮะเร คริชณะ มหามนต์

เนื้อร้อง

ฮะเร คริชณะ ฮะเร คริชณะ
คริชณะ คริชณะ ฮะเร ฮะเร
ฮะเร รามะ ฮะเร รามะ
รามะ รามะ ฮะเร ฮะเร

คำแปล

คริชณะ หมายถึง ผู้มีเสน่ห์สูงสุด มีคุณสมบัติหกประการโดยสมบูรณ์ คือ ความร่าเริง
ความสง่างาม ความรู้ ชื่อเสียง พลังอำนาจ และความเสียสละ
ฮะเร หมายถึง เป็นพลังเบื้องสูงหรือพลังแห่งความสุขของพระองค์
รามะ หมายถึง ความสุขเกษมสำราญสูงสุด

ฮะเร คริชณะ มหามนต์ทำนองที่ 1

ฮะเร คริชณะ ทำนองที่ 1

ขลุ่ยนำ

ขลุ่ยทุ้ม

ฮะ เร ครี ช โณ โณ เร ครี ช โณ โณ เร ครี ช โณ โณ เร ครี ช โณ โณ เร โห โห เร เร โห โห เร เร

โห โห เร เร โห โห เร เร โโ

โโ

โโ เร ครี ช โณ โณ เร ครี ช โณ โณ เร ครี ช โณ โณ เร โโ

โโ โโ โโ โโ โโ โโ โโ โโ

โโ โโ โโ โโ โโ โโ โโ โโ

โโ โโ โโ โโ โโ โโ โโ โโ

โโ โโ โโ โโ โโ โโ โโ โโ

โโ โโ โโ โโ โโ โโ โโ โโ

โโ โโ โโ โโ โโ โโ โโ โโ

โโ โโ โโ โโ โโ โโ โโ โโ

โโ โโ โโ โโ โโ โโ โโ โโ

จากการวิเคราะห์ห้วงค์ประกอบทางด้านทำนอง (Melody) ของบทเพลงฮะเร คริชณะ มหามนต์ ทำนองที่ 1 พบว่า มีองค์ประกอบทางด้านทำนองดังนี้

บันไดเสียง (Scale)

การใช้บันไดเสียงในการประพันธ์แนวทำนองของเพลงฮะเร คริชณะ มหามนต์ ทำนองที่ 1

พบว่าผู้ประพันธ์ นำเอาบันไดเสียง C Major มาเป็นองค์ประกอบหลักในการประพันธ์ทำนองทั้งหมด

ช่วงเสียง (Range)

การใช้ช่วงเสียงในการประพันธ์แนวทำนองของเพลงสระเร คริษณะ มหามนต์ ทำนองที่ 1 พบว่าผู้ประพันธ์ได้นำเอาช่วงเสียงมาเป็นองค์ประกอบในการประพันธ์ ซึ่งประกอบด้วย

- เสียงต่ำสุดของบทเพลง คือเสียง C4 เมื่อเปรียบเทียบกับ Middle C เท่ากับ C4
- เสียงสูงสุดของบทเพลง คือเสียง G4 เมื่อเปรียบเทียบกับ Middle C เท่ากับ C4

สรุปได้ว่า เสียงต่ำสุดและเสียงสูงสุด (C4 – G4) มีความห่างเท่ากับ คู่ 5 Perfect

การเคลื่อนทำนอง (Motion)

การเคลื่อนทำนองของเพลงสระเร คริษณะ มหามนต์ ทำนองที่ 1 พบว่า ผู้ประพันธ์ได้นำเอาวิธีการเคลื่อนทำนองแบบตามขั้น (Conjunct Motion) มาเป็นองค์ประกอบหลักในการประพันธ์ทำนอง และพบว่าการเคลื่อนทำนองแบบข้ามขั้น (Disjunct Motion) ในทุกช่วงของการเปลี่ยนวรรคเพลง

คีตลักษณะวิเคราะห์

โครงสร้างโดยรวมของการประพันธ์ทำนอง พบว่า ผู้ประพันธ์ใช้เทคนิคการเลียนแบบห่างระดับทำนอง ซึ่งเป็นเทคนิคการเลียนระหว่าง 2 แนวทำนอง (Sequential Imitation) เป็นองค์ประกอบหลัก และใช้เทคนิคการซ้ำทำนอง (Repetition) เข้ามาเป็นองค์ประกอบร่วมด้วย

ลักษณะจังหวะ

อัตราจังหวะ (Time Signature)

เพลงสระเร คริษณะ มหามนต์ ทำนองที่ 1 ใช้อัตราจังหวะแบบอัตราธรรมดา (Simple Time) โดยมีการใช้อัตราจังหวะแบบ 4/4 เป็นองค์ประกอบหลัก

อัตราความเร็ว (Tempo)

เพลงสระเร คริษณะ มหามนต์ ทำนองที่ 1 ใช้อัตราความเร็วเท่ากับ 108 โดยมีอัตราเร็วคงที่ตลอดทั้งเพลง

ฮะเร คริษณะ มหามนต์ทำนองที่ 2

ฮะเรคริษณะ ทำนองที่ 2

ทำนอง

0 1 2 3 4
ฮะ เร คริ ช ณะ ฮะ เร คริ ช ณะ คริ ช ณะ คริ ช ณะ ฮะ เร ฮะ เร

5 6 7 8 9
รา มะ ฮะ เร รา มะ ฮะ เร รา มะ ฮะ เร ฮะ เร ฮะ เร คริ ช ณะ ฮะ เร

10 11 12 13 14
คริ ช ณะ คริ ช ณะ คริ ช ณะ ฮะ เร ฮะ เร ฮะ เร รา มะ ฮะ เร รา มะ รา มะ

15 16 17 18 19
รา มะ ฮะ เร ฮะ เร ฮะ เร คริ ช ณะ ฮะ เร คริ ช ณะ คริ ช ณะ คริ ช ณะ ฮะ เร

20 21 22 23 24 25
ฮะ เร ฮะ เร รา มะ ฮะ เร รา มะ รา มะ รา มะ ฮะ เร ฮะ เร ฮะ เร คริ ช ณะ ฮะ เร

26 27 28 29 30
คริ ช ณะ คริ ช ณะ คริ ช ณะ ฮะ เร ฮะ เร ฮะ เร รา มะ ฮะ เร รา มะ รา มะ

31 32 33 34 35
รา มะ ฮะ เร ฮะ เร ฮะ เร คริ ช ณะ ฮะ เร คริ ช ณะ คริ ช ณะ คริ ช ณะ ฮะ เร

36 37 38 39 40 41
ฮะ เร ฮะ เร รา มะ ฮะ เร รา มะ รา มะ รา มะ ฮะ เร ฮะ เร คริ ช ณะ ฮะ เร

42 43 44 45 46
คริ ช ณะ คริ ช ณะ คริ ช ณะ ฮะ เร ฮะ เร ฮะ เร รา มะ ฮะ เร รา มะ รา มะ

47 48 49 50 51
รา มะ ฮะ เร ฮะ เร ฮะ เร คริ ช ณะ ฮะ เร คริ ช ณะ คริ ช ณะ คริ ช ณะ ฮะ เร

52 53 54 55 56 57
ฮะ เร ฮะ เร รา มะ ฮะ เร รา มะ รา มะ รา มะ ฮะ เร ฮะ เร คริ ช ณะ ฮะ เร

จากการวิเคราะห์ห้องค์ประกอบทางด้านทำนอง (Melody) ของบทเพลงฮะเร คริษณะ มหามนต์ ทำนองที่ 2 พบว่า มีองค์ประกอบทางด้านทำนองดังนี้

บันไดเสียง (Scale)

การใช้บันไดเสียงในการประพันธ์แนวทำนองของเพลงฮะเร คริษณะ มหามนต์ ทำนองที่ 2

พบว่าผู้ประพันธ์ นำเอาบันไดเสียง Eb Natural minor มาเป็นองค์ประกอบหลักในการประพันธ์ทำนองทั้งหมด

ช่วงเสียง (Range)

การใช้ช่วงเสียงในการประพันธ์แนวทำนองของเพลงสระเร คริษณะ มหามนต์ ทำนองที่ 2 พบว่าผู้ประพันธ์ได้นำเอาช่วงเสียงมาเป็นองค์ประกอบในการประพันธ์ ซึ่งประกอบด้วย

- เสียงต่ำสุดของบทเพลง คือเสียง Db4 เมื่อเปรียบเทียบกับ Middle C เท่ากับ C4
- เสียงสูงสุดของบทเพลง คือเสียง Eb5 เมื่อเปรียบเทียบกับ Middle C เท่ากับ C4

สรุปได้ว่า เสียงต่ำสุดและเสียงสูงสุด (Db4 – Eb5) มีความห่างเท่ากับ คู่ 9 Major

การเคลื่อนทำนอง (Motion)

การเคลื่อนทำนองของเพลงสระเร คริษณะ มหามนต์ ทำนองที่ 2 พบว่า ผู้ประพันธ์ได้นำเอาวิธีการเคลื่อนทำนองแบบตามขั้น (Conjunct Motion) มาเป็นองค์ประกอบหลักในการประพันธ์ทำนอง และพบว่าการเคลื่อนทำนองแบบข้ามขั้น (Disjunct Motion) ในบางช่วงของการเปลี่ยนวรรคเพลง

คีตลักษณะวิเคราะห์

โครงสร้างโดยรวมของการประพันธ์ทำนอง พบว่า ผู้ประพันธ์ใช้เทคนิคการเลียนแบบห่างระดับทำนอง ซึ่งเป็นเทคนิคการเลียนระหว่าง 2 แนวทำนอง (Sequential Imitation) เป็นองค์ประกอบหลัก

ลักษณะจังหวะ

อัตราจังหวะ (Time Signature)

เพลงสระเร คริษณะ มหามนต์ ทำนองที่ 2 ใช้อัตราจังหวะแบบอัตราธรรมดา (Simple Time) โดยมีการใช้อัตราจังหวะแบบ 4/4 เป็นองค์ประกอบหลัก

อัตราความเร็ว (Tempo)

เพลงสระเร คริษณะ มหามนต์ ทำนองที่ 2 ใช้อัตราความเร็วเท่ากับ 68 โดยมีอัตราความเร็วคงที่ตลอดทั้งเพลง

คริษณะ มหามนต์ทำนองที่ 3

ชื่อทำนอง: **ฮะเร คริษณะ ทำนองที่ 3**

ชื่อวงดนตรี: **วงมโหรี**

1 ฮะ เร คริ ช ณ ะ ฮะ เร คริ ช ณ ะ คริ ช ณ ะ คริ ช ณ ะ ฮะ เร ฮะ เร ฮะ เร ตรี มุ ช น ะ ฮะ เร ตรี มุ

4 ตรี มุ ช น ะ ฮะ เร ฮะ เร ฮะ เร

7 ฮะ เร คริ ช ณ ะ ฮะ เร คริ ช ณ ะ คริ ช ณ ะ คริ ช ณ ะ ฮะ เร คริ ช ณ ะ

10 คริ ช ณ ะ คริ ช ณ ะ ฮะ เร ฮะ เร ฮะ เร ตรี มุ ช น ะ ฮะ เร ตรี มุ ช น ะ ฮะ เร ตรี มุ ช น ะ ฮะ เร ตรี มุ ช น ะ

13 ฮะ เร คริ ช ณ ะ ฮะ เร คริ ช ณ ะ ฮะ เร คริ ช ณ ะ ฮะ เร คริ ช ณ ะ ฮะ เร ฮะ เร ฮะ เร ตรี มุ ช น ะ ฮะ เร ตรี มุ ช น ะ

16 ตรี มุ ช น ะ ฮะ เร ฮะ เร

17 ค ริ ช ณ ะ ฮะ เร ค ริ ช ณ ะ คริ ช ณ ะ ค ริ ช ณ ะ ฮะ เร ฮะ เร ฮะ เร

21 ตรี มุ ช น ะ ฮะ เร ตรี มุ ช น ะ ตรี มุ ช น ะ ฮะ เร ฮะ เร ฮะ เร ค ริ ช ณ ะ ฮะ เร ค ริ ช ณ ะ ฮะ เร

24 ค ริ ช ณ ะ ฮะ เร ค ริ ช ณ ะ ฮะ เร

27 ค ริ ช ณ ะ ฮะ เร ฮะ เร ฮะ เร ตรี มุ ช น ะ ฮะ เร ตรี มุ ช น ะ ตรี มุ ช น ะ ตรี มุ ช น ะ ฮะ เร ฮะ เร

31 ตรี มุ ช น ะ ฮะ เร

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบทางด้านทำนอง (Melody) ของบทเพลงฮะเร คริชณะ มหา มนต์ ทำนองที่ 3 พบว่า มีองค์ประกอบทางด้านทำนองดังนี้

บันไดเสียง (Scale)

การใช้บันไดเสียงในการประพันธ์แนวทำนองของเพลงฮะเร คริชณะ มหามนต์ ทำนองที่ 3 พบว่าผู้ประพันธ์ นำเอาบันไดเสียง C Major มาเป็นองค์ประกอบหลักในการประพันธ์ทำนอง ทั้งหมด

ช่วงเสียง (Range)

การใช้ช่วงเสียงในการประพันธ์แนวทำนองของเพลงฮะเร คริชณะ มหามนต์ ทำนองที่ 3 พบว่าผู้ประพันธ์ ได้นำเอาช่วงเสียงมาเป็นองค์ประกอบในการประพันธ์ ซึ่งประกอบด้วย

- เสียงต่ำสุดของบทเพลง คือเสียง C4 เมื่อเปรียบเทียบกับ Middle C เท่ากับ C4
- เสียงสูงสุดของบทเพลง คือเสียง G4 เมื่อเปรียบเทียบกับ Middle C เท่ากับ C4

สรุปได้ว่า เสียงต่ำสุดและเสียงสูงสุด (C4 – G4) มีความห่างเท่ากับ คู่ 5 Perfect

การเคลื่อนทำนอง (Motion)

การเคลื่อนทำนองของเพลงฮะเร คริชณะ มหามนต์ ทำนองที่ 3 พบว่า ผู้ประพันธ์ได้นำเอาวิธีการเคลื่อนทำนองแบบตามขั้น (Conjunct Motion) มาเป็นองค์ประกอบหลักในการประพันธ์ทำนอง และพบว่าการเคลื่อนทำนองแบบข้ามขั้น (Disjunct Motion) ในทุกช่วงของการเปลี่ยนแปลงเพลง

คีตลักษณะวิเคราะห์

โครงสร้างโดยรวมของการประพันธ์ทำนอง พบว่า ผู้ประพันธ์ใช้เทคนิคการเลียนแบบห่างระดับทำนอง ซึ่งเป็นเทคนิคการเลียนระหว่าง 2 แนวทำนอง (Sequential Imitation) เป็นองค์ประกอบหลัก และใช้เทคนิคการซ้ำทำนอง (Repetition) เข้ามาเป็นองค์ประกอบร่วมด้วย

ลักษณะจังหวะ

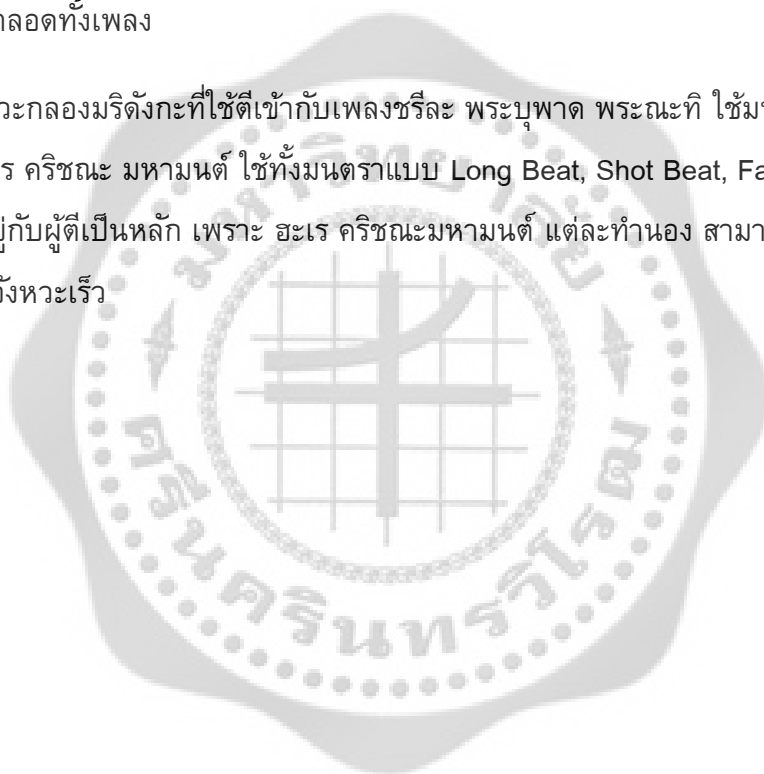
อัตราจังหวะ (Time Signature)

เพลงฮะเร คริชณะ มหามนต์ ทำนองที่ 3 ใช้อัตราจังหวะแบบอัตราธรรมดา (Simple Time) โดยมีการใช้อัตราจังหวะแบบ 4/4 เป็นองค์ประกอบหลัก

อัตราความเร็ว (Tempo)

เพลงฮะเร คริชณะ มหามนต์ ทำนองที่ 3 ใช้อัตราความเร็วเท่ากับ 108 โดยมีอัตราความเร็วคงที่ตลอดทั้งเพลง

จังหวะกลองมรดึงกะที่ใช้ตีเข้ากับเพลงซรีละ พระบุพาด พระณะที ใช้มนตราแบบ Long Beat ส่วน ฮะเร คริชณะ มหามนต์ ใช้ทั้งมนตราแบบ Long Beat, Shot Beat, Fast Beat และ Tihai (Fell in) ขึ้นอยู่กับผู้ตีเป็นหลัก เพราะ ฮะเร คริชณะมหามนต์ แต่ละทำนอง สามารถบรรเลงได้ทั้ง จังหวะช้าและจังหวะเร็ว

Long Beat

Khik Ki Ni Gha Dha Gha Dhe Ghe Dha Dhai Tik Ta Ta Te te Te te Ta

Shot Beat

Dha Gi Te Re Ta Ge Dhe Na

Fast Beat

Dhin Thi Thak Gho Dhi Na

Fell in

The Re Khe Ta Jha The Re Khe Ta Jha The Re Khe Ta Jha

2.3.3 มนต์ปกป้องคุ้มครอง (Nrsimha dev)

เพลงนี้เป็นสวดสรรเสริญให้องค์ นรสิงห์อวตาร หนึ่งในอวตารของพระวิษณุ เพลงสวดนี้กล่าวถึงความสง่าขององค์นรสิงห์ตั้งแต่พระบาทจนถึงพระพักตร์ องค์นรสิงห์เป็นครึ่งมนุษย์ครึ่งสิงโต ในเพลงสวดนี้ได้กล่าวถึงตำนานเกี่ยวกับพระฮลาดะมหาราชซึ่งเป็นบุตรของมารที่ชื่ออิรันยะคะชิฟู

อิรันยะคะชิฟูได้บำเพ็ญเพียรจนได้พรจากพระพรหม พรของอิรันยะคะชิฟูนั้นคือ เป็นอมตะจะไม่ตายทั้งบนบกในน้ำ กลางวันกลางคืน ข้างในข้างนอก มนุษย์ และ สัตว์ เมื่อได้พรดังนั้นอิรันยะคะชิฟูจึงอหังการ อาละวาดตั้งแต่บาดาลถึงชั้นพรหมโลกเพื่อประกาศตนว่าตนคือพระเจ้า แต่พระฮลาดะมหาราชนั้นซึ่งทรงศรัทธาแต่คริษณะเพียงผู้เดียวทรงร้องเพลงสรรเสริญพระเป็นเจ้าตลอดเวลาไปไหนมาไหนทุกคนจะได้ยินพระฮลาดะมหาราชคอยสรรเสริญองค์คริษณะตลอดเวลา อิรันยะคะชิฟูโกรธมากจึงสั่งทำโทษบุตรของตน ทั้งเอาไปโยนหน้าผา ถ่วงน้ำ เผาไฟ และ ให้สัตว์มี

พิษสังหาร แต่กระนั้นก็ได้ผล เป็นเพราะพระฮลาดะมหาราชทรงระลึกถึงองค์คริษณะตลอดเวลา อิ
 รัณยะคะชิฟูไม่เชื่อว่ามีพระเจ้า จึงได้ตะโกนออกมา หากพระเจ้านี้อยู่จริงก็จงปรากฏให้ดู นรสิงห์
 อวตารจึงปรากฏออกมาจากเสา และออกมาสังหารมารอิรัณยะคะชิฟู อิรัณยะคะชิฟูรอหังการคิดว่า
 ตัวเองเป็นอมตะจึงเกิดการต่อสู้กับนรสิงห์อวตาร แต่สุดท้ายก็ต้องจบลง

นรสิงห์อวตารสังหารอิรัณยะคะชิฟูสิ้นใจคาบนटकของพระองค์ โดยที่นั้งอยู่กึ่งกลาง
 ระหว่างประตูทางออก และเป็นเวลาก่อนค่ำ หรืออีกนัยหนึ่ง นรสิงห์อวตารเป็นส่วนหนึ่งของคริษณะ
 คริษณะเป็นพระเจ้าสูงสุดทรงเป็นเจ้าของทุกสิ่งทุกอย่างในจักรวาล ถึงแม้พระองค์ให้ได้ก็เอาคืนได้
 พระฮลาดะมหาราชจึงสรรเสริญนรสิงห์อวตารออกมาเป็นเพลงสวดที่ชื่อว่า นรสิงห์ พระณามะ

มนต์บทนี้ใช้สำหรับร้องเพื่อปกป้องคุ้มครองกันภัยอันตรายทั้งหลายทั้งปวงให้กับเหล่าสาวก
 เชื่อว่าเมื่อสาวกเกิดกลัวหรือตกอยู่ในอันตรายให้ท่องมนต์บทนี้ จะช่วยคุ้มครองให้ปลอดภัย

มนต์ปกป้องคุ้มครอง (Nrsimha dev)

เนื้อร้อง

ท่อนที่ 1

นะมัส เท นะระสิมฮายะ
 พระฮลาดาฮลาดะ - ดายิเน
 อิรัณยะคะชิโพล วัคชะฮ-
 ชิลลา - ทังคะ - นัคฮาละเย

คำแปล

ข้าพเจ้าขอแสดงความเคารพอย่างสูงแด่องค์ นะระสิมฮะ ผู้ให้ความสุขแต่ พระฮลาดะ มะ
 ฮาราจะ และเล็บของพระองค์เปรียบเสมือนสิ่ว ที่สลักลงบนอกอันแข็งดังศิลาของมาร อิรัณยะคะชิฟู

ท่อนที่ 2

อิโท นริสิมฮะฮ พะระโท นริสิมโฮ
 ยะโท ยะโท ยามิ ทะโท นริสิมฮะฮ
 บะฮีร์ นริสิมโฮ ฮะระเย นริสิมโฮ
 นริสิมฮัม อาติม ชะระณัม พระพัตเย

คำแปล

องค์พระระสิมสะ สถิตณ ที่นี้ และทุกหนทุกแห่ง ข้าพเจ้าไปที่ใดองค์พระระสิมสะก็ไปที่นั่น ด้วย พระองค์ทรงอยู่ทั้งภายในหัวใจและภายนอกหัวใจ ขณะเดียวกัน ข้าพเจ้าขอศิโรราบแด่องค์พระระสิมสะ ผู้ทรงเป็นแหล่งกำเนิดของสรรพสิ่งและเป็นที่ยิ่งสูงสุด

ตอนที่ 3

ทะวะ คะระ – คะมะละ –วะเร นะคัม อัดบุทะ – ชริงกัม

ตะละ – อีรัณยะคะชิพุ – ทะนุ – บุริงกัม

เคชะวะ ดุริทะ – นะระสะริ-รุพะ จะยะ จะกะดีชะ สะเว

คำแปล

โอ้ เคชะวะ โอ้ พระเจ้าแห่งสกลจักรวาล โอ้ องค์อะริผู้ซึ่งปรากฏมาในรูปลักษณะครึ่งคนครึ่งสิงโต ขอให้พระองค์ทรงพระเจริญ ด้วยเล็บที่สวยงามจากพระหัตถ์รูปดอกบัว พระองค์ทรงคว้านร่างของอสุรที่คล้ายตัวต่ออีรัณยะคะชิพุ เสมือนดังเราสามารถขยี้ตัวต่ออย่างง่ายตายด้วยเล็บมือ

ทำนองของมนต์ปกป้องคุ้มครอง (Nrsimha dev)

ทำนอง
มนต์ปกป้องคุ้มครอง (Nrsimha dev)

1 2 3 4
นะ... มัถ เต นว ะว ธิม สา... ฮะ
โหระ

5 6 7 8
สา สา สา... ฮะ สา ฮี... เน
โหระ สา สา... ฮะ สา ฮี... เน

9 10 11 12
วัน ฮะ... คะ... ฮี โหระ วิค ฮะ ฮะ
ฮี วัน ฮะ... คะ... ฮี โหระ วิค ฮะ ฮะ

13 14 15 16
ฮี สา ทัง... คะ... นัค สา... ฮะ
ฮี

17 18 19 20
โห นริ ธิม ฮะ พะ ะว โห... นริ ธิม ฮะ
ฮี โห นริ ธิม ฮะ พะ ะว โห... นริ ธิม ฮะ

21 22 23 24
ฮะ โห ฮะ โห สา มึ ะว โห... นริ ธิม ฮะ
โห

25 26 27 28
ฮิร นริ ธิม โห ฮะ... ะว เภ นริ ธิม โห
นะ

29 30 31 32
ธิม ฮัม สา ธิม ฮะ ะว ะณิ พะระ พัค เภ
... ธิม ฮัม สา ธิม ฮะ ะว ะณิ พะระ พัค เภ

33 34 35 36 37
นะ... มัถ เต นว ะว ธิม สา... ฮะ... สา สา... ฮะ... สา ฮี... เน... นะ... มัถ เต นว ะว

38 39 40 41
ธิม สา... ฮะ... พะ ะว คะ ะว คะ ะว ฮะ ะว
โห... ..นะ... คัม... ..นัค... ..ปุ... ..

1

42 43 44 45 46

វិចិត្រ វិចិត្រ វិចិត្រ វិចិត្រ វិចិត្រ

47 48 49 50

វិចិត្រ វិចិត្រ វិចិត្រ វិចិត្រ វិចិត្រ

51 52 53 54 55

វិចិត្រ វិចិត្រ វិចិត្រ វិចិត្រ វិចិត្រ

56 57 58 59

វិចិត្រ វិចិត្រ វិចិត្រ វិចិត្រ វិចិត្រ

60 61 62 63 64

វិចិត្រ វិចិត្រ វិចិត្រ វិចិត្រ វិចិត្រ

65 66 67 68

វិចិត្រ វិចិត្រ វិចិត្រ វិចិត្រ វិចិត្រ

69 70 71 72

វិចិត្រ វិចិត្រ វិចិត្រ វិចិត្រ វិចិត្រ

73 74 75 76

វិចិត្រ វិចិត្រ វិចិត្រ វិចិត្រ វិចិត្រ

77 78 79 80

វិចិត្រ វិចិត្រ វិចិត្រ វិចិត្រ វិចិត្រ

81 82 83 84

វិចិត្រ វិចិត្រ វិចិត្រ វិចិត្រ វិចិត្រ

เพลงมนต์
85 86 87 88

จะชะ จะ กะ ดี ชะ ชะ เถ

เล ชะ ะ ุรี พะ... ชะ ชะ ะ ุรี พะ...

เพลงมนต์
89 90 91 92

จะชะ จะ กะ ดี ชะ ชะ เถ

เล ชะ ะ ุรี พะ... ชะ ชะ ะ ุรี พะ...

เพลงมนต์
93 94 95 96

จะชะ จะ กะ ดี ชะ ชะ เถ

เล ชะ ะ ุรี พะ... ชะ ชะ ะ ุรี พะ...

เพลงมนต์
97 98 99 100

จะชะ จะ กะ ดี ชะ ชะ เถ

เล ชะ ะ ุรี พะ... ชะ ชะ ะ ุรี พะ...

เพลงมนต์
101 102

จะชะ จะ กะ ดี ชะ ชะ เถ

จากการวิเคราะห์ห้องค้ประกอบทางด้านทำนอง (Melody) ของบทเพลงมนต์ปกป้องคุ้มครอง พบว่า มีองค์ประกอบทางด้านทำนองดังนี้

บันไดเสียง (Scale)

การใช้บันไดเสียงในการประพันธ์แนวทำนองของเพลงมนต์ปกป้องคุ้มครอง พบว่า ผู้ประพันธ์ นำเอาบันไดเสียง Eb Natural minor มาเป็นองค์ประกอบหลักในการประพันธ์ทำนองทั้งหมด โดยมี โน้ตจร (Accidental note) สอดแทรกเข้ามาในบางช่วงของทำนองเพลง โน้ตที่พบได้แก่โน้ต C Natural ซึ่งพบในห้องเพลงที่ 17-20 ของบทเพลง

ช่วงเสียง (Range)

การใช้ช่วงเสียงในการประพันธ์แนวทำนองของเพลงมนต์ปกป้องคุ้มครอง พบว่า ผู้ประพันธ์ ได้นำเอาช่วงเสียงมาเป็นองค์ประกอบในการประพันธ์ ซึ่งประกอบด้วย

- เสียงต่ำสุดของบทเพลง คือเสียง Bb3 เมื่อเปรียบเทียบกับ Middle C เท่ากับ C4
 - เสียงสูงสุดของบทเพลง คือเสียง Db5 เมื่อเปรียบเทียบกับ Middle C เท่ากับ C4
- สรุปได้ว่า เสียงต่ำสุดและเสียงสูงสุด (Bb3 – Dd5) มีความห่างเท่ากับ คู่ 10 Minor

การเคลื่อนทำนอง (Motion)

การเคลื่อนทำนองของเพลงมนต์ปกป้องคุ้มครอง พบว่า ผู้ประพันธ์ได้นำเอาวิธีการเคลื่อนทำนองแบบตามขั้น (Conjunct Motion) มาเป็นองค์ประกอบหลักในการประพันธ์ทำนอง

คีตลักษณะวิเคราะห์

โครงสร้างโดยรวมของการประพันธ์ทำนอง พบว่า ผู้ประพันธ์ใช้เทคนิคการเลียนแบบห่างระดับทำนอง ซึ่งเป็นเทคนิคการเลียนระหว่าง 2 แนวทำนอง (Sequential Imitation) เป็นองค์ประกอบหลัก

ลักษณะจังหวะ

อัตราจังหวะ (Time Signature)

เพลงมนต์ปกป้องคุ้มครองใช้อัตราจังหวะแบบอัตราธรรมดา (Simple Time) โดยมีการใช้อัตราจังหวะแบบ 4/4 เป็นองค์ประกอบหลัก

อัตราความเร็ว (Tempo)

เพลงมนต์สรรเสริญพระอาจารย์ ใช้อัตราความเร็วเท่ากับ 111 โดยมีอัตราความเร็วคงที่ตลอดทั้งเพลง

จังหวะกลองมรดึงกะที่ใช้ตีเข้ากับมนต์ปกป้องคุ้มครองนี้ ใช้มนตราแบบ Long Beat

Long Beat

Khik Ki Ni Gha Dha Gha Dhe Ghe Dha Dhai Tik Ta Ta Te te Te te Ta

2.4 ช่วงเวลาและขั้นตอนการประกอบพิธีกรรมประจำวัน

สาวกสมาคมนานาชาติเพื่อคริสตชนะจิตสำนึก จะมีการประกอบพิธีกรรมเพื่อเป็นการสรรเสริญองค์คริสตชนะโดยมีช่วงเวลาและขั้นตอนดังต่อไปนี้

4.00 น. ตื่นนอน อาบน้ำชำระร่างกายสวดมนต์เดี่ยวแบบนับประจำ (Chanting) ซึ่งช่วงเช้าก่อนพระอาทิตย์ขึ้น จะเป็นช่วงเวลาที่สมาธิที่สุกปรียบเทียบแล้วเป็นเวลาเดียวกับการทำวัตรเช้าของพุทธ

4.30 น. เตรียมจัดอุปกรณ์ สำหรับการอารตี

5.00 น. เริ่มอารตีเช้า ก่อนเสวากจะเข้าพิธีอารตีทุกครั้ง ต้องอาบน้ำชำระล้างร่างกายให้สะอาดเสียก่อน และห้ามไม่ให้รับประทานอาหารก่อนทำพิธี ซึ่งขั้นตอนอารตีมีดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ชำระร่างกายโดยเตรียมน้ำสะอาดใส่หม้อ ใช้มือขวาจับช้อนตักน้ำแล้วกล่าวว่า “โอม คะเชวะ เยนมะสะ” จากนั้น เทน้ำลงฝ่ามือซ้ายแล้วจับ ตักน้ำอีกครั้งพร้อมกล่าวว่า “โอม โกวินดา เยนมะสะ” เทน้ำลงฝ่ามือซ้ายแล้วจับ ตักน้ำอีกครั้งพร้อมกล่าวว่า “โอม นารายณะ เยนมะสะ” เทน้ำลงฝ่ามือซ้ายแล้วจับ ตักน้ำใส่มือเพื่อล้างมืออีกครั้ง ขั้นตอนนี้เป็นการชำระล้างร่างกายให้บริสุทธิ์

ขั้นตอนที่ 2 ชำระอุปกรณ์ โดยใช้ช้อนตักน้ำจากหม้อน้ำ แล้วหยดลงบนอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในพิธีอารตี เพื่อเป็นการทำความสะอาดจากน้ำมนต์

ขั้นตอนที่ 3 เป่าสังข์ 3 ครั้ง

ขั้นตอนที่ 4 จุดธูป 5 ดอก วนวงกลมทางขวาที่เท้าพระปฏิมา 2 รอบ แล้วกลับมาวนที่ ตัว 3 รอบ และวนทั่วทั้งตัวอีก 7 รอบ ส่วนองค์อื่นๆ ให้วนทั้งตัว 3 รอบ

ขั้นตอนที่ 5 ถวายไฟ โดยการจุดไฟบนตะเกียงทองเหลือง จากนั้นวนวงกลมทางขวา เริ่มจากเท้าของพระปฏิมา 3 รอบ ตัว 2 รอบ ใบหน้า 3 รอบ วนทั่วทั้งตัวอีก 7 รอบ ส่วนองค์อื่นๆ ให้วนทั้งตัว 3 รอบ

ขั้นตอนที่ 6 ถวายน้ำ โดยวนวงกลมทางขวาเหมือนการถวายไฟ

ขั้นตอนที่ 7 ถวายผ้า โดยวนวงกลมทางขวาเหมือนการถวายไฟ

ขั้นตอนที่ 8 ถวายดอกไม้ โดยวนวงกลมทางขวาเหมือนการถวายไฟ

ขั้นตอนที่ 9 ถวายพัดนกยูง ผู้ทำพิธีจะทำการโบกพัดนกยูงที่พระปฏิมา โดยแต่ละคนมีลีลาการโบกไม่เหมือนกัน บ้างก็โบกขึ้น แล้วโบกลงบ้าง

ขั้นตอนที่ 10 ถวายจามรี เพื่อเป็นการปิดแมลงที่มารบกวนพระปฏิมา ผู้ทำพิธีจะมีลีลาการโบกที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งการทำอารตีในช่วงเช้าจะใช้มนต์บทสรรเสริญพระอาจารย์ ประกอบการทำพิธีเมื่อทำพิธีอารตีเสร็จแล้วก็จะทำพิธีบูชาตุลสีต่อไป

วิธีบูชาตุลสี

ที่หิ้งบูชาพระปฏิมา จะมีต้นตุลสี หรือกระเพราแดงวางร่วมอยู่เพื่อใช้ในการบูชา สาวกจะห่มผ้าที่กระถางไว้อย่างสวยงาม การบูชาตุลสีจะทำหลังจากเสร็จพิธีอารตีแล้ว โดยการถวายธูป อารตีไฟ และดอกไม้เดินวนขวารอบๆ ต้นตุลสี เพื่อเป็นการล้างบาปทั้งปวง โดยขณะที่เดินวนนั้น จะท่องมนต์บท ชรี ทูละสี พระดักขิณะ มันทระ

ยานี คานี ชะ พาพานี
 ประสมะ – ฮัทยาดิคานี ชะ
 ทานี ทานี พระณชัยันที
 พระดักชณะฮ พะเต พะเต

12.00น. ปิดม่านพระปฏิมา

16.00น. เปิดม่านพระปฏิมา

17.00น. ะรินามสังคีตทาน ทำสมาธิจากมหามนต์แบบกลุ่ม โดยการร้องเพลง ะเร
 คริชณะ มหามนต์ต่อเนื่อง ไปเรื่อยๆ เป็นระยะเวลาหนึ่ง เมื่อจบการทำสังคีตทานทุกครั้ง
 สาวกจะทำการคำนับ และกล่าวบทขานรับ โดยผู้นำสวดจะกล่าวถึงเทพต่างๆ พระอาจารย์และสิ่ง
 ศักดิ์สิทธิ์ ที่สาวกนับถือ

1. Jaya om Vishnu-pada paramahamsa parivrajakacharya ashtottara-shata
 Shri Srimad A.C. Bhaktivedanta swami Maharaja Prabhupada ki jaya.

จายะ โอม วิชณุ -พาดะ ประมาฮัมสะ ปะริวราจะกะชายะ อัสตอททาราชชะตะ ชรี ชรี
 มัด เอ.ซี. บักติเวตันทะ สวามี มะฮาราจะ พระบุพาดะ กี

สาวกทั้งหมดขานรับว่า จะยะ

2. Jaya om Vishnu-pada paramahamsa parivrajakacharya ashtottara-shata Shri
 Srimad Bhaktisiddhanta Sarasvati Goswami Maharaja Prabhupada ki jaya.

จายะ โอม วิชณุ -พาดะ ประมาฮัมสะ ปะริวราจะกะชายะ อัสตอททาราชชะตะ ชรีชรี
 มัด บักติสิทตันทะ สรัสวตี โกสวามี มะฮาราจะ พระบุพาดะ กี

สาวกทั้งหมดขานรับว่า จะยะ

3. Ananta-kotivaishnava-vrinda ki jaya.

อนันตะ – โกรทิวาชนวะ – วริดา กี

สาวกทั้งหมดขานรับว่า จะยะ

4. Namacharya Haridasa Thakura ki jaya

นะมะชายะ ะริดาสะ ฐะกูระ กี

สาวกทั้งหมดขานรับว่า จะยะ

5. Iskcon founder acharya Srila Prabhupada ki jaya.

อิสกอน ฟาวเดอ์ อะชายะ ชรีละ พระบุพาดะ กี

สาวกทั้งหมดขานรับว่า จะยะ

6. Premse kaho Shri-Krishna-Caitanya, Prabhu Nityananda, jaya Advaita,

Gadadhara, Shrivasadi-gaura-bhakta-vrinda ki jaya.

เพรมะสี กาโฮ ชรี - คริชณะ - เชรันณะ, พระบุ นิทยานันตะ, จายะ อัถไวตะ,

กาตะดาระ, ชรีวะสาดีโกรา - บัคตะ - วรินดา กี

สาวกทั้งหมดขานรับว่า จะยะ

7. Shri-Shri-Radha-Krishna Gopa-Gopinatha, Shyama Kund, Radha Kund,

Girigovardhana ki jaya.

ชรี - ชรี - ราดา คริชณะ โกปาโกป็นัตธา, ชะมายะ กุน ราดา กุน คิริโกวารตะนะกี

สาวกทั้งหมดขานรับว่า จะยะ

8. Vrindavana-dhama ki jaya.

วรินดาวะนะ - ดามะ กี

สาวกทั้งหมดขานรับว่า จะยะ

9. Mathura-dhama ki jaya.

มะทุรา - ดามะ กี

สาวกทั้งหมดขานรับว่า จะยะ

10. Navadvipa-dhama ki jaya.

นะวัตวิพา - ดามะ กี

สาวกทั้งหมดขานรับว่า จะยะ

11. Jagannatha-puri dhama ki jaya.

จะกันนาคะ – พุริ ตามะ กี

สาวกทั้งหมดขานรับว่า จะยะ

12. Ganga-mayi ki jaya

กังกา – มายี กี

สาวกทั้งหมดขานรับว่า จะยะ

13. Yamuna-mayi ki jaya.

ยะมูนา – มายี กี

สาวกทั้งหมดขานรับว่า จะยะ

14. Tulasi-devi ki jaya.

ทูละสี - เดวี กี

สาวกทั้งหมดขานรับว่า จะยะ

15. Bhakti-devi ki jaya.

บักติ - เดวี กี

สาวกทั้งหมดขานรับว่า จะยะ

16. Sankirtana-yajna ki jaya.

สังคีทานะ – ยาทนา กี

สาวกทั้งหมดขานรับว่า จะยะ

17. Brihad-mridanga ki jaya.

บริฮัด – มะริดังตะ กี

สาวกทั้งหมดขานรับว่า จายะ

18. Samaveta-bhakta-vrinda ki jaya.

สะมะเวตะ – บัคตะ – วรินดา กี

สาวกทั้งหมดขานรับว่า จายะ

19. Gaura-premananda Hari Hari bol,

โกระ – เพรมะนันดา ฮารี ฮารี โบล,

สาวกทั้งหมดขานรับว่า จายะ

20. All glories to the assembled devotees. (Hare Krishna) All glories to the assembled devotees. (Hare Krishna) All glories to Sri Guru and Gauranga.

ความรู้เรื่องจงมีแต่ผู้ผู้มีความศรัทธาอุทิศเสียสละรับใช้ ที่มารวมตัวกัน

สาวกทั้งหมดขานรับว่า ฮะเร กฤษณะ

ความรู้เรื่องจงมีแต่ผู้ผู้มีความศรัทธาอุทิศเสียสละรับใช้ ที่มารวมตัวกัน

สาวกทั้งหมดขานรับว่า ฮะเร กฤษณะ

ความรู้เรื่องจงมีแต่พระอาจารย์ และ โกรังกะ

18.00น. มีการฟังการอธิบายคำสอนพระเวท

19.00น. ถวายอาหาร

อาหารที่ถวายแด่องค์คริษณะ เรียกว่า “พระสาตัม” พระสาตัมที่ถวายองค์พระปฎิมาจะต้องเป็นมังสวิรัต ปราศจากเนื้อสัตว์ ปลา ไข่ และเห็ด (เพราะเห็ดเป็นพืชชั้นต่ำ) การปรุงพระสาตัมจะห้ามชิมระหว่างทำ อาหารทุกอย่างที่ถวายต้องมีใบตูลสีวางบนอาหาร และก่อนถวายอาหารจะต้องมีคลุมผ้าทุกครั้งก่อนถวาย

มนต์ถวายภัตตาหาร

(สวดบทละ 3 จบ)

นะโม มะฮา – ะदानายะ

คริษณะ – เพรมะ – พระดาเย – เท

คริษณะเย คริษณะ – เซขันญะ

นามเน โกรระ – ทวีเช นะมะฮ

นะโม ประสมถนยะ – เดวายะ
 โก – ประสมมะณะ – อิทายะ ชะ
 จะกัต – ดิทายะ – คริษณายะ
 โกวินตายะ นะโม นะมะฮ

เริ่มการอารตีเย็น

การอารตีในช่วงเย็นนี้ มีลักษณะการเตรียมอุปกรณ์และขั้นตอนวิธีการทำเหมือนกับการอารตีในช่วงเช้า เรียกว่า “โกระอารตี”

บทโกระอารตี

จะยะ จะยะ โกราชันเตร อารทโคบา โชบา
 จาฮนะวี - ทะทะ-วะเน จะกะ-มะนะ – โลบา

คำแปล

ขอความเจริญรุ่งเรืองจงมีแด่ อาระทิก พิธีอันสวยงามขององค์เชรันญะ โกระ – อาระทิกี้ มี
 ขึ้น ณ พุ่มไม้ริมฝั่งแม่น้ำ จาฮนะวี (คงคา) และทำให้จิตใจของมวลชีวิตในจักรวาลหลงใหลใฝ่ฝัน

ดักฮีเณ นิตายชานต, บามะ กะดาตะระ
 นิคะเท อะตเวทะ, ชรีนิวาสะ ชัทระ-ตะระ

คำแปล

เบื้องขวาขององค์เชรันญะ คือองค์นิตายชานต และเบื้องซ้าย คือ ชรี กะดาตะระ ถัดไปคือ
 ชรี อะตเวทะ และชรีวาสะ ทาคุระ ถือจันทรอยู่เหนือพระเศียรขององค์เชรันญะ

วโบสียาเซ โกราชานต รัตนะ – สิมฮาสะเน
 อารทิกิ โครเนน ประสมมา – อาติ เดวะ – กะเณ

คำแปล

องค์เชรันญะ ทรงประทับ ณ พระที่นั่งอัญมณี เหล่าเทวดาซึ่งนำโดยพระพรหม (ประสมมา)
 ได้ทรงทำพิธี อาระทิกิ

นะระสะริ - อาติ โคริ ซามะระ ดุลาเย
 สันจะเย - มุคุนดา - บาสุ - โกะช - อาติ กายะ

คำแปล

นะระสะริ สระकारะ และกัลยาณมิตรอื่นๆ ขององค์เชษฐาญะ โบกพัดพระองค์ด้วยแส้ชา
 มะระ และเหล่าสาวกซึ่งนำโดยสันจะเย พัตติทะ, มุคุนตะ ดัททะ, และวาสุ โกะชะ ขับร้องเพลง คีร
 ณะอย่างไร้เรา

ชังคะ บาเจ กัณฑา บาเจ บาเจ คระทาละ
 มะตุระ มริตังกะ บาเจ พระมะ ระสาละ

คำแปล

หอยสังข์ กระดิ่งและฉิ่ง (คระทาละ) ส่งเสียงเสนาะ ประสานเสียงกับกลองมริตังกะ ทำให้
 ไพเราะจับใจ ดนตรี คีรณะนี้หวานซึ่งตรึงจิตยิ่งนัก ฟังแล้วมีแต่ความรื่นรมย์

ปะฮุ - โกะทิ ชันดระ จินิ วะตะนะ อัจจะละ
 กาละ - เตเช ปะนะ - มาละ โคะเร จะละมะละ

คำแปล

รัศมีจากพระพักตร์องค์เชษฐาญะ เจิดจรัสยิ่งกว่ารัศมีของดวงจันทร์นับล้านๆ ดวงมา
 รวมกัน และมาลัยดอกไม้ป่าบนพระศอกของพระองค์มีกลิ่นหอมจรุงคลุ้งจร

ชีวะ - ชุคะ - นาระตะ เพรเม กะตะ - กะตะ
 ปะคะริวิโนตะ เตเค โกรระระ สัมพะตะ

คำแปล

พระชีวะ (ชีวะ) , ชุคะตะวะ โกสวามี, และนาระตะ มุนิ ทั้งหมดก็อยู่ที่นั่นด้วย เสียงของ
 ท่านทั้งหลายติดที่ลำคอ ด้วยความปลื้มปีติสุขแห่งความรักทิพย์ ดังนั้น ทาคูระ บัคิริวิโนตะ ได้แล
 เห็นภาพสดุดีองค์ชรี เชษฐาญะ

เมื่ออารตีเสร็จแล้ว ผู้ประกอบพิธีจะนำตะเกียงไฟมาให้สาวก นำมืออ่องไฟเพื่อขอพร แล้ว
 จึงเอามือลูบที่ศีรษะเพื่อความเป็นสิริมงคล ดอกไม้ที่ถวายแล้วผู้ทำพิธีจะนำมาให้สาวกดม และรด
 น้ำมนต์ที่ถวายพระปฏิมาเช่นกัน จากนั้นก็จะทำการสังคีตทาน ร้องเพลง เต้นราสะ- ลีลาศ เป็นการ
 ทำสมาธิแบบกลุ่มเมื่อเสร็จสิ้นพิธี สาวกจะแสดงความเคารพโดยการคำนับและกล่าวบทขานรับ
 20.00น. รับประทานพระสาตัม

หลังจากเสร็จพิธีต่างๆ สาวกจะทำการแจกจ่ายพระสาตัม และร่วมรับประทาน พระสาตัม
ถือเป็นอาหาทิพย์ที่รับประทานแล้วจะเกิดสิ่งที่ดีในชีวิต เกิดปัญญา ก่อนแจกจ่ายพระสาตัมจะต้องสวด

มนต์พระสาตะ – เสวายะ

มะสะ - พระสาเต โกวิเต
นามะ - บระฮมะนิ ไวชนะเว
สวัลพะ - พุนยะ - วาทาม ะจัน
วิชาวโส ไนวะ จายะเท

คำแปล

โอ้ กษัตริย์ สำหรับพวกที่สะสมบุญมาน้อย ความศรัทธาใน มะฮา – พระสาตัมในชรี โกวิน
ตะ ในพระนามอันศักดิ์สิทธิ์ และในไวชนะจะไม่มีบังเกิดขึ้น

ไปเร ! ชะรีระ อบิดยา – จาล โจเดन्द्रิยะ ทาเฮ คาล,
จีวะ เพเลวิชะยะ – साโกरे
ทา'ระ มัดสะเย จิฮวา อทิ, โลปะโมย สตุรมะทิ,
ทา เค เจทา คะทินะ สัมสาเร

คำแปล

โอ้ พระผู้เป็นเจ้า ! ร่างวัตถุนี้คือกองอวิชชา และประสาทสัมผัสคือเครือข่ายของวิถีที่
นำไปสู่ความตาย เราได้ตกลงมาในมหาสมุทรแห่งความมึนงงทางประสาทสัมผัสวัตถุ ในบรรดา
ประสาทสัมผัสทั้งหมด ลึนถือว่าร้ายกาจที่สุดและควบคุมไม่ได้ สิ่งที่ยากมากในโลกนี้คือการควบคุมลึน

คริชนะ บะโร โดยาโมย, โคริบาเร จิฮวา เจย,
สวะ – พระสาต – อันนะ ดิโล บาย
เส อันนามริทะ พาว, ราดา – คริชนะ – กุณะ กาว,
เพรเม ดาโค เซรันญะ – นิทาย

คำแปล

โอ้ คริชนะที่รัก แต่พระองค์ทรงมีพระเมตตาเป็นล้นพ้นที่ให้พระสาตัมอันเอร็ดอร่อย เพื่อ
มาควบคุมลึน บัดนี้ เราได้รับประทานพระสาตัมจนพึงพอใจและสรรเสริญ ราดา – คริชนะ และด้วยใจ
รักร้องเรียก “เซรันญะ – นิทาย” ให้ช่วย

เมื่อรับประทานพระสาตัมเสร็จ ถือว่าจบขั้นตอนการประกอบพิธีในวันนี้

2.5 อิทธิพลของดนตรีที่มีต่อความเชื่อและพิธีกรรม

พระกรรณาริคุณเจ้า เอ.ซี. บัณฑิตนระ สวะมิ พระบุพาคะได้กล่าวเกี่ยวกับการสวดฮะเร คริชณะ มหามนต์ไว้ดังนี้

เสียงทิพย์ที่เกิดจากการร้องเพลงหรือสวดภาวนา ฮะเร คริชณะ ฮะเร คริชณะ คริชณะ ฮะเร ฮะเร / ฮะเร รามะ ฮะเร รามะ รามะ รามะ ฮะเร ฮะเร เป็นวิธีที่ประเสริฐในการฟื้นฟูคริชณะจิตสำนึกของเราโดยเนื้อแท้แล้วดวงวิญญาณของเราทั้งหมดมีคริชณะจิตสำนึก แต่เนื่องจากมาคบบาสมาคมกับวัตถุตั้งแต่อดีตกาลสมัยดึกดำบรรพ์ ปัจจุบันนี้จิตสำนึกของเราจึงมีมลทินจากบรรยากาศวัตถุ บรรยากาศวัตถุที่เราอาศัยอยู่ในปัจจุบันเรียกว่า มายา หรือความหลง มายา หมายถึง “สิ่งที่ไม่ใช่” และความหลงนี้คืออะไร ความหลงก็คือ เราพยายามที่จะเป็นเจ้าของธรรมชาติวัตถุ แต่แท้ที่จริงแล้วเราอยู่ภายใต้เงื้อมมือแห่งกฎอันเข้มงวดของพระนางมายา เมื่อผู้รับใช้พยายามแสวงหาที่จะเลียนแบบเจ้านายผู้มีอำนาจสูงสุด เช่นนี้เรียกว่าความหลง ในชีวิตที่มีความคิดที่เป็นมลทิน พวกเราทั้งหมดพยายามแสวงหาประโยชน์ส่วนตัวจากทรัพยากรธรรมชาติวัตถุ แต่อันที่จริงเราถูกพันธนาการมากยิ่งขึ้นในความสลับซับซ้อนของพระนางมายา ฉะนั้นถึงแม้ว่าจะดิ้นรนอย่างมาเพื่อที่จะยึดครองธรรมชาติ แต่เราก็จะขึ้นอยู่กับพระนางมายามากยิ่งขึ้น การดิ้นรนด้วยความหลงกับธรรมชาติวัตถุนี้ สามารถหยุดได้ทันทีด้วยการฟื้นฟูคริชณะจิตสำนึกของเรา

คริชณะจิตสำนึกไม่ใช่เป็นการบังคับจิตใจหรือเป็นการยึดเยียดให้กับจิตใจอย่างผิดธรรมชาติ จิตสำนึกเช่นนี้เป็นพลังงานเดิมแท้ของสิ่งมีชีวิตเมื่อเราได้ยินเสียงทิพย์ จิตสำนึกนี้จะฟื้นฟูขึ้นมา วิธีนี้ผู้ที่เชื่อถือได้ได้แนะนำไว้สำหรับยุคนี้ และจากประสบการณ์ในการปฏิบัติเราสามารถสัมผัสได้ว่า จากการสวดภาวนามนต์หรือบทมนต์อันยิ่งใหญ่ เพื่อความหลุดพ้นนี้ เราจะรู้สึกมีความปลื้มปิติสุขมากในทันทีที่ความปลื้มปิติสุขนี้ลงมาจากชั้นทิพย์ซึ่งอยู่เหนือสิ่งอื่นใดในโลก เมื่อเราอยู่ในระดับที่เข้าใจดวงวิญญาณอย่างแท้จริง ซึ่งอยู่เหนือระดับประสาทสัมผัส ระดับจิตใจและระดับปัญญา เราก็คจะสถิตในระดับที่เหนือโลก การสวดภาวนา ฮะเร คริชณะ ฮะเร คริชณะ คริชณะ ฮะเร ฮะเร / ฮะเร รามะ ฮะเร รามะ รามะ รามะ ฮะเร ฮะเร นี้ บัญญัติขึ้นโดยตรงจากชั้นทิพย์เสียงของมหามนต์นี้จะอยู่เหนือระดับจิตสำนึกที่ต่ำกว่าทั้งหมด เช่น ระดับประสาทสัมผัส ระดับจิตใจ และระดับปัญญา ฉะนั้นจึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องเข้าใจภาษาของบทมนต์และไม่มีมีความจำเป็นที่จะต้องมาคาดคะเน หรือปรับสติปัญญาในการสวดภาวนามหามนต์นี้ เนื่องจากมหามนต์นี้พุ่งตรงมาจากชั้นทิพย์โดยปริยาย ทุกๆคนจึงสามารถร่วมร้องเพลงและสวดภาวนาโดยไม่จำเป็นต้องมีคุณสมบัติอื่นใดในอดีตพร้อมทั้งเตือนรำด้วยความปลื้มปิติสุขทิพย์

เราได้เห็นการปฏิบัติเช่นนี้แม้แต่เด็ก ๆ ก็ร่วมร้องเพลง และสวดภาวนาได้หรือแม้แต่สุนัขก็สามารถมีส่วนร่วมได้ แน่นนอนสำหรับผู้ที่ถูกพันธนาการ อย่างเหนียวแน่นในชีวิตวัตถุอาจต้องใช้เวลามากที่จะมาถึงซึ่งจุดมาตรฐานนี้ ถึงกระนั้นคนประเภทนี้ก็สามารถพัฒนาตนเองให้มาถึงระดับแห่งวิญญูณได้อย่างรวดเร็ว เมื่อสาวกผู้บริสุทธิ์ของพระผู้เป็นเจ้าสวดภาวนาหมั่นได้ด้วยความรักจะบังเกิดผลดีอย่างใหญ่หลวงแก่ผู้ฟัง ดังนั้น เราจึงควรสดับฟังเสียงเพลงและการสวดภาวนาจากริมฝีปากของสาวกผู้บริสุทธิ์ของพระผู้เป็นเจ้า เพื่อจะได้รับผลดีโดยทันที การสดับฟังจากผู้ที่ไม่ใช่สาวกควรหลีกเลี่ยงให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เหมือนกับนมที่ถูกแตะด้วยริมฝีปากของงู จะก่อให้เกิดผลที่เป็นพิษ

คำว่า ฮะรา เป็นการถวายพระพรชัยมงคลแด่พลังอำนาจของพระผู้เป็นเจ้า คำว่า คริษณะ และรามะ หมายถึง “ความปลื้มปิติสุขที่สูงที่สุด” ฮะรา เป็นพลังอำนาจแห่งความปลื้มปิติสุขของพระเจ้า เมื่อมาอยู่ข้างหน้าเปลี่ยนเป็น ฮะเร พลังอำนาจแห่งความปลื้มปิติสุขของพระผู้เป็นเจ้านี้จะช่วยให้ เรามาถึงพระองค์

พลังงานวัตถุนี้เรียกว่า มายา ก็เป็นหนึ่งในพลังงานอันหลากหลายของพระองค์ พวกเราสิ่งมีชีวิตก็เป็นพลังงานของพระองค์เช่นกัน เรียกว่า พลังงานพรหมแดน อธิบายว่าสิ่งมีชีวิตเหนือกว่าพลังงานวัตถุ เมื่อพลังงานที่เหนือกว่ามาสัมผัสกับพลังงานวัตถุที่ต่ำกว่า ก่อให้เกิดสภาวะแห่งการเข้ากันไม่ได้ แต่หากพลังงานพรหมแดนซึ่งเหนือกว่าพลังงานวัตถุมาสัมผัสกับพลังอำนาจ ฮะรา ที่เหนือกว่า สิ่งมีชีวิตก็จะสถิตในความปลื้มปิติสุขตามธรรมชาติของตน ซึ่งเป็นสภาวะธรรมชาติปกติธรรมดา

สมาคมนานาชาติเพื่อคริษณะจิตสำนึก เชื่อว่า ศัพท์สามคำ ฮะเร คริษณะ และรามะ เป็นเมล็ดพันธุ์ของมหามนต์การร้องเพลงและสวดภาวนาเป็นการร้องเรียกแบบทิพย์ เพื่อให้พระผู้เป็นเจ้าและพลังเบื้องสูง ฮะรา ได้โปรดให้ความคุ้มครองป้องกัน แต่พ้นวิญญูณ การร้องเพลงและสวดภาวนาเช่นนี้เหมือนกับทารกน้อย ร้องเรียกมารดาด้วยความจริงใจ พระมารดาฮะราจะช่วยให้สาวกได้รับพระกรุณาธิคุณจากพระบิดาสูงสุดฮะริหรือคริษณะ จากนั้นพระผู้เป็นเจ้าจะเปิดเผยพระองค์ให้แก่สาวกผู้ร้องเพลงและสวดบทมนต์นี้ด้วยความจริงใจ

ในการรู้ถึงวิญญูณ ไม่มีวิธีอื่นใดที่จะมีประสิทธิภาพและให้ผลดีเท่ากับการร้องเพลงและสวดภาวนาฮะเร คริษณะ มหามนต์

กล่าวกันว่าโยคีในสมัยโบราณได้ถ่ายทอดเสียงที่ตนได้ยินจากภายในร่างกายออกมาเป็นถ้อยคำในภาษาสันสกฤตหรือพูดอีกอย่างหนึ่งว่าอักษรสันสกฤตแต่ละตัวเป็นตัวแทนของการสั่นสะเทือนที่เกิดขึ้นในร่างกาย และเป็นตัวแทนของพลังที่ปลดปล่อยออกมาจากจักระเหล่านั้นด้วยธรรมชาติอันงดงามและน่าอัศจรรย์ของภาษาสันสกฤต ซึ่งเป็นที่มาของ “มนตรา” และ

“มนตราบำบัด”

มนตราซึ่งสวดกันเป็นมนต์คาถา สรรเสริญพระผู้เป็นเจ้าของที่เขียนขึ้นเป็นภาษาสันสกฤตนั้น หากสวดอย่างต่อเนื่องจะช่วยให้จิตที่กระสับกระส่ายสงบลงได้ เพราะเสียงทุกเสียงที่เปล่งออกมาล้วนมีพลังมากจนเข้าไปถึงจักระและส่งผลต่อจักระได้

ทั้งนี้ เนื่องจากเสียงสวดมนตราจะทำให้เกิดเสียงทุ้มต่ำ (เสียงในลำคอที่มีการลากเสียงยาว ต่อเนื่องและต่ำ) ซึ่งนับเป็นเสียงพื้นฐานของดนตรีบำบัด เสียงรองหรือเสียงที่สอดคล้องซึ่งอยู่เหนือเสียงพื้นฐานนั้นๆ ขึ้นไปอีกมากมายหลายระดับชั้น จะช่วยให้พลังของเสียงนั้นเข้มข้นขึ้น เพราะเสียงในระดับที่สูงขึ้นจะมีการสั่นสะเทือนเพิ่มขึ้นเป็นหลายเท่าของการสั่นสะเทือนของเสียงพื้นฐาน ร่างกายและหูของเราจะตอบสนองต่อระดับเสียงพื้นฐานอย่างฉับพลันทันที ในขณะที่เสียงในระดับสูงขึ้นไปจะส่งผลอันมหัศจรรย์ต่อเราอย่างนุ่มนวล โดยจะช่วยปรับสมดุลพลังร่างกายคือจักระและสนามพลังงานแม่เหล็กไฟฟ้า (ออร่า) รอบนอกตัวเราได้

เสียงทุ้มต่ำที่เกิดโดยการสวดมนตราเป็นตัวหลักสำคัญของการบำบัดด้วยการทำสมาธิ เนื่องจากการอาศัยคลื่นเสียงให้ช่วยส่งต่อพลังงานไปนวดร่างกายของมนุษย์ และขยายปฏิกิริยาต่อเนื่องสู่จักระในร่างกาย ซึ่งควบคุมการเคลื่อนย้ายของพลังงานทั่วร่างกาย

นับจากแหล่งกำเนิดอันเป็นปริศนาของอักษรภาษาสันสกฤตจน การเรียนรู้ถึงผลกระทบที่มีต่อการบำบัดร่างกาย ด้วยการท่องมนตราสันสกฤต มาจนถึงการเรียนรู้ถึงเส้นทางการเดินทางของพลังในร่างกาย และทำให้เราตระหนัก ถึงวิธีใช้คุณลักษณะพิเศษของเสียงเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์แก่สุขภาพของเรา และเพื่อให้เราสื่อสารกับธรรมชาติ ที่มีอยู่ภายในตัวเราได้ มนตราบำบัดจะเปิดมุมมอง เปิดโลกทรรศน์ใหม่ให้กับสิ่งที่มนุษย์ปัจจุบันคิดว่าเหลวไหลและมลายด้วยวิทยาศาสตร์สมัยใหม่ ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ใหม่สำหรับการบำบัดในปัจจุบัน

ในแนวทางของสมาคมนานาชาติเพื่อคริสณะจิตสำนึก เป็นการใช้เสียงสวดมนต์เพื่อการบำบัดจิตวิญญาณ โดยยึดหลักการสั่นสะเทือนของเสียงเป็นทำให้เกิดอานุภาพทางร่างกายและจิตใจ เมื่อจิตเป็นสมาธิแล้วนั้น การเปล่งเสียงสวดมนต์เป็นการส่งกระแสหรือการเพ่งจิต ก็คือการเข้าถึงพระเจ้า ในศาสตร์ภักดีโยคะนั่นเอง องค์ประกอบที่สำคัญของพิธีกรรม ดนตรีจะช่วยสร้างบรรยากาศศักดิ์สิทธิ์ในพิธีกรรมให้เป็นรูปธรรมชัดเจน เพื่อสร้างความศรัทธาและความเชื่อมั่นต่อพิธีกรรมศาสนา จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ เกี่ยวข้องส่งผลต่อสภาวะจิตใจของบุคคล ให้เกิดความสุขสงบ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยนี้เป็นการนำเสนองานวิจัยในเชิงคุณภาพ ซึ่งเป็นการศึกษาวิจัยทางด้านมานุษยดุริยางควิทยา (Ethnomusicology) เกี่ยวกับ ดนตรีประกอบพิธีกรรมเสริญองค์พระศาสดาใน ชีวิตประจำวัน ของสมาคมนานาชาติเพื่อคริสตจักรสำคัญ กรุงเทพมหานคร โดยการรวบรวมข้อมูลทางด้านความเป็นมา ดนตรี และวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องจากการลงพื้นที่ภาคสนาม ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ ได้ทำการศึกษาทั้งหมด นำมาเรียบเรียงและวิเคราะห์เป็นรายงานการวิจัยในรูปแบบของการบรรยาย ซึ่งสรุปได้ดังนี้

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความเป็นมา ความเชื่อ และพิธีกรรม ของสมาคมนานาชาติเพื่อคริสตจักรสำคัญ กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาดนตรีประกอบพิธีกรรมเสริญองค์พระศาสดาในชีวิตประจำวัน ของสมาคมนานาชาติ เพื่อคริสตจักรสำคัญ กรุงเทพมหานคร

ความสำคัญของการวิจัย

การศึกษาพิธีกรรมและหลักความเชื่อของสมาคมนานาชาติเพื่อคริสตจักรสำคัญ จะทำให้เข้าใจแนวคิดในการจัดกิจกรรม พิธีกรรมและดนตรี ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากความเชื่อ ความศรัทธา ในศาสนา ฮินดู และทำให้ทราบถึงบริบทที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิต สังคม และวัฒนธรรมของผู้ศรัทธา ในศาสนาฮินดู โดยเฉพาะผู้ที่นับถือองค์พระศาสดารวมทั้งเข้าใจความหลากหลายทางวัฒนธรรมของสังคมไทยอีกด้วย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยนี้เป็นการนำเสนองานวิจัยในเชิงคุณภาพ ซึ่งเป็นการศึกษาวิจัยทางด้านมานุษยดุริยางควิทยา (Ethnomusicology) เกี่ยวกับ ดนตรีประกอบพิธีกรรมเสริญองค์พระศาสดาใน ชีวิตประจำวัน ของสมาคมนานาชาติเพื่อคริสตจักรสำคัญ กรุงเทพมหานคร โดยการรวบรวมข้อมูลทางด้านดนตรีและวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องจากการลงพื้นที่ภาคสนามผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ ได้ทำการศึกษาทั้งหมดนำมาเรียบเรียงและวิเคราะห์เป็นรายงานการวิจัยในรูปแบบของการบรรยายซึ่งได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอนต่าง ๆ และดำเนินการสรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

1. ศึกษาประวัติความเป็นมาของสมาคมนานาชาติเพื่อคริสณะจิตสำนึก กรุงเทพมหานคร

1.1 ความเป็นมาของสมาคมนานาชาติเพื่อคริสณะจิตสำนึก

กระบวนการคริสณะจิตสำนึก เริ่มขึ้นครั้งแรก เมื่อ 500 ปีก่อน โดยนักบวชคนแรกชื่อ ชรี เซชนัญะ ซึ่งเชื่อกันว่า เป็นอวตาร ระหว่างคริสณะและราดารานีคูร์กทิพย์ มีความศรัทธาต่อองค์คริสณะอย่างแรงกล้า เลยทำการเผยแพร่คำสอนของคริสณะให้เป็นที่เลื่อมใสของผู้คน

ต่อมาพระกฤษณาคูณเจ้า เอ.ซี. บัคชิวัดันธะ สวามี พระบัพพาตะ ซึ่งเกิดในปี ค.ศ. 1896 ที่เมืองโกลกาทา ประเทศอินเดีย ในปี ค.ศ.1922 ได้เริ่มทำวารสารรายปักษ์ชื่อ Back to Godhead Magazin (กลับคืนสู่พระเจ้า) เพื่อเผยแพร่คำสอนจากคัมภีร์พระเวทและคำสอนจากคัมภีร์ภควคีตา เป็นภาษาอังกฤษ และได้สถาปนาสมาคมนานาชาติเพื่อคริสณะจิตสำนึก ขึ้นในปี ค.ศ. 1966 ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา

การเดินทางเข้ามาในประเทศไทยของกระบวนการคริสณะจิตสำนึกนั้น เริ่มจากนายราม ลัดชมัน ดาส สวากสมาคมนานาชาติเพื่อคริสณะจิตสำนึกชาวไทยที่เดินทางไปศึกษาต่อยังประเทศสหรัฐอเมริกา จึงได้รู้จักกับสมาคมนานาชาติเพื่อคริสณะจิตสำนึก และเป็นผู้รับเอาหลักคำสอนและแนวคิดต่าง ๆ จาก พระกฤษณาคูณเจ้า เอ.ซี. บัคชิวัดันธะ สวามี พระบัพพาตะ เข้ามาเผยแพร่และดำเนินการในประเทศไทย โดยเริ่มจัดให้มีการทำสังคีตงานในสวนสาธารณะ และเป็นผู้ริเริ่มก่อตั้งสมาคมนานาชาติเพื่อคริสณะจิตสำนึก กรุงเทพมหานครขึ้นมา โดยจัดให้มีสถานที่ประกอบพิธีกรรม คือ

- สมาคมนานาชาติเพื่อคริสณะจิตสำนึก ศูนย์นักศึกษา รามคำแหง เลขที่ 126/92

ซอย รามคำแหง 24 แยก 30 หมู่บ้าน ศิขรินทร์ หัวหมาก บางกะปิ กรุงเทพมหานคร

- สวนลุมพินี สีลม กรุงเทพมหานคร

- อีสรภาพ ซ. 3 ธนบุรี กรุงเทพมหานคร

สมาคมนานาชาติเพื่อคริสณะจิตสำนึก รับเอาแนวคิดและแนวทางปฏิบัติที่เรียกว่า ภัคติโยคะ ซึ่งภัคติโยคะ ซึ่งหมายถึง มีความตั้งใจรับใช้ด้วยความจงรักภักดีต่อหน้าที่ที่รับผิดชอบโดยถือว่า สิ่งมีชีวิตทั้งหลายล้วนถือกำเนิดมาจากคริสณะ ซึ่งการอุทิศตนเสียสละรับใช้ที่บริสุทธิ์ 6 ประการ ดังนี้

1. การอุทิศตนเสียสละรับใช้ที่บริสุทธิ์จะปลดปล่อยความทุกข์ทางวัตถุทั้งหมดได้ทันที
2. การอุทิศตนเสียสละรับใช้ที่บริสุทธิ์เป็นจุดเริ่มต้นแห่งความเป็นสิริมงคลทั้งปวง
3. การอุทิศตนเสียสละรับใช้ที่บริสุทธิ์ทำให้ได้รับความสุขทิพย์โดยปริยาย

4. การอุทิศตนเสียสละรับใช้บริสุทธิบรรลุถึงได้ยากมา
5. คนที่อยู่ในการอุทิศตนเสียสละรับใช้ที่บริสุทธิ์มีหัวเราะเยาะแม้แต่แนวคิดความหลุดพ้น
6. การอุทิศตนเสียสละรับใช้ที่บริสุทธิ์เป็นวิธีเดียวที่จะเรียกความสนใจจากคริชณะ

แนวปฏิบัติของสมาคมนานาชาติเพื่อคริชณะจิตสำนึก สามารถทำให้จิตสงบและหลุดพ้นได้โดยวิธีง่ายๆ คือการสวดบทเพลงมหามนต์ และการสวดบทเพลงมหามนต์นี้จึงเป็นสัญลักษณ์สำคัญของสมาคมนานาชาติเพื่อคริชณะจิตสำนึก หรือกลุ่ม ฮะเร คริชณะ สาวกของสมาคมนานาชาติเพื่อคริชณะจิตสำนึกเชื่อว่าการสวดมหามนต์นี้ จะทำให้เราพ้นทุกข์ และพบกับความสุขทิพย์ โดยมีข้อความดังนี้

ฮะเร	คริชณะ	ฮะเร	คริชณะ
คริชณะ	คริชณะ	ฮะเร	ฮะเร
ฮะเร	รามะ	ฮะเร	รามะ
รามะ	รามะ	ฮะเร	ฮะเร

1.2 แนวความเชื่อและพิธีกรรม

ความเชื่อเรื่องคริชณะ

คริชณะมีชีวิตรอบโลกใบนี้ เมื่อ 5,000 ปีก่อน กำเนิดในวันแรมแปดค่ำ เวลาเที่ยงคืน ตามความเชื่อของศาสนาฮินดู คริชณะเป็นอวตารปางที่ 8 แห่งพระนารายณ์ ถือเป็นภาคที่สมบูรณ์ภาคหนึ่ง เรื่องราวของคริชณะ ปรากฏอยู่ในมหากาพย์มหาภารตะบรพหิ (ภีษมบรพ) ที่กล่าวถึงเหตุการณ์สู้รบของคณวงศ์ตระกูลเดียวกัน ที่ทุ่งคุรุเกษตร “พระอรชุน” ตัวเอกของเรื่อง เกิดการความไม่เข้าใจในเหตุแห่งการสู้รบ จึงตรัสถามต่อคริชณะผู้เป็นสารถีรถศึก คริชณะจึงตรัสสอนแต่อรชุน ซึ่งคำสอนของคริชณะดังกล่าวนี้เป็นรากฐานที่ทำให้เกิด คัมภีร์อันยิ่งใหญ่ คือ คัมภีร์ภควัทคีตาขึ้น

หลักคำสอน

สมาคมนานาชาติเพื่อคริชณะจิตสำนึก กรุงเทพมหานคร ยึดเอาหลักคำสอนจากคัมภีร์ภควัทคีตาและศรีอุปนิษัท มาใช้เป็นหลักในการดำเนินชีวิต และยึดถือคำสอนมาใช้เป็นหลักปฏิบัติ ซึ่งคัมภีร์ภควัทคีตา เป็นคัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์ที่กล่าวได้ว่าเป็นอุปนิษัทหนึ่งของฮินดู สำคัญคือเป็นที่รวบรวมเอาปรัชญาฮินดูภาคดีโยคะไว้ทั้งหมด ซึ่งจะมีวิธีการถ่ายทอดจากอาจารย์สู่ศิษย์แบบปากต่อปาก เรียกว่า “กูรูพรมปรา” (Guru Parampara) หลักคำสอนของกลุ่มฮะเร คริชณะ สรุปได้ดังนี้

ร่างกายและการอยากได้เพื่อสนองตอบ ประสาทสัมผัสทางร่างกายนั้นเป็นมายา (การไม่มีจริง) สิ่งสำคัญ คือ ดวงจิต และวิญญาณเท่านั้น และสิ่งที่ต้องการ คือการยกระดับจิตให้สูงขึ้น ด้วยการไม่ยึดติดโลกวัตถุ ซึ่งมีความโลภและกิเลสเป็นตัวนำพา ซึ่งการภาวนาถึงพระเจ้าเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวทางจิตใจ ให้เราเข้าถึงพระเจ้า และเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่ดี เมื่อจิตวิญญาณเข้าถึงพระเจ้า ในยามละสังขารแล้ว จิตวิญญาณดวงเดิมจะกลับคืนสู่พระเจ้า

พิธีกรรม

การสวดมนต์ การสวดมนต์ทำสมาธิของสมาคมนานาชาติเพื่อคริสณะจิตสำนึก แบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

- วิธีทำสมาธิคนเดียว (Chanting) โดยใช้การนับประจำคำที่มี 108 เม็ด
- วิธีทำสมาธิเป็นกลุ่ม (Kirtan) การทำสมาธิสวดมนต์เป็นกลุ่มโดยการร้องเพลงและเล่นเครื่องดนตรีประกอบเรียกว่าการทำสังคีตทาน

พิธีบูชาประจำวัน เรียกว่าการอารตี คือการบูชาด้วยไฟ ซึ่งจะประกอบพิธีในช่วงเช้าและช่วงเย็น เพื่อความเป็นสิริมงคล อุปกรณ์ที่ใช้คือ

- ตะเกียงไฟ
 - ระฆัง
 - สังข์
 - หม้อน้ำ
 - ธูป
 - ดอกไม้
 - ผ้า
 - กู๋จามรี
 - พัดขนนกยูง

พิธีอุปสมบท (Diksha) สาวกจะทำการอุปสมบทได้ ต้องปฏิบัติตนตามกฎอย่างเคร่งครัดอย่างน้อย 1 ปี สาวกสมาคมนานาชาติเพื่อคริสณะจิตสำนึกมีความเชื่อว่า การได้อุปสมบทนี้เป็นการล้างบาปทั้งปวงที่ติดตัวมาให้ออกไปเสีย

พิธีอภิเษก ทุกครั้งที่ม้งานสำคัญ เช่นวันคล้ายวันประสูติของอวตารต่าง ๆ วันคล้ายวันประสูติของพระอาจารย์แต่ละท่าน สาวกจะจัดให้มีการสรงน้ำพระปฏิมาและรูปเคารพ โดยใช้ น้ำอภิเษก 7 อย่าง คือ น้ำสะอาด น้ำนม เนย โยเกิร์ต น้ำตาล น้ำผลไม้ น้ำผึ้ง

การถือศีลเอกาตาดิ (Ekadashi) สาวกของสมาคมนานาชาติเพื่อคริสณะจิตสำนึก จะต้องถือศีล 2 ครั้งใน 1 เดือน เรียกว่า “วันเอกาตาดิ” ซึ่งจะตรงกับวันขึ้น 11 ค่ำ และแรม 11 ค่ำ ของทุกๆเดือน โดยผู้ที่ถือศีลนั้นจะต้องละเว้นอาหารที่ทำจากถั่ว งา และธัญพืชทุกชนิด

พิธีเจิมทิลัค (Tilaka) คือการนำดินศักดิ์สิทธิ์ผสมน้ำ ไข่เจิมเครื่องหมายชรีวัสสะ ที่หน้าผากและที่ร่างกาย เป็นเครื่องหมายแสดงให้เห็นว่าดวงวิญญาณอยู่ในร่างกาย

พิธีแห่จะกันนาท (Jagannach Ratha Yatra) พิธีนี้จะมีช่วงเดือนมิถุนายน-กรกฎาคมของทุกปี

2. ศึกษาดนตรีที่ใช้ประกอบพิธีสรรเสริญองค์คริสณะในชีวิตประจำวัน ของสมาคมนานาชาติเพื่อคริสณะจิตสำนึก กรุงเทพมหานคร ดังต่อไปนี้

2.1 นักร้อง

นักร้องในสมาคมนานาชาติเพื่อคริสณะจิตสำนึก กรุงเทพมหานคร ทุกคนเป็นสาวกที่มีความศรัทธาและให้ความสนใจในการบรรเลงและเล่นเครื่องดนตรี โดยส่วนใหญ่จะทำการฝึกฝนด้วยตนเองจากความศรัทธา จึงทำให้ไม่มีนักร้องอาชีพหรือนักร้องประจำแต่อยากได้ สาวกทุกคนสามารถร่วมเล่นดนตรีและบรรเลงเพลง หรือนำสวดมนต์ได้

การศึกษาวีธีการบรรเลงนั้น สาวกทุกคนของสมาคมนานาชาติเพื่อคริสณะจิตสำนึก กรุงเทพมหานคร สามารถเดินทางไปเรียนได้ที่ศูนย์ฝึกปฏิบัติ ซึ่งทางศูนย์จัดให้มีการเรียนการสอนวิธีการบรรเลง ฮาร์โมนีเยม และกลองมรดังกะ โดยสาวกผู้มีความถนัดทางการเล่นดนตรีประเภทนี้จะเป็นผู้ถ่ายทอดให้ ซึ่งถือว่าการถ่ายทอดนี้เพื่อรับใช้คริสณะ

2.2 เครื่องดนตรีที่ใช้ในการประกอบพิธีกรรม

พิธีกรรมหลักของสมาคมนานาชาติเพื่อคริสณะจิตสำนึก คือการร้องเพลง สวดมนต์ เรียกว่าการทำ สังคีตทาน (Kirtan) ซึ่งจะใช้เครื่องดนตรีประกอบดังนี้

2.2.1 ฉิ่ง (Kalta, Kartalas) ใช้ตีประกอบจังหวะ ทำหน้าที่ย่นจังหวะคล้ายเมโทรโนม ในดนตรีสากล มีลักษณะจังหวะดังนี้

Kalta Rhythm

Te Kha Ta Te Kha Ta Te Kha Ta Te Kha Ta Te Kha Ta Te Kha Ta Te Kha Ta Te Kha Ta

จากโน้ตด้านบนสามารถอธิบายวิธีการตีได้ดังนี้

ตีเปิดมือ ให้เสียงที่ดังออกมามีลักษณะคล้ายกับการตีฉิ่งให้ได้เสียง “ฉิ่ง” ในวงดนตรีไทย

ตีเปิดมือ โดยตีให้ฝ่าฉิ่งด้านหนึ่งสไลด์ไปกระทบกับขอบฉิ่งอีกด้าน คล้ายกับการตีฉาบ
เล็กเสียง “แซ่” ในวงดนตรีไทย

2.2.2 กลองมรดังกะ (Mridanga) ชนิดที่ใช้ในสมาคมนานาชาติเพื่อครีษณะจิตสำนึก
คือมรดังกะโคล มีต้นกำเนิดจาก แถบเบงกอลส์ ใช้ตีประกอบจังหวะ ควบคู่ไปกับการสวดมนต์
วิธีการตีจะใช้ฝ่ามือและนิ้วตีหรือ สบัดลงบนหน้ากลองให้เกิดเสียงในระดับ รูปแบบการตีเรียกว่า
“มนตรา” (Mantra)

- หน้าเล็กจะให้เสียงที่สูง ใช้มือขวาตี โดยการสบัดปลายนิ้วลงบนหน้า
กลองให้เกิดเสียง

- หน้าใหญ่จะให้เสียงที่ทุ้มต่ำ ใช้มือซ้ายตีให้เกิดเสียง ตัวอย่างมนตราที่
นิยมใช้ในสมาคมนานาชาติเพื่อครีษณะจิตสำนึก กรุงเทพมหานคร

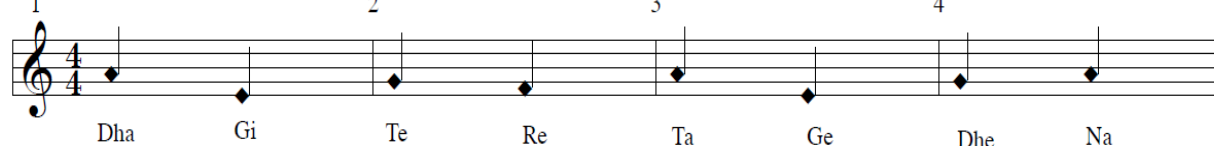
มนตราที่ 1 Long Beat ใช้กับเพลงที่มีจังหวะช้า

Long Beat

มนตราที่ 2 Shot Beat ใช้กับเพลงที่มีจังหวะปานกลาง

Shot Beat

มนตราที่ 3 Fast Beat ใช้กับเพลงที่มีจังหวะเร็ว

Fast Beat

Dhin Thi Thak Gho Dhi Na

มนตราที่ 4 Tihai Beat (Fill in) ใช้ตีส่งระหว่างท่อนเพลง

Fill in

The Re Khe Ta Jha The Re Khe Ta Jha The Re Khe Ta Jha

มนตราที่ 5 Alankala ใช้ตีในวรรคสุดท้ายของเพลงช้า เพื่อใช้เชื่อมไปสู่เพลงที่มีจังหวะเร็ว

The End

Thi Thak Thi Thak Thi Thak Gho Dhin Thak

2.2.3 ฮาร์โมนีเยม (Harmonium) เป็นเครื่องดนตรีประเภทคีย์บอร์ด อาศัยแรงดันของลมผ่านลิ้นโลหะทำให้เกิดเสียงในช่วงกลางศตวรรษที่19 มีซันนารีชาวฝรั่งเศสได้นำฮาร์โมนีเยมเข้ามาเผยแพร่ในประเทศอินเดีย ใช้บรรเลงทำนองหลักควบคู่ไปกับการสวดมนต์ทำสังคีตทานผู้บรรเลงจะนั่งบรรเลงในท่าขัดสมาธิอ้าขาไว้สำหรับกดลิ้นนิ้วเพื่อดำเนินทำนองเพลง มือด้านซ้ายที่ขยับหน้าที่สุดบวม โดยการปัดถูลมเข้า-ออกเป็นจังหวะ

2.3 บทเพลง

บทเพลงต่างๆ ที่สมาคมนานาชาติเพื่อคริสณะจิตสำนึก กรุงเทพมหานครใช้ในการประกอบพิธีกรรมต่างๆ นั้น มีอยู่มากมาย ล้วนแล้วแต่เป็นบทมนต์อันศักดิ์สิทธิ์ทั้งสี่ท่อนร้องเพลงและสวดมนต์แบบหมุนนี้ ที่เรียกว่าการทำสังคีตทาน (Kritan) เพลงที่สมาคมนานาชาติเพื่อคริสณะจิตสำนึก กรุงเทพมหานครใช้เป็นประจำได้แก่

2.3.1 มนต์สรรเสริญพระอาจารย์ (Sri Sri Gurvastakam) เป็นเพลงที่ใช้สำหรับประกอบพิธีกรรมบูชาในช่วงเช้า หรือการอารตีเช้า

2.3.2 ฮะเรคริษณะมหามนต์ (Hare Krishna Maha-Mantra) เป็นเพลงที่ใช้สำหรับการสวดมนต์ทำสมาธิแบบกลุ่ม หรือการทำสังคีตทาน

2.3.3 มนต์ปกป้องคุ้มครอง (Nrsimha dev) เป็นเพลงที่ใช้ร้องเพื่อความเป็นสิริมงคล

2.3.4 โภระ-อาระที (Gaura-Arati) เป็นเพลงที่ใช้สำหรับประกอบพิธีกรรมบูชาในวงเวียน หรือการอารตีเวียน

2.3.5 พระสาตะ – เสวายะ (Prasadum Sevaya) เป็นเพลงที่ใช้ร้องก่อนเริ่มรับประทานอาหาร

ลักษณะวิธีการบรรเลงและขับร้อง จะมีผู้นำร้อง 1 คน เรียกว่า “ผู้นำสวด” ซึ่งเป็นสาวกเพศหญิงหรือเพศชายก็ได้ ส่วนใหญ่จะเป็นสาวกที่มีน้ำเสียงไพเราะ นำฟัง ผู้นำสวดจะร้องนำทีละวรรคเพลง จากนั้นสาวกทุกคนจะร้องตาม เป็นแบบนี้เหมือนกันทุกเพลง

2.4 ช่วงเวลาและขั้นตอนการประกอบพิธีกรรมประจำวัน สาวกสมาคมนานาชาติเพื่อคริสณะจิตสำนึก จะมีการประกอบพิธีกรรมเพื่อเป็นการสรรเสริญองค์คริสณะโดยมีช่วงเวลาและขั้นตอนดังต่อไปนี้

4.00 น.	ตื่นนอน อาบน้ำชำระร่างกาย สวดมนต์ทำสมาธิโดยนับเม็ดประจำ
4.30 น.	เตรียมจัดอุปกรณ์ สำหรับการอารตี
5.00น.	เริ่มพิธีอารตีเช้า บูชาตุลสี
12.00น.	ปิดม่านพระปฏิมา
16.00น.	เปิดม่านพระปฏิมา
17.00น.	สังคีตทาน
18.00น.	Classอธิบายคำสอนพระเวท
19.00น.	ถวายอาหาร เริ่มพิธีอารตีเวียน
20.00น.	รับประทานพระสาตัม

2.5 อิทธิพลของดนตรีที่มีต่อความเชื่อและพิธีกรรม

ในแนวทางของสมาคมนานาชาติเพื่อคริสณะจิตสำนึก เป็นการใช้เสียงสวดมนต์เพื่อการบำบัดจิตวิญญาณ โดยยึดหลักการสั่นสะเทือนของเสียงเป็นทำให้เกิดอานูภาพทางร่างกายและจิตใจ เมื่อจิตเป็นสมาธิแล้วนั้น การเปล่งเสียงสวดมนต์จะเป็นการส่งกระแสหรือการเพ่งจิตเพื่อเข้าถึงพระเจ้าตามศาสตร์ภักดีโยคะ องค์ประกอบที่สำคัญของพิธีกรรม ดนตรีจะช่วยสร้างบรรยากาศศักดิ์สิทธิ์ในพิธีกรรมให้เป็นรูปธรรมชัดเจน เพื่อสร้างความศรัทธาและความเชื่อมั่นต่อพิธีกรรม ศาสนา จึงเป็นสิ่งสำคัญที่เกี่ยวข้องส่งผลต่อสภาวะจิตใจของบุคคล ให้เกิดความสุขสงบ

อภิปรายผล

สมาคมนานาชาติเพื่อคริสตจักรจิตสำนึกสถาปนาขึ้นในปี ค.ศ. 1966 ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยพระภิกษุณาคฤณเจ้า เอ.ซี. บัทธิเวตันระ สวามิ พระบัพพาตะ จากนั้นเข้ามายังประเทศไทยโดยสาวกชาวไทยที่ไปเรียนต่อที่ประเทศสหรัฐอเมริกา และได้ก่อตั้งเป็นสมาคมนานาชาติเพื่อคริสตจักรจิตสำนึก กรุงเทพมหานคร โดยมีแนวคิดและแนวปฏิบัติ ตามคัมภีร์พระเวทโบราณของชาวอินเดีย ยึดหลักคำสอนจากคัมภีร์พระเวทและคัมภีร์ภควัทคีตา มาใช้เป็นหลักในการดำเนินชีวิต และมีวิธีการถ่ายทอดจากอาจารย์สู่ศิษย์แบบปากต่อปาก พิธีกรรมที่สำคัญ คือการสวดทมนามหามนต์เพื่อฝึกสมาธิ นักดนตรีส่วนใหญ่ไม่ใช่นักดนตรีอาชีพ แต่เป็นเพียงสาวกที่มีความศรัทธาซึ่งเรียนรู้การเล่นดนตรีด้วยตนเองจากช่องทางต่างๆ เครื่องดนตรีที่ใช้ในการประกอบพิธีกรรม เป็นเครื่องดนตรีพื้นบ้านของอินเดียซึ่งเชื่อกันว่าเป็นเครื่องดนตรีศักดิ์สิทธิ์ ดนตรีประกอบพิธีสรรเสริญองค์คริสตจักร รับเอาวัฒนธรรมที่เป็นผลมาจากความเชื่อในเรื่องเทพเจ้าของศาสนาฮินดู ทั้งในเรื่องของหลักความเชื่อและพิธีกรรมนำมาใช้เป็นหลักปฏิบัติ สะท้อนให้เห็นถึงระบบความสัมพันธ์ระหว่างศาสนาและวิถีการดำรงชีวิตของมนุษย์ว่ายังคงมีการประกอบพิธีกรรม เสียงดนตรีที่เกิดขึ้น มาจากความศรัทธาที่เหล่าสาวกมีต่อองค์คริสตจักรพระผู้เป็นเจ้าสูงสุด บทสวดมนต์และเสียงดนตรีมีส่วนช่วยสร้างบรรยากาศศักดิ์สิทธิ์ในกับพิธีกรรม และยังมีส่วนช่วยให้เกิดเป็นความศรัทธาและความเชื่อมั่นต่อพิธีกรรม นอกจากนี้ยังแสดงถึงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมในสังคมของชาวฮินดูที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร พิธีสรรเสริญองค์คริสตจักรสะท้อนให้เห็นว่าความเชื่อในศาสนาฮินดูมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตและวิถีชีวิตของคนในสังคมไทยอยู่ไม่น้อย การศึกษาครั้งนี้ทำให้เห็นถึงการแพร่กระจายของวัฒนธรรมความเชื่อในศาสนาฮินดูที่มีมาตั้งแต่สมัยอินเดียโบราณ ซึ่งทำให้เกิดพิธีกรรมดังกล่าวและยังคงดำรงอยู่ในสังคมไทยสืบไปหากยังมีชาวฮินดูอาศัยอยู่ในประเทศไทย

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เปรียบเสมือนก้าวแรกในการศึกษาดนตรีประกอบพิธีสรรเสริญองค์คริสตจักรในชีวิตประจำวัน ที่มีลักษณะทางวัฒนธรรมดนตรีที่เป็นอัตลักษณ์ของชนชาติอินเดีย ที่นับถือศาสนาฮินดู ซึ่งสะท้อนออกมาในเรื่องของเครื่องดนตรี บทเพลง เนื้อร้องรวมถึงความหมายในบทเพลงที่มีความน่าสนใจ ซึ่งเป็นข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญในการที่จะศึกษาเจาะลึกลงไปประเด็นต่างๆ ในอนาคตดังนี้

1. การศึกษาและรวบรวมบทเพลงที่ใช้ประกอบพิธีสรรเสริญองค์คริสตจักร
2. การศึกษาวิเคราะห์บทเพลงและทำนองเพลง
3. การศึกษาวิเคราะห์จังหวะกลองมริดังกะ

4. การศึกษาเปรียบเทียบดนตรีประกอบพิธีสรรเสริญองค์คริสตจักร ของสมาคมนานาชาติเพื่อคริสตจักรจิตสำนึกในต่างประเทศ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรุณ กุศลาลัย; เรื่องอุไร กุศลาลัย. (2537). *ภารตวิทยา*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: เคล็ดไทย.
- กาญจนา อินทรสุณานนท์. (2541). *พื้นฐานมานุษยวิทยาภาควัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- กิ่งแก้ว อรรถากร. (2525). *ลักษณะพิธีกรรมในสังคมไทยในเอกสารการสอนชุดวิชาภาษาไทยศึกษาอารยธรรม*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- จักรพงษ์ กลิ่นแก้ว. (2545). *ดนตรีประกอบพิธีงเด็กไหหลำ: กรณีศึกษาคณะงเด็ก ด่านเฮ่งกุน (โกกุน)*. ปรินญาณิพนธ์ ศป.ม. (มานุษยดุริยางควิทยา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จินดา จันท์แก้ว; และคณะ. (2546). *ความรู้พื้นฐานทางศาสนา*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จุฑาศิริ ยอดวิเศษ. (2550). *ดนตรีในวัฒนธรรมอิสลาม : กรณีศึกษาชุมชนบ้านคร้ว*. ปรินญาณิพนธ์ ศป.ม. (มานุษยดุริยางควิทยา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถ่ายเอกสาร.
- เฉลิมศักดิ์ พิกุลศรี. (2548). *ดนตรีอินเดีย*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดวงธิดา ราเมศวร์. (2537). *2 อารยธรรมอันยิ่งใหญ่แห่งเอเชีย อินเดีย-จีน*. กรุงเทพฯ: เคล็ดไทย.
- ธิดานต์ ศรีนารา; และพิเชษฐ์ เดชผิว. (2548). *วัฒนธรรมดนตรีในสังคมไทย*. กรุงเทพฯ: แม็ค.
- นงเยาว์ ชาญณรงค์. (2545). *วัฒนธรรมและศาสนา*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ปัญญา รุ่งเรือง. (2533). *ดนตรีไทยประกอบเสียง*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประทีป เล้ารัตนอารีย์. (2548). *ดนตรีมีคุณทุกอย่างไป*. ดุริยางคศาสตร์. คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ: สันติศิริการพิมพ์.
- ประเวศ วะสี. (2530). *การสร้างสรรค์ภูมิปัญญาไทยเพื่อการพัฒนา*. ชุมชนพัฒนา. 5: 72 – 90.
- พรรณี อำนวยสันติกุล. (2551). *การศึกษาและพัฒนาดนตรีในพิธีแก้บนหลวงพ่อดโต วัดสะตืออำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. ปรินญาณิพนธ์ ศป.ม. (มานุษยดุริยางควิทยา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ภัทรพรสิริกาญจน์ (2546). *ความรู้พื้นฐานทางศาสนา* พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- มงคล หวังสุขใจ. (2538). *สังคมวิทยาเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษาฝ่ายเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

- ยุทธกร ศรีขกานนท์. (2547). *เครื่องดนตรีพราหมณ์และวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้อง*. ปรินญาณินพนธ์ ศป.ม. (มานุษยดุริยางควิทยา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถ่ายเอกสาร.
- วาสิษฐ์ จรรย์ยานนท์. (2522). *เอกสารประกอบคําบรรยายวิชาองค์ประกอบดนตรีสากล*. กรุงเทพฯ: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา. ถ่ายเอกสาร.
- วิทยา ศักยาภินันท์. (2549). *ประวัติศาสตร์นาฮินดู*. กรุงเทพฯ: รวมสาส์น.
- ศักดิ์ชัย หิรัญรักษ์. (2537, มกราคม-มิถุนายน). *ความสำคัญของภาษาในการศึกษาดนตรีพื้นบ้านของไทยการศึกษาทางมานุษยวิทยาการดนตรี*. ภาษาและวัฒนธรรมไทย. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- ศรีศักร วัลลิโภดม; และคนอื่นๆ. (2535). *ดนตรีและนาฏศิลป์กับเศรษฐกิจสังคมสยาม*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ธนาคารกรุงเทพจำกัด.
- สุกรี เจริญสุข. (2532). *จะฟังเพลงอย่างไรให้ไพเราะ*. กรุงเทพฯ: เรือนแก้วการพิมพ์.
- สุกัญญา ประเสริฐศรี. (2551). *เทศกาลนพวราตรีวัดพระศรีมหาอุมาเทวี: การศึกษาพิธีกรรมและความเชื่อ*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุพัทธรา สุภาพ. (2540). *สังคมวิทยา*. พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุมาลี นิยมมานุภาพ. (2547). *ดนตรีวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุรสิทธิ์ ศรีสมุทร. (2549). *เพลงสำคัญในพิธีกรรมเข้าทรงลิมนต์ในจังหวัดสงขลา*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ดนตรี). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- สินีนารถ สิทธิเลิศประสิทธิ์ (2553). *ดนตรีในบทศักดิ์สิทธิ์ “ซางตูล” ของพิธีมีสชานิกายโรมันคาทอลิก อัครสังฆมณฑลกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.(ดนตรี). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- เสรี วุฒิชรรมวงศ์. (2540). *ผ่าปมปัญหาพุทธ-ฮินดู*. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- เสฐียร พันธรังษี. (2515). *ละครในศาสนา*. เล่ม 1. กรุงเทพฯ: แพรวพิทยา.
- สมปราชญ์ อัมมะพันธ์. (2536). *ประเพณีและพิธีกรรมในวรรณคดีไทย*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- อมรา พงศาพิชญ์. (2525). *วัฒนธรรมศาสนาและชาติพันธุ์: วิเคราะห์สังคมไทยแนวมานุษยวิทยา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรดี ธนะจันทร์. (2545). *สวดคฤหัสถ์: กรณีศึกษานักสวดตำบลไผ่จำศีล อำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.(ดนตรี). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.

เรื่องย่อมหากาพย์

ภาคแรก

"การพหันทสกา"

บรรพบุรุษแห่งปาลณฑุและเการพ

สันทนู กษัตริย์แห่งหัตดินาปุระ ทรงอภิเษกสมรสกับคงคาผู้แสนงดงามและเป็นเทพีแห่งสายน้ำจำแลงมา คงคาจะประทับอยู่กับสันทนูตราบใดที่พระองค์ไม่ทรงตรัสถามถึงการกระทำของพระนาง หลายปีที่ใช้ชีวิตร่วมกันทั้งสองมีโอรสด้วยกันเจ็ดพระองค์ แต่คงคาโยนโอรสแต่ละองค์ลงสู่แม่น้ำ สันทนูเศร้าโศกเสียใจมากแต่จำต้องรักษาสัจจะสัญญาของพระองค์

ในที่สุด เมื่อโอรสองค์ที่แปดประสูติ สันทนูทรงตรัสถามคงคาว่าพระนางเป็นใครและทำไมจึงกระทำเช่นนั้นคงคาเปิดเผยพระองค์และตรัสว่าโอรสของพระนางเคยประทับในสวรรค์แต่ได้รับคำสั่งให้กลายเป็นมนุษย์ พระนางจึงได้โทษโอรสทุกองค์เสียแต่เนิ่นโดยการโยนลงให้จมน้ำตายทันทีที่ประสูติ แล้วคงคาก็จากสันทนูไปพร้อมกับเทวรัตน์โอรสองค์สุดท้ายที่ท้องเนื่องจากสันทนูผิดสัญญา

เทวรัตน์ มีชื่อท้ายซึ่งเป็นที่รู้จักกันว่า ภิษมะ นามนี้มีความหมายว่า "แห่งการตัดสินใจอย่างแน่วแน่" ได้มาหลังจากสาบานว่าจะไม่แต่งงานหรือมีบุตร บิดาของเทวรัตน์ใคร่แต่งงานใหม่ (กับสัตยวดี มารดาของวยาสะ) แต่เงื่อนไขการแต่งงานมีอยู่ว่าภรรยาคนที่สองจะเป็นมารดาของกษัตริย์ในวันหนึ่งวันใด เพื่อเสริมพระเกียรติยศให้เป็นไปตามพระประสงค์ของบิดา ภิษมะจึงให้สัจจะสาบานว่าไม่ว่าพระองค์หรือบุตรของพระองค์จะไม่อ้างสิทธิ์ในราชบัลลังก์

หลายปีผ่านไปกึ่งภราดาองค์หนึ่งของภิษมะตายในสนามรบและองค์อื่นๆ ต่างก็ถึงวัยอภิเษกสมรส ในนามแห่งกึ่งภราดา ภิษมะจุดพี่น้องสามสาวและต่อสู้ชนะคดีความกับโจทก์ผู้ฟ้องร้องระหว่างทางกลับบ้าน ภิษมะทราบว่ามีหญิงหนึ่งในสามพี่น้องนามว่าอำภา คัดเลือกโจทก์เตรียมฟ้องไว้เรียบร้อยแล้ว ภิษมะจึงยินยอมปล่อยนางนั้นไปแต่คู่หมั้นของนางไม่ต้องการนางอีกต่อไป เมื่อเขาทอดทิ้งเช่นนั้นนางจึงกลับมาหาภิษมะและต้องการให้ภิษมะแต่งงานกับนางแต่ภิษมะปฏิเสธ เนื่องจากยึดมั่นกับถ้อยสาบานของตน อำภาจึงสาบานว่าวันหนึ่งนางจะฆ่าภิษมะเสียถึงแม้ว่าทวยเทพได้ประทานพลังให้ภิษมะเลือกวันตายของตนได้ตามถ้อยสาบานก็ตาม

ความสำคัญของอำนาจแห่งคำสาบานปรากฏชัดเจนตลอดทั้งเรื่องของมหากาพย์ มีอยู่ครั้งหนึ่งกล่าวถึงการสาบานกลายเป็นความจริงและต้องปฏิบัติตามให้สำเร็จตั้งตั้งใจไม่ว่าอะไรจะเกิดขึ้นก็ตาม เมื่อบิดาของภิษมะและกึ่งภราดาทั้งคู่ของตนถึงแก่กรรมก่อนวัยอันสมควรโดยไร้ทายาทสืบสกุล ภิษมะปฏิเสธการแต่งงานกับภรรยาฝ่าย (มากกว่าหนึ่งคน) ของน้องเลี้ยงของตน (น้องสาวหลายคน-ของอำภา) ภิษมะจะไม่ผิดคำสาบานของตนเลยถึงแม้ว่าการดำรงความโสดนั้นไม่ทำให้อะไรแตกต่างไปจากเดิมอีกต่อไปก็ตาม

เจ้าหญิงทุกองค์ในวัยเยาว์มีหน้าที่ให้กำเนิดบุตรและธิดา แต่ใครจะเป็นบิดาของบุตรและธิดานั้นเล่าไม่มีชายอื่นคนใดอีกแล้วในครอบครัวนอกจากภีมะ แต่ภีมะก็ทรงปฏิเสธสตรีเสียแล้ว ดังนั้นสัตยาตีมีเหลือองค์ที่สองของกษัตริย์สันตพญิงจึงตรัสถามโอรสองค์แรก ซึ่งก็คือวยาสะผู้ประพันธ์มหากาพย์ว่าจะยกวยาสะให้แก่เจ้าหญิงสององค์ วยาสะจึงไปหาแต่ทั้งสององค์ไม่ชอบวยาสะ เนื่องจากการบำเพ็ญตบแต่งเคร่งครัดต่อคำสาบานว่าจะใช้ชีวิตอย่างอัตคัดขัดสนเยี่ยงคนเข็ญใจ วยาสะจึงสกรปรกโสโครกและมีกลิ่นตัวเหม็น

วยาสะอธิบายให้เจ้าหญิงฟังว่าแต่ละองค์จะต้องอดทนเพื่อให้กำเนิดโอรส อย่างไรก็ตาม โอรสองค์แรกจะเกิดมาตบอด เนื่องจากเจ้าหญิงองค์แรกนั้นหลับตาเสียเมื่อเห็นวยาสะ และโอรสองค์ที่สองจะมีพระฉวีสีด เนื่องจากเจ้าหญิงองค์ที่สองนั้นชดพระองค์เมื่อสัมผัสสวรกายกับวยาสะ โอรสตบอดทรงพระนามว่าฤชตราษฎร์ องค์ที่มีพระฉวีสีดทรงพระนามปาณฑุ วยาสะมีโอรสองค์ที่สามทรงพระนามว่าวิฑูร เกิดแต่สาวพรหมจรรย์ผู้หนึ่ง

เนื่องจากพระเชษฐาพระเนตรบอดและไม่เหมาะสมกับราชบัลลังก์ ปาณฑุจึงได้เสวยราชสมบัติแห่งกรุงหัสตินาปุระวันหนึ่งขณะทรงล่าสัตว์อยู่ในป่า ปาณฑุทรงยิงละมั่งตัวหนึ่งขณะจับคู่ผสมพันธุ์ ละมั่งตัวนั้นแท้ที่จริงเป็นนักบวชพราหมณ์จำแลงมา จึงสาปแช่งปาณฑุว่า ถ้าปาณฑุร่วมรักกับมเหสีองค์หนึ่งองค์ใดในสององค์ (กุนตี และมัถรี) แล้วจักสวรรคตทันที เมื่อทรงตระหนักทราบวว่าพระองค์ไม่สามารถมีโอรสและธิดาได้ปาณฑุจึงสละราชบัลลังก์ และปลีกพระองค์ไปประทับอยู่ในภูเขาพร้อมมเหสีทั้งสององค์ กุนตีมีเหลือองค์แรกกล่าวแก่ปาณฑุว่า พระนางมีอำนาจมนตราอยู่ จึงสาธยายมนต์ลับอันอวอนเทพเจ้าองค์หนึ่งให้ประทานบุตรสักองค์มาให้สมดังปณิธานด้วยอำนาจแห่งมนตรา กุนตีจึงให้กำเนิดโอรสสามองค์ ประกอบด้วย ยุธิษฐิระ ธรรมเทพบุตร โอรสองค์แรกผู้เปี่ยมด้วยความซื่อสัตย์และเที่ยงธรรม องค์ที่สองคือ ภีมะ วายุเทพบุตรผู้แข็งแรงที่สุดในหมู่ชนทั้งหลาย และองค์ที่สาม อรชุน อินทราเทพบุตรนักรบผู้ไม่มีใครต่อกรได้

มัถรี มีเหลือองค์ที่สองของปาณฑุ ก็ได้รับพลังอำนาจนี้ด้วยเช่นกัน พระนางมีโอรสฝาแฝดสององค์ คือ นกุลและสหเทพ ดังนั้นปาณฑุจึงมีโอรสห้าองค์ที่สืบเชื้อสายมาจากทวยเทพโดยตรงจากมเหสีทั้งสององค์ คือ ภราดาปาณฑุ วีระบุรุษแห่งมหากาพย์ที่ยิ่งใหญ่เรื่องนี้

หลายปีผ่านไปวันหนึ่งปาณฑุพ่ายแพ้ต่อกิลเลสตีญาของพระองค์กับมัถรี แต่เนื่องจากเกรงว่าปาณฑุจักถึงแก่ความตาย มัถรีจึงพยายามผลักไสปาณฑุออกไป แต่การดิ้นรนต่อสู้ของพระนางกลับเร่งรื้อให้อำนาจแห่งดาฤชณาของปาณฑุทวีขึ้นทันทีที่ทั้งคู่ร่วมรักกันปาณฑุก็สวรรคตตามคำสาปแช่ง และมัถรีด้วยความจงรักภักดีต่อพระสวามีจึงยินยอมตายตามด้วยในเชิงตะกอน

ในขณะนั้น ฤชตราษฎร์กลายเป็นกษัตริย์แล้วถึงแม้พระเนตรบอดก็ตาม พระองค์ทรงอภิเษกกับกัณฑารี ด้วยการจัดแจงขึ้นมา เมื่อทรงทราบถึงความพิการของพระสวามีพระนางจึงตัดสินใจตัดสินพระทัยปิดพระเนตรของพระองค์ด้วยการคาดผ้าผูกตาซึ่งพระนางจะไม่ยอมถอดออกอีกเลย เพื่อร่วมเคราะห์กรรมในโลกมืดเดียวกับพระสวามี แล้วหลังจากทรงครมภ์นานผิด ปกติถึงสองปี พระนางให้กำเนิดเนื้อกลมๆ ก้อนหนึ่งออกมา วยาสะบอกให้พระนางแยกก้อนเนื้อนั้นออกเป็นหนึ่งร้อยส่วนและเอาไปใส่ไว้ในโอ่งน้ำมันเนย โดยการนี้พระนางจึงกลายเป็นพระมารดาของโอรสหนึ่งร้อยองค์ ซึ่งก็คือ ภราดาการพ นั่นเอง

องค์แรกที่ประสูติมาคือ ทูโรธน์ มีลางร้ายบอกเหตุแห่งความรุนแรงเกิดขึ้นเมื่อทูโรธน์ ประสูติมาสู่โลก กล่าวคือหมาในเห่าหอนคำรามพายุบัคลั่งเพลิงพิโรธลุกลามไปทั่วเมือง ธฤษ ทรราชฎ์ทรงกังวลพระทัยกับลางร้ายนี้มาก วิชูลจึงทูลว่าโอรสองค์แรกนำเอาความเกลียดชังและการ ทำลายล้างมาสู่โลก วันหนึ่งจะทำลายล้างวงศ์ของตนวิชูรบเร้ากษัตริย์ให้จำกัดโอรสองค์นี้เสีย แต่ธฤษทรราชฎ์ทรงเพิกเฉยต่อคำแนะนำของวิชู

ธฤษทรราชฎ์ทรงเป็นนักปกครองที่อ่อนแอ พระองค์มักยกอ้างถึงความบอดของตนเพื่อ ปฏิเสธการเผชิญหน้ากับความจริงและความผิดพระทัยในการเผชิญกับการตัดสินใจที่ผิด ยักยอกยิ่ง ต่อมาทูโรธน์จึงจูงจุมูกได้อย่างง่ายดาย พระองค์ทรงเอาแต่โทษชาตากรรม ชอบแต่หาข้ออ้างมาแก้ ตัวกับความเจื้อยชาของพระองค์เอง อาทิตูทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้นนั้นเปลี่ยนแปลงไม่ได้ ใครจักไป หยุดยั้งไว้หาได้ไม่แล้วข้าฯ จักทำอะไรได้

ชะตากรรมคือพลังอำนาจทั้งหมดอย่างไม่ต้องสงสัย แต่คณะมนตรีแห่งธฤษทรราชฎ์แนะนำ ว่า "โอ พระองค์ แน่หนอนละว่าผู้ใดซึ่งประสบเหตุการณ์เลวร้าย อันเป็นผลจากการกระทำของตนเอง ไม่ควรตำหนิกกล่าวโทษเทพเจ้า ชาตากรรม หรืออื่นใด เราแต่ละคนต่างก็ได้รับผลจากการกระทำของ เราเองทั้งสิ้น"

การแข่งขันระหว่างพี่น้องปาณฑพและการพุดเดือดขึ้น

ภีมะตอนนี้ทรงชราภาพแล้วเข้ามารับผิดชอบบรมเลี้ยงดูภราดาทั้งสองกลุ่ม เจ้าชายทั้งสองฝ่ายนี้ต่างก็เอาแต่แข่งขันต่อสู้กันอยู่ตลอดเวลา พยายามแม้กระทั่งสังหารอีกฝ่าย วันหนึ่ง ไทธณะ ครูและผู้ชำนาญสรรพาวุธ ปรากฏตัวขึ้นและเสนอตัวเข้ามาสอนเจ้าชายน้อยทั้งปวง ไทธณะ มีภารกิจลับนั้นคือการแก้แค้นการดูถูกเหยียดหยามที่เพื่อนเก่าคนหนึ่งกระทำไว้แก่ตนขณะยังหนุ่ม

ไทธณะใกล้ชิดกับทรุปาตะแต่หลายปีต่อมา เมื่อไทธณะไปเห็นเพื่อนในวัยเด็กของตน ซึ่ง กลายเป็นกษัตริย์ไปแล้ว กลับได้รับการถูกดูถูกเหยียดหยามจากทรุปาตะว่า "ผู้เท่าเทียมกันเท่านั้นจึง เป็นเพื่อนกันได้" ไทธณะขอให้ภราดาปาณฑพแก้แค้นแทนให้เป็นค่าตอบแทนในการสอน ภราดา ปาณฑพเป็นนักรบที่กล้าแกร่งจึงพิชิตราชาอาณาจักรแห่งทรุปาตะแล้วยกต่อไปให้ไทธณะ แต่ไทธณะ แบ่งปันอาณาจักรกึ่งหนึ่งคืนแก่เพื่อนเก่าทันที พร้อมกับกล่าวว่า "ตอนนี้เราเท่าเทียมกันแล้ว"

เพื่อการแก้แค้น ทรุปาตะมีบุตรโดยการอำนาจมนตราเกิดแต่พระเพลิง โอรสองค์หนึ่ง คือธฤษตยุมนะซึ่งชาตากรรมกำหนดจะเป็นผู้สังหารไทธณะ ไทธคนหนึ่งทำนายว่าบุตรสาวคนหนึ่ง ชื่อ เทราปที จะนำความวินาศพิบภัยมาสู่ผู้ปกครองที่ไม่เที่ยงธรรมและบุตรองค์ที่มีนามว่า ลิขันตินั้น คืออำภากลักลับมาเกิดใหม่

ต่อมาในสงครามไทธณะและภีมะจะเข้าร่วมกับฝ่ายการพ ไม่ใช่ไม่ซื่อสัตย์จงรักภักดีแต่ เป็นเพราะอิผู้นำความตายมาให้ของทั้งคู่ซึ่งคือ ธฤษตยุมนะและลิขันตินั้นเข้าร่วมกับฝ่ายปาณฑพ

ไทธณะสำนึกดีถึงฐานะความเป็นผู้ชำนาญสรรพาวุธที่ยิ่งใหญ่อันหาผู้ใดทัดเทียมไม่ได้ของ อรชุน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการยิงธนูและช่วยเหลืออรชุนด้วยการบรมสั่งสอนอย่างเข้มงวดเป็นพิเศษ ในการแข่งขันประลองยุทธไทธณะทูลปาณฑพแต่ละองค์ให้ยิงเป้าหมายตานั้นที่ไม่อยู่บน

ต้นไม้ โทณะสลัปถามปาณฑพแต่ละองค์ว่า "โอ ทูลกระหม่อม ตรัสบอกข้าฯ เกิดว่าทรงเห็นอะไร" แต่ละองค์ตรัสตอบว่า หม่อมฉันเห็นครูของหม่อมฉัน ภราดาของหม่อมฉัน ต้นไม้ แล้วก็ยก โทณะตรัสต่ออีกว่า "กระนั้นหรือ แล้วพระองค์จะทรงยังไม่ถูกเป่าเลยพระเจ้าข้า"

แต่อรชุนตรัสว่าเห็นแต่นกเท่านั้นและที่จริงเห็นแต่ตาของนกเท่านั้น ดังนั้นจึงฟังความสนใจ ไปแต่ที่เป้าหมายเท่านั้นแล้วทรงยิงอย่างจัดเวทที่แข่งขันเพื่ออวดทักษะของปาณฑพแต่ละองค์ แต่ บรูษแปลงหน้าคนหนึ่งกลับปรากฏกายขึ้นมาทำทายอรชุนและมีมือเชิงธนูทัดเทียมกับอรชุน บรูษ คนนี้คือ ภรรยา ที่ผู้อ่านทราบมาแล้วว่าเป็นโอรสองค์แรกของกุนตี เกิดแต่สุรยเทพหรือเทพแห่ง ตะวัน พระนางกุนตีมีความระอาต่อสุรยเทพอย่างยิ่งก่อนอภิเษกสมรสกับปาณฑุ จึงลอยภรรยาไปในตระกร้ากับสายน้ำ ดังนั้น ภรรยาจึงเป็นเชษฐาองค์โตของภราดาปาณฑุนั่นเอง

อย่างไรก็ตามภรรยาไม่ทราบว่ามีมารดาที่แท้จริงของตนเป็นใคร คนขับรถม้าเก็บได้แล้ว นำไปเลี้ยงจนเติบโตเหล่า ปาณฑุทรงดูถูกเหยียดหยันสถานภาพทางสังคมอันต่ำต้อยของภรรยาและ จะไม่ทรงต่อสู้กับใครก็ตามที่ไม่มีพระชาติ เป็นชาติดีมาตั้งแต่เกิด แต่ทศโยธน์ลูกพี่ลูกน้องของ ภราดาปาณฑพเล็งเห็นโอกาสสร้างพันธมิตรกับภรรยา โดยไม่ใส่ใจต่อกฎอันเข้มงวดแห่งวรรณะ ตรัสว่า "ชาติกำเนิดไม่สำคัญและมนุษย์เป็นเสมือนหนึ่งสายน้ำซึ่งมีต้นกำเนิดไม่เป็นที่รู้จักแก่ชน ทั่วไป"

ทศโยธน์ยกอาณาจักรเล็กๆ แห่งหนึ่งให้แก่ภรรยาและภรรยาเป็นมิตรกับเหล่าทหารพล ตลอดไป

วรรณะ (สถานภาพทางสังคม) อันต่ำต้อยของภรรยาติดตามหลอกหลอนภรรยาตลอดทั้ง เรื่องในมหากาพย์ ต่อมาในการแข่งขันแย่งชิงเพื่อให้ได้มาซึ่งเจ้าหญิงเทราปที พระนางทรงปฏิเสธ ภรรยาอย่างสิ้นเชิง เนื่องจากภรรยามาจากครอบครัวของคนรับใช้ สำหรับบุคคลผู้ซึ่งปรารถนาให้ ตนเป็นที่ยอมรับจากความสำเร็จแล้ว การใช้ชีวิตอยู่ใต้เงาห่มินมิดเยี่ยงนี้ย่อมทนไม่ได้

ในฐานะสุรยเทพบุตรภรรยาถือกำเนิดมาพร้อมกับเกราะทองคำห่อผิว ต่อมาอินทราใช้เล่ห์ เลี่ยมแกลังภรรยาทำให้เกราะคุ้มครองที่ได้รับประทานมา จากสวรรค์นี้สูญหายไปเสีย หลังกำเนิด ภรรยา กุนตียังดำรงความเป็นสาวพรหมจารีอยู่

ภราดาปาณฑพหลบหนีอคติภัยเอาชีวิตรอดไปได้อย่างฉิวเฉียด ทศโยธน์วางแผนคลอก ภราดาปาณฑพให้ตายในวังที่ก่อสร้างด้วยวัสดุที่เป็นเชื้อ ไฟอย่างดี หลังจากนั้นต่อมาอีกหลายเดือน เหล่าปาณฑพ หลบซ่อนองค์โดยอาศัยอยู่ในป่าคันทันหนึ่งในขณะที่ภรรยาอยู่เฝ้ายามและพี่น้องอื่นพากัน หลับไหล นางรักษาสตนหนึ่งนามว่าหิมาพิปรากฏตนขึ้นมาในร่างของหญิงรูปงามและตกลุมรัก อย่างคลั่งไคล้กับภรรยาผู้ซึ่งต่อสู้และสังหารพี่ชายผู้ชั่วร้ายของนางรักษานั้น ภรรยาและนางจำแลงมี บุตรภุตเป็นชายที่แข็งแรงมากด้วยกันคน(ตน)หนึ่งนามว่า ชโตคัตตะ ผู้ซึ่งปฏิญาณตนเอาไว้ว่าจะมา ช่วยเหลือบิดาของตนเมื่อถึงคราวจำเป็น

อรชุนชนะได้เจ้าหญิงเทราปที

ภราดาปาณฑพเข้าร่วมพิธีสยัมวารของเจ้าหญิงเทราปที ในพิธีนี้พระนางจะทรงเลือกพระสวามีจากเจ้าชายทั่วแคว้นแคว้นที่มีสิทธิเข้าร่วมพระราชพิธีนี้ อรชุนชนะการแข่งขันยิงธนูอย่างง่ายดาย เทราปทีจึงเลือกอรชุนเป็นสวามี เมื่ออรชุนบอกมารดาว่าได้ “รางวัล” มา กุณฑีบอกให้อรชุนแบ่งรางวัลนั้นให้พี่น้องด้วย โดยที่ยังไม่ได้เห็นเทราปทีและไม่ทราบว่ารางวัลนั้นคืออะไร คำกล่าวของกุณฑีเป็นเสมือนหนึ่งคำสาบานที่ถอนคืนไม่ได้ แม้จะพลาดพลั้งไปแล้วก็ตาม ดังนั้นภราดาทั้งห้าองค์จึงอภิเษกสมรสกับเทราปทีราชบุตรแห่งทुरुปาตะ

การอภิเษกสมรสที่ไม่ปกติสามัญครั้งนั้นสมใจภรรยา เนื่องจากในชาติปางก่อนนั้นเทราปทีได้อธิษฐานไว้กับศิวเทพให้มีสวามีห้าครั้ง และดังนั้นเทราปทีจึงได้รับผลนั้นตามแรงปณิธานของตนในชาติปัจจุบัน ในมหาภารตะศิวเทพไม่ใช่ผู้ที่ต่อมาเกิดเป็นบุตรธิดา แต่มีภรรยา มากกว่านั้นกับการประทานพรแห่งการกำเนิดของมนุษย์ รวมทั้งประทานโอรสหนึ่งร้อยองค์ให้พระนางกัณธารีด้วย

ภราดาทั้งห้าตกลงเคารพความเป็นส่วนตัวของแต่ละองค์เมื่ออยู่กับพระนางนางเทราปที แต่วันหนึ่งอรชุนเข้าไปในกระโจมที่ปักเพื่อซ่อมแซมอาวุธของตน และพบยูธิษฐิระอยู่บนเตียงด้วยกันกับเทราปที ถึงแม้ว่ายูธิษฐิระจะยกโทษให้ก็แล้วตาม อรชุนก็ยังยืนยันรักษาคำสาบานเพื่อไถ่บาปนั้น จึงเนรเทศตนเป็นเวลาหนึ่งปี ขณะที่อยู่ห่างไกลออกไปนั้น อรชุนแต่งงานอีกกับสตรีสามคน คนหนึ่งเป็นน้องสาวของคริษณะ โดยส่วนใหญ่แล้วเพื่อพันธมิตรทางการเมือง

ในขณะที่ความตึงเครียดระหว่างลูกพี่ลูกน้องเขม็งเกลียวมากขึ้น คริษณะก็ปรากฏองค์ขึ้นมา กล่าวกันว่าวิชณุเทพผู้พิทักษ์อาจทรงสร้างองค์คริษณะขึ้นมาแล้วส่งลงมาพิทักษ์โลกให้รอดจากความสับสนยุ่งเหยิง

การปรากฏองค์ของคริษณะเป็นการเริ่มต้นของแก่นเรื่องสำคัญสามประเด็นในมหากาพย์ นั่นคือ ธรรมะ (ระเบียบของจักรวาล) ซึ่งตกอยู่ในอันตรายจากความสับสนยุ่งเหยิง ดังนั้นคริษณะต้องก้าวเข้ามาเพื่อชี้ทางว่าไม่ใช่แค่เพียงการแข่งขันกันในวงศาตถาญาตีตระกูลหนึ่งเท่านั้นแต่เป็นความขัดแย้งกับผลลัพธ์ที่มีผลต่อทั้งโลก

ในบุรณะสมัยโบราณมหากาพย์ดำเนินเรื่องราววิชณุได้ปรากฏองค์อวตารหรือเนรมิตรองค์จำแลงมาบนโลกแล้วเก้าครั้งในอดีต เพื่อจัดโลกให้กลับไปอยู่บนวิถีทางที่ถูกต้อง และจักปรากฏองค์ขึ้นมาอีกครั้ง ณ ตอนสั้นยุค การเคารพบูชาคริษณะเสมือนหนึ่งเทพเจ้าในมหาภารตะมีกล่าวแทรกถึงต่อไปในเรื่อง เพราะมีความตึงเครียดที่สำคัญอยู่ในมหากาพย์ ระหว่างการบรรยายภาพของกฤษณะซึ่งเสด็จมาจากสวรรค์และเจ้าชายมนุษย์ที่เป็นมุขมนตรีของภราดาปาณฑพ

ด้วยคำแนะนำของคริษณะ ภราดาปาณฑพจึงไปปรากฏองค์ต่อกษัตริย์บอด เพื่อสันติภาพ ฤๅษตราษฎร์จึงเสนอแบ่งปันอาณาจักรให้ภราดาปาณฑพกึ่งหนึ่ง แต่เป็นพื้นที่ที่ไม่มีอะไรเลย นอกจากป่าดงพงพีและทะเลทราย ยูธิษฐิระยอมรับข้อเสนอดังกล่าวด้วยความหวังว่าจะป้องกันไม่ให้เกิดสงครามขึ้น ระหว่างนั้นอรชุนและคริษณะตกลงช่วยเหลือพราหมณ์หิวโซคนหนึ่ง ซึ่งต่อมาเปิดเผยตัวว่าเป็นอัครเทพแห่งไฟ อัครนี้ต้องการหากินอยู่ใกล้ป่าที่มีฝนของอินทราคุ้มครองอยู่ อัครนี้ให้จักรเป็นรางวัลแก่คริษณะและให้กัณทิวาคันทรแห่งวรุณพร้อมลูกศรที่ใช้ไม่รู้จักหมดแก่อรชุน ด้วยรางวัลที่

ได้รับมาอรชุนสามารถสร้างมานลูกศรคลุมไว้ไม่ให้ฝนตกลงมาดับเพลิงของอัคนีได้ แม้แต่อินทรา ยังเอาชนะอรชุนไม่ได้ เนื่องจากอรชุนมีกฤษณะอยู่ด้วย (สัตยญาณบ่งบอกถึงความยิ่งใหญ่ของวิษณุเทพที่เหนือกว่าอินทราเทพในตอนนั้น) มายา (เป็นอสูรที่หลบหนีรอดจากเพลิงไปได้) สร้างหอที่ยิ่งใหญ่แห่งอินทราปราสาทขึ้นมาโดยไม่รู้สึกสำนึกในบุญคุณ

ในแคว้นแคว้นใหม่ที่ภราดาปาณฑพได้รับแบ่งปันมา ยุธิษฐิระพลิกผืนดินแห่งแล้งกันดารให้เป็นราชอาณาจักรที่มั่งคั่งและประกาศราชาภิเษกพระองค์ขึ้นเป็นกษัตริย์แห่งกษัตริย์ทั้งปวง ทูรโยธน์อิจฉาและทำอับอายขายหน้าระหว่างเสด็จเยี่ยมพระราชวังอันโอ่างดงามตระการตาของยุธิษฐิระ เนื่องจากสำคัญผิดว่าพื้นกระຈกเป็นสระว่ายน้ํา แล้วยังหล่นลงไปน้ํา เนื่องจากสำคัญผิดว่าเป็นพื้นกระຈก เทราปทีและภีมะหวัระเหาะเฝ้าย่ําทูรโยธน์ เมื่อกลับถึงอาณาจักรของตน ทูรโยธน์มุ่งมั่นหาทางประดษฐ์คิดทำลายล้างฝ่ายปาณฑพให้จงได้

การพนันสกา และความอับอายขายหน้าของเทราปที

ทูรโยธน์ปฏิบัติตามคำแนะนำของสกุณีสกุลเจ้าเล่ห์และนักชาญสกาที่ไม่มีใครรู้จัก โดยเชิญยุธิษฐิระมาเล่นการพนันกัน เป็นที่ทราบกันดีว่าการพนันเป็นจุดอ่อนของลูกพี่ลูกน้องของตน ยุธิษฐิระตกลงรับคำเชิญ

ทูรโยธน์ไม่ใช่ผู้ต้นคิดแต่มักฟังพาทอาศัยความคิดเห็นของคนอื่นอยู่เสมอ ลุงของทูรโยธน์เป็นผู้ต้นคิดแผนลอบวางเพลิงคลอกเหล่าปาณฑพและการพนันสกา(ต่อมาระหว่างสงครามทูรโยธน์เสนอแนะให้จับกุมยุธิษฐิระและใช้กลอุบายอื่น ซึ่งโทรณะถึงกับเรียกว่าโง่เง่าไร้หัวคิดสั้นดี)

ทูรโยธน์มักขู่ว่าจะประกอบอติวินิบาตกรรม เมื่อไม่ได้อะไรรตามแนวทางที่ตนต้องการ (ตกลงขบขันแต่หวัระไม่ออก)การยึดตัวเองเป็นศูนย์กลางมากเกินไปยอมนำไปสู่ความต้องการที่ไม่เป็นจริง และความคาดหวังที่ไม่สมเหตุสมผลจากชีวิต ทูรโยธน์เป็นโอรสของกษัตริย์บอด ที่ใช้ชีวิตอยู่อย่างมีติดบอด

ทั้งฤทธราชภู่และยุธิษฐิระต่างก็เพิกเฉยต่อคำเตือนของวิฑูรให้หลีกเลี่ยงการพนันเสีย โดยปล่อยให้ผลที่เกิดขึ้นเป็นไปตามชาตากรรมที่หลีกเลี่ยงไม่ได้และอยู่เหนือสิ่งอื่นใด คริขณะเดือนภีมะไม่ให้สอดมือเข้าไปแทรกเรื่องของคนอื่นในการพนันสกา "หากเผ่าพันธุ์ของเธอต้องถูกทำลายล้างไปเพื่อพิทักษ์ธรรมะแล้วไซ้ร้ เธอจักยินยอมหรือไม่"

ทูรโยธน์นึกถึงคำดำรัสของบิดาว่าธรรมะของนักรบคือต้องสู้รบอย่างมีเกียรติ ไม่ใช่ทำทุกวิถีทางให้ได้มาซึ่งชัยชนะ จึงกล่าวว่า "วิถีแห่งนักรบคือยึดมั่นอยู่กับชัยชนะ ไม่ว่าจะบวดีนั้นมีธรรมะหรือ อธรรมะอยู่ก็ตาม"

เนื่องจากความลุ่มหลงมัวเมาอยู่ในการพนัน ยุธิษฐิระจึงวางเดิมพันและสูญเสียทุกสิ่งทุกอย่างที่มี เป็นต้นว่า แผ่นดิน ราชอาณาจักร พี่น้องของตน แม้กระทั่งตนเอง และสุดท้ายคือ เทราปทีผู้ซึ่งถูกจิกผมทั้งตั้งลากต่อหน้าสมัชชาแห่งราชครุ ถือว่าเป็นเรื่องที่หยาบคายอย่างยิ่งเพราะผมของสตรีแต่งงานแล้วเป็นสิ่งสักการะแด่พระผู้เป็นเจ้าของ ซึ่งใครจะมาล่วงเกินหาได้ไม่

เทราปีที่ ทำทนายเหล่าการพด้วยคำถามว่า "คนที่สูญเสียแม่กระทั่งตนเองเยี่ยงยูริชฐิระจักวางคนอื่นเป็นเดิมพันได้อย่างไร" แต่ไม่มีใครตอบพระนางได้ แม้กระทั่งภิชมะเองก็สับสน "มรรคาแห่งธรรมะช่างลึกลับเหลือนัก" เมื่อแม่กระทั่งภิชมะผู้ชาญฉลาดตอบคำถามนี้ไม่ได้ เทราปีที่จึงตรัสว่า "หม่อมฉันคิดว่าเวลาเลือนหลุดออกจากรอยต่อแล้ว ธรรมะอันเป็นนิรันดร์มาแต่โบราณกาลสูญสลายไปแล้วในฝ่ายการพ" แทนการตอบคำถามแก่เทราปีที่ให้บังเกิดความชื่นชม ในระหว่างนั้นเหล่าการพกลับถูกละเลยหยันหยาบหยาม กระทั่งผู้ยังมีแผลเป็นอยู่ในใจจากการปฏิเสศในพิธีสยัมวาร เรียกพระนางว่าเป็นโสเภณีที่ให้บริการแก่บุรุษห้าคน ทูรโยชน์หาสิ่งที่น่าพอใจจากเทราปีที่ โดยเปลื้องโคนขาของพระนางออก (น่าสะอิดสะเอียนมากในวัฒนธรรมอินเดีย) เนื่องจากความโกรธแค้นที่ภรรยาได้รับการกระทำเยี่ยงนี้ ภิชมะสาบานว่าวันหนึ่งจะดื่มโลหิตและหักโคนขาของทูรโยชน์ให้หายแค้นจงได้

เทราปีที่ถูกเปลื้องอังสะจนเกือบเปลือยเปล่าอยู่แล้ว จึงอ้อนวอนคริษณะ คริษณะจึงเข้ามาช่วยเหลือพระนางและเนรมิตผ้ายาวไม่มีปลายจบพันห่อวรกายของพระนางแทนที่ เทราปีที่สาบานว่าสักวันหนึ่งความแค้นของพระนางต้องได้รับการชดใช้จะมีสงครามใหญ่เกิดขึ้น สงครามที่ไร้ความเมตตาการุณย์ จบคำสาบแช่งของพระนาง หม่าในตัวหนึ่งเห่าหอนขึ้นมา ด้วยความหวาดกลัว ทูรโยชน์ขอภัยต่อเทราปีที่และยกทุกสิ่งทุกอย่างที่สวามีทั้งห้าของพระนางสูญ เสียไปในการพนันคืนให้หมด แต่เทราปีที่ไม่ขออะไรเลยสำหรับพระนางเอง ตรัสว่า "ความละโมภผลาญมนุษย์ทุกรูปนาม และเป็นความล่มสลาย (ความชอบธรรม) ของธรรมะ ข้าฯ ขอปฏิเสศความโมภ"

เมื่อเห็นว่าความได้เปรียบของตนสูญไปแล้วทูรโยชน์รบเร้าให้ทอดลูกเต๋าอีกครั้ง ยูริชฐิระตกลงเล่นการพนันครั้งสุดท้าย แต่ซ้ารอยคำรบเดิม คือแพ้ เหล่าการพจึงประกาศโทษของภราดาปาณฑพและเทราปีที่ว่าให้เนรเทศไปอยู่ป่าเสียบสิบสองปีและในปีที่สิบสามให้ไปอยู่ในที่ที่ไม่ใ้ใครรู้จักและปลอมตัวไม่ให้ใครจำได้ ถ้าใครก็ตามจำได้แล้วภราดาปาณฑพต้องเนรเทศตัวเองอีกต่อไปสิบสองปี...

จบภาคหนึ่ง

ภาคสอง

"การเนรเทศ"

หนังสือเล่ม 3-5 เล่าถึงการใช้ชีวิตในป่าสิบสองปีก่อนมหาสงคราม ภราดาปาณฑพไม่ได้ยอมตามลำพังในป่า หากแต่มีเหล่าข้าทาสบริวารและพราหมณ์ที่ซื่อสัตย์จงรักภักดีติดตามห้อยตามไปเป็นจำนวนมาก ทวยเทพประทานจานอาหารจานหนึ่งที่กินไม่มีวันหมดมาเลี้ยงทุกคน

ตลอดเรื่องของมหากาพย์เน้นย้ำให้เห็นถึงความสำคัญของพวกพราหมณ์ซึ่งอยู่ในวรรณนักบวช ยูริชฐิระใคร่เอาราชอาณาจักรของพระองค์คืนมา ดังนั้นจึงจัดเตรียมพราหมณ์ไว้ได้ 10,000 รูป พราหมณ์เป็นวรรณะที่เราปฏิเสศไม่ได้ไม่ว่าเรื่องใดก็ตาม (ดูกรณีที่เกิดขึ้นระหว่างภริษณะและอินทราต่อไปข้างหน้า)

ความสำคัญของธรรมะ

เทราปทีและภีมะกล่าวตำหนิยุธิษฐิระว่าเฉื่อยชาและไม่ยอมกระทำการใดๆ เลย เนื่องจากเห็นได้อย่างชัดเจนว่าสฤณีทำสกาถ (โกงลูกเต๋า) สู้ลุกขึ้นมารบกันเสียเลยจะไม่ดีกว่าหรือ ยุธิษฐิระปฏิบัติอย่างเรียบร้อย ท้าวเธอจะรักษาคำพูด กล่าวคือ ตัดสินใจปฏิบัติตามธรรมะของท้าวเธอ

ธรรมะ (แปลได้ความหมายต่างๆ หลากหลายว่าเป็นหน้าที่ทางสังคมบ้าง ความชอบธรรมบ้าง หรือ ระเบียบจักรวาลบ้าง) คือภาระผูกมัดทางศีลธรรม ซึ่งมนุษย์แต่ละคนควรสำนึกและปฏิบัติตาม หากปฏิบัติตามไม่ได้เสียแล้วก็จักเป็นอันตรายต่อวิถีปฏิบัติและแนวคิดแห่งจักรวาลทั้งหมด

เทราปทีเข้าใจไม่ได้ว่าทำไมพระนางและพรรคพวกต้องมาตักทุกุขีได้ยากอย่างนี้ด้วย ถ้าหากว่าพวกตนเป็นบุคคลที่ชอบธรรมแล้ว แต่ทุกสิ่งทุกอย่างบังเกิดขึ้นโดยพระประสงค์แห่งพระเจ้าผู้เป็นเจ้า ดังนั้นทำไมคนดีๆ ถึงตักทุกุขีได้ยากด้วย ดูเหมือนสักแต่ว่าคนที่มิอำนาจเท่านั้นจึงรอดพ้นจากอันตรายไม่ใช่คนที่ชอบธรรมเลย

ยุธิษฐิระแก้ให้เทราปทีว่า “ไม่มีใครประกอบความดีงามด้วยความปรารถนาเพื่อให้ได้รับผลตอบแทน บุคคลอย่างพ่อค้าศีลธรรมที่มีบาปติดตัวจักไม่มีวันได้เก็บเกี่ยวผลตอบแทนเลย... จงอย่าสงสัยต่อความดีงามเลย เพราะเธอจักไม่เห็นผลตอบแทนของมัน หากปราศจากความดีงามเสียแล้ว แต่ผลตอบแทนแห่งความดีงามจักปรากฏออกมาเองไม่ช้าก็เร็ว เช่นเดียวกับกับผลตอบแทนแห่งการกระทำผิดบาป ผลตอบแทนแห่งความดีงามที่แท้จริงนั้นเป็นนิรันดร์ และไม่มีใครทำลายล้างลงได้”

การเตรียมสงคราม

ปีที่สิบสาม

ตามเงื่อนไขการพนันสกา ปีที่สิบสามซึ่งเป็นปีที่ภราดาปาณฑพต้องปลอมตัวมาถึงแล้ว ยุธิษฐิระ (ซึ่งปลอมตัวเป็นพราหมณ์เขมูใจ) อนุชาที่เหลือและเทราปที (ผู้ซึ่งผ่านการคัดเลือกเป็นคนรับใช้พเนจร) ทั้งหมดหลบอยู่ในราชสำนักแห่งกษัตริย์วิรัตน์ กิจาคะนายพลคนหนึ่ง ในราชสำนักแห่งวิรัตน์หลงรักเทราปที โดยสร้างปัญหาต่างๆ นานาเพื่อหาทางครอบครองเทราปทีให้ได้ แม้กระทั่งคุกคามว่าจะเอาชีวิตของพระนางเสีย เทราปทีจึงอ้อนวอนขอความช่วยเหลือจากภีมะผู้ทรงพลัง ภีมะใส่เสื้อสตรีปลอมตัวเป็นเทราปทีแอบไปพบกับนายพลตามนัดลับและจับนายพลผู้มีดีบอดในรักคนนั้นบดขยี้เสียจนกลายเป็นก้อนเนื้อปนเลือดไหลกเหลวสิ้น

ขณะนั้นทุโรยธน์กรีธาทัพเข้าโจมตีราชอาณาจักรแห่งวิรัตน์ กษัตริย์วิรัตน์มอบการบัญชากองทัพให้แก่ไอรส แต่ยังมีขาดสารธิดม้าศึก เทราปทีผู้ประสงค์การสงครามกับเหล่าเทพไม่ว่าจะสูญเสียเพียงใดก็ตาม ชี้บอกว่าอรชุนเป็นสารถีที่เก่งที่สุดในโลก ถึงแม้ว่าจะปลอมองค์เป็นบัณฑิตก็จะอยู่ก็ตาม ละครจะก็ไม่สามารถปฏิเสธการสู้รบเสียได้ และละครจะเท่านั้นคือผู้นำชัยชนะอย่างเด็ดขาด คนเดียวรบกับกองทัพเหลือคณนานับ

สงครามใกล้เข้ามาแล้วทุโรยธน์ปฏิเสธการคืนราชอาณาจักรให้ภราดาปาณฑพลูกพี่ลูกน้องของตน เนื่องจากอ้างว่าฝ่ายปาณฑพออกมาจากที่ซ่อนก่อนเวลากำหนด ทุโรยธน์พยายามขอการสนับสนุนจาก คริษณะเช่นเดียวกับอะราชูณะกฤษณะให้อะราชูณะเลือกก่อนว่าจะเอากองทัพทั้งหมดของคริษณะหรือจะเอาคริษณะไว้เพียงองค์เดียว อะราชูณะเลือกคริษณะ ยอมให้ทุโรยธน์ได้กองทัพของคริษณะไปทั้งหมด เมื่ออะราชูณะขอให้คริษณะเป็นสารีถรมม้าศึกให้ คริษณะตกลง

ในราชสำนักเการพษัตริย์บอดก็ได้กลืนสงครามคุกรุ่นอยู่เช่นกัน จึงตรัสขอให้ภีมะผู้อาวุโสหนักบพผู้ไม่มีใครเทียบ เป็นผู้บัญชาการสูงสุด ความรับผิดชอบของภีมะที่มีต่อวงศ์ตระกูลเข้าครอบงำความรู้สึกที่มีต่อภราดาปาณฑพ ภีมะจึงรับภาระหน้าที่อย่างไม่เต็มใจ แต่มีเงื่อนไขประการหนึ่ง กล่าวคือ กระณะต้องไม่ออกรบถึงแม้ว่าจะไม่พอใจอย่างไรก็ตาม กระณะยอมรับด้วยความขมขื่นว่าจะออกรบก็ต่อเมื่อภีมะล้มลงแล้วเท่านั้น

ธฤตราชภูรส์่งราชทูตไปยังยุธิษฐิระ เพื่อขอไม่ให้ยुธิษฐิระออกรบเพราะยुธิษฐิระรักความชอบธรรม เพราะการมีชีวิตอยู่โดยปราศจากซึ่งราชอาณาจักรย่อมดีกว่าเอาชีวิตของคนจำนวนมากมาไปเสี่ยง युธิษฐิระตอบกลับไปว่าชนแต่ละชั้นวรรณะต่างก็มีหน้าที่แห่งตนและหน้าที่ของพระองค์คือเป็นนักรบหรือกษัตริย์ ไม่ใช่พราหมณ์หรือขอทาน อย่างไรก็ตามแม้กระทั่งพระองค์เองก็มีข้อจำกัดอยู่ “สงครามคือปีศาจร้ายในทุกรูปแบบ สำหรับคนตายชัยชนะหรือความพ่ายแพ้ก็เฉกเช่นกัน”

คริษณะสดีใจไปฝ่ายเการพในฐานะราชทูต ในความพยายามครั้งสุดท้ายเพื่อปกป้องสันติภาพและตรัสกับทุโรยธน์ แต่ทุโรยธน์หาฟังไม่กลับบัญชาให้ราชองค์ริษณะเข้าควบคุมองค์คริษณะไว้ คริษณะจึงคืนร่างเป็นเทพจากสวรรค์ “คริษณะสรวล และขณะสรวลอยู่นั้นวรกายของคริษณะพลันมีรัศมีแสงแลบแปลบปลาบคล้ายสายอศนีบาดพุ่งออกมา วรกายโตขึ้นเรื่อยๆทวยเทพต่าง ๆ ปรากฏองค์ออกมาจากคริษณะ พรหมเทพกระเด็นออกมาจากนลาภ คิวเทพจากอูระ” คริษณะ บันดาลให้แม้แต่ธฤตราชภูรส์่งราชทูต ก็ยังเห็นแสงรัศมีวาวโรจน์จากรกายของพระองค์ ในที่สุดจึงเปิดเผยต่อกระณะล้ำเลยลึกลงไปว่ากระณะที่แท้เป็นภราดาของเหล่าบุคคลผู้ซึ่งตนมีเจตนาจะสู้รบด้วย แต่กระณะรู้สึกว่แม่ทอดทิ้งในชีวิตห้วงแรกที่เกิดมา ยิ่งไปกว่านั้นกระณะรู้สึกเหมือนหนึ่งปานโลกถึงจุดสิ้นสุด และจะออกรบเคียงข้างฝ่ายเการพถึงแม้ว่าจะเห็นความพ่ายแพ้และมรณกรรมของตนล่วงหน้าแล้วก็ตาม

ทุโรยธน์จะไม่ฟังคำเตือนใดๆ ทั้งสิ้น เพราะมันใจแน่นอนว่าทวยเทพไม่ได้ให้พรแก่ฝ่ายปาณฑพมากมายอย่างนั้น พระเจ้าจะไม่คุ้มครองฝ่ายปาณฑพในสงคราม “ข้าขอสังเวชชีวิตของข้า ความมั่งคั่งของข้าราชอาณาจักรของข้า ทุกสิ่งทุกอย่างของข้า แต่ข้า ไม่มีวันอยู่ร่วมอย่างสันติกับพวกปาณฑพได้ ข้า จะไม่ยอมจำนนต่อพวกปาณฑพ ถึงที่สุดแม้กระทั่งว่าตราบใดที่แผ่นดินมีที่ให้ปักเข็มหมุดสักเล่ม” ทุโรยธน์ หาข้ออ้างเข้าข้างตนตามนิสัยดั้งเดิมว่า “ทวยเทพสร้างข้า ขึ้นมาเป็นอะไรก็ตาม ข้า ก็เป็นเช่นนั้น”

จบภาคสอง

หนังสือเล่มที่ 5-10 เล่าถึงสงคราม 18 วันระหว่างฝ่ายปาดทพบกับฝ่ายเการพ ฝ่ายเการพมีทหารสิบเอ็ดเหล่าทัพประจันหน้ากับฝ่ายปาดทพเจ็ดเหล่าทัพ มหาเทพบรรยายถึงกองทัพของทั้งสองฝ่าย โทมประทะเข้าบดขยี้กันว่า เสมือนหนึ่งมหาสมุทรสองมหาสมุทรประทะกัน แต่เพียงชั่วระยะสั้น ๆ กลับบรรยายว่าเป็น “ทัศนียภาพอันงดงามยิ่ง” กุณตีบอกวาสะผู้เล่าเรื่องมหาเทพว่า “พระองค์ทรงเห็นความงดงามในความตายของมวลมนุษย์ บทกวีของพระองค์แต่งด้วยโลหิต และเสียงร่ำไห้ของคนกำลังตายคือคีตสังคีตของพระองค์”

ผู้แต่งเรื่องทั้งเนื้อหา “ส่งเสียงร้องปริเปรม” เป็นนางร้ายปรากฏขึ้นก่อนยุทธนาการจะเริ่มขึ้น

กระดะพยากรณ์ว่า ฝ่ายตนจะปราชัย สงครามไม่ใช่อะไรทั้งสิ้น แต่ “เป็นการสังเวคมอาวุธที่ยิ่งใหญ่” โดยมีคริณะเป็นเสมือนหนึ่งนักบวชชั้นสูงรับการบูชาด้วย ทั้งสองฝ่ายตกลงอดทนรอกฎเกณฑ์ที่ชัดเจนของสงคราม กล่าวคือ ไม่ใช่อาวุธสวรรค์รบกับมนุษย์ ไม่รบเมื่อตะวันตกดิน ไม่โจมตีใครก็ตามที่ถอยหนี ไร้อาวุธ หงายหลัง หรือล้มลง แต่ในที่สุดกลับละเมิดกฎทุกข้อที่ได้ตั้งไว้

ยุทธนาการเริ่มขึ้น

ภิษมะเปรียบเทียบ อรชุนผู้ไม่มีใครเอาชนะได้กับ “ผู้ทำลายตัวเอง ณ จุดสิ้นยุค” ในการเผชิญหน้ากันครั้งหนึ่ง อรชุนฝ่าคันศรของภิษมะออกด้วยศรสีดอก ภิษมะสรรเสริญอะราจุนะว่า “โอไอโรสแห่งปาดทฯ ประเสริฐยิ่งนัก! หม่อมฉันยินดีกับพระองค์ในความสำเร็จที่น่าจดจำเพียงนี้ จงรบกับหม่อมฉันให้สุดความสามารถของพระองค์เถิด” อย่างไรก็ตาม อรชุนไม่อาจเอาชนะภิษมะได้ หลังการสู้รบเก้าวันเหล่าปาดทฯเสด็จเยี่ยมภิษมะกลางราตรี และตรัสแก่ภิษมะว่านอกจากภิษมะถึงมรณกรรมในสนามรบการเช่นฆ่าอย่างโหดร้ายทารุณจักดำเนินต่อไปจนกว่าจะสิ้นโลก

เมื่อเหล่าปาดทพตรัสถามว่าจะเอาชนะต่อภิษมะได้อย่างไร ภิษมะแนะนำให้จัดสินคดีไว้ในแนวหน้า ตรงจุดที่สินคดีจะสามารถยิงภิษมะได้โดยไม่มีอะไรขวางกั้น สินคดีนี้ที่จริงเป็นสตรี คืออำภานุซึ่งภิษมะปฏิเสธการแต่งงานด้วยและสาบานว่าจะฆ่าภิษมะ อำภานุบำเพ็ญตบะอย่างเคร่งครัดโดยยืนบนปลายหัวแม่เท้าข้างเดียวในหิมะเป็นเวลาสิบสองปี เพื่อเรียนรู้ความลับแห่งมรณกรรมของภิษมะ อำภานุระโดดตายในกองไฟแล้วเกิดใหม่จากเปลวไฟเป็นราชบุตรีองค์ที่สองของทรุปาทะ ต่อมาแลกเปลี่ยนเพศกับปิศาจอสูรตนหนึ่งจึงกลายเป็นบุรุษ

วันต่อมาเมื่อเผชิญหน้ากับสินคดี ภิษมะปฏิเสธการสู้รบกับสตรีจึงทิ้งอาวุธเสีย คลื่นห่าลูกศรเป็นพันๆ ดอกโจมตีภิษมะเป็นระลอก ปักเข้าไปในร่างของภิษมะจนไม่มีที่ว่างตรงไหนหนาเกินกว่านิ้วมือสองนิ้วให้แทรกผ่านไปได้ ภิษมะหล่นลงจากรถม้าศึก และนอนอยู่บนลูกศรที่เสียบตรึงร่างไว้นั้นโดยไม่มีร่างกายส่วนใดสัมผัสพื้นดินเลย ภิษมะยังไม่ถึงแก่กรรมทันทียังมีชีวิตต่อไปอีกตามความประสงค์ของตน และยังไม่ยอมอยู่บนเตียงลูกศรอย่างนั้นจนกระทั่งสงครามสิ้นสุดลง...

โทรณะรับบัญชาการ

โทรณะจัดกองทัพในรูป “กลจักรพยุหะ” ซึ่งเป็นความลับเฉพาะตนเท่านั้น กลพยุหะนี้ไม่มีใครรู้วิธีตีให้แตกหรือทำลายได้นอกจากอรชุนถ้าเพียงแต่ขับอรชุนออกไปจากใจกลางสนามรบได้ โทรณะให้คำมั่นว่าจะได้ชัยชนะเป็นแน่แท้ อรชุนมีโอรสอายุสิบห้าพรรษาองค์หนึ่งนามอภิมันยูผู้ซึ่งได้ยืมเสียงของบิดาตั้งแต่อยู่ในครรภ์ของมารดา จึงได้เรียนรู้วิธีโจมตีทะเลวงกลพยุหะของโทรณะ ในขณะที่อรชุนรบห่างออกไปจากการประจัญบาน เพราะต้องกลยุทธ์วิธีของฝ่ายการพ ยุธิษฐิระจึงมอบภารกิจความรับผิดชอบให้แก่อภิมันยูตีกลพยุหะจนเหล็กของโทรณะให้แตกจงได้ อภิมันยูทำได้สำเร็จแต่เมื่อภีมะและยุธิษฐิระตามเข้าไปในช่องกลพยุหะที่แตกนั้น ชยทนต์ น้องเขยของเหล่า การพ เข้ามาขวางไว้ช่องกลพยุหะที่แตกนั้นจึงปิดตามหลังอภิมันยูผู้เยาว์วัยประสานกันเข้า เหมือนเดิม ทั้ง ๆ ที่กล้าหาญอภิมันยูก็ถึงแก่กรรมในสนามรบ

ก่อนหน้านั้นระหว่างการเดินทางชยทนต์พยายามลักพาเทราไปที่ไป นี่เป็นสาเหตุหนึ่งทีภราดาปาณฑพเกลียดชังชยทนต์

เมื่ออรชุนกลับมาถึงค่าย ท้าวเธอเดือดดาลคลั่งแค้นด้วยความเสียใจ ยิ่งเมื่อเห็นร่างของอภิมันยูโอรสน้อยจึงสาบานว่าต้องสังหารชยทนต์ให้ได้ก่อนตะวันตกดินในวันรุ่งขึ้น สาบานอย่างเคร่งครัดว่าจะกระโดดสังเวยกองไฟตายเสียหากทำไม่สำเร็จ แม้แต่คริษณะก็ยังตื่นตระหนกต่อคำสาบานที่น่ากลัวของอรชุนนี้ วันต่อมาชยทนต์ออกรบพร้อมทหารแวดล้อมอารักขาอย่างหนาแน่น อรชุนจึงไม่อาจเข้าถึงองค์ชยทนต์ได้ จนเกือบสิ้นแสงตะวันรอมร่อ อรชุนจึงแสร้งสรวลคราสชั่วคราวขึ้น ฝ่ายข้าศึกนั้นเข้าใจว่าสิ้นทิวาแล้วจึงไม่ต้องสงสัยเลยว่าอรชุนต้องประกอบอวีติบาตกรรมอย่างแน่นอนตามคำสาบานของตนต่างก็วางอาวุธเสียสิ้น ปล่อยให้ชยทนต์ตกเป็นเป้าลูกธนูของอรชุนพร้อมกับลำแสงสุดท้ายแห่งวันที่สามมาหลังสุริยคราสชั่วคราวจากการแสร้งของคริษณะ

บิดาของชยทนต์สาปแช่งบุคคลที่สังหารบุตรของตนว่าใครก็ตามที่เป็นเหตุให้ศิระษะบุตรชายของตนหล่นลงพื้นดินแล้วจะต้องตายด้วยอำนาจมนตรา อรชุนแสร้งให้ลูกธนูที่แผลงไปนั้นตัดศิระษะของชยทนต์และลอยเลยไปไกล พาศิระษะของชยทนต์ไปตกลงบนตักของบิดาขณะสวดมนต์อยู่ บิดาของชยทนต์ไม่ทราบว่าจะเกิดอะไรขึ้นจึงลุกโผงผางขึ้นมา ทำให้ศิระษะของชยทนต์หล่นลงพื้น ดังนั้นจึงตายตามคำสาปของตน

วันต่อมาภรรยาพุ่งเข้าสู่สนามรบ กุณตีพยายามชักจูงภรรยาให้มาอยู่กับฝ่ายปาณฑพแต่ภรรยาก็ไม่ยอมผ่อนปรนเอาเสียเลย อย่างไรก็ตามภรรยาสัญญาว่ากุณตีว่าจะสังหาร อรชุนองค์เดียวเท่านั้น เพราะว่าปาณฑพองค์ใดองค์หนึ่งต้องตายอยู่แล้ว เพราะฉะนั้นหลังสงครามกุณตีจะยังมีโอรสอยู่ห้องค์เหมือนเดิม

ภรรยาหิวอาคมเป็นของขวัญจากอินทราใช้สังหารได้ทุกชีวิตแต่ใช้ได้เพียงครั้งเดียวเท่านั้น และภรรยาเก็บหลาวเล่มนั้นไว้ใช้กับอรชุนเป็นการเฉพาะแต่เพื่อจัดการสยบฤทธิ์หลาวเล่มนั้น คริษณะจึงเรียก ฆโตคัตตะ บุตรภีมะและนางรากษสเข้าสู่สนามรบแห่งมหากาพย์ท่ามกลางราตรี ฆโตคัตตะสู้รบกับภรรยาผู้ซึ่งสามารถสังหารปิศาจอสูรได้โดยอาศัยหลาวอาคมเท่านั้น ฆโตคัตตะตายในสนามรบแต่คริษณะกระโดดโลดเต้นดีใจ เพราะหลาวอาคมได้ใช้ไปแล้ว ภรรยาสิ้นฤทธิ์ อรชุนจึงสังหารภรรยาได้

โทรณะทำทนายกองทัพปาณฑพต่อไปโดยการสังหารโหดทหารฝ่ายปาณฑพเป็นพันๆ แต่ปาณฑพทราบจุดอ่อนของโทรณะดี นั่นคือโทรณะรักอัสวีตฐามะบุตรชายคนเดียวสุดสวาหชาติใจ ภิษมะสังหารข้างเขือกหนึ่งชื่อว่าอัสวีตฐามะเช่นกันแล้วหลอกโทรณะให้เข้าใจว่าเป็นมรณะกรรมแห่งบุตรชายของโทรณะ โทรณะสงสัยว่าเป็นการโกหกจึงถามเอาความจริงกับยูธิษฐิระว่าบุตรของตนถึงแก่กรรมแล้วจริงหรือไม่ โทรณะจักวางอาวุธเสียในวันที่บุรุษผู้ซื่อสัตย์กล่าวคำโกหก คริษณะบอกยูธิษฐิระว่า “ในเหตุการณ์แวดล้อมเยี่ยงนี้ ความเท็จเป็นที่น่าปรารถนากว่าความจริง การโกหกเพื่อเอาชีวิตรอด ไม่ผิดบาปแต่อย่างใด” ยูธิษฐิระจึงอ้อมแอ้มบอกกึ่งโกหกว่า “อัสวีตฐามะ- (แล้วทำเสียงอู้อึ้งมั่งง่าอยู่ในลำคอ) ข้าง-ตายแล้ว” ก่อนโกหกกรณมำศึกของยูธิษฐิระกระดอนขึ้นจากพื้น สี่นิ้ว แต่พอตรัสเสร็จจมกลับลงไป ในดินโทรณะจึงวางอาวุธของตน ธฤษตทยุมนะ โอรสแห่งทรูปาหะ จึงตัดศีรษะของโทรณะได้ ตามคำสาบานแก้แค้นที่ทำให้บิดาของตนอับอายขายหน้า

ขณะนั้นภิษมะเห็นทูศาสนะใกล้เข้ามาเกือบถึงตน ภิษมะเคยสาบานดื่มเลือดของอริองค์นี้เพื่อแก้แค้นสิ่งที่ทำไว้กับเทราปีที่ ภิษมะพาดทูศาสนะลงบนพื้นด้วยคทา แหวะอกทูศาสนะออกมาแล้ว ดื่มเลือดของทูศาสนะพร้อมกับบอกว่ารสชาติดีกว่าน้ำนมมารดา ภิษมะผู้ซึ่งสังหารรากษสเสียหลายตน (แถมมีบุตรชายตนหนึ่งกับนางรากษสด้วย) มักสำแดงพฤติกรรมเหมือนยักษ์กินคนเสียเอง ดูจากมรณกรรมเลือดของกิจาละและทูศาสนะซึ่งภิษมะแก้แค้นให้เทราปีที่ทั้งสองกรณี ภิษมะคือผู้อารักขาที่ใช้ความรุนแรงที่สุดของเทราปีที่ ภิษมะสังหารเจ้าชายฝ่ายเกาฬเกือบหนึ่งร้อยองค์ ซึ่งที่จริงคือ ปิศาจอสูรในร่างมนุษย์

มรณกรรมแห่งภรรยา

ทูโรชน์ขอร้องให้ภรรยาแก้แค้นแทนทูศาสนะน้องชายในที่สุดภรรยาพบกับอระจุนะในการเผชิญหน้ากันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

อรชุนและภรรยาทั้งคู่ต่างก็มีอาวุธสวรรค์ (เช่น คนหนึ่งแผลงศรเป็นไฟ อีกคนแผลงศรเป็นน้ำไปดับไฟ) ภรรยามีศรดอกหนึ่งที่มีวิญญาณของนาคา(นาค)ซึ่งไม่พอใจอรชุนสิงอยู่ (ครอบครัวของนาคาตายสิ้นในป่าซึ่งอันนี้เผาผลาญทำลาย) เมื่อภรรยายิงศรไปยังอระจุนะสารถีรณมำศึกของภรรยาเตือนว่าภรรยาเล็งเป้าสูงเกินไป แต่ภรรยาไม่ฟังเสียงศรดอกนั้นจึงยิงไปถูกมงกุฎเล็กๆ ที่อรชุนสวมอยู่เท่านั้น เมื่อศรวิญญานสิงย้อนกลับมาหาภรรยาและบอกภรรยาให้พยายามใหม่ครั้ง นี้จะไม่ผิดเป้าหมาย ภรรยาไม่ยอมรับความล้มเหลวจึงยิงศรดอกเดิมซ้ำสองครั้ง ถ้าแม้ว่ามีอรชุนถึงหนึ่งร้อยองค์ก็สังหารได้สิ้น

ในขณะที่การสู้รบดำเนินอยู่นั้นเกิดแผ่นดินแยก และรถมำศึกของภรรยาหล่นลงไป ในรอยแยกและติดอยู่ในหล่มนั้นเพื่อให้เป็นไปตามคำสาบแข่ง ด้วยความท้อแท้สิ้นหวังภรรยาพยายามวิงวอนให้สุดยอดอาวุธของตนให้มีฤทธิ์ขึ้น มาอีก แต่มนตราที่มีอยู่นั้นเสื่อมเสียแล้ว ภรรยาจำคำของปรศุรามได้ดีว่า “เมื่อชีวิตท่านขึ้นอยู่กับอาวุธที่ทรงพลังภาพที่สุดของท่านแล้วท่านไม่สามารถเรียกร้องอะไรได้อีก”

ในวาระสุดท้ายของชีวิตกระณะสงสัยความเชื่อของตนว่า “ผู้รู้ธรรมะมักกล่าวกันเสมอว่า ‘ธรรมะย่อมคุ้มครองผู้ประพฤติธรรม’ แต่เนื่องจากลัทธิของเราติดหล่มวันนี้เราคิดว่าธรรมะไม่ช่วยคุ้มครองเสมอไปดอก”

ขณะตื่นนอนพยายามเข้านรถม้าศึกขึ้นจากหล่ม กระณะร้องเสียงดังแก่อาระจุนะว่า “อย่าโจมตีผู้ไร้อาวุธ ขอให้รอจนกระทั่งข้าเข้านรถม้าศึกขึ้นจากหล่มได้เธอเป็นนักรบที่ไร้ผู้ต่อกร อย่าลืมจรรยาบรรณสงครามเสีย” แต่คริขณะตรัสเสียดสีกระณะว่า “มนุษย์ที่มีปัญหาเศร้าโศกกังวลใจมักเรียกหาความมีศีลธรรม โดยลืมการกระทำชั่วร้ายของตนเองเสียสิ้น โอ กระณะเอ๋ย ความมีศีลธรรมของท่านอยู่ที่ใดเมื่อพวกเขาจิกหัวเทราปที่ลากดึงร้องให้อยู่ในที่ประชุมมุขมนตรี ศีลของท่านอยู่ที่ไหนเล่าเมื่อพวกเขาปล้นราชอาณาจักรของยูธิษฐิระไป” กระณะคอดกพุดอะไรไม่ออกพร้อมกับพยายามเข้านรถม้าศึกขึ้นจากหล่มอยู่ คริขณะบัญชาให้อาระจุนะยิงและกระณะก็ถึงแก่กรรม รัศมีแสงสดไสววโรจน์พุ่งวาบออกจากกายของกระณะเข้าสู่ตะวัน ดือดิ่งแต่ซื่อสัตย์และในฐานะเชษฐาองค์ใหญ่ของปาณฑพ กระณะมีสิทธิ์ขึ้นเป็นกษัตริย์ได้แต่ก็ยังคงอยู่กับฝ่ายเการพ กระณะสู้รบอย่างยุติธรรมและรักษาสัจจะสัญญาที่ให้ไว้กับกุนตีว่าจะไม่สังหารอนุชาของค้ออื่นใดเลยนอกจากอรชุนอาระจุนะ การแก่งแย่งชิงดีชิงเด่นของทั้งคู่สะท้อนให้เห็นถึงความขัดแย้งในเทพนิยายโบราณนี้ ระหว่างอินทราและสุรยาเทพบิดร

มรณกรรมแห่งทुरโยธน์

ตลอดสงครามสิบแปดวัน ทुरโยธน์เห็นนายพลและกองทัพฝ่ายเการพล้มลงต่อฝ่ายปาณฑพ แต่ถึงที่สุดแล้วทुरโยธน์ปฏิเสธการยอมจำนน หลบซ่อนตัวอยู่ในน่านน้ำของทะเลสาบแห่งหนึ่ง ซึ่งผืนน้ำแข็งตัวจากอำนาจมนตราของทुरโยธน์

ยูธิษฐิระ นักการพนันตลอดกาลตรัสแก่ทुरโยธน์ว่า ให้เลือกต่อสู้กับปาณฑพองค์ใดองค์หนึ่งก็ได้และหากชนะ ทुरโยธน์จะได้ราชอาณาจักรกลับไปครองอีกครั้ง

ในเรื่องบอกเป็นนัยแก่ทुरโยธน์ให้ต่อสู้กับภีมะแทนต่อสู้กับปาณฑพองค์ใดองค์หนึ่งซึ่งอ่อนแอกว่าภีมะ ในการต่อสู้กันครั้งสุดท้ายตัวต่อตัวเสมอภาคกัน ภีมะชนะอย่างน่าเคลือบแคลงเพียงเพราะดีที่ขาของทुरโยธน์ ซึ่งเป็นกฎต้องห้ามในสงคราม

กัณธารีร่ายมนตร์คุ้มครองทुरโยธน์ทั่วร่างกายแต่เนื่องจากทुरโยธน์มีผ้าพัน เนื้อตะโพกแต่น้อยอยู่ก่อนโคนขาทั้งสองข้างของทुरโยธน์จึงไม่ได้รับการคุ้มครองจากอำนาจมนตรา

ทुरโยธน์กล่าวหาคริขณะที่เข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอย่างไม่ยุติธรรมและยุให้ภีมะทรยศ (ไม่เคารพกฎสงคราม) คริขณะตอบได้ว่า “การใช้กลลวงในสงครามเพื่อต่อสู้กับอริที่มีกลลวงนั้นเป็นสิ่งที่ยอมรับได้ แม้กระทั่งอินทราก็ยังใช้กลลวงเพื่อพิชิตวิโรจน์และวีรตราอสูรที่ทรงฤทธิ์”

ผู้เห็นเหตุการณ์คนหนึ่งตั้งข้อสังเกตว่า “ภีมะได้สังเวชธรรมะเพื่อจุดมุ่งหมายให้ได้มาซึ่งวัตถุ นี้ไม่สามารถนำไปสู่ความสำเร็จและความสุขได้เลย” คริขณะตอบว่า “ภีมะเพียงแต่รักษาคำที่สาบานไว้เท่านั้นเอง เพราะนั่นเป็นหน้าที่ซึ่งอุทิศให้แก่พระผู้เป็นเจ้า ไม่มีความไม่ยุติธรรมใดเลยในองค์ภีมะ ภีมะทำตามสัญญาของเขาให้ลุล่วง และทดแทนหนี้แค้นศัตรูของเขา ขอให้ทราบไว้ด้วยว่ายุคกลีที่นำสะพริงกลว้ใกล้เข้าถึงมาแล้ว สัญญาณการกระทำที่อำมหิตและการสูญเสียแห่งธรรมะ”

ทุโรยน์โต้ตอบอย่างกล้าหาญว่า “บัดนี้ ข้า กำลังตายด้วยความตายที่รุ่งโรจน์ จุดจบซึ่งนักรบที่เที่ยงธรรมแสวงหาอยู่เสมอเป็นของข้า ใครจักโชคดีเยี่ยมข้า ข้าจักขึ้นสู่สรวงสวรรค์พร้อมน้องของข้าทั้งหมด ในขณะที่พวกเจ้า ปาณฑพจักดำรงอยู่ที่นี้ จมอยู่ในความโศกเศร้าเสียใจและทนทุกข์ทรมานต่อไป”

ในขณะที่ทุโรยน์กำลังถึงแก่กรรมอยู่นั้น อศิวตฐามะ บุตรโทรณะบอกทุโรยน์ว่าในตอนกลางคืนได้ลอบเข้าไปในค่ายของปาณฑพซึ่งได้ชัยชนะเพื่อก่อบาปฆาตกรรมหมู่อย่างน่าขยะแขยง โดยสังหารนักรบที่รอดชีวิตอยู่และเด็กทั้งหมดขณะหลับ เหลือไว้แต่ภราดาปาณฑพที่ไร้ผู้สืบสกุล ในทางตรงข้ามกับความยินดีที่ได้ยินข่าวนั้นทุโรยน์ถึงแก่กรรมด้วยความหัวใจราวรานแหลกสลาย เพราะเหตุว่าเผ่าพันธุ์แห่งกुरुไม่มีอนาคตต่อไปอีกแล้ว ดังนั้นทั้งสองฝ่ายตายทั้งหมดในสงคราม ยกเว้นภราดาปาณฑพทั้งห้า

เมื่อยูธิษฐิระทราบถึงการฆาตกรรมหมู่ก็ทรงโศกเศร้าเสียใจว่า “เราผู้พิชิต กลับถูกพิชิตเสียแล้ว”

เมื่อฝ่ายปาณฑพหาทางแก้แค้น อศิวตฐามะปล่อยอาวุธสวรรค์ที่น่าสะพรึงกลัวที่สุดในคลังแสงสรรพวุธของตน อาระจุนะตอบโต้ด้วยอาวุธของตนซึ่งโทรณะได้ฝึกอบรมสั่งสอนทั้งคู่ไว้ อาวุธนี้ของอาระจุนะมีไว้เพื่อใช้ต่อต้านบุคคลที่มาจากสวรรค์เท่านั้น หรือมิฉะนั้นมันจะทำลายล้างโลกให้สิ้นสลายไป

อศิวตฐามะหันอาวุธของตนเข้าใส่ครรภ์ของเหล่าสตรีปาณฑพที่รอดชีวิตมาจากสงคราม ทำให้ตั้งครรภ์โดยไม่ต้องอาศัยเชื้อ แต่คริชณะสัญญาว่าไม่ว่าอย่างไรอาระจุนะจะมีผู้สืบสกุล เพื่อเป็นการลงโทษอศิวตฐามะถูกสาปให้เนรเทศ โดยเร่ร่อนไปทั่วโลกเป็นเวลาสามพันปี

เหตุการณ์หลังสงคราม

เล่มที่ 11-18 บรรยายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นหลังสงครามและคำสอนของภีษมะ

หลังสงคราม เมื่อคริชณะลงจากรถม้าศึก รถนั้นระเบิดไฟลุกท่วมสิ้น ร่างแผงของคริชณะเท่านั้นที่รักษาอาวุธสวรรค์ไว้จากการทำลายตั้งแต่ต้น คริชณะเปิดเผยว่าทวยเทพเห็นด้วยกับสงครามครั้งนี้ เพื่อผ่อนคลายภาระอันยิ่งใหญ่ของโลก (เหมือนกับ ทรอย) ทุโรยน์ คือร่างทรงของกาลิ จ้าวแห่งยุคที่สี่

ยูธิษฐิระรายงานยอดความสูญเสียได้หกล้านศพ ท้าวเชตตินตระหนักกับความสูญเสียมหาโหดเช่นนั้น จึงมีช่วงวิฤตติส่วนตนคล้ายกับอาระจุนะก่อนยุทนาการ ท้าวเธอไม่ประสงค์ขึ้นครองราชย์ เนื่องจากจำเป็นต้องใช้อำนาจและความรุนแรงมากขึ้น ทรงเห็นว่าชีวิตเป็นความเจ็บปวดทรมานเสียเองเฉกเช่นเดียวกับมนุษย์มักแสวงหาอำนาจและความมั่งคั่งทางวัตถุแต่ไม่เคยพึงพอใจเลย บุคคลผู้ซึ่งได้รับรางวัลทองคำและรางวัลดินโคลนต่างก็มีความสุขที่สุดเท่าเทียมกัน ส่วนคนอื่นกลับโหม่นท้าวเธอว่าต้องครองราชย์และทำหน้าที่ของตนให้สมบูรณ์

ยูธิษฐิระ เห็นยุคต่อไปที่กำลังมาถึง “ข้าเห็นยุคหนึ่งที่กำลังมาถึง ในยุคนั้นกษัตริย์ป่าเถื่อนปกครองโลกที่แตกสลายเสื่อมทราม ในโลกนั้นมนุษย์มีแต่ความยากลำบาก เต็มไปด้วยความหวาดกลัวและอ่อนแอ อายุขัยสั้นผมหงอกตั้งแต่อายุสิบหก สมสู่กับสัตว์ หมิงกลายเป็นโสเภณีไปหมด ทำรักด้วยปากอันตะกอละหิวกระหาย แม้วัวผมแห้ง ต้นไม้แคระแกร็นไม่มีดอกอีกต่อไป ไม่มี ความบริสุทธิ์ใดหลงเหลืออยู่อีกต่อไป ผู้คนเต็มไปด้วยความทะเลาะถยานมักใหญ่ใฝ่สูง จักรวรรค์ บังหลวง ยุคกาลิ ยุคแห่งความมืดมนอนธกาล”

ภีมะถามว่าทำไมยูธิษฐิระถึงได้คิดและมาละได้เอาปานฉะนี้เล่า เจกเซนบรูษผู้ป่ายปีนต้นไม้ ขึ้นไปตีรังผึ้งแต่ปฏิเสธการลิ้มรสน้ำผึ้งรวงนั้น หรือบรูษผู้อยู่บนเตียงกับสตรีแต่ปฏิเสธการร่วมรัก เทราปที่สงสัยความเป็นลูกผู้ชายของยูธิษฐิระว่าเป็นแต่เพียงบัณฑิตเทาะก็ผู้มุ่งแสวงหาความสงบและ หลีกเลียงความรุนแรงเท่านั้น อรชุนตรัสว่า การปฏิเสธขึ้นครองราชย์จะเป็นแต่เพียงสาเหตุให้เกิด ความโกลาหลอลหม่าน และก่อกรรมมากมายมหาศาลอันเลวยิ่งให้ยูธิษฐิระไปชดใช้ในชาติหน้าที่ เกิดมาในวรรณะต่ำต้อยเท่านั้นเอง เราควรยอมรับบทบาทของเรา ขึ้นอยู่กับว่าในชีวิตนี้เราอยู่ที่ไหน กล่าวคือ บิดามีภาระหน้าที่ผูกพันอยู่กับครอบครัวของตนเมื่อบุตรยังเยาว์ เจกเซนเดียวกับกษัตริย์ ต้องครองราชย์เสียก่อนแล้วบั้นปลายของชีวิตจึงอาจสละโลกไป แต่การกระทำเยี่ยงนั้นเสียแต่เน้น เป็นพฤติกรรมของความเห็นแก่ตัว

ขณะที่กำลังถึงแก่กรรมภีมะบอก ยูธิษฐิระว่า ในยุคที่สี่ (ยุคปัจจุบันของเรา) “ธรรมะ กลายเป็นอธรรมและอธรรมเป็นธรรมะ” ภีมะกล่าวต่ออย่างค่อนข้างขัดแย้งกันว่า “หากใครสู้รบกับ การใช้กลโกง บุคคลก็ควรสู้รบกับเขาด้วยกลโกงแต่หากใครสู้รบตามกฏกติกา บุคคลก็ควร ตรวจสอบเขาด้วยธรรมะ...บุคคลควรเอาชนะความชั่วร้ายด้วยความดี ความตายพร้อมด้วยธรรมะ ดีกว่าชัยชนะด้วยการกระทำเลว”

เนื่องจากโอรสทั้งหมดฟังถึงแก่กรรมไป แวเนตรของกัณธารีจึงมีแต่ความเศร้าโศกเสียใจ อาลัยฉายอยู่ เห็นได้จากไต้ฟ้าคาดตา ความรู้สึกของพระนางใหม่เกรียมไปด้วยเนื้อเท่าของทูลุโยชนี่ พระนางสาปแช่ง คริษณะผู้ซึ่งพระนางโยนความรับผิดชอบต่อโศกนาฏกรรมทั้งหมดที่บังเกิดขึ้นไปให้ ว่าราชอาณาจักรแห่งปาณฑพจักล่มสลายภายในสามสิบหกปี แม้กระทั่งคริษณะเองก็จะตายจะมีคน แลกหน้าคนหนึ่งซึ่งเป็นผู้ผ่านทางมาสังหารคริษณะเสีย คริษณะยอมรับคำสาปแช่งโดยดุษณี แล้ว จึงตรัสแก่พระนางว่า“แสงสว่างได้รับการพิทักษ์แล้ว แม้กระทั่งพระนางก็ไม่สามารถเห็นแสงสว่างนั้น ยูธิษฐิระยอมรับขึ้นครองราชย์ สามสิบสองปีผ่านไปและยูธิษฐิระเดินทางไปถึงประตูสวรรค์ จุงสุนัข ของพระองค์ไปด้วยตัวหนึ่ง ฟัน้องและเทราปที่ ผู้สละโลกเดินทางไปด้วยกัน ต่างหล่นจากภูเขาลงสู่ ขุมนรกตามรายทางที่ผ่านไป ทวารบาลประตูสวรรค์ขอให้ยูธิษฐิระทิ้งสุนัข หากว่าประสงค์จะเข้าสู่

สวรรค์ ท้าวเธอปฏิเสธไม่ประสงค์ทั้งสัตว์เชื้อสัตว์ที่นำไปด้วยและขอให้อนุญาตเข้าสู่สวรรค์ เพราะนี่เป็นการทดสอบ สุนัขนั้นคือกรรมเทพจำแลงมา ในสวรรค์ ยูธิษฐิระยังพบความประหลาดใจอยู่อีกต่อไป อริราชศัตรูของพระองค์ชุมนุมกันอยู่ที่นั่น ยัมสรวลเบิกบานสำราญใจ และพึงพอใจในสิ่งที่ เป็นอยู่ อีกฟากหนึ่ง ดูเหมือนว่าพี่น้องปาณฑพและเทราปทีตกทุกข์ได้ยากทรมานอยู่ในสถานที่แห่ง หนึ่ง ทำไม่ถึงเป็นเช่นนั้น ยูธิษฐิระตัดสินใจอยู่กับบุคคลผู้เป็นที่รักในขุมนรกดีกว่าไปเสวยสุขสำราญ ยินดีในสวรรค์กับศัตรู นี่ก็เป็นการทดสอบอีกเช่นกันและเป็น “มายาภาพสุดท้าย” แล้วทั้งหมดได้รับ อนุญาตให้เข้าสู่สวรรค์

เรื่องราว ลีลา ของ คริษณะ

1. สังหารทรินาวารตะ มารลมบ้าหมู

วันหนึ่ง ขณะที่คุณแม่เยโซดาอุ้มคริษณะอยู่รู้สึกหนักมากจึงวางลูกน้อยลงบนพื้น ขณะนั้น มารทรินาวารตะ สมุนของคัมสะปรากฏในรูปของลมบ้าหมูเพื่อฆ่าคริษณะ มันทำให้เกิดพายุลมแรงที่วรินดาวะนะ แล้วหอบอุ้มคริษณะไว้บนไหล่พาขึ้นสูงไปบนท้องฟ้า คริษณะทรงทำตัวให้หนักดูจุกเขา กดมันลงมาและบีบคอมันแน่นจนหายใจไม่ออก ตาถลนออกมานอกเบ้าและตกลงบนพื้นตาย คุณแม่เยโซดาแลเห็นคริษณะเล่นอยู่บนร่างของมารโดยไม่ได้รับบาดเจ็บอันใดเลย

2. สังหารชะคะทาสูระ มารเกวียน

ขณะที่คริษณะมีอายุสามเดือน คุณแม่เยโซดาและนันทะ มะหาราช จัดงานคล้ายวันเกิด ชาววรินดาวะนะทุกคนได้รับเชิญ เยโซดาวางคริษณะให้ลงนอนใต้เกวียน อันที่จริงเกวียนเล่มนี้เป็นมารชื่อ ชะคะทาสูระ ด้วยความหิว เด็กน้อยคริษณะร้องไห้ แต่คุณแม่เยโซดาไม่ได้ยินเพราะกำลังต้อนรับแขก คริษณะยกเท้าขึ้นและเตะออกไปด้วยความโกรธ เมื่อเท้าโดนล้อเกวียนหักและล้มครึ้นลงมาเกิดเสียงดังสนั่น มารชะคะทาสูระตาย ทุกคนตกตะลึงที่เห็นเกวียนหักกระจาย

3.สังหะละคูวะระ และ มาณิกีวะระ

ครั้งหนึ่งคุณแม่เยโซดามัดคริษณะอยู่กับไม้ ฎุกลงโทษที่ทำห้อยโยเกิร์ตแตก คริษณะเห็นต้นไม้แฝด อารจุนะที่สนามหญ้า ซึ่งชาติก่อนเป็นเทวดาแต่ถูกนาระตะมุณีสาปให้มาเป็นต้นไม้ เพราะประพฤติตัวไม่ดี คริษณะลากไม้มาที่ระหว่างต้นไม้ทั้งสองนี้ มันล้มครึ้นลงมาและเทวดาสององค์ปรากฏ ทั้งคู่เป็นบุตรของคูวะระ เฮอร์ณิกขของสวรรค์ชื่อละคูวะระและมาณิกีวะระทั้งสองได้รับร่างเทวดาเดิมคืนมา และถวายบทมนต์สรรเสริญคริษณะด้วยความดีใจ

4. สังหารอักษาสูระ มารงูยักษ์

อักษาสูระเป็นมารที่ร้ายกาจมาก ซึ่งคัมสะส่งให้มาสังหารคริษณะและเพื่อน ๆ มันมีพลังลึกลับที่สามารถทำให้ตัวใหญ่โตมโหฬารและอ้าปากได้กว้างเหมือนถ้ำ ขณะที่เล่นกันอยู่ พวกเด็กเลี้ยงวัวแม่วัว และลูกวัวทั้งหมด ได้เดินเข้าไปในปากของเจ้างูยักษ์ตัวนี้ และแล้วคริษณะก็เดินเข้าไปในปากของมารซึ่งดูเหมือนถ้ำ อักษาสูระพยายามบดขยี้และสังหารคริษณะ แต่คริษณะได้ขยายตัวที่ลำคอของมันจนมันหายใจไม่ออกและล้มลงมาตาย หลังจากนั้นคริษณะและเพื่อน ๆ ทั้งหมดเดินออกมาจากปากของอักษาสูระเหล่าเทวดาทรงโปรยดอกไม้ลงมาสรรเสริญคริษณะ

5. สังหารบะคาสุระ มารนภกระสา

ครั้งหนึ่ง คริษณะและบะละรามเล่นกับเพื่อนๆ เด็กเลี้ยงวัวอยู่ที่ริมฝั่งแม่น้ำยมนา ทันใดนั้น พวกเด็ก ๆ ได้เห็นนภกระสาตัวมหึมา ซึ่งคัมสะเป็นผู้ส่งมารนภกระสาชื่อบะคะตัวนี้มาฆ่าคริษณะ พอเดินเข้าไปใกล้มันกลิ่นคริษณะเข้าไปทันที คริษณะกลายเป็นลูกไฟร้อนจัดเผาภายในคอมัน ดังนั้น ทำให้บะคาสุระต้องคลายคริษณะออกมา คริษณะคว่ำปากของมันแล้วฉีกออกเหมือนกับฉีกใบไม้ออกเป็นสองซีก เช่นนี้บะคาสุระจึงถูกคริษณะสังหาร

6. สังหารเดหุคาสุระ มารลา

ทาลวะนะเป็นป่าใหญ่ที่เต็มไปด้วยต้นปาล์ม ครั้งหนึ่ง คริษณะ บะละราม พร้อมเพื่อนๆ เข้าป่านี้เพื่อชิมรสผลปาล์มที่อร่อยหอมหวาน ป่านี้มีมารชื่อเดหุคาสุระมาในรูปลาเป็นเจ้าถิ่นคอย คุ่มครอง

บะละรามได้เขย่าต้นปาล์มจนผลปาล์มตกลงมามากมาย เดหุคาสุระได้ยินเสียงรู้สึกไม่พอใจจึงมา พร้อมกับพวกเพื่อนมารซึ่งเป็นลาเหมือนกัน แล้วมาไล่เตะบะละรามและคริษณะ ทั้งคู่เลยเล่นด้วย โดยรวบขาค้างของพวกมันทีละสองตัว แล้วเหวี่ยงไปที่ต้นปาล์มจนต้นไม้ล้มระเนระนาด ในที่สุด พวกมารลาตายหมด เหล่าเทวดาดีใจโปรดดอไม้ลงมาจากสวรรค์ ชาวโกคูละสรรเสริญคริษณะ และบะละรามกันใหญ่

7. ปราบคาลิยะ มารูร้อยหัว

น้ำในแม่น้ำยมมากลายเป็นพิษเนื่องจากงูคาลิยะพิษออกมา คริษณะปีนขึ้นไปบนต้นคะตัมมะ ใกล้ๆ กันนั้น แล้วกระโดดลงไปในแม่น้ำที่เต็มไปด้วยพิษ คาลิยะปรากฏออกมาด้วยความโกรธและเอาหางพันรอบตัวคริษณะ แต่คริษณะคลายหลุดออกมาอย่างง่ายดาย แล้วเอาเท้าวางไว้บนหัวงูที่ฝังคอกอยู่พร้อมเต็นร่าอย่างสบายใจเฉิบ และใช้เท้ากระทืบไปบนร้อยหัวของมัน บรรดาภรรยาของคาลิยะสวดมนต์อ่อนวอนให้คริษณะอย่าทำร้ายสามี คริษณะจึงสั่งให้คาลิยะออกไปจากแม่น้ำยม

8. กลืนไฟป่า

ครั้งหนึ่งฝูงวัวเห็นป่าที่เต็มไปด้วยหญ้าเขียวชอุ่ม เลยเดินเข้าไปกันเองเพื่อกินหญ้า พอเข้าไปแล้ว เจอไฟป่าโหมมาใหญ่ ด้วยความตกใจกลัวจึงตะโกนร้องเรียกให้บะละรามและคริษณะมาช่วยจากไฟป่าที่ล้อมรอบตัวอยู่ คริษณะก็ตะโกนเรียกชื่อวัวต่างๆ แต่พวกมันไม่ได้ยิน ด้วยพลังอิทธิฤทธิ์พิภพของคริษณะ ได้กลืนเอาไฟป่าทั้งหมดเข้าไปในปาก เช่นนี้ทำให้พวกวัวอยู่รอดปลอดภัยจากไฟป่าที่อันตราย

9. บุษากุเขาโกวารตะนะ

ที่โกคูละปีละครั้ง นันตะ มะหาราจและพวกโคบาล จะบูชาพระอินทร์เทพเจ้าแห่งฝน แต่ครั้งนี้คริษณะแนะนำให้พวกเขาบูชาภูเขาโกวารตะนะแทน พระอินทร์ทรงพิโรธมาก สั่งให้เมฆสามวารตะคะมาทำลายวรินดาวะนะโดยส่งพายุอย่างรุนแรง ฟ้าแลบฟ้าร้องตลอดเวลา ห่าฝนตกกระหน่ำจนน้ำท่วม ทุกๆ คนรวมทั้งแม่วัวและลูกวัวภาวนาให้คริษณะช่วยปกป้อง คริษณะยกภูเขาโกวารตะนะขึ้นมาด้วยนิ้วก้อย ของมือซ้ายเหมือนเป็นร่วมทุกคนมาหลบอยู่ใต้ภูเขานี้เจ็ดวัน เจ็ดคืน โดยไม่รู้สึกริวหรือกระหาย พระอินทร์ทรงตกตะลึงในอิทธิฤทธิ์ของคริษณะ ทรงสั่งให้ฝนหยุดและมาคีโรราบ ชาววรินดาวะนะได้กลับบ้านอย่างมีความสุข

10. สังหารคฺวะละยาพีตะ มารช้าง

คัมสะวางแผนฆ่าคริษณะ จึงเชิญปะละรามและคริษณะมาร่วมงานฉลองที่มะทุรา แล้วสั่งให้มารช้างเตรียมตัว ฆ่าสองพี่น้อง ขณะที่เดินเข้าเมืองเห็นมารช้างคฺวะละยาพีตะขวางทางอยู่ คริษณะบอกให้ควาญช้างนำช้างออกไป แต่เขากลับกระตุนช้างให้มาทำร้ายคริษณะ มารช้างใช้วงฟาดคริษณะ แต่คริษณะใช้กำปั้นชกไปอย่างแรง จับหางลากมันถอยหลังแล้วกดมันลงไปนอน มารช้างพยายามใช้งาทั้งสองแทง คริษณะกระโดดขึ้นข้างบนหิ้งงาทั้งสองข้าง และสังหารคฺวะละยาพีตะ สองพี่น้องแบกงาข้างคนละอันบนป่าเดินเข้าเมืองอย่างสง่างาม

11. สังหารคัมสะ จอมมาร

คัมสะวางแผนและส่งมารไปที่โกคูละเพื่อฆ่าคริษณะตลอดเวลา คริษณะมางานฉลองที่มะทุรา และสั่งฆ่าญาติๆ และเพื่อนๆ ของท่านทั้งหมด คริษณะกระโดดข้ามพวกรักษาความปลอดภัยเข้าประชิดตัวคัมสะ คัมสะเตรียมตัวพร้อมสำหรับการจู่โจมอยู่แล้ว คริษณะลากคัมสะจากบัลลังก์ลงไปที่สนามมวยปล้ำเหวี่ยงลงไปนอน ขึ้นไปนั่งคร่อมบนอก แล้วอัดกำปั้นเข้าไปจนคัมสะตายคาที่เสร็จแล้ว คริษณะลากคัมสะเหมือนกับพญาราชสีห์ลากซากช้างหลังจากที่สังหารเหยื่อแล้ว

สรรเสริญพระอาจารย์ (Sri Sri Gurvastakam)

ร้องนำ 1 2 3 4

ร้องกลุ่ม อัม ฮา ระ ค้า วา นะ ระ ที สะ โส ระ พรา นนา ระ ค้า รุณ ระ กะ น้า กะ นะ พหิม

ร้องนำ 5 6 7 8

ร้องกลุ่ม อัม ฮา ระ ค้า วา นะ ระ ที สะ โส ระ พรา นนา ระ ค้า รุณ ระ กะ น้า กะ นะ พหิม

ร้องนำ 9 10 11 12

ร้องกลุ่ม พรา นนั ระ ค้า ระ ระ ฤ นนา ระ ธิ.....ระ รัม เถ ฤ โส ธิ ระ ระ นนา ระ รัม คัม

ร้องนำ 13 14 15 16

ร้องกลุ่ม พรา นนั ระ ค้า ระ ระ ฤ นนา ระ ธิ.....ระ รัม เถ ฤ โส ธิ ระ ระ นนา ระ รัม คัม

ร้องนำ 17 18 19 20

ร้องกลุ่ม มะ ฮา พรา โส ค้า ระ นะ นวิธ ระ ที พรา ภา ติ พรา นนา รัม..... มะ ระ โส ระ เถ ระ.....

21 22 23 24

ร้องนำ

ร้องกลุ่ม

มา มา พระ โยเซฟ... พระ นาง มารีย์... ที่ พระ... ภา... ที่ พระ... มาก... ขึ้น..... มา มา โยเซฟ... นาง... ..

25 26 27 28

ร้องนำ

ร้องกลุ่ม

โย... มาก... .. ขึ้น... .. ภา... .. ษ... .. พระ... .. มารีย์... .. ภา... .. ษ... .. โย... .. เซฟ... .. ษ... .. พระ... .. นาง... .. มารีย์... .. ขึ้น... ..

29 30 31 32

ร้องนำ

ร้องกลุ่ม

โย... มาก... .. ขึ้น... .. ภา... .. ษ... .. พระ... .. มารีย์... .. ภา... .. ษ... .. โย... .. เซฟ... .. ษ... .. พระ... .. นาง... .. มารีย์... .. ขึ้น... ..

33 34 35 36

ร้องนำ

ร้องกลุ่ม

ษ... .. โย... .. เซฟ... .. ษ... .. พระ... .. นาง... .. มารีย์... .. ขึ้น... .. ภา... .. ษ... .. โย... .. เซฟ... .. ษ... .. พระ... .. นาง... .. มารีย์... .. ขึ้น... ..

37 38 39 40

ร้องนำ

ร้องกลุ่ม

ษ... .. โย... .. เซฟ... .. ษ... .. พระ... .. นาง... .. มารีย์... .. ขึ้น... .. ภา... .. ษ... .. โย... .. เซฟ... .. ษ... .. พระ... .. นาง... .. มารีย์... .. ขึ้น... ..

โซลฟา 41 42 43 44

โซลฟา

โซลฟา

ชุก ทึบ สะ บัด งามช สะ มิ ชุม สะ ไท..... ที วัณ เณ ฤ โส สวี สะ ระ ณา ระ วัณ สัม

โซลฟา 45 46 47 48

โซลฟา

โซลฟา

ชุก ทึบ สะ บัด งามช สะ มิ ชุม สะ ไท..... ที วัณ เณ ฤ โส สวี สะ ระ ณา ระ วัณ สัม

โซลฟา 49 50 51 52

โซลฟา

โซลฟา

สะ ชุม วิ ภา สวี นระ กะ วัณ พละ ภา สะ สภาควณนระ ทวีท พาน..... สะ วิ บัด สะ สัจ ภาณ.....

โซลฟา 53 54 55 56

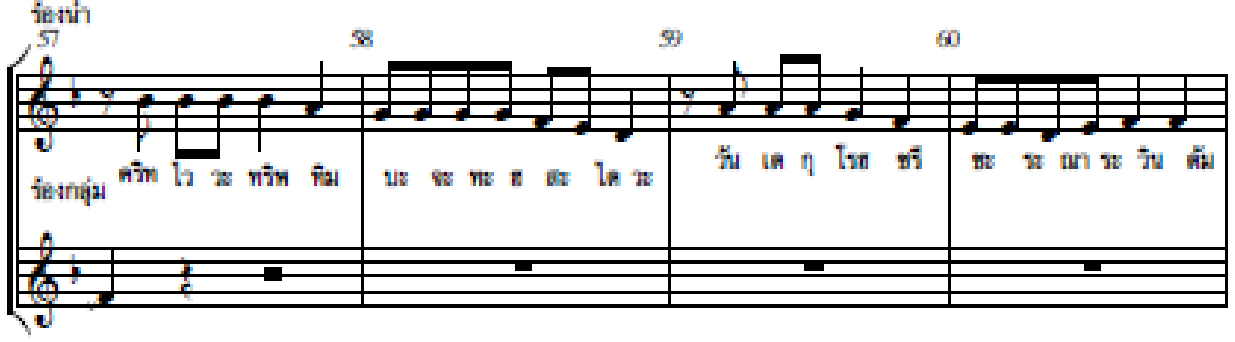

โซลฟา

โซลฟา

สะ ชุม วิ ภา สวี นระ กะ วัณ พละ ภา สะ สภาควณนระ ทวีท พาน..... สะ วิ บัด สะ สัจ ภาณ.....

โซลฟา 57 58 59 60

โซลฟา

โซลฟา

สวีท วั ระ ทวีท ทัณ นระ สะ ระ ส สะ ไท ระ วัณ เณ ฤ โส สวี สะ ระ ณา ระ วัณ สัม

61 62 63 64
 61
 62 63 64
 61 62 63 64
 61 62 63 64

65 66 67 68
 65
 66 67 68
 65 66 67 68
 65 66 67 68

69 70 71 72
 69
 70 71 72
 69 70 71 72
 69 70 71 72

73 74 75 76
 73
 74 75 76
 73 74 75 76
 73 74 75 76

77 78 79 80
 77
 78 79 80
 77 78 79 80
 77 78 79 80

81 82 83 84

โซลฟ่า

มิ ลุบ จะ ดุ โน ระ ติ เกล สิ สิล คโย ฮา ฮา สิ นีร ลุค..... ทิร อ เกล จะ ณี ฮา.....

โซลฟุ่ม

85 86 87 88

โซลฟ่า

มิ ลุบ จะ ดุ โน ระ ติ เกล สิ สิล คโย ฮา ฮา สิ นีร ลุค..... ทิร อ เกล จะ ณี ฮา.....

โซลฟุ่ม

89 90 91 92

โซลฟ่า

อะ ทวา ทิ ลาค ฮฮา ลล ทิ วิล ละ มัส.....อะ วิน เกล ดุ โนล ฮริ อะ ระ ณา ระ วิน คัม

โซลฟุ่ม

93 94 95 96

โซลฟ่า

อะ ทวา ทิ ลาค ฮฮา ลล ทิ วิล ละ มัส.....อะ วิน เกล ดุ โนล ฮริ อะ ระ ณา ระ วิน คัม

โซลฟุ่ม

97 98 99 100

โซลฟ่า

ลาค ลาค ละ วิน เา อะ ละ มัส อะ ลาค โนล ลุค ทิล อะ ทา นาค อะ..... อะ ละ ระ สิล วิล

โซลฟุ่ม

ร้องนำ 121 122 123 124

ร้องกลุ่ม

คชา ฉบฉ ๆ วม ส ทัด ฉะ ฉะ ซัด ทวี สัน คฉิม วม เต ๆ โวส ซวี ฉะ ฉะ ฉะ ฉะ วม คฉิม

Detailed description: This block contains musical notation for measures 121 to 124. It features two staves: a vocal staff (soprano) and a piano accompaniment staff. The vocal line has lyrics written below it. The piano part consists of a simple accompaniment pattern.

ร้องนำ 125 126 127 128

ร้องกลุ่ม

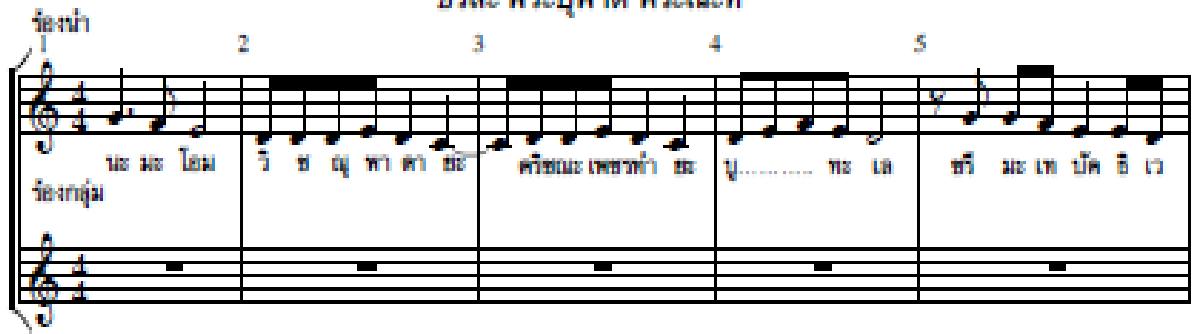
คชา ฉบฉ ๆ วม ส ทัด ฉะ ฉะ ซัด ทวี สัน คฉิม วม เต ๆ โวส ซวี ฉะ ฉะ ฉะ ฉะ วม คฉิม

Detailed description: This block contains musical notation for measures 125 to 128. It features two staves: a vocal staff (soprano) and a piano accompaniment staff. The vocal line has lyrics written below it. The piano part consists of a simple accompaniment pattern.

ชวีระ พระบุพผาด พระณะภี

1 2 3 4 5

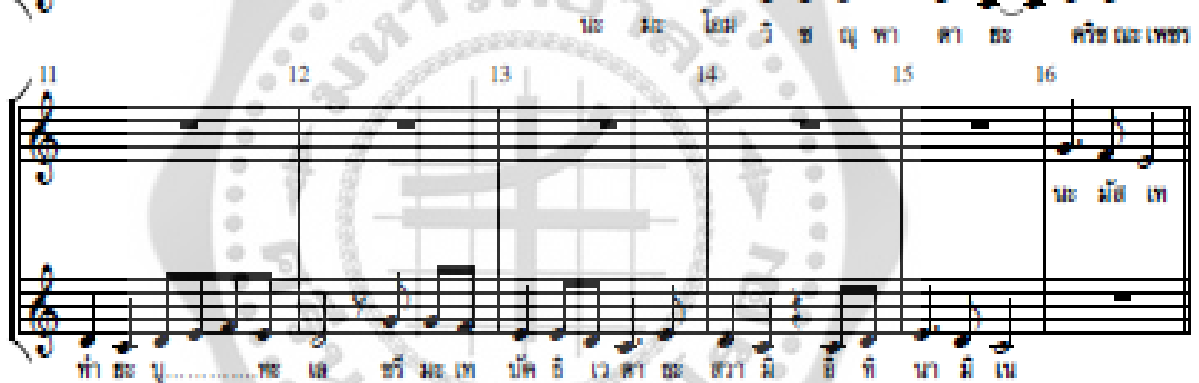
1. นะ มะ โฉม 2. วิ ช ญ พา ตา ธะ 3. ศวีระนะ เพชราภี ธะ 4. ปู..... ทะ เถ 5. ชวี มะ เท ปัด อี เว

6 7 8 9 10

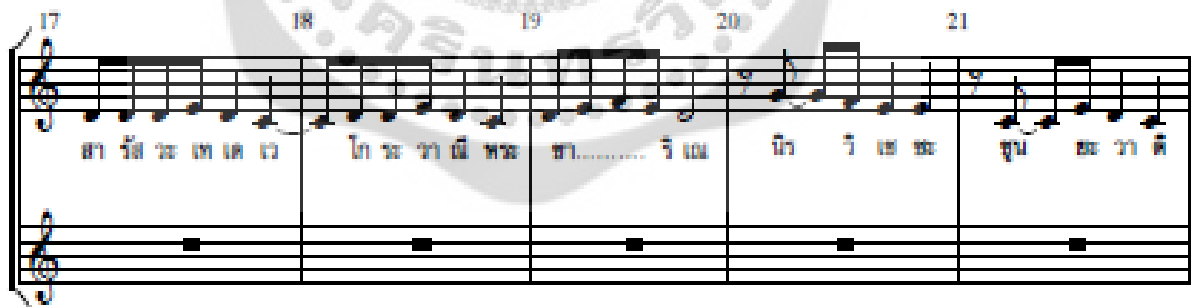
6. ตา ธะ ชวา มิน 7. อี ที นา มิ เถ 8. 9. 10.

11 12 13 14 15 16

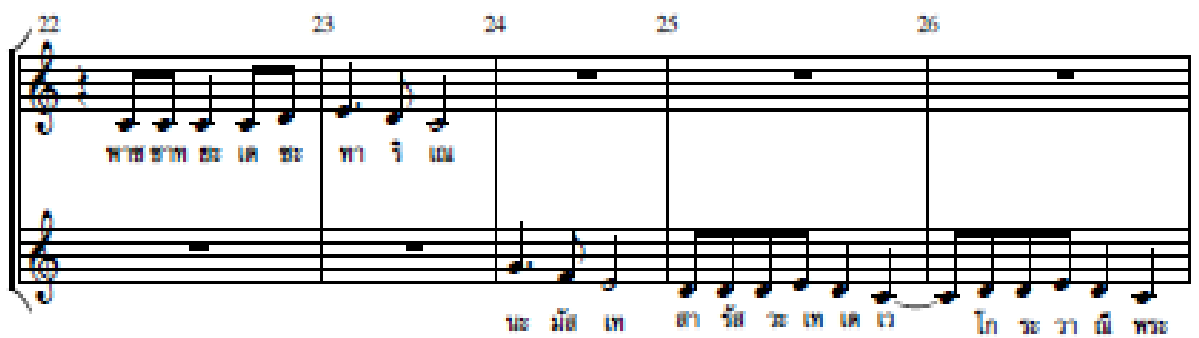
11. 12. 13. 14. 15. 16. นะ มะ โฉม วิ ช ญ พา ตา ธะ ศวีระนะ เพชราภี

17 18 19 20 21

17. 18. 19. 20. 21. นะ มัธ เท

22 23 24 25 26

22. 23. 24. 25. 26. ตา ธะ ชวา มิน อี ที นา มิ เถ

นะ มัธ เท ตา ธะ ชวา มิน อี ที นา มิ เถ

27 28 29 30 31

ชา จี เณ นินา จี เษ ษะ ชูบิ ษะ วา สิ พาส ชา ษะ เษ ษะ ชา จี เณ

32 33 34 35 36

ชา... สิ ช ษะ... เษ... ชิน ษะ พาส ปุ นิท ชา นิน ษะ ชา ษะ พว ษะ

37 38 39 40 41

ษะ ชา ษะ ชะ สวี วา ชา สิ โท ชะ นิค ษะ วิน ษะ
ชา... สิ ช ษะ... เษ... ชิน ษะ

42 43 44 45 46

พาส ปุ นิท ชา นิน ษะ ชา ษะ พว ษะ ษะ ชา ษะ ชะ สวี วา ชา สิ โท ชะ นิค ษะ

47 48

วิน ษะ

ขะเร ศรีชนะ ทำนองที่ 1

1 2 3 4 5 6

ร้องนำ

ร้องกลุ่ม

7 8 9 10 11 12

13 14 15 16 17 18

19 20 21 22 23 24

25 26 27 28 29 30

31 32 33

G4 A4 B4 C5 B4 A4 G4 F4 E4 D4

ฮาวเรคริสณะ ทำนองที่ 2

ทำนอง 1

0 คี โข โฉ โฉ คี โข โฉ คี โฉ คี โข โฉ คี โข โฉ คี โข โฉ คี โข โฉ

5 71 โฉ โฉ 71 โฉ 71 โฉ 71 โฉ โฉ โฉ โฉ โฉ คี โข โฉ โฉ โฉ

10 คี โข โฉ คี โฉ โฉ คี โข โฉ โฉ โฉ โฉ โฉ 71 โฉ โฉ 71 โฉ 71 โฉ

15 71 โฉ โฉ โฉ โฉ โฉ โฉ คี โข โฉ โฉ โฉ คี โข โฉ คี โฉ โฉ คี โข โฉ โฉ โฉ

20 โฉ โฉ โฉ โฉ 71 โฉ โฉ 71 โฉ 71 โฉ 71 โฉ โฉ โฉ โฉ โฉ โฉ โฉ คี โข โฉ โฉ โฉ

26 คี โข โฉ คี โฉ โฉ คี โข โฉ โฉ โฉ โฉ โฉ โฉ 71 โฉ โฉ 71 โฉ 71 โฉ

31 71 โฉ โฉ โฉ โฉ โฉ โฉ คี โข โฉ โฉ โฉ คี โข โฉ คี โฉ โฉ คี โข โฉ โฉ โฉ

36 โฉ โฉ โฉ โฉ 71 โฉ โฉ โฉ โฉ 71 โฉ 71 โฉ 71 โฉ โฉ โฉ โฉ โฉ คี โข โฉ โฉ โฉ

42 คี โข โฉ คี โฉ โฉ คี โข โฉ โฉ โฉ โฉ โฉ โฉ 71 โฉ โฉ 71 โฉ 71 โฉ

47 71 โฉ โฉ โฉ โฉ โฉ โฉ คี โข โฉ โฉ โฉ คี โข โฉ คี โฉ โฉ คี โข โฉ โฉ โฉ

52 โฉ โฉ โฉ โฉ 71 โฉ โฉ 71 โฉ 71 โฉ 71 โฉ โฉ โฉ โฉ โฉ คี โข โฉ โฉ โฉ

38 39 60 61 62

คํ ี ช ฉฉ คํ ี ช ฉฉ คํ ี ช ฉฉ ฉฉ ีฉ ฉฉ ีฉ ฉฉ ีฉ ีฉ ฉฉ ฉฉ ีฉ ฉฉ ีฉ ฉฉ ีฉ ฉฉ ีฉ ฉฉ ีฉ ฉฉ ีฉ ฉฉ

63 64

ีฉ ฉฉ ฉฉ ีฉ ฉฉ ีฉ ฉฉ ีฉ ฉฉ

Detailed description: This block contains musical notation for measures 38 through 64. Measures 38-62 are on a single staff with a treble clef and a key signature of one flat. The notes are: 38 (C4, D4, E4, F4, G4), 39 (A4, B4, C5), 60 (D5, E5, F5), 61 (G5, A5), and 62 (B5, C6). Measures 63-64 are on a second staff with a treble clef and a key signature of one flat. The notes are: 63 (D5, E5, F5, G5), and 64 (A5, B5, C6). Thai text is written below the notes, consisting of syllables like 'คํ ี ช ฉฉ' and 'ีฉ ฉฉ'.

ชะเว ศรีชนะ ท้ามองที่ 3

1

2

3

ร้องนำ

ร้องกลุ่ม

๓๖ ๖๓ ศรีชนะ ๓๖ ๓๖ ๖๓ ศรีชนะ ศรีชนะ ศรีชนะ ๓๖ ๖๓ ๓๖ ๖๓ ๓๖ ๖๓ ๓๖ ๖๓ ๓๖ ๖๓ ๓๖ ๖๓

4

5

6

๓๖ ๖๓ ๓๖ ๖๓ ๓๖ ๖๓ ๓๖ ๖๓

๓๖ ๖๓ ศรีชนะ ๓๖ ๖๓ ศรีชนะ ศรีชนะ ศรีชนะ ๓๖ ๖๓ ๓๖ ๖๓

7

8

9

๓๖ ๖๓ ๓๖ ๖๓ ๓๖ ๖๓ ๓๖ ๖๓ ๓๖ ๖๓ ๓๖ ๖๓ ๓๖ ๖๓ ๓๖ ๖๓

๓๖ ๖๓ ศรีชนะ ๓๖ ๖๓ ศรีชนะ

10

11

12

ศรีชนะ ๓๖ ๓๖ ๓๖ ๓๖ ๓๖ ๖๓ ๓๖ ๖๓

๓๖ ๖๓ ๓๖ ๖๓ ๓๖ ๖๓ ๓๖ ๖๓ ๓๖ ๖๓ ๓๖ ๖๓ ๓๖ ๖๓ ๓๖ ๖๓

๓๖ ๖๓ ๓๖ ๖๓ ๓๖ ๖๓ ๓๖ ๖๓ ๓๖ ๖๓ ๓๖ ๖๓ ๓๖ ๖๓ ๓๖ ๖๓

13

14

15

๓๖ ๖๓ ศรีชนะ ๓๖ ๖๓ ศรีชนะ ๓๖ ๖๓ ศรีชนะ ๓๖ ๖๓ ๓๖ ๖๓ ๓๖ ๖๓ ๓๖ ๖๓ ๓๖ ๖๓

16 17 18 19 20

คํ้า ช ฒฒ ฒฒ ฒ ฒ คํ้า ช ฒฒ คํ้าช ฒฒ คํ้า ช ฒฒ ฒฒ ฒ ฒฒ ฒ ฒ ฒ ฒ

ฒ ฒฒ ฒ ฒฒ ฒฒ ฒ ฒ ฒ ฒ

21 22 23 24 25 26

ฒ ฒฒ ฒฒ ฒ ฒ ฒ ฒฒ ฒฒ ฒ ฒ ฒ ฒ ฒ คํ้า ช ฒฒ ฒฒ ฒ ฒ คํ้า ช ฒฒ ฒฒ ฒ

คํ้า ช ฒฒ ฒฒ ฒ ฒ คํ้า ช ฒฒ ฒฒ ฒ

27 28 29 30 31 32

คํ้า ช ฒฒ ฒฒ ฒ ฒ ฒฒ ฒ ฒ ฒ ฒ ฒ ฒ ฒ ฒ ฒ ฒ ฒ ฒ ฒ ฒ

คํ้า ช ฒฒ ฒฒ ฒ ฒ ฒฒ ฒ ฒ ฒ ฒ ฒ ฒ ฒ ฒ ฒ ฒ ฒ ฒ ฒ ฒ

มนต์ปกป้องคุ้มครอง (Nrsimha dev)

1
ร้องนำ นธ..... มัส เต นธ ฐธ อิม สา..... ธธ
ร้องกลุ่ม นธ..... มัส เต นธ ฐธ อิม สา..... ธธ

5
ร้องนำ ธธา ธา ธธา..... ธธ ธา อี..... นธ
ร้องกลุ่ม นธ ธธา ธา ธธา..... ธธ ธา อี..... นธ

9
ร้องนำ วัณ ธธ..... ธธ อี..... โพล วัณ ธธ ธธ
ร้องกลุ่ม อี วัณ ธธ..... ธธ อี..... โพล วัณ ธธ ธธ

13
ร้องนำ อี สา พัง..... ธธ..... นันธ สา ธธ..... นธ
ร้องกลุ่ม อี สา พัง..... ธธ..... นันธ สา ธธ..... นธ

17
ร้องนำ โท นวิ อิม ธธธ พธ ฐธ โท..... นวิ อิม ธธธ
ร้องกลุ่ม อี โท นวิ อิม ธธธ พธ ฐธ โท..... นวิ อิม ธธธ

ขลุ่ยนำ 21 22 23 24

ขลุ่ยทุ้ม

อะ โท อะ โท ฮา มี อะ โท..... นี อิม ฮอส

อะ โท อะ โท ฮา มี อะ โท..... นี อิม ฮอส

ขลุ่ยนำ 25 26 27 28

ขลุ่ยทุ้ม

ฮือ นี อิม โท ฮ.....อะ เฮ นี อิม โท

ฮือ นี อิม โท ฮ.....อะ เฮ นี อิม โท

ขลุ่ยนำ 29 30 31 32

ขลุ่ยทุ้ม

อิม อิม ฮา อิม ฮอส อะ อิม พอส พัด เฮ

อิม อิม ฮา อิม ฮอส อะ อิม พอส พัด เฮ

ขลุ่ยนำ 33 34 35 36 37

ขลุ่ยทุ้ม

อะ.....มื่อ เท อะ อะ อิม ฮา.....ฮอสอะ ฮา ฮา ฮา.....อะ ฮา ฮี.....เน อะ.....มื่อ เท อะ อะ

ขลุ่ยนำ 38 39 40 41

ขลุ่ยทุ้ม

อิม ฮา.....อะ อะ อะ อะ อะ อะ อะ อะ อะ อะ อะ.....อะ อิม.....อิม นุ อะ

វិទ្យាសាលា
65 66 67 68

វិទ្យាសាលា

វិទ្យាសាលា វិទ្យាសាលា វិទ្យាសាលា

វិទ្យាសាលា
69 70 71 72

វិទ្យាសាលា

វិទ្យាសាលា វិទ្យាសាលា វិទ្យាសាលា

វិទ្យាសាលា
73 74 75 76

វិទ្យាសាលា

វិទ្យាសាលា វិទ្យាសាលា វិទ្យាសាលា

វិទ្យាសាលា
77 78 79 80

វិទ្យាសាលា

វិទ្យាសាលា វិទ្យាសាលា វិទ្យាសាលា

វិទ្យាសាលា
81 82 83 84

វិទ្យាសាលា

វិទ្យាសាលា វិទ្យាសាលា វិទ្យាសាលា

วัดหน้า
85 86 87 88

วัดหน้า
วัดหน้า วัด หน้า นี... .. วัด หน้า นี... ..

วัดหน้า
วัดหน้า วัด หน้า นี... ..

วัดหน้า
89 90 91 92

วัดหน้า
วัดหน้า วัด หน้า นี... .. วัด หน้า นี... ..

วัดหน้า
วัดหน้า วัด หน้า นี... ..

วัดหน้า
93 94 95 96

วัดหน้า
วัดหน้า วัด หน้า นี... .. วัด หน้า นี... ..

วัดหน้า
วัดหน้า วัด หน้า นี... ..

วัดหน้า
97 98 99 100

วัดหน้า
วัดหน้า วัด หน้า นี... .. วัด หน้า นี... ..

วัดหน้า
วัดหน้า วัด หน้า นี... ..

วัดหน้า
101 102

วัดหน้า
วัดหน้า วัด หน้า นี... ..

วัดหน้า
วัดหน้า วัด หน้า นี... ..

ภาคผนวก ค

ประมวลภาพ

ประมวลภาพ

ภาพที่ 1 : ป้ายสมาคม

ภาพที่ 2 : หิ้งบูชา

ภาพที่ 3 : ราม ลัชมัน ดาส กำลังอธิบายพระเวท
เต็นรำ

ภาพที่ 4 : สาวกสวดมนต์และ

ภาพที่ 5 : สาวกทำความเคารพคริสณะ

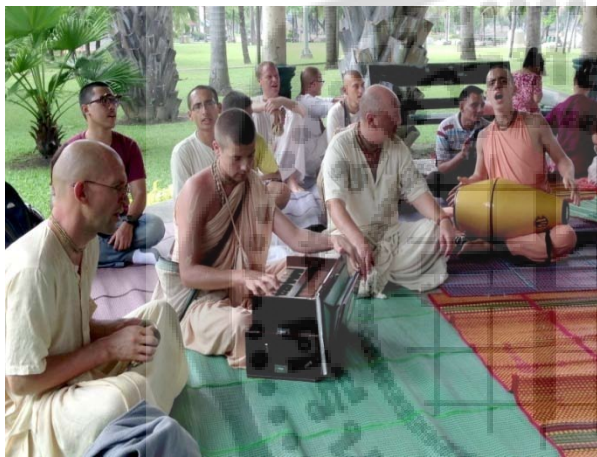
ภาพที่ 6 : รับประทานอาหารพระสาดัมหลังจะเสร็จพิธี

ภาพที่ 7 : สาวกกำลังเล่นดนตรีทำสังคีตทาน

ภาพที่ 8 : การทำพิธีอภิเษกด้วยน้ำ 7 อย่าง

ภาพที่ 9-10 : การกิจกรรมที่สวนลุมพินีทุกวันอาทิตย์

ภาพที่ 11-12 : เหล่าบรรดาสาวกสมาคมนานาชาติเพื่อคริสตชนจิตสำนึกทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ

ภาพที่13-14 : สมาคมนานาชาติเพื่อคริสณะจิตสำนัก กรุงเทพมหานคร
จัดกิจกรรมออกบูธงาน “ศาสตร์แห่งจิตวิญญาณ” ณ ห้างสรรพสินค้าพันธุ์ทิพย์พลาซ่า งามวงศ์วาน

ภาพที่ 15 : การเจิมหน้า

ภาพที่16 : จะกันนาค

ภาพที่ 17-18 : ขบวนแห่จะกันนาคของสมาคมนานาชาติเพื่อคริสณะจิตสำนักกรุงเทพฯ เมื่อ.ศน2554

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวยุวดี เสือใหญ่
วันเดือนปี	17 ตุลาคม 2522
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	9/10 ซ. ลาดพร้าว 1 ถ. ลาดพร้าว แขวง จอมพล เขต จตุจักร กทม. 10900 โทรศัพท์ 02-513-5723 มือถือ 081-668-0219
ตำแหน่ง	ครู คศ. 1
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ รัชดา ห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร โทร 02-6452703
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2533	ระดับประถมศึกษา จากโรงเรียนสตรีวรนาถบางเขน กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2536	ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จากโรงเรียนจันทร์หุ่นบำเพ็ญ กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2539	ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ จากโรงเรียนเซนจอห์น กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2548	ครุศาสตรบัณฑิต สาขาดนตรีศึกษา จากมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2556	ศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขามานุษยดุริยางควิทยา จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร